

कालिगण्डकी गाउँपालिकाको पार्श्व चित्र (Village Profile)

२०७६

कालिगण्डकी गाउँपालिका

लुम्बिनी प्रदेश

पूर्तिघाट, गुल्मी

नेपाल

दस्तावेज : कालिगण्डकी गाउँपालिका, वस्तुचित्र, २०७६

सर्वाधिकार : © कालिगण्डकी गाउँपालिका, गुल्मी

तयारी तथा प्रकाशनका लागि प्राविधिक सहयोग : कम्प्लेक्स स्टडी एण्ड
रिसर्च सेन्टर, हनुमानस्थान काठमान्डौ ।

कालिगण्डकी गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण

२०७६

प्रमुख सल्लाहकार

वेद बहादुर थापा :- अध्यक्ष (कालिगण्डकी गाउँपालिका, पूर्तिघाट)

तारा थापा :- उपाध्यक्ष (कालिगण्डकी गाउँपालिका, पूर्तिघाट)

बाबुराम पल्ली:- प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत (कालिगण्डकी गाउँपालिका, पूर्तिघाट)

विशेष सल्लाहकार तथा स्रोत व्यक्ति

टिकाराम ढकाल : बुद्धिजीवी एवं सामाजिक अभियन्ता

गोविन्द गौतम : पूर्व क्याम्पस प्रमुख नवलपुर बहुमुखी क्याम्पस

राम कुमार क्षेत्री :- बुद्धिजीवी एवं समाजसेवी

विशेष सल्लाहकार

१. ठानिश्वर पाण्डे : वडा अध्यक्ष : वडा नं. १

२. देवी प्रसाद न्यौपाने : वडा अध्यक्ष : वडा नं. २

३. हेमचन्द्र बुढा : वडा अध्यक्ष : वडा नं. ३

४. सु.होम बहादुर थापा : वडा अध्यक्ष : वडा नं. ४

५. थम्मन सिंह आले : वडा अध्यक्ष : वडा नं. ५

६. कविराज ढकाल : वडा अध्यक्ष : वडा नं. ६

७. लोक प्रताप शाह : वडा अध्यक्ष : वडा नं. ७

सल्लाहकार

राम्जी ढकाल :- ने.क.पा. अध्यक्ष कालिगण्डकी गाउँपालिका, पूर्तिघाट

निम श्रीस :- संयोजक नेपाली काउन्सिल, कालिगण्डकी गाउँपालिका

गंगा के.सी :- रा.ज.मो. अध्यक्ष कालिगण्डकी गाउँपालिका

लिल वं के.सी:- ने.क.पा. जिल्ला सदस्य तथा कालिगण्डकी इन्चार्ज

तेजेन्द थापा :- ने.क.पा. जिल्ला सदस्य

तथ्याङ्क सङ्कलन कार्यदल

कार्यक्रम संयोजक : मोहराज गौतम :- कालिगण्डकी - ७, भुर्तुङ्ग

सर्वेक्षकहरु

कालिगण्डकी गाउँपालिका वडा नं -१, हर्मिचौर

मनिषा पाण्डे

लक्ष्मण न्यौपाने

कालिगण्डकी गाउँपालिका वडा नं -२, अर्वेनी

लक्ष्मण न्यौपाने

सागर न्यौपाने

कालिगण्डकी गाउँपालिका वडा नं -३, जयखानी

पुरन राजकोटी

बुद्धि घर्ती मगर

कालिगण्डकी गाउँपालिका वडा नं -४, पूर्तिघाट

प्रेम थापा

लिला थापा

कालिगण्डकी गाउँपालिका वडा नं -५, फोक्सिङ्ग

अर्जुन राना

नरु काउच्छा

कालिगण्डकी गाउँपालिका वडा नं -६, खड्गकोट

भुपाल थापा

गगन थापा

मोहराज ढकाल

कालिगण्डकी गाउँपालिका वडा नं -७, भुरुङ्ग

शंकर वावु किसान

शिशीर पौडेल

वर्णविन्यास :- गोविन्द गौतम (शिक्षक, जिवनोद्धार मा.वि. पूर्तिघाट)

प्रकाशक

गाउँपालिकाको कार्यालय, पूर्तिघाट, गुल्मी ।

संवाधिकार

गाउँपालिकाको कार्यालय, पूर्तिघाट, गुल्मी ।

प्रकाशकीय

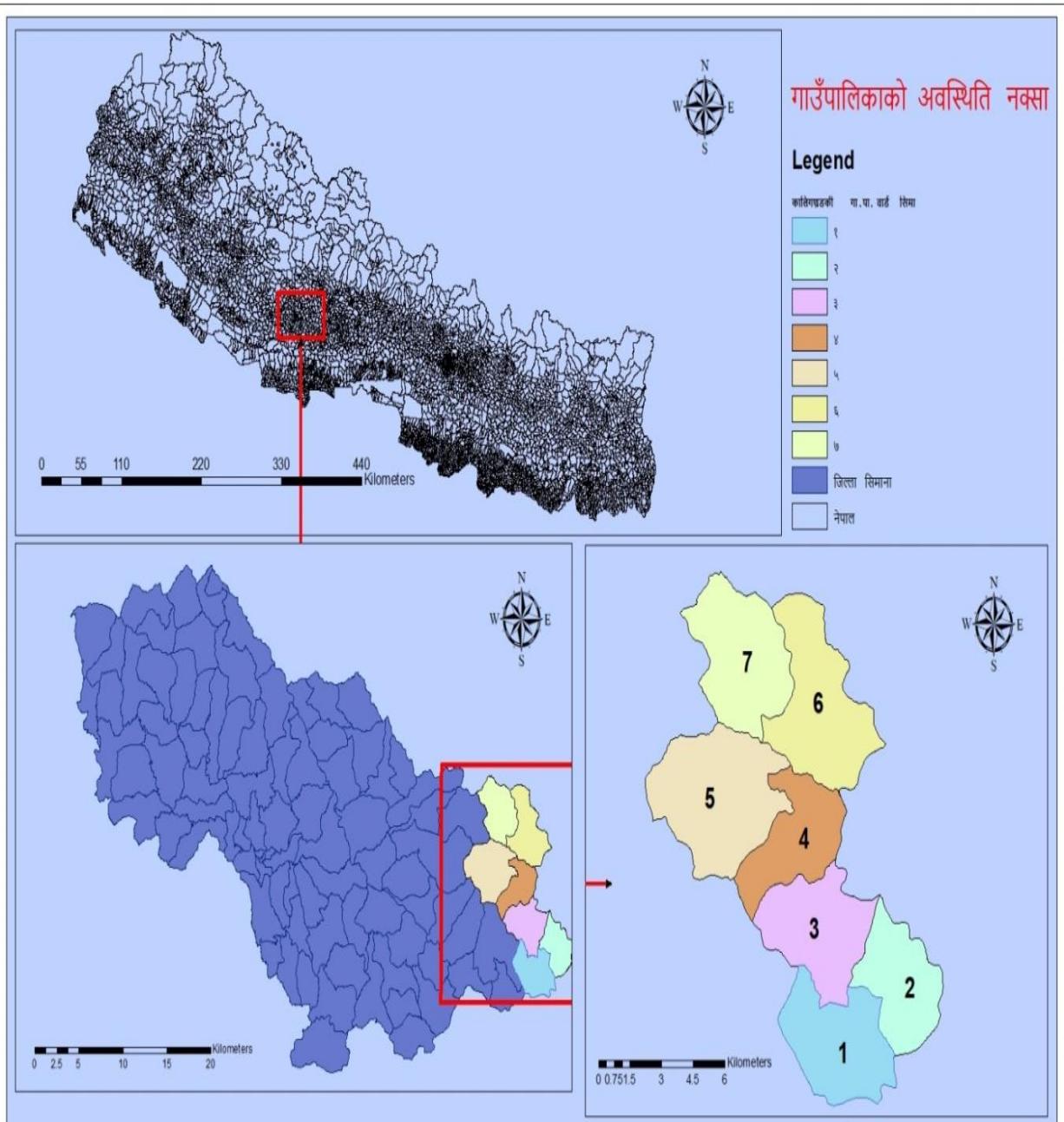
नेपालको संविधान २०७२ ले स्थानीय तहलाई जनता सँग प्रत्यक्ष रूपमा जोडिएर जनताका आधारभूत आवश्यकता पहिचान गरी उपलब्ध स्रोत र साधनको सन्तुलित रूपले प्रयोग गर्दै प्रतिफल प्राप्त गर्नका लागि योजनाहरूको तर्जुमा र सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी र अधिकार बमोजिम स्थानीय तहहरूलाई दिएको परिपेक्षमा सत्य तथ्य सुचना र तथ्याङ्कहरूको सङ्कलन र विश्लेषणको आधारमा बनाईयका योजनाहरूले नै जन आवश्यकताको सम्बोधन गर्ने हुदा गाउँपालिकाको सामाजिक, राजनैतिक, आर्थिक, भौगोलिक, ऐतिहासिक, शैक्षिक, धार्मिक, जनसांख्यीकीय, एवम् पर्यटकिय क्षेत्र सँग सम्बन्धीत विवरणहरूका आधारमा कालिगण्डकी गाउँपालिकाको पार्श्व चित्र २०७६ तयार गरिएको छ ।

यस पार्श्वचित्र तयारिका लागी घरधुरि सर्वेक्षण, वाड स्तरीय सुचना संकलन, स्थलगत तथ्यांक संकलन हुदै गाउँपालिका स्तरीय ताथ्याङ्क तथा सुभावहरू संकलन गरिएकाले यसको अधिकारिकताको प्रमाणहरू खोजिराख्नु पर्दैन । यसका अलवा मानव विकास प्रतिबेदन २०१४ र विषयगत कार्यालयको तथ्यांकका साथै विभिन्न प्रकारका पुस्तकहरूका लेखहरू र स्थानिय बौद्धीक व्यक्तित्व तथा जानकारहरूले दिएको तथ्यांकलाई आधार बनाईएको छ ।

विशिष्ट मौलीकता बोकेको यस गाउँपालिकाको अवस्थालाई सकभर समेट्ने कोशिस गरिएको भएपनी समय र संन्धर्भ संगै सुचना र तथ्यांकहरू पनि गतिसिल हुने हुदा समेटीएका तथ्यांक, सूचना र विवरणहरू प्रयाप्त र पुर्ण नभएपनि यसले गाउँपालिकाको अवस्थालाई पूर्ण रूपमा भल्काउने विश्वास गरेका छौं ।

यस पार्श्वचित्रमा कालिगण्डकी गाउँपालिका सम्बन्धी विवरणहरू संकलित भएको यसले गाउँपालिकाको बारेमा जानकारि राख्ने सबै पक्ष एवं निकायहरूका साथै अध्ययन, अनुसन्धानका कार्यहरू लाई आवश्यक पर्ने सूचना तथा तथ्यांकहरूको उपलब्धिमा सहयोग पुग्ने विश्वास लिनुको साथै पार्श्वचित्रका सम्बन्धमा विज्ञ, पाठकहरू, सबै संघ संस्थाहरू र कार्यालहरूको रचनात्मक सहयोग एवं वडा अध्यक्षहरू, सम्पूर्ण स्थानियहरूलाई आत्मसाथ गर्दछौं ।

अवस्थिति नक्शा

विषय सूचि

परिच्छेद १ प्रतिवेदन	१
१.१ पृष्ठभूमि	१
१.२ प्रोफाइल निर्माणका उद्देश्यहरु	१
१.३ कानूनी तथा नीतिगत आधारहरु	२
१.४ तयारीका चरण	५
१.४.१ अध्ययन/ढाचा विधि	५
१.४.२ अध्ययन/ढाचाको महत्व	६
१.४.३ अध्ययनको महत्व	६
१.४.४ अध्ययनको औचित्य	६
१.४.५ अध्ययन विधि	७
१.४.६ अध्ययनका सीमाहरू	७
परिच्छेद २: गाउँपालिकाको चिनारी	८
२.१ भौगोलिक अवस्थिति	८
२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामकरण राजनीतिक अवस्थिति	९
२.३ राजनीतिक अवस्थिति तथा प्रशासनिक केन्द्र	१६
स्पेत नक्सा: वडा कार्यालय र गाउँपालिका केन्द्र *	१९
२.४ गाउँपालिकाको अन्तरसम्बन्ध	१९
स्रोत नक्सा: छिमेकी स्थानीय तहहरु	२०
२.५ प्राकृतिक सम्पदा	२०
२.६ सास्कृतिक उत्कृष्टता	२१
२.७ विकासका संभावनाहरु	२२
२.८ ग्राहस्थ्य उत्पादन	२३
२.९ मानव विकास सुचकाङ्क	२४
२.१० मौसमी पात्रो (Seasonal Calender)	२४
२.११ गाउँपालिकाको समस्या, चूनौती, अवसर र सम्भावनाहरु	२५
२.१२ स्रोत नक्सा:	२६
परिच्छेद ३: पारिवारिक विवरण तथा जनसंख्याको अवस्था	२९
३.१ बस्ती र घरधुरीको विवरण	२९

३.२ जनसंख्या वितरणको अवस्था	३४
३.३ उमेर तथा लिङ्गको आधारमा जनसंख्या विवरण	३५
३.४ मातृभाषाको आधारमा घरधुरी विवरण	३६
३.५ धर्म अनुसार घरधुरी विवरण	३७
३.६ जातिगत घरधुरी विवरण	३८
३.७ घरमूलीको विवरण	३९
३.८ पेशाका आधारमा जनसंख्या विवरण	४०
३.९ आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको विवरण	४१
३.१० अपाङ्गताको आधारमा जनसंख्या विवरण	४२
३.११ बसाइंसराइ सम्बन्धी विवरण	४३
३.१२ व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरण	४४
३.१३ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वित विवरण	४४
३.१४ प्रयोगमा रहेका घर र गोठ	४५
३.१५ एक बर्ष भित्र मृत्यु हुनेको विवरण	४६
३.१६ घरको स्वामित्वको आधारमा घरधुरी	४७
३.१७ स्रोत नक्सा	४८
परिच्छेद ४: आर्थिक अवस्था	४९
४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण	४९
४.१.१ प्राविधिक, सीपयूक्त तथा विशेष दक्षता भएका मानव संशाधनको विवरण	४९
४.१.२ मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण	५०
४.१.३ औसत आमदानी विवरण	५१
४.१.४ औसत खर्च विवरण	५२
४.१.५ निकासी तथा पैठारी जन्य स्रोतहरू	५२
४.१.६ खाद्यान्न सुरक्षाको अवस्था	५३
४.१.७ आवास संरचना विवरण	५४
४.१.८ गरिबीको दर (गरिबीको रेखामुनी रहेको जनसंख्या)	५५
४.१.९ वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरूको विवरण	५५
४.१.१० सुकुम्बासी सम्बन्धी विवरण	५६
स्रोत नक्शा	५६
४.२ भु-उपयोग तथा स्वामित्व	५७

४.२.१ वर्तमान भू-उपयोग	५७
४.२.२ खेतीयोग्य जमिन सम्बन्धी विवरण	५७
४.२.३ जग्गाको क्रिसिम	५८
४.२.४ खेतीयोग्य जमिनको उपयोग सम्बन्धी विवरण	५८
४.२.५ चरन क्षेत्र तथा बाझो जमिन सम्बन्धी विवरण	५९
४.२.६ बस्ती विकासको स्वरूप	६०
४.२.७ स्रोत नक्सा	६१
४.३ कृषि तथा पशु विकास	६२
४.३.१ सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण	६२
४.३.२ सिंचाइ सूविधाको उपलब्धता विवरण	६२
४.३.३ सिंचाइको स्रोत सम्बन्धी विवरण	६९
४.३.४ कृषि उत्पादन सम्बन्धी विवरण	६९
४.३.५ पशुपन्थिजन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण	७१
४.३.६ खाद्यानन बालिमा लाग्ने रोग तथा कीरा	७१
४.३.७ फलफूल तथा तरकारीमा लाग्ने रोग तथा कीरा	७२
४.३.८ पशुपन्थिमा लाग्ने रोग तथा कीरा	७२
४.३.९ पालिकामा दर्ता भएका व्यावसायिक कृषि तथा पशुपालन फर्म सम्बन्धी विवरण	७२
४.३.१० आधुनिक पशुपालन (फार्म) सम्बन्धी विवरण	७३
४.३.११ कृषि तथा पशु सेवा सम्बन्धीत पालिकाका मानव संशाधन	७३
४.३.१२ कृषि तथा पशुपालनसाग सम्बन्धीत समुह तथा सामुदायिक संस्थाको विवरण	७४
४.३.१३ सड्कलन केन्द्र तथा चिस्यान केन्द्र	७५
४.३.१४ कृषि बजार तथा हाटबजार सम्बन्धी विवरण	७५
४.३.१५ बाली पात्रो	७५
४.३.१६ प्रधानमन्त्री कृषि आधुनीकरण परियोजना	७७
४.३.१७ कृषि उत्पादन सम्बन्धी विवरण	७७
४.३.१८ स्रोत नक्शा	७८
४.४ पर्यटन विकास	७९
४.४.१ पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण	७९
४.४.२ गाउँपालिकामा दर्ता भयका होटेल, रिसोर्ट तथा होमस्टे सम्बन्धी विवरण	८३
४.४.३ स्रोत नक्शा	८३

४.५ उद्योग, व्यापार तथा व्यावसाय	८४
४.५.१ औद्योगिक विकास	८४
४.५.२ गाडापालिकामा दर्ता भयका व्यावसायिक फर्महरु	८४
४.५.३ मिल तथा सड़कलनर प्रशोधन सम्बन्धी विवरण	११०
४.५.४ व्यापार र व्यावसाय सम्बन्धी विवरण (किराना, थोक, मासू, तरकारी र फलफुल, कृषि फर्म, पशु फर्म आदि)	१११
४.५.५ खनिज तथा खानी सम्बन्धी विवरण	११४
४.५.६ स्थानीय बजार तथा व्यापारिक केन्द्रको विवरण	११५
४.५.७ बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी विवरण	११५
४.५.८ सहकारी सम्बन्धी विवरण	११६
४.५.९ स्रोत नक्शा	११८
परिच्छेद ५: सामाजिक अवस्था	११९
५.१ शैक्षिक तथा मानव संशाधन विकास	११९
५.१.१ पाच वर्षभन्दा माथिको साक्षरता साक्षरता विवरण	११९
५.१.२ शैक्षिक अवस्था	१२०
५.१.३ तहगत रूपमा शैक्षिक संस्था/विद्यालय र विद्यार्थी विवरण	१२०
५.१.४ विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण	१२५
५.१.५ क्याम्पस तथा प्राविधिक शिक्षालय र अध्ययनरत छात्रछात्राको विवरण	१२६
५.१.६ विद्यालय वाहिर रहेका तथा विद्यालय छोडेका बालबालिकाहरुको विवरण (विगत १० वर्षको)	१२६
५.१.७ सिकाइ उपलब्धि तथा उत्तीर्ण दर	१२७
५.१.८ बाल विकास केन्द्रको विवरण	१२९
५.१.९ शिक्षक तथा शैक्षिक जनशक्ति विवरण	१२९
५.१.१० आधारभुत र माध्यमिक विद्यालयमा पहुचको अवस्था (प्रमूख वस्तीहरुबाट विद्यालय पुग्न लाग्ने समय)	१३६
५.१.११ शैक्षिक संस्थामा उपलब्ध भौतिक पुर्वाधार तथा सुविधा	१३८
५.१.१२ छात्रबृत्ति तथा अन्य लक्षित सुविधा उपलब्धताको अवस्था (छात्रबृत्ति, बालअनुदान, दिवा खाजा)	१४४
५.१.१३ नमुना तथा इन्टरनेट सुविधा उपलब्ध विद्यालय विवरण	१४६
५.१.१४ सुधारिएको मापदण्ड (भुकम्प प्रतिरोधी) अनुसार निर्माण भएका तथा रेट्रोफिटिङ गरिएका विद्यालय	१४९

५.१.१५ स्थानीय सरकारको शिक्षा क्षेत्रमा लगानी	९५०
५.१.१६ प्राविधिक तथा विशेष सीपयूक्त मानव संसाधन	९५०
५.१.१७ अपाङ्गता तथा विशेष शिक्षा स्रोतकक्षा र विद्यार्थी विवरण	९५१
५.१.१८ शैक्षिक गुणस्तर सम्बन्धी विवरण	९५३
५.१.१९ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण	९५७
५.१.२० विद्यालयको भौतिक अवस्था	९६०
५.१.२१ स्रोत नक्शा	९६५
५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण	९६६
५.२.१ स्वास्थ्य संस्था (अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी र आयुर्वेद केन्द्र) को विवरण	९६६
५.२.२ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण	९६७
५.२.३ प्राथमिक स्वास्थ्य सेवाको पहुचको अवस्था (प्रमुख बस्तीहरूबाट स्वास्थ्य संस्था पुग्ने समय	९६९
५.२.४ उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधाहरू	९७१
५.२.५ खोप सेवा तथा सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण	९७२
५.२.६ बाल स्वास्थ्य तथा कुपोषणको अवस्था	९७४
५.२.७ प्रमुख रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण	९७४
५.२.८ परिवार नियोजन	९७५
५.२.९ स्रोत नक्शा	९७६
५.३ खानेपानी तथा सरसफाई	९७७
५.३.१ खानेपानी सूचियाको अवस्था	९७७
५.३.२ खानेपानीको आयोजना तथा स्रोतको विवरण	९७७
५.३.३ एक घर एक धारा कार्यक्रम (व्यवस्थित खानेपानी आयोजनाहरू)	९८६
५.३.४ खानेपानीको स्रोतको आधारमा घरधुरी	९८७
५.३.५ फोहोरमैला व्यवस्थापन	९८८
५.३.६ घरपरिवारले फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने तरिका	९८९
५.३.७ स्रोत नक्शा	९९०
५.४ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशीकरण	९९१
५.४.१ लिङ्ग अनुसार बाल विवाह (विस वर्ष मुनिका)	९९१
५.४.२ महिला तथा बालबालिका	९९१

५.४.३ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक संघ सम्प्रति को विवरण	१९२
५.४.४ अपाङ्गताका आधारमा जनसंख्या	१९७
५.४.५ जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिला (भत्ता)	१९७
५.४.६ स्रोत नक्शा	१९८
५.५ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन	१९९
५.५.१ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जनस्थल सम्बन्धी विवरण	१९९
५.५.२ व्यावसायिक खेलाडीको विवरण	२०१
५.५.३ युवा क्लब सम्बन्धी विवरण	२०३
५.५.४ यूवा सिर्जनशिलता र उधमशिलता र परिचालन	२०७
५.५.५ स्रोत नक्शा	२०८
५.६ कला, भाषा तथा संस्कृति	२०९
५.६.१ धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल	२०९
५.६.२ सार्वजनिक स्थल, पाटी पौवा र चौतारा	२११
५.६.३ स्थानीय चाडपर्व जात्रा र मेला	२१२
५.६.४ धार्मिक स्थलको विवरण	२१४
५.६.५ स्रोत नक्शा	२१९
५.७ शान्ति तथा सुरक्षाको अवस्था	२१९
परिच्छेद छः वन तथा वातावरणीय स्थिति	२२०
६.१ वन क्षेत्रको अवस्था	२२०
६.१.१ वन क्षेत्र र प्रकार सम्बन्धी विवरण	२२०
६.१.२ वन व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण (सरकारद्वारा व्यवस्थित, सामुदायिक, कबुलियती, धार्मिक र निजी वन)	२२०
६.१.३ वृक्षारोपणका लागि खालि स्थान सम्बन्धी विवरण	२२४
६.१.४ दारपात जन्य विवरण	२२४
६.१.५ जडिबुटीको उत्पादन, सङ्कलन तथा निकासी सम्बन्धी विवरण	२२५
६.१.६ वन संरक्षणका लागि चालनु पर्ने कदम	२२६
६.१.७ स्रोत नक्सा	२२६
६.२ जलस्रोत तथा जलाधार क्षेत्र	२२७
६.२.१ प्रमुख जलाधार र उपजलाधारको अवस्था	२२७
६.२.२ पानीको मुहान सम्बन्धी विवरण	२२७
६.२.३ नदी तथा खोला सम्बन्धी विवरण	२२७

६.२.४ ताल तलैया र पोखरी र सीमसार क्षेत्र सम्बन्धी विवरण	२२९
६.२.५ खानेपानी प्रयोगका आधारमा घरधुरी	२३२
६.२.६ स्रोत नक्शा	२३३
६.३ जैविक विविधता र वातावरणीय सेवा	२३४
६.३.१ आरक्ष क्षेत्र	२३५
६.४ पार्क तथा उद्यान सम्बन्धी विवरण	२३५
६.५ विपद् जोखिम व्यवस्थापन	२३५
६.५.१ जोखिमयुक्त (संवेदनशिल स्थानमा बसोबास गरेका परिवार) विवरण	२३५
६.५.२ विपद्/प्रकोपबाट भएको मानवीय र भौतिक क्षतिको विवरण	२३६
६.५.३ विपद्को किसिम अनुसार जोखिमको समय	२३७
६.५.४ विपद्बाट क्षतिग्रस्त सार्वजनिक संरचना तथा पुर्वाधार विवरण	२३८
६.५.५ विपद् व्यवस्थापनको पुर्व तयारीका उपायहरू	२३९
६.५.६ कालिगण्डकी गाउँपालिकाको भुकम्प प्रभावितहरूको विवरण	२४४
६.५.७ कालिगण्डकी गाउँपालिकाको भुकम्प प्रभावितहरूको अन्य जानकारी	२४४
६.५.८ खुला क्षेत्र सम्बन्धी विवरण	२४४
६.५.९ स्रोत नक्शा	२४५
परिच्छेद ७: भौतिक विकासको अवस्था	२४६
७.१ यातायात पुर्वाधार	२४६
७.१.१ सडक संजालको विद्यमान अवस्था	२४६
७.१.२ सवारी सुविधा र रुट	२५२
७.१.३ गाउँ क्षेत्रभित्र चल्ने सवारी साधन	२५२
७.१.४ झोलुंगे पुल तथा पुलपुलेसा	२५३
७.१.५ टाढाको बस्तीबाट सम्बन्धीत गाउँपालिकाको केन्द्र पुग्न लाग्ने अनुमानित समय	२५५
७.१.६ वसपार्क तथा विसैनी सम्बन्धी विवरण	२५६
७.१.७ कालिगण्डकी कोरीडोर	२५६
७.१.८ स्रोत नक्शा	२५७
७.२ विद्युत तथा बैकल्पिक ऊर्जा	२५८
७.२.१ इन्धन उपयोग विवरण (खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घर परिवार)	२५८
७.२.२ बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार	२५९
७.२.३ स्रोत नक्शा	२६०

७.३ सञ्चार तथा प्रविधि	२६१
७.३.१ हुलाक तथा पत्रपत्रिका सम्बन्धी विवरण	२६१
७.३.२ दुरसंचार सम्बन्धी विवरण	२६२
७.३.३ आधुनिक सुविधामा पहुच सम्बन्धी विवरण	२६३
७.३.४ स्रोत नक्शाहरु	२६३
७.४ आवास तथा भवन	२६४
७.४.१ छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी	२६४
७.४.२ गाउँपालिका अन्तर्गतका सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण	२६५
७.४.३ पालिका कार्यालय देखि प्रत्येक वडा केन्द्रसम्मको दुरी	२६६
७.४.४ पशुवधशालाको विवरण	२६६
७.४.५ शवदाहस्थल सम्बन्धी विवरण	२६९
७.४.६ स्रोत नक्शा	२७०
परिच्छेद द: संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति	२७२
द.१ आ.व. २०७६/७७ पालिकाको आयव्यय विवरण	२७२
द.२ आ.व. २०७६/७७ मा गाउँपालिकाको प्राथमिकतामा परेका योजनाहरु :	२७३
द.३ कालिगण्डकी गाउँसभा वाट स्वीकृत भएको ऐन, नियम, विनियम र कार्यविधीहरु	२७५
द.४ गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारी	२७५
द.५ गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधिको नाम थर	२७८
द.६ २०६८ अनुसार गाउँपालिकाको जनसंख्या	२८०
सन्दर्भ सामग्रीहरु	२८१
घरधुरी सर्वेक्षणका लागी गणकलाई दिएको तालीम (माइन्यूट्स)	२८२
गाउँपालिका तथा वार्ड स्तरिय गोष्ठीका तस्विरहरु	२८३

परिच्छेद १ प्रतिवेदन

१.१ पृष्ठभूमि

दिगो र योजनाबद्ध विकासलाई अगाडि बढाउनका लागि वैज्ञानिक योजना पद्धतिको आवश्यकता पर्दछ । वैज्ञानिक योजना पद्धति निर्माणका लागि भरपर्दो तथ्याङ्क अपरिहार्यता हुन्छ । त्यसैले तुलनात्मक अध्ययन, अनुसन्धान, विश्लेषण, विवेचना गार्न सम्भावनाहरूको खोजी गर्न सही तथ्याङ्कले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्दछ । कुनै पनि स्थानीय तहमा रहेका विषयगत कार्यालयहरू तथा अन्य संघ संस्थाहरूको तथ्यगत स्थिति भल्क्ने गरी उपलब्ध भएसम्मका सूचनाहरूलाई व्यवस्थित ढड्गाले सङ्कलनगरी यो गाउँपालिकाको पार्श्वचित्र तयार गरिएको छ ।

नेपाल सरकार सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले निर्देशन गरेको जिम्मा गाउँपालिकाहरूले आफ्नो क्षेत्रको विकासको लागि भरपर्दो तथ्याङ्कीय आधार तयार गर्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ । चौधौं योजना (२०७३/७४-२०७५/७६) ले पनि गाउँपालिकाहरूको तथ्याङ्कीय आधार तयार गर्ने कार्यलाई नीतिगत प्राथमिकता दिएको र गाउँपालिकाहरूले भौगोलिक सूचना केन्द्र स्थापना र मानव स्रोत विकास योजना तर्जुमा गर्नुपर्ने थप दायित्व उल्लेख गरेको छ । यसै प्रयोजनको लागि गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति भल्क्ने गरी यी पार्श्वचित्र (Profile) तयार गरिएको हो ।

१.२ प्रोफाइल निर्माणका उद्देश्यहरू

गाउँपालिका प्रोफाइल निर्माणका निम्नानुसारका उद्देश्यहरू छन्-

- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सेवा सुविधाहरूको बारेमा जानकारी गराउने।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्रको सम्भावना र समस्याहरूको अवगत गराउने।
- स्थानीय आवश्यकता र स्रोत साधनको विनियोजनको अवस्थाको जानकारी गराउने।
- गाउँपालिकाको जनसङ्ख्यातथा विकासात्मक वस्तुस्थिति औल्याउने।
- गाउँपालिका भित्र बसोवास गर्ने मानिसहरूको आर्थिक, सामाजिक, धार्मिक, शैक्षिक, तथा पेशागत स्थितिको बारेमा जानकारी गराउने।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका प्राकृतिक स्रोत, साधन तथा सीपको पहिचान गरी समष्टिगत विवरण प्रस्तुत गर्ने।
- गाउँपालिकाको वास्तविक र वस्तुगत सूचना सङ्कलन तथा व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने।
- गाउँपालिका क्षेत्रको तथ्याङ्कको आधारमा जिल्ला तथा राष्ट्रिय स्तरसम्म सूचना उपलब्ध गराई व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने।
- गाउँपालिका स्तरमा सञ्चालित कार्यक्रमको पृष्ठपोषण (Feedback) प्रदान गरी आगामी कार्यक्रमको लागि मार्गनिर्देश गर्न सहयोग पुर्याउने।

- गाउँपालिकाको भावी योजना तथा कार्यक्रम र नीति निर्माणको कामलाई आधार प्रदान गर्ने ।
- यसको मूल उद्देश्यमा गाउँपालिका भित्रका यथार्थ सूचना सङ्कलनतथा सूचीकरण गर्ने
- श्रोत साधन र सीपको पहिचान गरी त्यसको सम्भावना, अवसरका साथै त्यहाँका समस्याका बारेमा तथ्याङ्क द्वारा जानकारी गराउने,
- सही वस्तुगत विवरणका आधारमा प्राथमिकता निर्धारण गरी वास्तविक आवश्यकता र जनताको चाहनामा आधारित योजना र कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने उद्देश्य अनुरूप सल्लाह र सुभाव सहित प्रतिवेदन तयार गरी बडालाई उपलब्ध गराउने ।

१.३ कानूनी तथा नीतिगत आधारहरू

संवैधानिक व्यवस्था, कानूनी तथा नीतिगत आधार, तथ्याङ्कका मान्य सिद्धान्त र आधार, विगतका अनुभव तथा सिकाइलाई आधार मानी यो वस्तुगत विवरण तयारी गरिएको छ । वस्तुगत विवरण तयारीमा नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन सम्बन्धी ऐन, नेपाल सरकारको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदन, तथ्याङ्क ऐन, स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, जस्ता कानूनी र नीतिगत व्यवस्था र साविकमा गाउँ, नगर र जिल्लाको वस्तुस्थिति विवरण तयारीमा अभ्यास गरिएको ढाँचा, विधि तथा प्रक्रियालाई आधारको रूपमा लिइएको छ, भने प्रमुख आधारको रूपमा नेपाल सरकार सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयद्वारा तयार गरिएको गाउँ/नगर वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यविधि २०७५ लाई लिइएको छ । सङ्घीय शासन प्रणाली तथा देहाय अनूसारका प्रमुख विद्यमान कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थामा आधारित रही यस गाउँ पालिकाको वस्तुस्थिति विवरण तयारी गरिएको छ ।

नेपालको संविधान

नेपालको संविधानको अनुसूची ५ को क्रमसङ्ख्या १३ मा केन्द्रीय तथ्याङ्क (राष्ट्रिय, अन्तराष्ट्रिय मानक र गुणस्तर) लाई सङ्घको अधिकारको सूचीमा राखि नेपाल सरकारले यसको मापदण्ड निर्धारण गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ भने अनुसूची ६ को क्रमसङ्ख्या ६ मा प्रदेश तथ्याङ्कलाई प्रदेशको अधिकारको सूचीमा सूचीकृत गरिएको छ । संविधानको धारा ५७ को उपधारा (४), धारा २१४ को उपधारा (२), धारा २२१ को उपधारा (२), धारा २२६ को उपधारा (१) अनूसार स्थानीय तहको अधिकारको सूची अनुसूची द बमोजिम रहेको छ । नेपालको संविधानको अनुसूची द मा स्थानीय तहको अधिकारको सूचीको क्रमसङ्ख्या ६ मा स्थानीय तथ्याङ्क तथा अभिलेख सङ्कलनसम्बन्धी अधिकार

तथा क्रमसङ्ख्या १७ मा वेरोजगारको तथ्याङ्क सङ्कलनसम्बन्धी अधिकारलाई सूचीकृत गरेको कारण सोहि मान्यता अनूसार पार्श्वचित्र तयार गरिएको छ ।

नेपाल सरकारबाट स्वीकृत सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारहरूको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदन

नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारको कार्य विस्तृतीकरणले केन्द्रीय तथ्याङ्क अन्तर्गत तथ्याङ्क सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति, कानून, मापदण्ड, राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणालीको व्यवस्थापन र गुणस्तर

निर्धारण, राष्ट्रियस्तरको गणना र सर्वेक्षण व्यवस्थापन, नेपाल स्ट्राण्डर्ड वर्गीकरण र मापदण्ड विकास र प्रयोग तथा तथ्याङ्कसम्बन्धी सल्लाहकारी भूमिका बारे उल्लेख गरेको छ । यसैगरी प्रदेश तथ्याङ्क अन्तर्गत तथ्याङ्क सम्बन्धी प्रदेश नीति, कानून तथा मापदण्ड, नेपाल स्ट्राण्डर्ड वर्गीकरण र मापदण्ड अनुसार प्रादेशिक तहको तथ्याङ्क व्यवस्थापन, प्रदेश तहको तथ्याङ्कको सूचना प्रणाली व्यवस्थापन तथा प्रादेशिक तथ्याङ्कीय अभिलेख संरक्षण र व्यवस्थापन आदि उल्लेख गरेको छ । संविधानको अनुसूची द को स्थानीय तहको एकल अधिकारको विस्तृतीकरणले स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तर्जुमा, वेरोजगारको तथ्याङ्क सहित स्थानीय तहको आधारभूत तथ्याङ्क व्यवस्थापन, तथ्याङ्कीय अभिलेख व्यवस्थापन, सूचना तथा प्रविधियुक्त तथ्याङ्क व्यवस्थापनको जिम्मेवारी स्थानीय सरकारमा रहेकोले सोहि वमोजिम यो वस्तुगत विवरण तयारी गरिएको छ ।

तथ्याङ्क ऐन, २०१५ तथा नियमावली, २०४१: तथ्याङ्क ऐन २०१५ को दफा ७ (क) उपदफा १ अनुसार सरकारी कार्यालय, सरकारी स्वामित्व भएको वा यस उद्देश्यको लागि सरकारी सहायता प्राप्त संस्था वा विदेशी व्यक्ति वा संस्थाले व्यवसायिक उद्देश्यले कुनै आर्थिक कुराको लगत, खबर वा तथ्याङ्क सङ्कलनगर्न चाहेमा केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागबाट स्वीकृती प्राप्त गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेकोले सोहि मान्यता अनुसार पार्श्वचित्र तयार गरिएको छ।

गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण ढाँचा सम्बन्धमा: सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयको मिति २०७४।१।२६ को सचिवस्तरको निर्णय अनुसार देश भरिका सबै स्थानीय तहहरूले आ-आफ्नो स्थानीय तहको वस्तुगत विवरण तयार गरी वेवसाइटमा राख्नका लागि अनुरोध गरेको र वस्तुगत विवरण तयारी सम्बन्धी ढाँचा / फर्मर्याट पनि पठाएको हुँदा सो ढाँचालाई पनि अगिंकार गरी पार्श्वचित्र तयार गरिएको छ ।

स्थानीय तहको सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी आदेश, २०७४:(स्थानीय तहको सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी आदेश, २०७४ अनुसूची ३ मा स्थानीय तथ्याङ्क र अभिलेख सङ्कलन बारेमा र अनुसूची ४ मा वडा कार्यालयहरुले योजना तर्जुमा र तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्नु पर्ने व्यहोरामा जनसांख्यिक, प्राकृतिक, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, भौतिक पूर्वाधार, रोजगारीको अवस्था, कूल ग्राहस्थ उत्पादन, प्रतिव्यक्ति आय, मानव विकास सूचकांक, राजश्व तथा आयव्यय समेतको तथ्याङ्क सङ्कलनर प्रशोधन गरी राष्ट्रिय तथा स्थानीय सूचना प्रणालीमा आवद्धता र पार्श्वचित्र तथा श्रोत नक्साको अध्यावधिक अभिलेखनलाई गाउँपालिका वा नगरपालिकाको काम कर्तव्य र अधिकार भनी उल्लेख गरेकोले सोहिं अनुसार कालिगण्डकी गाउँपालिकाको पार्श्वचित्र तयार पारिएको हो ।

स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४: दफा १ मा “प्रत्येक स्थानीय तहले वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा सहभागितामुलक प्रक्रियावाट नितिजामुलक ढड्गले गर्नुपर्ने र योजना र बजेट तर्जुमा गर्नु पर्व स्थानीय तहको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक तथा पर्वाधार लगायतका क्षेत्रको यथार्थ स्थिति देखिने गरी

वस्तुगत विवरण (Profile) तयार गर्नु पर्नेछ” भन्ने व्यवस्था रहेको हुनाले सोहि अनूसार पाश्वर्चित्र तयार गरिएको छ ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन: २०७४: स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ३ दफा ११ को उपदफा २ को च (२) र (३) ड को (२), (४), (५) र (६) मा स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन, दफा ११ को उपदफा २ थ (१), (२) (३), (४) र (५) मा वेरोजगारको तथ्याङ्क सङ्कलन तथा दफा १२ को वडा समितिको काम, कर्तव्य अधिकार अन्तर्गत उपदफा २ को (ख) मा तथ्याङ्क अध्यावधिक तथा संरक्षण अन्तर्गत खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचना सहितको वडाको पाश्वर्चित्र तयार तथा अध्यावधिक गर्ने व्यवस्था रहेकोले सोहि अनूसार वडाको अवस्था भल्क्ने गरी पाश्वर्चित्र तयार गरिएको छ ।

नेपालको संविधान २०७२ ले स्थानीय सरकारहरूलाई दिएको २२ वटा एकल अधिकार र १५ वटा साभा अधिकारहरूलाई स्थानीयस्तरमा स्थापित गर्ने र सो सम्बन्धी सेवाहरूलाई स्थानीय स्तरमा प्रभावकारिताका साथ प्रवाह गर्न सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय (हाल सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय) ले देशका सबै स्थानीय सरकारहरूलाई गाँउ तथा नगर पाश्वर्चित्र तयारीका लागि निर्देशन तथा अनुरोध गरेको थियो । यसै विषयलाई मध्यनजर गरी कालीगण्डकी गाँउपालिकाको एकिकृत विकासका लागि आफ्नो क्षेत्र भित्रको तथ्याङ्क सङ्कलनगरी समग्र गाँउपालिकाको अवस्था तथा वस्तुस्थिति भल्क्ने गरी कालीगण्डकी गाँउपालिका पाश्वर्चित्र (Rural Municipal Profile of kaligandaki) २०७६ तयार गरिएको हो ।

वस्तुगत विवरण (Profile) भन्नाले कुनै स्थान, क्षेत्रमा रहेको जनसंख्या, भौगोलिक अवस्था, सामाजिक विशेषता, प्राकृतिक सम्पदा, आर्थिक अवस्था, विकासको स्थिति आदि स्पष्ट हुने आधारभूत तथ्याङ्क, सूचक वा आधाररेखाको विवरण रहेको दस्तावेज हो । वस्तुगत विवरणलाई नेपालीमा “पाश्वर्चित्र” पनि भनिन्छ । Profile शब्दलाई भूगोल, ईन्जिनियरिङ, चिकित्साशास्त्र आदि क्षेत्रमा फरक फरक वस्तुको विशेषता विश्लेषण गर्न प्रयोग गरीएता पनि कुनै प्रशासनिक वा भौगोलिक क्षेत्र वारेको तथ्याङ्क प्राप्ती, विश्लेषण तथा प्रस्तुती गरिएको विवरणलाई पनि वस्तुगत विवरण (Profile) भन्ने गरिएको छ ।

वर्तमान अवस्था अनूसार नेपालको सन्दर्भमा स्थानीय तह स्थानीय सरकार हो । यसले स्थानीयस्तरमा जनतालाई तोकिएको सेवाहरू प्रवाह गर्दछ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ मा स्थानीय तहहरूले आफ्नो गाँउपालिका तथा गाँउपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरी त्यसैका आधारमा योजना छनौट गर्नुपर्ने व्यवस्था उल्लेख गरेको छ । वस्तुगत विवरण तयारीका लागि सूचना सङ्कलनर विश्लेषण गर्नु पर्दछ । सङ्कलनगरिएका सुचनालाई यथार्थपरक ढाङ्गले राखि वस्तुगत विवरण तयार गर्दा त्यसले स्थानीय तह लगायत अन्य सरोकारवालाहरूबाट विकास क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न ठुलो सहयोग पु-याउँदछ ।

कुनै पनि व्यक्ति, संस्था, घटना, प्रक्रिया वा चिजविज बारेको तथ्य वा विस्तृत विवरणलाई सामान्यतः सूचना भनिन्छ । संकलनका आधारमा यी दुई प्रकारका हुन्छन् - प्राथमिक सूचना र द्वितीय सूचना । प्राथमिक सूचना आफैले सम्बन्धीत क्षेत्रमा गएर सङ्कलनगरीन्छ भने अरुले सङ्कलनगरेको सूचनालाई द्वितीय सूचना भनिन्छ । यी सूचनाहरूलाई संकलन, प्रशोधन (तालिकीकरण, व्याख्या वा विश्लेषण) तथा प्रकाशन गर्ने सम्मका धार्मिक कार्यहरु सूचना व्यवस्थापन अन्तर्गत पर्दछन् । आवश्यकता अनुसार चाहिएको मात्रामा र समयमा सूचना प्राप्त गर्न सकियोस भन्ने उद्देश्यले सूचना व्यवस्थापन गरीन्छ । व्यवस्थित गरिएको सूचनालाई आवश्यक मात्रामा निकाल र प्रयोग गर्न सकिने हुनुपर्दछ । सूचना व्यवस्थापन नगरी सबै वा अनावश्यक मात्रामा दिँदा मुख्य विषय छुट्टेवा ओभेलमा पर्ने सम्भावना हुन्छ । त्यसकारण सूचनाको व्यवस्थापन गरीनु पर्दछ ।

गाउँउपालिकाको विकास निर्माण र सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा स्थानीय तहको भूमिका अत्याधिक मात्रामा बढिरहेको सन्दर्भमा गाउँउपालिकामा विकास सम्बन्धी सूचना व्यवस्थापन गाउँउपालिकाले गर्नुपर्ने एक महत्वपूर्ण कार्य हो । हाल मन्त्रालयले नेपालका सबै गाउँउपालिका र नगरपालिकाका लागि वस्तुगत विवरण तयारीका लागि स्पष्ट खाँका तयार गरी सबै स्थानीय तहमा पठाई सकेको हुनाले तयार गर्न चाहने गापाहरुका लागि वस्तुगत विवरण तयार गर्न सहयोगी हुने र विगतमा रहेको अपूर्ण र एकरूपताको अभाव तथा कठिनाईलाई हटाउन सक्ने देखिन्छ । विविध पक्षहरुको वास्तविक स्थितिको तथ्याङ्क र सूचना विना कुनै पनि योजनाको सही छनौट हुन सक्दैन । तसर्थ वस्तुगत विवरणको आधारमा प्राथमिकता निर्धारण गरी वास्तविक आवश्यकता र जनताको चाहनामा आधारित कार्यक्रम सञ्चालन गर्न तथा भविष्यका लागि पूर्व तयारी गर्न समेत पार्श्व चित्र ले सहयोग गर्दछ ।

१.४ तयारीका चरण

१.४.१ अध्ययन/ढाचा विधि

गाउँउपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गर्दा विशेष गरी जनगणनामा आधारित भई गाउँउपालिका भित्र रहेका सबै घरधुरी सर्वेक्षण गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । साथै साविकका गा.वि.स.हरुका वस्तुगत विवरणहरुको अध्ययन, सहस्राब्दी विकास लक्ष्यका लक्ष्य तथा सूचकहरुको अध्ययन, जिल्ला सूचना व्यवस्थापन सम्बन्धी दिग्दर्शन, आवधिक योजना तर्जुमा निर्देशिका आदि सामग्रीहरुको अध्ययन, गाउँउपालिकाका वडाहरुको स्थलगत अध्ययन, यस क्षेत्रमा कार्य गरेका विज्ञहरुसँग गरेको परामर्श आदि प्रमुख रहेका छन् ।

पार्श्वचित्र तयारीको लागि विभिन्न अध्ययन विधिहरुको प्रयोग गरिएको छ । यस क्रममा घरधुरी सर्वेक्षण २०७६, राष्ट्रिय जनगणना २०६८, राजपत्रमा प्रकाशित सूचना, समूहगत छलफल तथा अन्तरक्रिया लगायत सामाजिक अध्ययन विश्लेषणका विवरणात्मक र विश्लेषणात्मक शैलीहरुको उपयोग गरिएको छ । यसैगरी स्थानीय तहमा उपलब्ध प्रकाशित तथा अप्रकाशित द्वितीय सूचनाका श्रोतहरु, विभिन्न सङ्गठन संस्थाका प्रतिवेदनहरु लगायत भौगोलिक सूचना प्रणालीको समेत प्रयोग, अध्ययन विश्लेषण गरी समग्र

गाउँउपालिकाको अवस्था भल्कूने गरी सिङ्गो पाश्वर्चित्र तयार गरिएको छ ।

१.४.२ अध्ययन/ढाचाको महत्व

विकासका प्रतिफलहरु जन समक्ष पुऱ्याउन र सबै वर्गले उपयोग गर्न सक्ने वातावरणको शृङ्खला गर्नका लागि स्थानीय तहको वास्तविक वस्तुस्थिति र आवश्यकताको पहिचान गर्नु आवश्यक हुन्छ । आजको विश्वव्यापीकरण (Globalization) को यूगमा समय सापेक्ष ढड्गले समानुपातिक विकासका प्रकृयाहरु अगाडी बढाउन सम्भव्यीत क्षेत्रको वस्तुगत र विश्लेषणात्मक अध्ययन हुनु जरुरी पर्दछ । यस अध्ययनले सम्भव्यीत क्षेत्रको वास्तविक वस्तुस्थिति पहिचान गरी भावी विकास योजना र रणनीतिहरु तर्जुमा गर्न तथा विभिन्न विकासका क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्न विशेष महत्व राख्ने छ । यसका अतिरिक्त प्रस्तूत पाश्वर्चित्र, सम्भव्यीत क्षेत्रका संस्था एवम् अनुसन्धानकर्ता, योजनाकार, विकास चिन्तक, समाजसेवी लगायत जिज्ञाशु महानुभावहरूलाई समेत उपयोगी हुने भएकोले यस अध्ययनको महत्व व्यापक रहेको छ ।

१.४.३ अध्ययनको महत्व

नेपाल सरकार, सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले निर्देशन गरे बमोजिम गाउँउपालिकाले आफ्नो क्षेत्रको विकासको लागि भरपर्दो तथ्याङ्कीय आधार तयार गर्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ । गाउँउपालिकाको भावी योजना तथा कार्यक्रम र नीति निर्माणको कामलाई आधार प्रदान गर्ने उद्देश्यका साथ तयार गरिएको पाश्वर्चित्रले तुलनात्मक मूल्याङ्कनका लागि त्यस ठाउँको वस्तुस्थिति सम्भव्यी जानकारी स्पष्ट प्रस्तुत गर्दछ । विभिन्न स्थानको आवश्यकतामा आधारित विकासका कार्यक्रम तथा रणनीतिक योजना तर्जुमा गर्न यस अध्ययनले कालीगण्डकी गाउँउपालिकालाई सहयोग गर्नुका साथै समावेशी-समानुपातिक र समन्यायिक विकासमा अन्य सरोकारवालाहरूलाई समेत यस क्षेत्रको तथ्यपरक जानकारी प्रदान गर्दछ । यसका अलावा गाउँउपालिका पाश्वर्चित्रको यो अध्ययन सम्भव्यीत क्षेत्रका संघ संस्था एवम् अनुसन्धानकर्ता, योजनाकार, शिक्षाकर्मी, समाजसेवी लगायत सरोकारवालाहरूलाई उपयोगी हुने भएकोले यस अध्ययनको महत्व रहेको विषय प्रस्तुत हुन्छ ।

१.४.४ अध्ययनको औचित्य

स्थानीय आवश्यकता तथा सहभागितामा आधारित विकासका कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गर्न नेपाल सरकारले स्थानीय तह अन्तर्गत गाउँउपालिकाहरूलाई दिँदै आएको अनुदानहरूमा क्रमशः वृद्धि गर्दै लगेको देखिन्छ । विकास खर्च थप गर्नुका साथै नेपाल सरकारले गाउँउपालिकाहरूको न्यूनतम शर्त मापनका सूचकहरू पनि निर्धारण गरेको छ । ती सूचकहरूमध्ये हरेक गाउँउपालिकाले आ-आफ्नो क्षेत्रको वस्तुगत विवरणमा आधारित Rural Municipality Profile तयार गर्नु पनि एक हो । पूर्वाधार विकासका दृष्टिले कमजोर स्थितिमा रहेको नेपालको सन्दर्भमा Profile तयार गर्ने कार्यले विशेष महत्व राख्दछ । यस्तो अध्ययनले वर्तमानको यथार्थलाई विश्लेषण गरी सोको आधारमा गाउँउपालिकाले उपलब्ध स्रोत साधनको व्यवस्थापन र उचित कार्यक्रमहरूको तर्जुमा, कार्यन्वयन एवम् अनुगमन मूल्याङ्कनका निम्न मार्ग दर्शकको काम गर्ने हुनाले औचित्यपूर्ण रहन्छ ।

१.४.५ अध्ययन विधि

- यस गाउँपालिकाको पाश्वचित्रका तयारी गर्दा प्रयोग गरिएका विधिहरू निम्नानुसार छन् –
- यसमा विषयगत कार्यालय तथा विभिन्न सङ्घ संस्थाहरूबाट उपलब्ध तथ्याङ्कहरू समावेश गरी विश्लेषण गरिएको छ ।
- राष्ट्रिय जनगणना, विभिन्न सर्वेक्षण आदिका नतिजाहरू समावेश गरिएको छ ।
- यस अध्ययन प्रतिवेदनमा तथ्याङ्को विश्लेषणका क्रममा विभिन्न तालिकाहरू, चित्र तथा नक्साको प्रयोग गरी वर्णनात्मक तथा तुलनात्मक रूपमा विश्लेषण गरिएको छ । पाश्वचित्र तयार गर्ने कार्य प्राथमिक (Primary) तथा द्वितीय (Secondary) सूचना सङ्कलन गरिएको छ । भू-उपयोग, सङ्ककहरू र सोको गुणस्तर तथा वातावरणीय समस्याहरूजस्ता प्राथमिक तथ्याङ्कहरू, डिजिटल तथ्याङ्क (GIS data), स्थलस्वरूप नक्शा, नापी नक्शा, स्थलगत निरीक्षण तथा अन्तरवार्ता गरी सङ्कलनगरिएको छ । वडा तहका समस्याहरू र खाँचोहरू वडाबासीहरू बीच सहभागितामूलक छरितो मूल्याङ्कन पद्धति (Participatory Rapid Appraisal) अपनाई जानकारी लिईएको छ । यसका साथै गाउँपालिकाको स्थिति विभिन्न सरकारी एवम् गैरसरकारी निकायहरूका पदाधिकारीहरू, बुद्धिजीवीहरू उपलब्ध प्रतिष्ठित व्यक्तित्वहरूसँग छलफल एवम् अन्तर्वार्ता गरी गाउँपालिकाका प्रमुख समस्या एवम् विकासका सम्भावनाहरू माथि जानकारी लिईएको छ । गाउँपालिकाका समग्र तथ्याङ्कहरू जस्तै भौतिक, वातावरणीय, सामाजिक, अर्थिक, वित्तीय एवम् संस्थागत तथ्याङ्कहरू गाउँपालिका कार्यालय लगायत गाउँपालिका स्थित सरकारी एवम् गैरसरकारी कार्यालयहरूको रेकर्डबाट र केही तथ्याङ्कहरू विभाग तथा अन्य निकायहरूबाट प्रकाशित प्रतिवेदन एवम् पुस्तकहरू अध्ययन गरी सङ्कलनगरिएको छ ।

१.४.६ अध्ययनका सीमाहरू

राष्ट्रिय योजना आयोग र सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले निर्धारण गरेको ढाँचा बमोजिम गाउँपालिका पाश्व चित्र तयार गर्दा प्रयोग गरिएका तथ्याङ्क हरूको स्रोत र आधार वर्ष खुलाईएको छ । गाउँपालिकाका विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी कार्यालय, अन्य सङ्घसंस्था ले उपलब्ध गराएका तथ्याङ्क, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, विभिन्न मन्त्रालय, विभागहरू, सम्बन्धीत गाउँपालिका आदि स्रोतहरूबाट उपलब्ध तथ्याङ्कको आधारमा यो वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ । पाश्वचित्रको अवधारणा अनुसार यसले कालिगण्डकी गाउँपालिकाको धार्मिक पक्षको यथार्थ जानकारी सरल एवम् स्पष्ट रूपमा दिन्छ । अध्ययनलाई यथासक्य वस्तुगत बनाउने प्रयास गरिएको छ । तथापि स्रोत, साधन तथा समयको परिधीले यस अध्ययनलाई केही सीमिततामा बाधेको छ । यस अध्ययनमा निर्धारित उद्देश्यका आधारमा आवश्यकता अनुसार तथ्याङ्क सङ्कलन गरिएको छ ।

परिच्छेद २: गाउँपालिकाको चिनारी

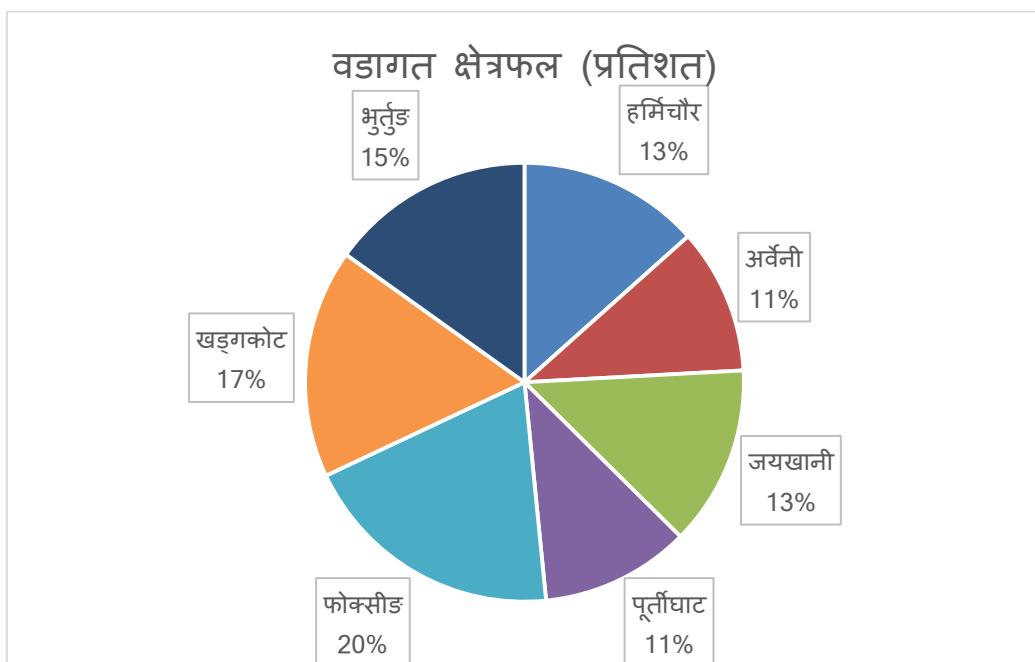
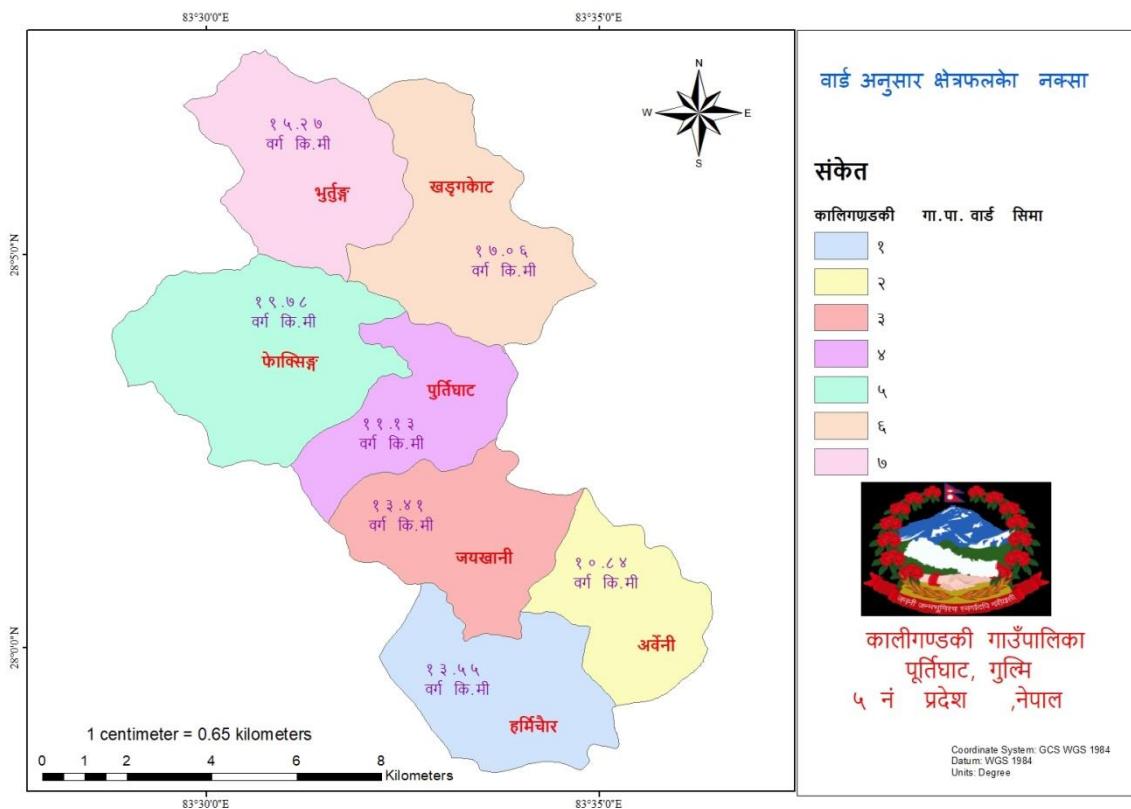
२.१ भौगोलिक अवस्थिति

नेपालको कुल क्षेत्रफल १४७५१६ वर्ग कि.मी.मध्ये यस गाउँपालिकाले ०.०६८ प्रतिशत, ५ नं प्रदेशको कुल क्षेत्रफल २२२८८ वर्ग कि.मी.मध्ये ०.४५ प्रतिशत, गुल्मी जिल्लाको कुल क्षेत्रफल ११४९ वर्ग कि.मी. मध्ये ८.७९ प्रतिशत ओगटेको यस गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल १०१.२ वर्ग कि.मी. रहेको छ। यो गाउँपालिकाको केन्द्र २७°५८'३४.५२"N - ८८°३१'.४५"E उत्तरी आक्षांश ८३°३४'४२.१०"E - ८३°२८'५२.५५"E पूर्वी देशान्तरमा अवस्थित रहेको छ। यस गाउँपालिकाको भौगोलिक विविधताले गर्दा यहाँको हावापानी र प्राकृतिक वनस्पतिमा पनि विविधता पाइन्छ। यहाँ हिमाली हावापानी देखि लिएर उष्ण मनसुनी हावापानीसम्म पाइन्छ। यस गाउँपालिकामा पाइने हावापानीलाई मुख्यतया ३ भागमा वाँडून सकिन्छ।

कालीगण्डकी गाउँपालिकाको सिमानामा पूर्वमा पवित्र कालिगण्डकी नदी तथा पर्वतको विहादी गाउँपालिका, पश्चिममा चन्द्रकोट गाउँपालिका र सत्यवती गाउँपालिका, उत्तरमा वाग्लुङ्को जैमीनी नगरपालिका र दक्षिणमा सत्यवती गाउँपालिका र कालिगण्डकी गाउँपालिका स्याङ्जा अवस्थित छन्। नेपालकै सबैभन्दा ठुलो जलविधुत आयोजना कालिगण्डकी 'ए' देखि लुम्बिनी अञ्चलकै सबैभन्दा अग्लो टाकुरा थाप्ले तथा सत्यवती क्षेत्र यसै गाउँपालिकाका आकर्षक धरोहर र सम्पत्तिका रूपमा रहेका छन्।

स्थानीय तह घोषणा भएपछि गाउँपालिकाको वडा विभाजनको अवस्था

वडा नं	समावेश भएका साविकका गा.वि.स.हरु	क्षेत्रफल (वर्ग किमि)
१	हर्मिचौर	१३.५५
२	अर्वेनी	१०.८४
३	जयखानी	१३.४१
४	पूर्तिघाट	११.१३
५	फोकिसङ्ग	१९.७८
६	खड्गकोट	१७.०६
७	भुर्तुङ्ग	१५.२७
	जम्मा	१०१.०४

२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामकरण राजनीतिक अवस्थिति

यस कालीगण्डकी गाउँपालिकाको ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरणको बारेमा बुझ्नुपर्दा पुर्व तर्फ अवस्थित रहेको कालीगण्डकी नदी र यसको सभ्यताको बारेमा बुझ्नुपर्ने हुन्छ। यस विश्व ब्रह्माण्डमा उत्पति भएका धेरै नदीहरु उत्पति भएपछि एउटै दिशातर्फ बगेको पाइन्छ तर कालीगण्डकी नदी उत्पति भएपछि चारै दिशामा

बगी समुन्द्री सतह सम्म पुरदछ । यस पवित्र नदीको नीर्मल जल जती समय सम्म बोतल या भाडोमा राखेपनि बिग्रदैन् र जस्ताकोतस्तै निर्मल नै रहिरहेको पाईन्छ । त्यसैगरी यस नदी किनारामा श्री वैष्णव क्षेत्र मध्यभागमा शाक्त क्षेत्र र उच्च समस्थली भागमा शैवी क्षेत्रहरु पर्ने गर्दछन् । नेपालको एकमात्र शालिग्रम पाइने कालिगण्डकी नदीको विशेष महत्व छ ।

यस नदीको किनारमा धेरै तीर्थस्थलहरु र ऋषिमहर्षी, सन्त, महन्त, मुनी राजा, महाराजा तथा साधकहरुले तपस्या गरेको तपस्थली र साधानास्थलहरु रहेका छन् । यस नदीको किनारमा यस गाउँपालिका भित्र पर्ने गणेशस्थान, मुक्तीधाम, गौमतीधाट, घुमाउने, पूर्तिधाट, सेतीवेनि जस्ता पवित्र स्थलहरु अवस्थित रहेका छन् । शास्त्रका अनूसार धेरै ऋषीमुनिहरुले जप, तप, ध्यान, ज्ञान, उपासना, विपश्यना, आराधना, साधना, सङ्गीत र योग यसै नदीको किनारमा बसेर सिद्धिप्राप्ति गरेको कुरा ईतिहास ले प्रमाणित गरेको पाईन्छ । साधना जुनसुकै ठाउँमा गरेपनि सिद्धिप्राप्ति गर्न एकपटक कृष्ण गण्डकी जानुपर्छ भन्ने कुरा पुराणहरुमा पनि उल्लेख भएको छ । त्यसैगरी काग भुसिन्डीले श्रीरामको वारेमा लेख्दा यस स्थानको वारेमा उल्लेख गर्दै लेखेका छन् । निलगरीको पर्वतको फेदिमा कालीको तीरमा बसी रामको भक्तीगर्दा सबै पापहरु नास हुन्छन् ।

“चरितम रघुनास्यशत कोटी प्रविस्तरम्

एकै कमक्षरम पुंसाम् महापातक नाशतम् ॥”

अन्यत्र सय करोड पटक रामको नाम जप्नु र कालिगण्डकी किनारमा बसि एक पटक मात्र राम नाम जप्दा मनुस्यको सबै पापहरु नास हुन्छन् भनिएको छ । हिन्दु दर्शनका अनूसार पृथ्वीमा रहेका आठ ओटा भुवैकुण्ठ धामहरु मध्यको एउटा धाम (घुमाउने फूलवारि) यस कालीगण्डकी नदीको किनारमा यसै गाउँपालिकामा छ ।

त्यसैगरी सत्ययुगमा सतीदेवी यसै ठाउँमा जन्मलिइन र दक्षप्रजापती राजाले शिवजीसँग विवाह गराउँदा विष्णुले छल गरेको हुनाले मन शान्ति र मनोकामना पूर्ति गर्नका लागि बान्द्रानदी र कालीगण्डकीको बीचमा अवस्थित कन्द्रौटा भन्ने ठाउँमा महायज्ञ गर्दा कैलाश पर्वत बाट शिवजीको आज्ञा बिना सतीदेवी आएकाले आत्मदाह गर्नुपरेको र शिवफौजले यज्ञ विध्वंश गरेका थिय । त्यसपछि एउटी शतिदेवि बाट सप्त सत्यवती भई सबभन्दा जेठी बसेको ठाउँ बुढी सत्यवती (यस गा.पा र सत्यवती गा. पा. को सिमाना) रहेको ठाउँको वारेमा स्वस्थानी कथामा व्याख्या गरिएको छ । त्यस ठाउँलाई अहिले पनि दक्ष प्रजापती क्षेत्र पूर्तिधाट (हाल गा. पा. केन्द्र) भनिन्छ र अन्य सत्यवतीहरु पनि विभिन्न ठाउँमा गई बसेको पाईन्छ ।

त्यसै गरी वि. स. १८६० मा अग्नीहोत्री भन्ने एकजना मानिस जसले मन्त्रबाट अग्नी उत्पन्न गर्दथे उनी काठमाण्डौबाट आई सतीदेवीले आत्मदाह गरेको स्थानमा मन्त्र द्वारा अग्नी उत्पन्न गराई यज्ञकुण्ड बनाई धुनी लगाएका थिए र उक्त अग्नी अहिलेसम्म पनि अविछिन्न रूपले बलिरहेको पाईन्छ । पछि उनले लिन्धाकी ज्वाली थर की कन्या सँग विवाहगरी केही समय सत्यवतीमा बसि साधना गरेको र उनका छोरा पनि वनारस गइ अध्ययन गरी फर्केपछि त्यसै ठाउँमा पञ्चायन कुण्डमा स्नान गरे पश्चात तपस्या सुरु गरी सिद्धि प्राप्त पश्चात

तारकेश्वर कृषि भएको पाईन्छ । उनले सत्यवतीको स्थापना गर्नुकासाथै रुद्रदेविको राम मन्दिर पनि बनाए । त्यसैगरी कालीका पुराणमा उल्लेख गरिएको छः

“सत्य सत्वती क्षेत्रम त्रेतायाम तुतपोवनम्

द्वापरे मुक्ति सोपनम कलौ नेपालीका पुरी ॥”

सत्य युगमा यस क्षेत्र लाई सत्यवती त्रेतायुगमा तपोवन द्वापर युगमा स्वर्गजाने सिडी र कलीयूगमा नेपाल भनिएको छ ।

त्यसैगरी श्री श्री श्री १०८ महात्मा महाप्रभु कृष्ण सिन्धुदाश काठमाण्डौ बाट वि. स. १९९५ सालमा जयखानी बेलटारि शिवमन्दिर मा आई शिवमन्दिरको नजिक श्री कृष्ण कालीगण्डकी किनारमा स्वामीको रुख मुनी धुनीलगाई १ वर्ष बस्नु भयो । उहाँले कालीगण्डकीको किनारमा शिरमाथी तीन वटा शिला दुङ्गा राखि २ घण्टा सम्म आखाँ बन्द गरी ध्यानमा बस्नु भयो । त्यसैगरी १ वर्ष शिवमन्दिर बेलटारि बसि जाने बेलामा मुलपानी तल कालीगण्डकीको किनारमा ठुलो दुङ्गामा १०८ वटा कन्या केटीलाई भोजन खुवाई दान दक्षीणा गर्नुभयो र उसै दिन कालीगण्डकीको किनारै किनार घुमाउनेमा गई ९ महिना ओढारमा(गुप्तेश्वर महादेव गौतम गुफा) बस्नु भयो । उक्त ओढारमा बस्दा प्रत्येकबर्ष आउने वालाचतुर्दशीको दिन “शतवीउ” छर्ने आवश्यक व्यवस्था गरीदिनुभयो । यसरि हेर्दा कालीगण्डकी गाउँपालिका अत्यन्तै अलौकिक इतिहास र महत्व बोकेको गाउँपालिकाको रूपमा लिन सकिन्छ ।

त्यसै गरी नेपालको संविधान २०७२ ले घोषण गरेको सधीय लोकतान्त्रिक नेपाल कार्यान्वयनको महत्वपूर्ण खुडकिलोका रूपमा रहेको सङ्घीय संरचना अनूसार ७५३ स्थानीयतहको घोषणा गर्यो । सोहीअनूसार गुल्मीजिल्लामा १२ वटा स्थानीयतहहरु मध्ये पूर्वतिर भागमा अवस्थित तत्कालीन गा. वि.स.हरु हर्मिचौर, अर्वेनी, जयखानी, पूर्तिघाट, फोक्सिङ, खड्गकोट र भुतुङ्गहरु मिलाई एउटा स्थानीयतहको घोषणा भयो र भौगोलिकहिसावले हेर्दा तत्कालीन ७ गा. वि. स हरु हर्मिचौर, अर्वेनी, जयखानी, पूर्तिघाट र खड्गकोटले प्रत्यक्ष छोइएको कालीगण्डकी नदी हुनुका साथै यसको प्राचीन ऐतीहासिक महत्व गाउँपालिकाको चिनारिका रूपमा रहने कारणले गर्दा तत्कालीन सम्पूर्ण राजनैतिक दल, समाजसेवी वुद्धी जीविहरु र जनभावना बमोजिम कालिगण्डकी नदीको नामबाट यस गाउँपालिकाको नाम कालिगण्डकी गाउँपालिका भनि नामकरण हुनगयो ।

तस्विर १. कनौटा मन्दिर

तस्बिर २.दुर्गा देवि कोट मन्दिर

तस्बिर ३.हिले शिद्धबाबा

तस्बिर ४. ध्वाँखोला पोखरी

तस्बिर ५. होस्मारे झरना

तस्बिर ६. सिवालय मन्दिर

२.३ राजनीतिक अवस्थिति तथा प्रशासनिक केन्द्र

सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले तयार गरेको नमुना वमोजिम व्यवस्था भए वमोजिमगठित गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष, संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको सङ्ख्यातथा सिमाना निर्धारण आयोगले मिति २०७३ पुस २२ मा पेश गरेको प्रतिवेदनअनुसार माननीय सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रीको संयोजकत्वमा गठित समितिले मिति २०७३/११/२० मा पेश गरेको प्रतिवेदनको आधारमा नेपाल सरकारले मिति २०७३/११/२२ नेपालको सङ्घीय संरचना अनुसार ७ प्रदेश ७५३ वटा स्थानीय तहमा पूनःसंरचित भए पश्चात नेपालको ५ नं प्रदेश अन्तर्गत गुल्मी जिल्लाका साविकका गाविसहरू हर्मिचौर, अर्वैनी, जयखानी, पूर्तीघाट, फोक्सिङ्ग खड्गकोट र भुर्तुङ्ग समेटेर जम्मा ७ वटा बडाहरू कायम गरी कालिगण्डकी गाउँपालिका स्थापना गरिएको हो ।

वडा नं.	समावेश भएका सविकका गा.वि.स.	सविकको वडा नं.	क्षेत्रफल वर्ग कि.मी	वडा कार्यालय रहेको स्थान
१	हर्मिचौर	१ देखि ९	१३.५५	फरिनडाङ्डा
२	अर्वेनी	१ देखि ९	१०.८४	अर्वेनी, मनधारा
३	जयखानी	१ देखि ९	१३.४१	जयखानी
४	पूर्तिघाट	१ देखि ९	११.१३	पूर्तिघाट
५	फोक्सिङ्ग	१ देखि ९	१९.७८	जोगीटोला
६	खड्गकोट	१ देखि ९	१७.०६	देउराली
७	भुर्तुङ्ग	१ देखि ९	१५.२७	छापचौर

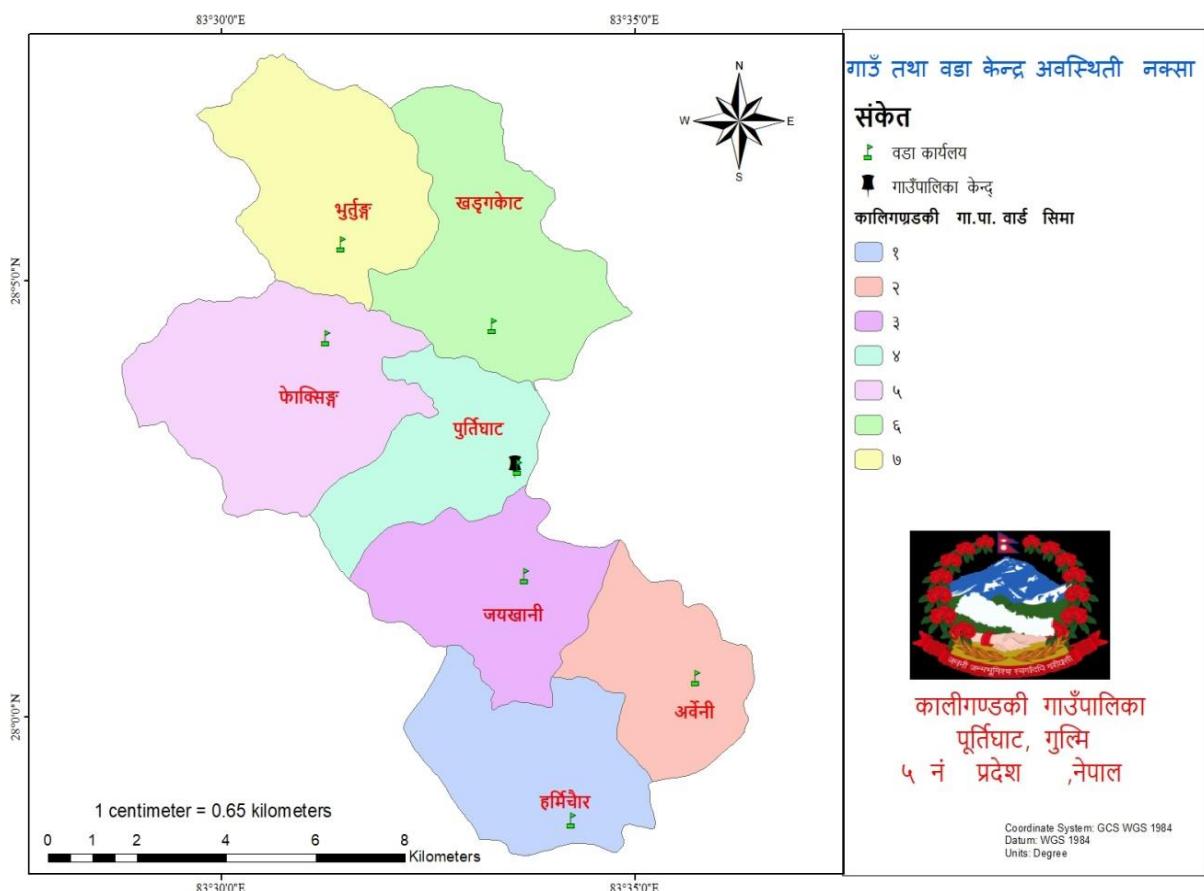
मतदाता संख्या विवरण

क्र.स	मतदान केन्द्र	वडा नं	मतदाता संख्या		
			महिला	पुरुष	जम्मा
१	हर्मिचौर मा.वि, फरिनडाङ्डा	१	११६	८८५	१८०१
२	दभैखानी मा.वि., विसौना	२	५३०	४६९	९९९
३	भगवती मा.वि, अर्वेनी	२	६२६	६२५	१२५१
४	देविस्थान पा.वि, लमसराङ्ग	३	१९१	१८९	३८०

५	जयखानी मा.वि.	३	२७२	२५५	५२७
६	जिवनोद्धार मा.वि, पूर्तिघाट	४	७३४	६८६	१४२०
७	जनकल्याण मा.वि फोकिशडग	५	९५९	९२८	१८८७
८	देउराली मा.वि, खड्गकोट	६	८६०	८५५	१७१५
९	तुडं तोलाकोट आधारभूत विद्यालय, खड्गकोट	६	५१४	४७७	९९१
१०	दुर्गा भवन मा.वि, छापचौर	७	१२६१	११८८	२४४९
जम्मा					१३४२०

स्पेत जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, गुल्मी, २०७४

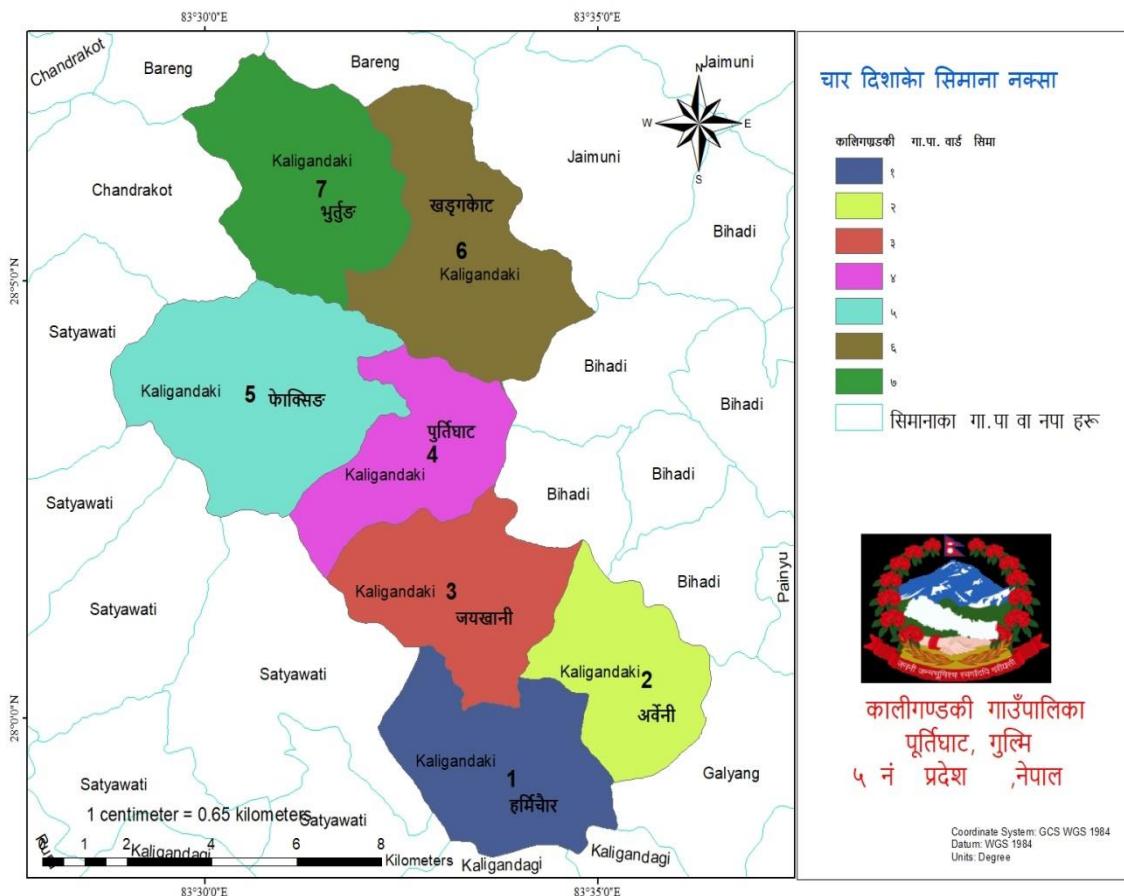
स्पेत नक्सा: वडा कार्यालय र गाउँपालिका केन्द्र

२.४ गाउँपालिकाको अन्तरसम्बन्ध

यस गाउँपालिकाको अन्तरसम्बन्ध विशेषगरी छिमेकी जिल्ला स्याङ्जा, पर्वतको विहादी गाउँपालिका, लगायत छिमेकी स्थानीय तह सँग रहेको छ, तर भौगोलिक विकटताका कारण जिल्ला सदरमुकामसँग खासै सम्बन्ध छैन। यहाँका मानिसहरु आर्थिक, शैक्षिक, रोजगारी लगायत अन्य कारोबारको लागि बढी मात्रामा बुटवल जाने आउने गर्दछन् भने पोखरा, काठमाण्डौ, पाल्पा पनि जाने आउने गर्दछन्। यस ठाउँमा उत्पादित कृषिजन्य वस्तुहरुको विक्री वितरणका लागि पोखरा, बुटवल, भैरहवा, काठमाण्डौसम्म पनि हुने गरेको देखिन्छ। गाउँपालिकालाई चाहिने अन्य कृषि सामग्री, खाद्य सामग्री लगायत दैनिक आवश्यकताका वस्तुहरुको आयत भने मुलत बुटवल, भैरहवाबाट नै हुने गरेको देखिन्छ।

स्रोत नक्सा: द्विमेकी स्थानीय तहहरू

२.५ प्राकृतिक सम्पदा

यस गाउँपालिका प्राकृतिक सम्पदाको दृष्टिकोणले अत्यन्तै महत्वपूर्ण मानिन्छ। पवित्र कालिगण्डकी नदी यसै गाउँपालीकाको एक किनारमा पर्दछ। गाउँपालिकाका सबै वडामा घना जड्गाल देख्न सकिन्छ। गाउँपालीकामा धेरै खाला, खोल्सा, भरनाहरु प्रसस्त छन्। यस गाउँपालिकाको मुख्य गैरकाठजन्य वनपैदावारहरूमा (कूरिलो, तितेपाती, वनमारा, अम्लीसो, अमला, हर्रो, बर्रो, चिराइतो, वनमाला, ठुलो ओखती, खोटो, मझिटो, सतुवा, बोके, टिमुर, बुढी ओखती, हाड्जोडा, भकिम्ले, हटचुर, लौठ सल्ला, पाखनवेद, बोजो, सानो ओखती, चुत्रा (धसिंगरे, घोडाखरी, सिन्कौली, हाडे लसुन, सिस्नो, अल्लो, दालचिनी, सुगन्धवाल, लप्सी, अम्फी, ओखर, कटुस, , गजुरगाना, विडालीकाण्ड, खयर, बेल, राजवृक्ष, अमला, असुरो, टिमुर, बेल, घोडथाप्ले सतुवा/सर्मागुरु) आदी छ भने यहाँको निकासीजन्य प्राकृतिक स्रोत साधनहरूमा (दुंगा, गिटी, बालुवा), काठमध्य, (चिलाउने, उत्तिस, साल, बांस, खयर, सखुवा) कृषि जन्य वस्तुहरूमा खाधन्न वालिहरू (मकै, आलु, कोदो, गहु, तोरी, धान) तरकारी वालिहरू (आल, साग केराउ मटर, बन्दा, काउली) फलफूल वालिहरूमा (सुन्तला, निवुवा, भोगदे) अन्य नगदे वालीहरूमा (अलैची, मास, तोरी) पशुपंक्षिहरूमा (रागा, भैसी, बाखा, बंगुर, गोरु र पंक्षीजन्य निकासी अन्तर्गत कुखुरा हो भने यहा पाइने मुख्य जंगली जनवारहरूमा स्याल, ठाडे, बाघ, हरिण, मन्त्साप्रो,

खरायो, निगाले, बादर, दुम्सी हो भने पशु पर्क्षिहरुमा कालिज, ढुकुर, हुचिल, काग, सुगा, चील, चिवे, वनकुखुरा, बेसार, हुदीट्याउ, गिढू, काकाकुल पाइन्छ ।

त्यसैगरी गाउँपालिकाका मूल्य खेतीयोग्य जमिनमा वडा नं १ को हर्मिचौर फाँट, दिहिड, वकेवा, गिदुवा, तुथुम, देउराली, भर्दालकोट, एकीनास, हर्मिचौर बान्द्रे, वडा नं २ को ठुला चौर, आमबोट, तेवारी थोक, घिउसिन, सेरा, सातमुरे, राक्से फाँट, चौका वारी, चन्दन वारी, माझबारी, गहते, भयकोट, बिसौना, अर्वेनी फाँट, चन्दनथर, जम्मुखानी, मनधरा, निगारे, वडा नं ३ को वेल्टारी, सत्ताइसे, आपखर्क, मुलपानी, कनौटा, जयखानी, लेन्टुड, छाप, लमसराड, वडा नं ४ का जोखुमचौर, डाडलिड फाँट, फुर्झे फाँट, फुर्झे डाँडा, छाहादी, लपर्तुड, ओकेड, वल्ली, भाडखर्क, खोर्तक, सौरेनी, दमार, सिरेनी, वडा नं ५ का गौदीखोला फाँट, केङ्गे खोला फाँट, लमकरा फाँट र चालीसे फाँट, बेशी फाँट, गैरी फाँट, सिम्ले सातकोट, चालीस श्यामी, वडा नं ६ को वडरे फाँट, कान्ले फाँट, जिमिरे फाँट, खोलसे फाँट, खनियापाटा फाँट, दिम फाँट, गाउँ, कोरेङ्ग वेसी, उर्लेनी फाँट, वरलवा फाँट, लेघा फाँट, वगालथोक फाँट, रुम्टा फाँट, आमबोट फाँट, थुम्का वेसी, फाँट, उपल्लो कोरेङ्ग, तोलाकोट, खमारीपाटा, सपाङ्गदे, जोगदी, लुड, लिसेपानी, तुपुड, लेगा ढाव, वगालथर, रम्फै र वडा नं ७ को गब्दे फाँट, टारी फाँट, भट्टेटोला फाँट, नागा फाँट, गैरी फाँट, मिलगाम फाँट, अमराइ फाँट, भिरवास फाँट आदी ।

२.६ साास्कृतिक उत्कृष्टता

यस गाउँपालिकाको जम्मा ३२३९ घर परिवार संख्या रहेको छ, भने जम्मा जनसंख्या १९६६३ रहेको छ । जस मध्ये महिला ४८.२८ रहेको छ, भने पुरुष ५१.७२ प्रतिशत रहेको छ । यहाँ पूरुष घर मुली ७६.६८ _ रहेको छ, भने महिला घरमुली २३.३२_ मात्र रहेको छ । यहाको जातिगत घरधुरी मा ब्राह्मण (८२० घरधुरी), क्षेत्रि (१६२ घरधुरी), मगर (१४१० घरधुरी), गुरुड (८८ घरधुरी), नेवार (४४ घरधुरी), दलित (५५२ घरधुरी), ठकुरी (५६ घरधुरी), मुस्लिम (१ घरधुरी), अन्य (१०६ घरधुरी) रहेको छ । यहाको धार्मिक हिसावले हिन्दु (३०१९ घरधुरी), बौद्धिष्ट (१९० घरधुरी), क्रिक्ष्यचयन (२८ घरधुरी), इस्लाम (१ घरधुरी) र अन्य (१ घरधुरी) रहेका छन् । मुख्य चाड, पर्व तथा मेला दशै, तिहार, माघे संक्रान्ति आदी रहेको छ । यसरी यहा विभिन्न जातीको वसोवास रहेको, विभिन्न मातृ भाषाको प्रयोग हुने गरेको, विभिन्न धर्मावलम्बीहरु भएको भएता पनि अनेकतामा एकता यहाँको विशेषता हो । सबै जातजातीले सबैको सम्मान, सबै भाषा भाषीले सबै भाषाको सम्मान र सबै धर्मवलम्बीहरुले सबै धर्मको उत्तिकै सम्मान गरेको यहा पाइन्छ ।

यस विश्व ब्रह्माण्डमा उत्पतिभएका धेरै नदीहरु उत्पति भएपछि एउटै दिशातर्फ बगेको पाइन्छ तर कालीगण्डकी नदी उत्पति भएपछि चारै दिशामा बगी समुन्द्री सतह सम्म पुगदछ । यस पवित्र नदीको नीमल जल जती समय सम्म वोतल या भाडोमा राखेपनि बिग्रदैन् र जस्ताकोतस्तै निर्मल नै रहिरहेको पाईन्छ । त्यसैगरी यस नदी किनारामा श्री वैष्णव क्षेत्र मध्यभागमा शाक्त क्षेत्र र उच्च समस्थली भागमा शैवी क्षेत्रहरु पर्ने गर्दछन् । नेपालको एकमात्र शालिग्रम पाइने कालिगण्डकी नदीको विशेष महत्व छ ।

२.७ विकासका संभावनाहरू

राज्य व्यवस्थाको परिवर्तन सँगै जनता सँग सबै भन्दा नजिक रहेको बमोजिम सरकारप्रती जनताको आशा र भरोसा सबै भन्दा बढि नै रहेको पाईन्छ। उपलब्ध सीमित स्रोत, साधन र अधिकारको सहित तरिकाले सदुपयोग गरी जनताको आवश्यकता र चाहना बमोजिम समाजलाई तथ्यगत र वैज्ञानिक विकास तर्फ अगाडि बढाउनु बमोजिम सरकार लाई चुनौती र अवसर दुवै रहेको छ। आफ्नो भू-धरातलीय अवस्था र आवश्यकताको पहिचान गरी तथ्यगत र न्यायसङ्गत तरिकाले योजनाको छनोट र कार्यान्वयन गर्दै समय अनुकूल विकासका सम्भावनाहरूको नजिक पुग्ने दायित्व कालिगण्डकी गाउँपालिका र यसका धार्मिक अङ्गहरूका साथै सचेत नागरीकको कर्तव्य हो। विशीष्ट ऐतीहासिक पहिचान, जैविक विविधता बोकेको र धार्मिक तथा साँस्कृतीक विविधताले सिगारियको यस गाउँपालिकामा आर्थिक विकास, कृषि तथा पशुपालन, पर्यटन प्रबद्धन, सडक, खानेपानी, सहकारी, लघु- उद्योग सञ्चालन, जडिबुटी उत्पादन र प्रशोधन, युवा तथा खेलकुद, स्थानीय संस्कृती प्रवद्धन लगायतका क्षेत्रहरूमा प्रसस्त सम्भावना हरु रहेको छ।

- कालिगण्डकी लगाएत विभिन्न ठूला तथा साना खोलाहरु भएकाले लघु जल विधुत सञ्चालन गर्न सकिन्छ।
- सबै जसो बडाका बनहरूमा प्रसस्त जडिबुटी रहेकाले जडिबुटी प्रशोधन तथा उत्पादनको उद्योग सञ्चालन गर्न सकिन्छ।
- धार्मिक हिसावले अत्यन्तै महत्वपूण विशेषता बोकेको र विभिन्न मन्दिर तथा ऐतीहासिक चिनारीहरूले सिङ्गारिएको यस गाउँपालिकामा पर्यटनको राम्रो सम्भावना भएको पाईन्छ। कालिगण्डकी नदीको सभ्यता यसको पहिचान बन्न सक्छ।
- अर्थतन्त्रका उदयमान राष्ट्रहरु चिन र भारतलाई नेपालको मध्यभाग बाट जोड्ने कालीगण्डकी करिडोर सञ्चालनमा आउदा यस क्षेत्र व्यापारिक नाकाको रूपमा सञ्चालन हुनेहुदा यहाँ विभिन्न व्यवसायहरु, होटेलहरु सञ्चालनको राम्रो सम्भावना रहन्छ।
- भौगोलिक हिसावले बुटवल र पोखरा सँग नजिकै रहेको यस गाउँपालिकामा विभिन्न कृषि तथा पशुफर्म हरुका साथै धान, कफी, अदुवा लगाएतका कृषि पकेट क्षेत्रहरूलाई अझ व्यवस्थित र व्यावसायिक हिसावले सञ्चालन गर्न सकिन्छ।
- स्थानीय मौलिक संस्कृतीको प्रवद्धन गर्दै स्थानीय मौलिकता र उत्पादन बोकेका होमस्टेहरु सञ्चालन हुन सक्छन्।
- गाउँपालिकाको क्षेत्र भित्र रहेका नदी तथा खोलाहरूबाट आधुनिक कुलोमार्फत सिंचाई गरी व्यावसायीक रूपमा खेती गर्नसके कृषि उत्पादनमा उल्लेखनीय वृद्धि हुन सक्छ।
- स्थानीय कच्ची सडकको स्तर वृद्धि गरी कालोपत्रे गर्न सके स्थानीय वासिन्दाले भरपूर सुविधा लिनुका साथै समग्र गाउँपालिकाको सुन्दरतामा वृद्धिहुन सक्छ।

- तरकारी, पशुपालन तथा अन्य कृषि उत्पादनको बजारको लागि समस्या नभएकोले व्यवसायिक कृषि उत्पादनलाई नै जोड दिनु सहज तथा उचित देखिन्छ ।
- यस गाउँपालिका क्षेत्रमा साना घरेलु उद्योगको विस्तार गर्न सके स्थानीय स्तरमा रोजगारी वृद्धिगर्न सक्ने प्रसस्त सम्भावना देखिन्छ ।
- सरकारी, गैरसरकारी तथा निजी सङ्घसंस्था हरू यस क्षेत्रमा क्रियाशिल रहेकाले गाउँपालिकाको विकासमा साझेदारी हुन सक्ने देखिन्छ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रमा उपभोक्ताहरूको वृद्धि भैरहेको सन्दर्भमा उद्योग, व्यापार र वाणिज्यको विकास हुन सक्ने सम्भावना देखिन्छ ।
- पर्यटकलाई थप मनोरञ्जन दिनको लागि धार्मिक पर्यटकीय मार्ग, पारागलाइडिङ्ग, केवलकार र च्याप्टीइंग गराउन सकिने सम्भावना छ ।
- खानी उत्खनन क्षेत्रमा लगानी र रोजगारी
- पर्यटन प्रवर्द्धनकालागि कालिगण्डकी गाउँपालिका वडा नं १ हर्मिचौर हिलेशिंदू हुदै सानो सत्यवती— बुढी सत्यवती—थाप्ले —ग्वाघा (चन्द्रकोट गा.पा.)—खारपानी—हिले कौडे —शिंदबाबा कालिलेख—नागपोखरी—भुइटोर्के हरी पोखरा — रम्फे — वरलवा सम्मको आन्तरिक तथा बाह्य शाहसिक पर्यटकीय पद मार्ग को सम्भावना रहेको देखिन्छ । स्मरण रहोस सत्यवती क्षेत्र नेपालका १०० पर्यटकीय गन्तव्यमा सुचिकृत गर्दै थाप्ले वन क्षेत्रलाई आरक्षित क्षेत्रमा समावेश गरीएको छ ।

२.८ ग्राहस्थ्य उत्पादन

यस गाउँपालिकामा १५ वर्ष माथिको जनसंख्याको प्रमुख पेशाको रूपमा कृषि तथा पशुपालन रहेको छ यस गाउँपालिकाको सरदर जम्मा आमदानी कृषि तथा पशुपालन, व्यापार, उद्योग, नोकरी, वैदेशिक रोजगार र ज्याला मजदुरी गरी वार्षिकरु ७१३४२६००० पर्न आउछ जसको प्रति व्यक्ति वार्षिक आमदानी रु ३६२८२.६६ भने, प्रति व्यक्ति दैनिक आमदानी रु ९९.४ पर्दछ साथै जम्मा सरदर वार्षिक खर्च, ७६०३६५००० जसको प्रति व्यक्ति वार्षिक खर्च रु ३८६६९.८४ पर्दछ भने प्रति व्यक्ति दैनिक खर्च रु १०५.९४ पर्दछ ।

यस गाउँपालिकामा आफ्नो उत्पादनले वर्षभरी खान पुग्ने घर परिवार संख्या ६८३ (२१.१ प्रतिशत) आफ्नो उत्पादनले ३ महिना भन्दा कम खान नपुग्ने परिवार ३९५ (१२.१९ प्रतिशत), आफ्नो उत्पादनले ४-६ महिना खान नपुग्ने परिवार १३४९ (४१.६४ प्रतिशत) र ७-९ महिना खान नपुग्ने परिवार ५७५ (१७.७५ प्रतिशत), १० महिना माथी खान नपुग्ने परिवार २३७ (७.३२ प्रतिशत) रहेको छ ।

त्यसै यस गाउँपालिकामा प्रयोग गर्दै आयको खेतियोग्य जमिन मा ४६७१ हल गोरु लाग्ने खेत, ४४७७ हल गोरु लाग्ने बारी, १५६७७ रोपनी पाखो र २९० रोपनी अन्य जमिन पर्दछ । साथै कालिगण्डकी गाउँपालिकामा

उत्पादनको हिसावले ३०६९३ मुरी खाधान्तबाली, २११५६ कि.ग्रा दलहन, ८४८० लिटर तेलहन र २१२४० कि.ग्रा फलफुल उत्पादन हूँदै आयको देखिन्छ ।

२.९ मानव विकास सुचकाङ्क

नेपालको (२०६८ जनगणना) अनुसार नेपालको साक्षरता जम्मा ६५.९४% जसमध्ये पुरुष : ७५.९४% र महिला: ५७.३९% रहेको छ । यसै गरी गुल्मी जिल्लाको साक्षरता जम्मा : ६५.५८ %, रहेको थियो । कालिगण्डकी गाउँपालिकाको साक्षरता २०७६ को सर्वेक्षण अनुसार (५ वर्ष भन्दा माथिको साक्षरता दर) जम्मा : ७२.९१ % मध्ये पुरुष : ७५.९६ % र महिला : ६९.८७ % रहेको छ । नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन, सन् २०१४ अनुसार नेपालको मानव विकास सूचकाङ्क ०.४९ गुल्मी जिल्लाको ०.४६४ रहेको छ । यसको आधारमा कालिगण्डकी गाउँपालिकाको मानव विकास सूचांक ०.४६४ रहेकोछ । (राष्ट्रिय योजना आयोग, सन् २०१४)

२.१० मौसमी पात्रो (Seasonal Calender)

कालिगण्डकी गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने मानिसहरूको मुख्य पेशा भनेको कृषि नै हो । तसर्थ यस गाउँपालिकामा बस्ने मानिसहरूले मौसम अनुसार कृषि पेशा गर्दै आएका छन् । कृषि पेशा गर्ने कृषकहरूको अनुकुलताको लागि तल मौसमी पात्रो तयार पारिएको छ जसमा कामकाज, रीतिरीवाज अनुसार मनाइने चाडपर्व लगायत अन्य कुरालाई देखाइएको छ ।

विवरण	वैसाख	जेष्ठ	आषाढ	श्रावण	भाद्र	आश्विन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुन	चैत्र
अन्नवाली लगाउने												
क) धान		→										
ख) गहु							→					
ग) मकै	→											→
घ) कोदो			→									
अन्नवाली भित्र्याउने												
क) धान								→				
ख) गहु	→											

ग) मकै					→							
घ) कोदो										→		
रोगव्याधी												
क) मानिस		→									→	
ख) पशुपंक्षी	→										→	
मुख्य चाडपर्व					→						→	
बनपैदावार सङ्कलन										→		

२.११ गाउँपालिकाको समस्या, चुनौती, अवसर र सम्भावनाहरू

यस कालिगण्डकी गाउँपालिकाको सामाजिक तथा भौतिक विकासका लागि विद्यमान चुनौती तथा समस्याहरूलाई निम्न बुँदामा संक्षेपीकरण गर्न सकिन्छ ।

क) अवसर र सम्भावनाहरू

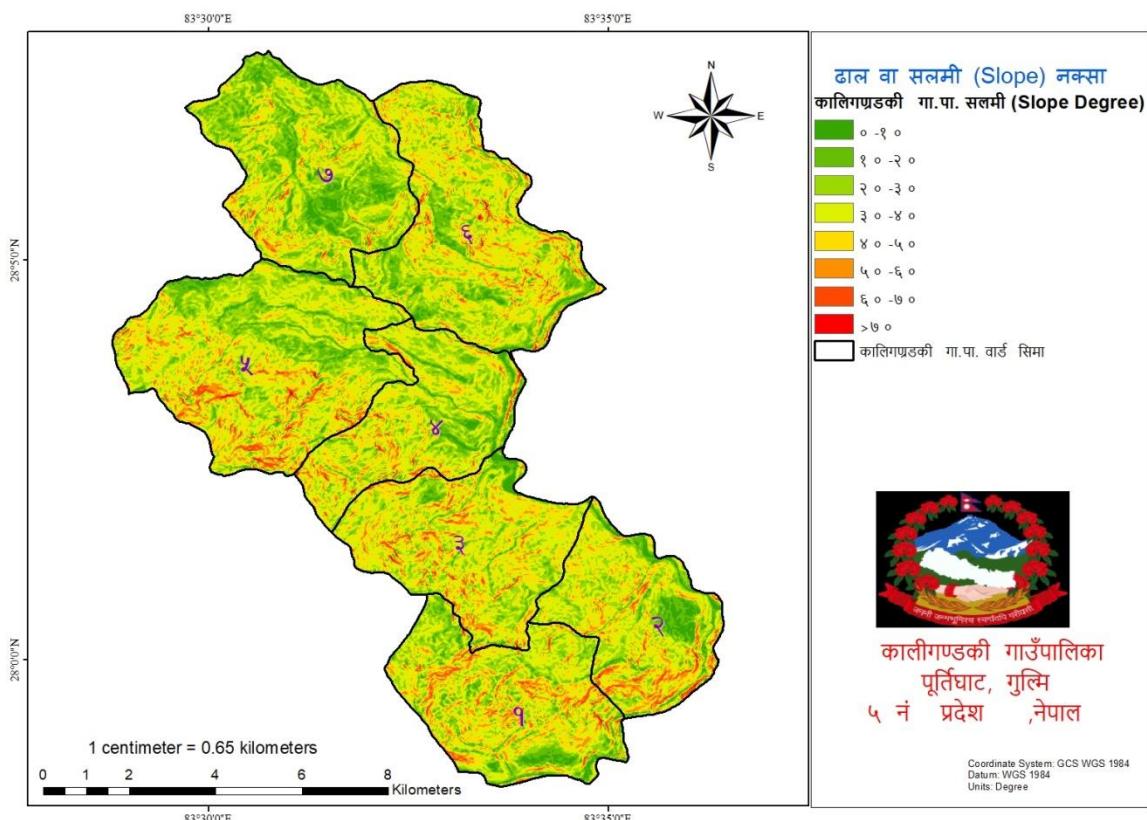
- वन, उर्वर कृषि जमिन, नदी नाला, सम्म भौगोलिक अवस्था र जैविक विविधताजस्ता प्राकृतिक सम्पदाको यथेष्ट उपलब्धता देखिन्छ ।
- शिक्षित मानवीय श्रोतमा वृद्धि हुँदै गएको देखिन्छ ।
- युवा जनसमुदायको बाहुल्यता देखिन्छ ।
- शिक्षा केन्द्रहरूको सञ्चालनमा व्यवस्था
- पर्यटन क्षेत्रको विकास
- खानी क्षेत्रमा लगानी र रोजगारी

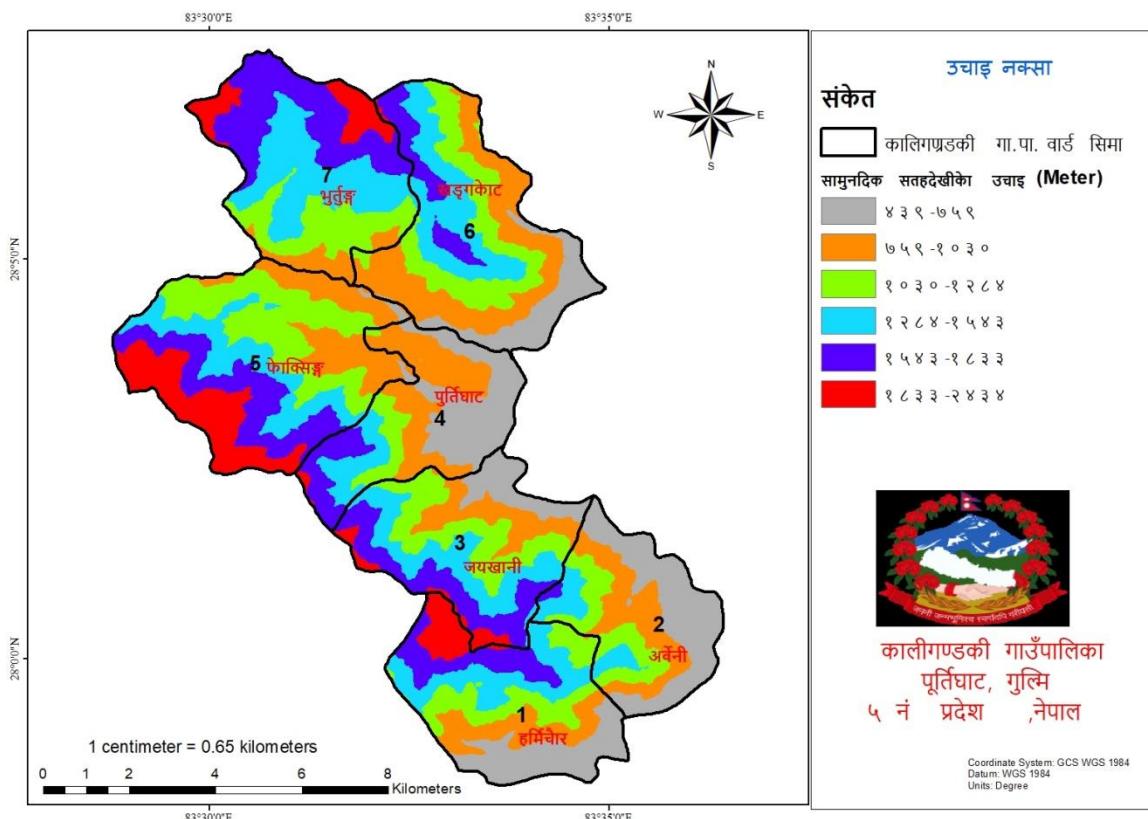
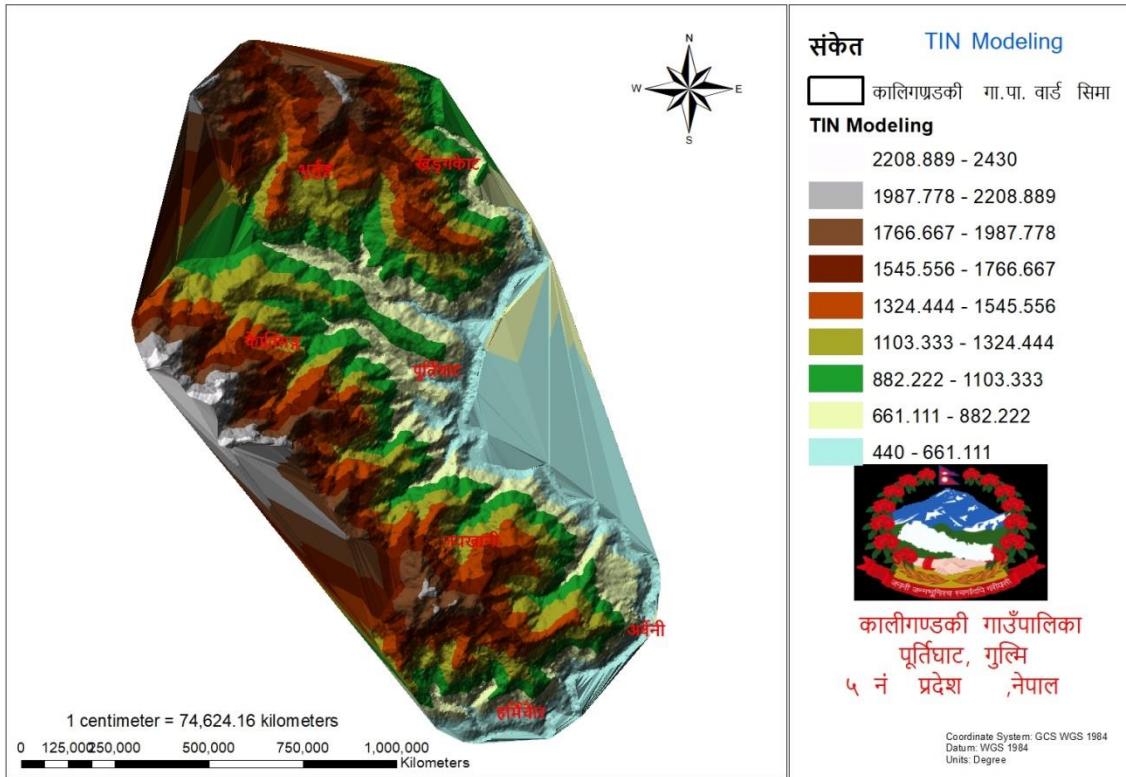
ख) समस्या र चुनौतीहरू

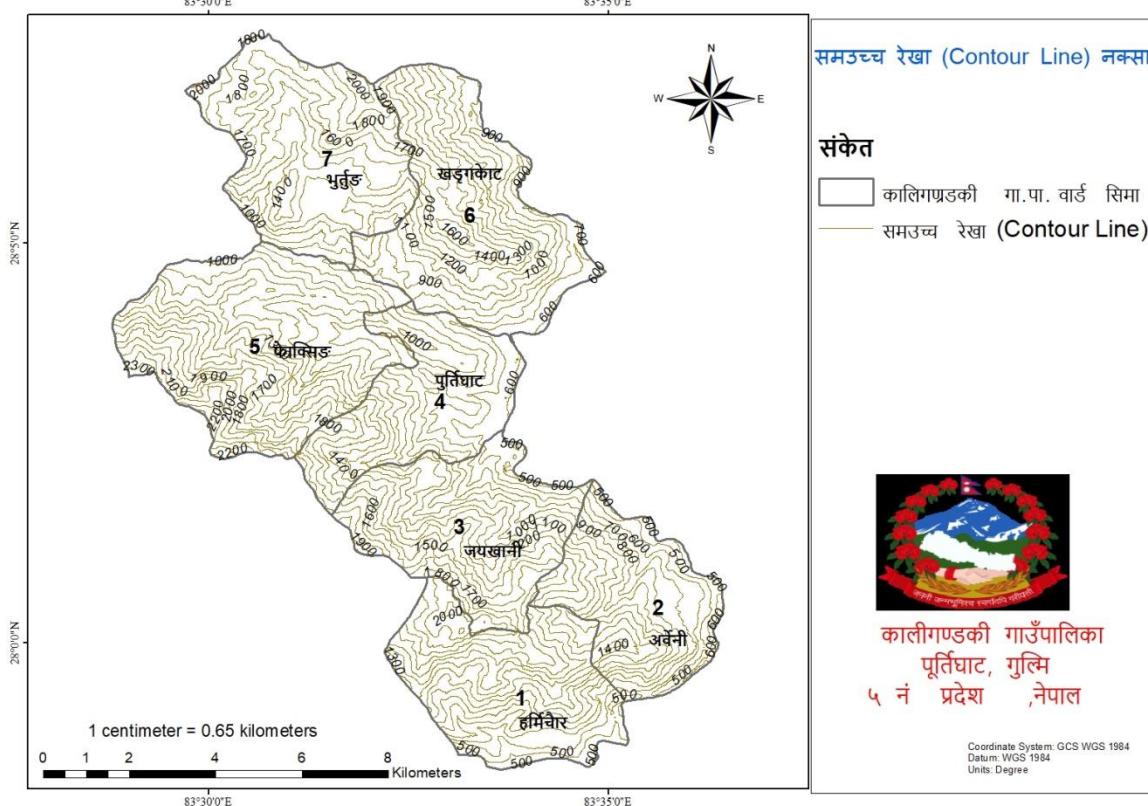
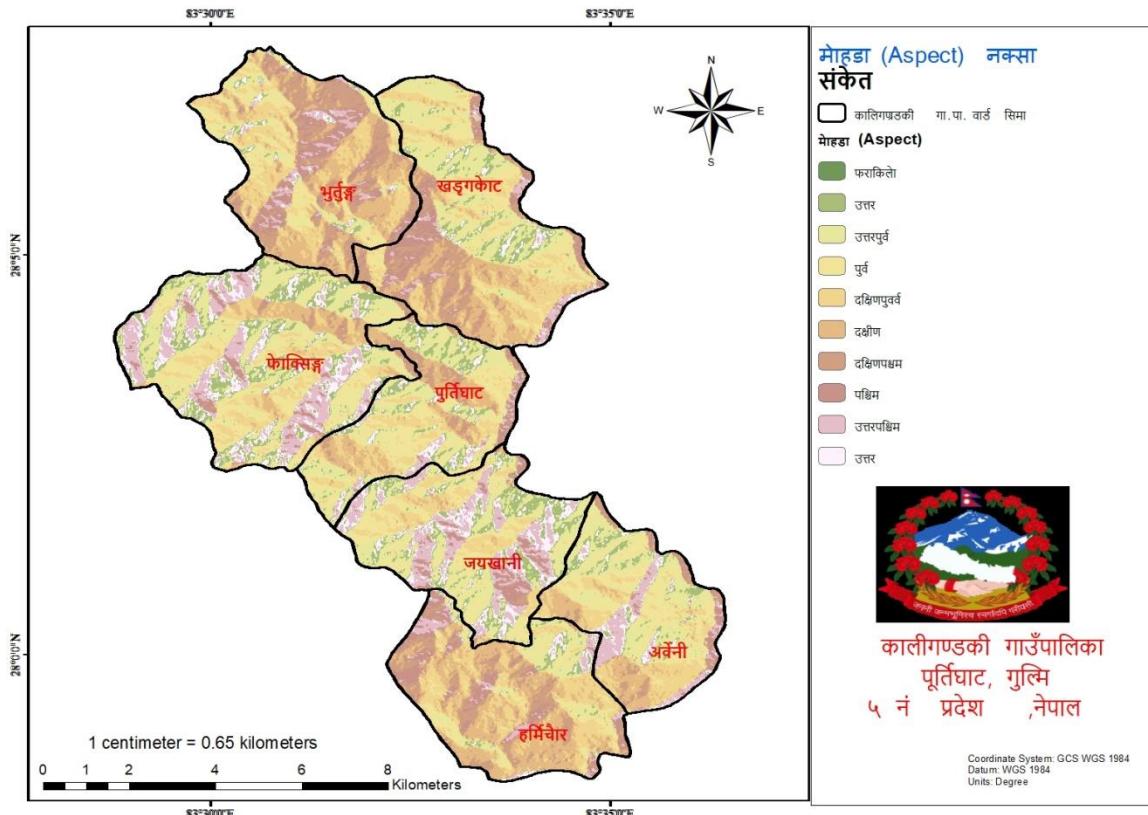
- विकास निर्माणको काममा जनसहभागितामा कमि
- गाउँपालिकाको क्षेत्रभित्र आवश्यक रोजगारमुलक उद्योगधन्दा, कलकारखाना नहुनु ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका एउटा मात्र सडक ग्राम्भेल हुनु साथै अन्य सबै सडकहरू कच्ची तथा कम गुणस्तरको रहनु ।

- आयश्रोतको कमिले गाउँपालिकाको स्तरीय विकास प्रकृयामा समस्या उत्पन्न हुनु ।
- योजनाबद्ध बस्ती विकासको अभाव
- वातावरण संरक्षण र फोहोर व्यवस्थापनको ठोस योजना नहुनु
- परम्परागत कृषि प्रणाली
- वर्षेनी कटानको समस्याले कृषियोग्य भूमि खण्डकृत हुदै प्रयोग विहीन हुनु ।
- बसाइ सराइ तथा दोहोरो बसाइ हुनु ।

२.१२ स्रोत नक्सा:

परिच्छेद ३: पारिवारिक विवरण तथा जनसंख्याको अवस्था

३.१ बस्ती र घरधुरीको विवरण

वडा नं १

बस्तीको नाम	घरधुरी	बस्तीको नाम	घरधुरी
चौर	४३	पिपल मुनी	१०
दिहिड	३५	तुथुम	१७
फरिन डाँडा	३९	कालिका टोल	३२
गिदुवा	६७	वकेवा	१४
केरावारी	२१	देउराली	४१
न्यौपाने टोल	२३	भर्दालकोट	३९
एकीनास	२१	नया बजार	१९
सितलटोल	२२	जिरो	१५
जम्मा घरधुरी		४५८	

वडा नं २

बस्तीको नाम	घरधुरी	बस्तीको नाम	घरधुरी
भएकोट	७५	निगारे	४७
दभौखानी	३७	बसपार्क, मन्धारा	६१
चौरा	१६	ढाँड	१३
आमबोट	१०	पिपल डाडा	२२
अर्बेनि	१२	गल्लिमुनी	२७
विसौना	१०	राक्से	८

दमार	१०	सेरा, तेर्थोक	१३
पार्टे डाडा	१	धारामाथी	२६
तिलार	१५	द्वारे दुङ्गा	३
दोबाटा	११		
जम्मा	४९७		

वडा नं ३

बस्तीको नाम	घरधुरी	बस्तीको नाम	घरधुरी
जयखानी	५४	मुलपानी	१७
लमसराड	८८	कनौटा नयाखानी	१२
सान्ती टोल	९	सान्ती टोल	९
टाकर	८	टाकर	८
बेल्टारी	५	काउले	२
चौर	४	लेन्टुड	२
धोत्रो	१	माइथान	१
लुझरिड	१	माइथान	१
जम्मा घरधुरी	२०४		

वडा नं ४

बस्तीको नाम	घरधुरी	बस्तीको नाम	घरधुरी
पूर्तिघाट	६७	जोखुम	३२
छहादी	३५	सिरेनी	१२
लपर्तुड	१८	तल्लो डाडा	३४
वकेड़	२४	उपल्लो डाडा	३७
जोरपोखरी	१	पात्रे	१०
कटुन्जे	२	फुर्से	१३
भाडखर्क	८	बेलबुटा	१५
दमार	१०		
जम्मा घरधुरी		३४९	

वडा नं ५

बस्तीको नाम	घरधुरी	बस्तीको नाम	घरधुरी
चैया	५२	मङ्गलस्थान	४०
जोगि टोला	४५	लम्करा	६४
फोक्सिङ	२८	लुझिड	२४
गुर्दम	२२	वस्टुड	१५
लुडदी	२६	तमे	१
बसाद	१४	बतासे	९
मल्याड	१२	बगेनी ढुङ्गा	७

चालिसे	२१	खानीगाउँ	१०
लुडखोला	५	गुर्जेपाटा	८
रिङगाउँ	८	पोखरा चौर	७
सुझगा	५	डाडावारी	३४
देउराली	४	कुडापानी	९
जम्मा घरधुरी		४७०	

वडा नं ६

बस्तीको नाम	घरधुरी	बस्तीको नाम	घरधुरी
तल्लो कोरेड	८६	तोलाकोट	७६
खनियापाटा	६३	लुङ्ग	५०
उपल्लो कोरेड	४७	देउराली	४५
उर्लेनी	४६	खमारीपाटा	३६
रम्फे	२९	वरल्बा	३०
सपाइङ्दे	१८	चिउरीवोट	२३
तुपुङ्ग	२३	भुते देउराली	१५
मरिम	१५	लेघा	१५
वडारे	११	ढाव	१२
वगालथर	१७	ओडारे	५
लेसपानी	७	फूलवारी	३
थाङ्गलुङ्ग	७	जोगदी	१
जम्मा घरधुरी		६८०	

वडा नं ७

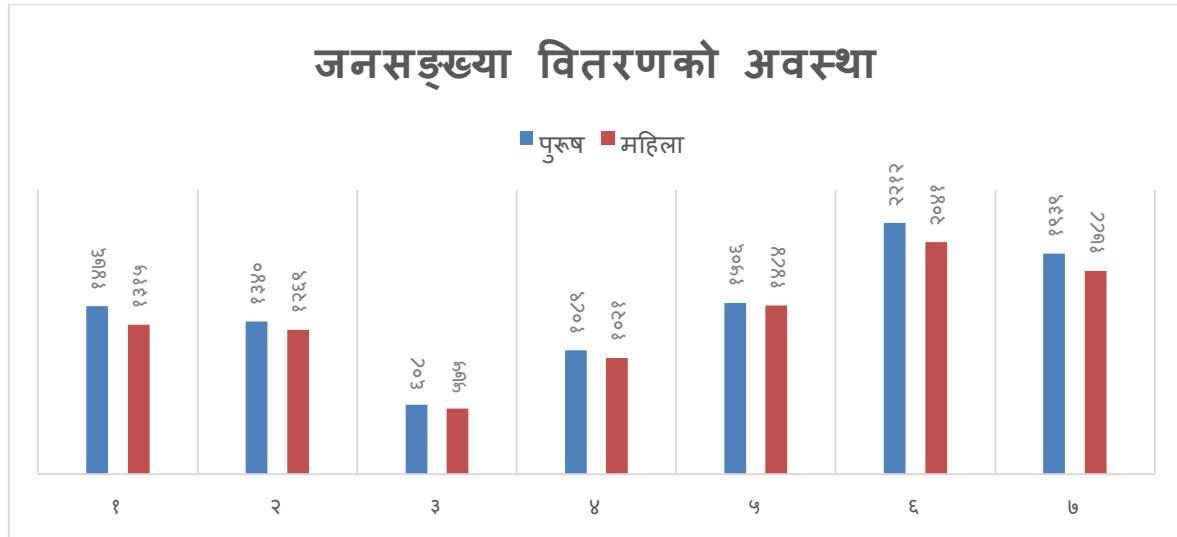
बस्तीको नाम	घरधुरी	बस्तीको नाम	घरधुरी
अधेरी खोला	८०	छापचौर	४०
अमराइ	४१	छिस	१४
विचटोला	१४	हिले	५७
भिरपानी	११	झिरवास	२४
खसकोट	५६	पल्लाटोल	२०
नागा	१९	सानकोट	२१
नयागाउँ	४२	कराडतुड	१७
उपल्लाखर्क	१०	तमे	२५
डाँडावारी	५	गिठावोट	२१
मैदान, सेरेखोला	१७	किम्लापाटा	११
फेराटोल	२०	आखलकाटे	१२
चाउकेवारी	६	पाखा	५
पलुवा	७	सिरानधारा	११
गेढे	५	पोखरडाँडा	२
गैरावारी, तुसारे	१०	ढकाल थूम्का	६
नेटा	५	आरुपाटा	२
नुनथला	३	ठुटेपिपल गौतमटोल	११
राम्चे, तल्लाथर	१८	काफल रुखा	१
जम्मा		६६९	

३.२ जनसंख्या वितरणको अवस्था

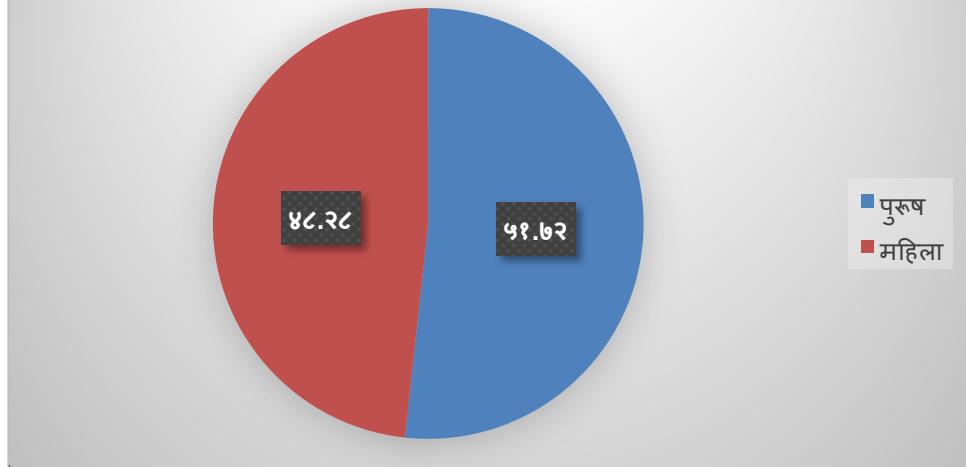
वार्ड नं	घरधुरी	पुरुष	महिला	जम्मा
१	४५८	१४७६	१३१७	२७९१
२	४१७	१३४०	१२६९	२६०९
३	२०४	६०८	५७५	११८३
४	३४१	१०८९	१०२१	२११०
५	४७०	१५०६	१४८४	२९९०
६	६८०	२२१२	२०४१	४२५३
७	६६९	१९३९	१७८८	३७२७
जम्मा	३२३९	१०१६०	९४९३	१९६६३

जनसङ्ख्या वितरणको अवस्था

■ पुरुष ■ महिला

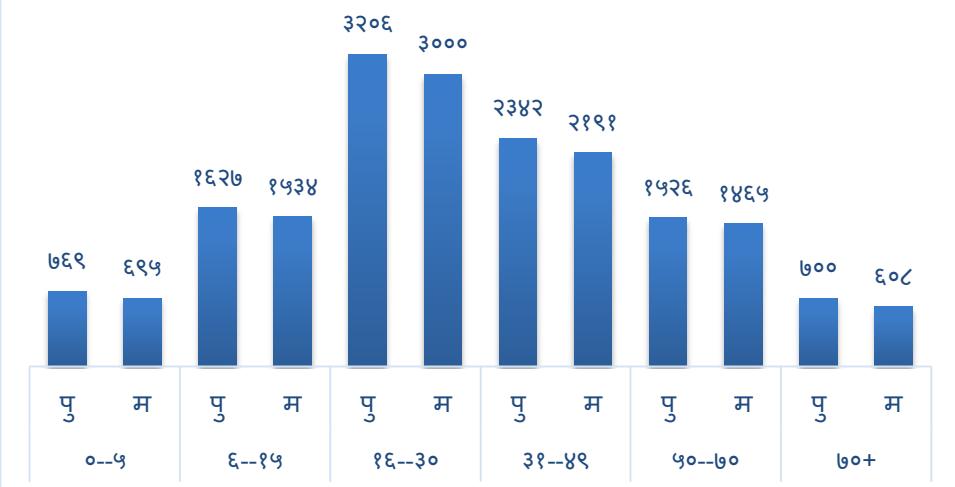
जनसङ्ख्या वितरणको अवस्था(प्रतिशत)

३.३ उमेर तथा लिङ्गको आधारमा जनसंख्या विवरण

वार्ड नं	० देखी ५ बर्ष		६ देखी १५ बर्ष		१६ देखी ३० बर्ष		३१ देखी ४९ बर्ष		५० देखी ७० बर्ष		७०बर्ष भन्दा माथी	
	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म
१	११२	१०	२४५	२२६	४८६	४४१	३२९	२९८	२२०	१८८	८४	७२
२	९८	८७	१७९	१८८	४५७	४१५	२९६	२८७	१९४	१९२	११६	१०२
३	६१	५२	९३	९६	१९६	१८३	१३०	१२६	९०	८६	३८	३२
४	९४	७४	१७८	१६१	३३३	३२४	२४९	२४०	१७०	१६६	६५	५६
५	१०८	११९	२३६	२३	४५८	४५१	३६४	३५६	२५२	२४१	८८	७९
६	१५६	१४८	३६४	३३८	६६९	६३४	५२७	४८१	३१८	२९८	१७८	१४२
७	१४०	१२५	३३२	२८	६०७	५५२	४४७	४०३	२८२	२९४	१३१	१२५
जम्मा	७६९	६९७	१६२७	१५३	३२०६	३०००	२३४२	२१९१	१७२६	१४६४	७००	६०८

उमेर अनुसारको जनसङ्ख्या विवरण

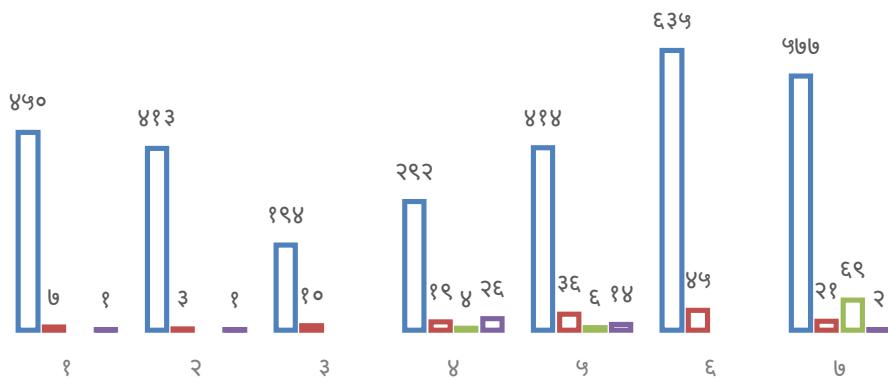

३.४ मातृभाषाको आधारमा घरधुरी विवरण

वार्ड नं	मात्री भाषा			
	नेपाली	मगर	गुरुङ	नेवार
१	४५०	७		१
२	४१३	३		१
३	१९४	१०		
४	२९२	१९	४	२६
५	४१४	३६	६	१४
६	६३७	४७		
७	७७७	२१	६९	२
जम्मा	२९७७	१४१	७९	४४

मात्रीभाषाको आधारमा घरधुरी

■ नेपाली ■ मगर ■ गुरुङ ■ नेवार

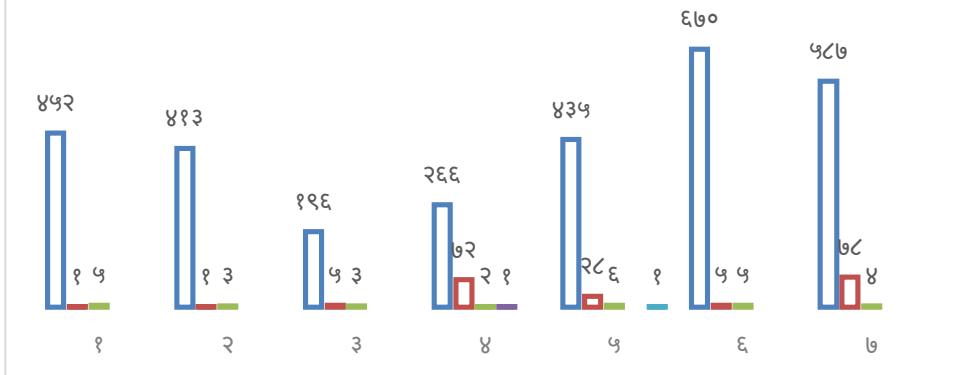

३.५ धर्म अनुसार घरधुरी विवरण

वार्ड नं	हिन्दु	बौद्धिष्ट	क्रिश्चियन	इस्लाम	अन्य
१	४७२	१		५	
२	४१३	१		३	
३	१९६	५		३	
४	२६६	७२		२	१
५	४३५	२८		६	१
६	६१०	५		५	
७	५८७	७८		४	
जम्मा	३०१९	११०		२८	१

धर्मको आधारमा घरधुरी

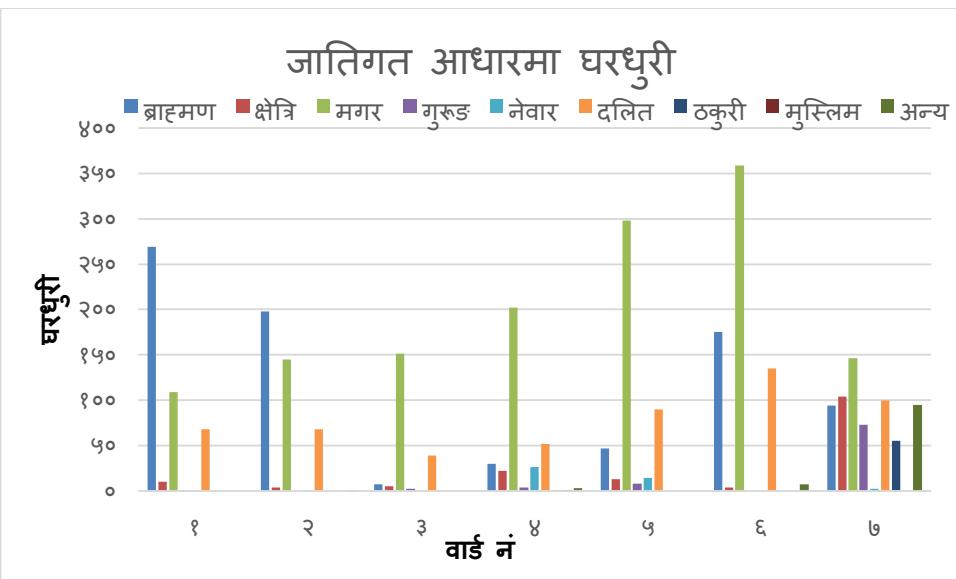
■ हिन्दू ■ बौद्धिष्ट ■ क्रिश्चियन ■ इस्लाम ■ अन्य

३.६ जातिगत घरधुरी विवरण

जातजाति											
वार्ड नं	वार्ड नाम	ब्राह्मण	क्षेत्रि	मगर	गुरुङ	नेवार	दलित	ठकुरी	मुस्लिम	अन्य	
१	हर्मिचौर	२६९	१०	१०९	१	१	६८				
२	अर्वेनी	१९८	४	१४५		१	६८			१	
३	जयखानी	७	५	१५१	२		३९				
४	पूर्तीघाट	३०	२२	२०२	४	२६	५२	१	१	३	
५	फोकसीड्ग	४७	१३	२९८	८	१४	९०				
६	खड्गकोट	१७७	४	३५९			१३५			७	
७	भुर्तुड्ग	९४	१०४	१४६	७३	२	१००	५५		१५	
जम्मा		८२०	१६२	१४१०	८८	४४	५५२	५६	१	१०६	

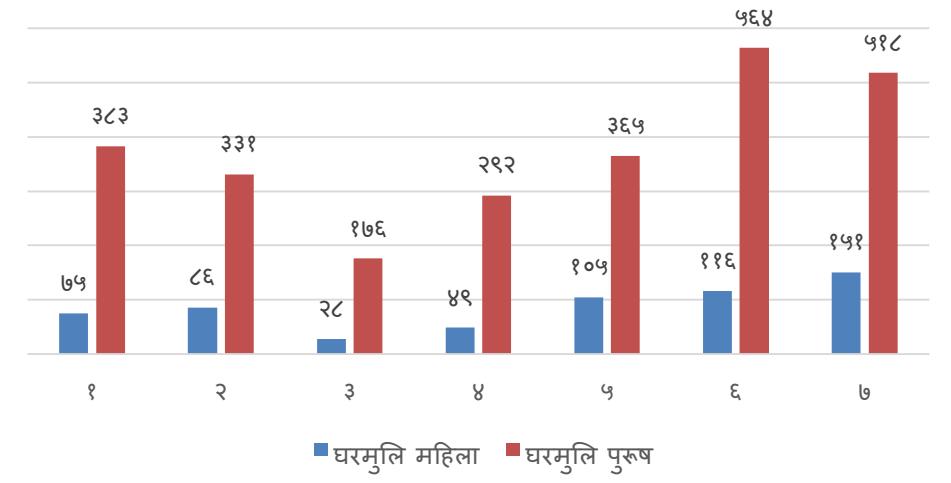
*अन्य –गिरी, पुरी, हमाल दशनामीहरुलाई उल्लेख गरीयको छ।

३.७ घरमूलीको विवरण

वार्ड नं	घरमुलि महिला	घरमुलि पुरुष
१	७५	३८३
२	८६	३३१
३	२८	१७६
४	४९	२९२
५	१०५	३६५
६	११६	५६४
७	१५१	५१८
जम्मा	६१०	२६२९

घरमुलिको विवरण

३.८ पेशाका आधारमा जनसंख्या विवरण

वार्ड नं	१	२	३	४	५	६	७	जम्मा
कृषक	१००१	११४०	४९४	७६६	१२३७	१७९५	१५०९	७९४२
व्यापारव्यावसायी/	७८	४५	१३	११३	६२	८९	८४	४८४
सिकर्मी	२२	१८	३१	२१	१७	३४	४१	१८४
विधार्थी	८९१	७२४	२९४	५९०	९३३	१३६३	११९६	५९९१
ड्राइभर	१७	११	७	१४	९	८	१३	७९
अनमी	३	५	३	७	५	९	१०	४२
इलेक्ट्रॉनिक्स	५	३	४	६	९	७	६	४०
पुजारी	१३	११	४	६	९	१३	१५	७१
कामदार	२६	१९	३१	२३	२८	४९	५१	२२७
पुलिसआर्मी/	१६	६	८	३१	१८	१७	१८	११४
समाजसेवी	१०	१२	७	९	१०	२३	२८	९९
प्राइभेट जागिर	३१	२७	१७	१९	२१	३८	३७	१९०
टेलरिड	९	६	४	८	७	११	९	५४
डाक्टर	३	२	१	६	३	५	६	२६
शिक्षक	७३	४५	१०	१०	१८	३०	४१	२२७

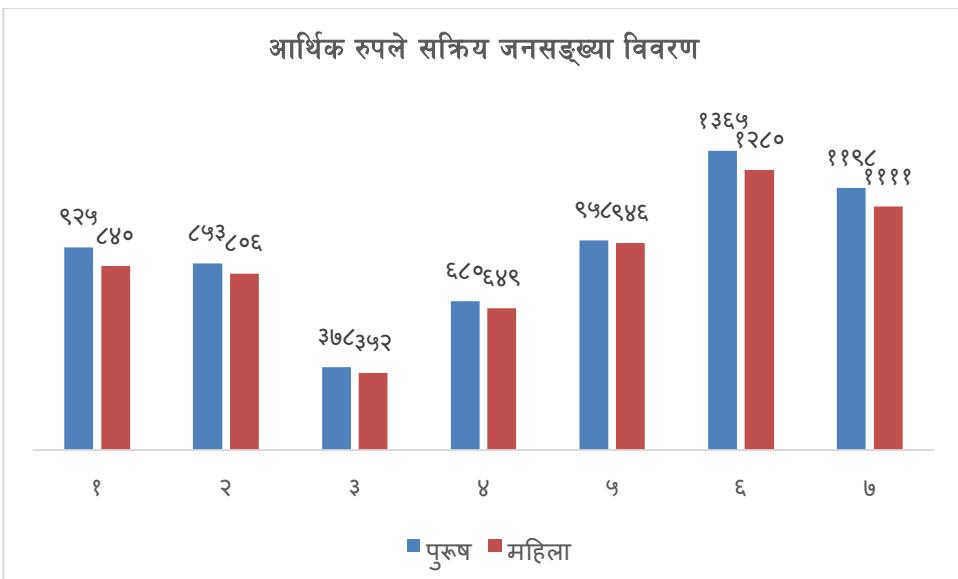
बैंकिङ	१७	१९	४	९	७	१७	१६	८१
सरकारी जागिर	१८	१२	९	१३	१७	२१	१९	१०९
पत्रकार	२	१	२	३	२	३	४	१७
इन्जिनियर	३	१		२	३	७	६	२२
नर्सिङ	२	३	२	६	४	३	५	२५
प्राबिधिक	३	१	१	४	४	३	२	१८
मेकानिक	६	३	२	५	३	४	३	२६
फार्मेसी	२	१		३		१	४	११
कुक	३	४	२	६	३	४	६	२८
वेटर	९	७	५	७	८	११	९	५६
कालिंगड/ सुनार	७	६	५	६	८	६	७	४५
वैदेशिक रोजगारी	३१९	३००	११०	२४९	३१८	३७८	३१७	१९९९

३.९ आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको विवरण

(UNFPA) का अनुसार आर्थिक रूपले सक्रिय उमेर समूहको रूपमा १५ देखि ५९ वर्ष लिइयको छ ।

वार्ड नं	पुरुष	महिला	जम्मा
१	९२७	८४०	१७६७
२	८५३	८०६	१६५९
३	३७८	३५२	७३०
४	६८०	६४९	१३२९
५	९५८	९४६	१९०४
६	१३६५	१२८०	२६४५
७	११९८	११११	२३०९
जम्मा	६३५७	५९८४	१२३४१

आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या विवरण

३.१० अपाङ्गताको आधारमा जनसंख्या विवरण

वार्ड नं.	शारीरिक		मानसिक		लाटा		अन्यथा		बहिरा	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
१	२०	२८	१३	८	८	२	१	२	१३	२१
२	१०	८	२		५	७		१	८	४
३	५	७	१	२	१	२		३	४	२
४	२	९	२	४	७	८	२		२	५
५	१६	११	२	१	७	१०	२	२	१	३
६	७	९	७	१	७	७	२	१	२९	३७
७	९	९	४	२	५	६	१	२	५	१०
जम्मा	६९	८१	३१	१८	४०	४३	८	११	६२	८२

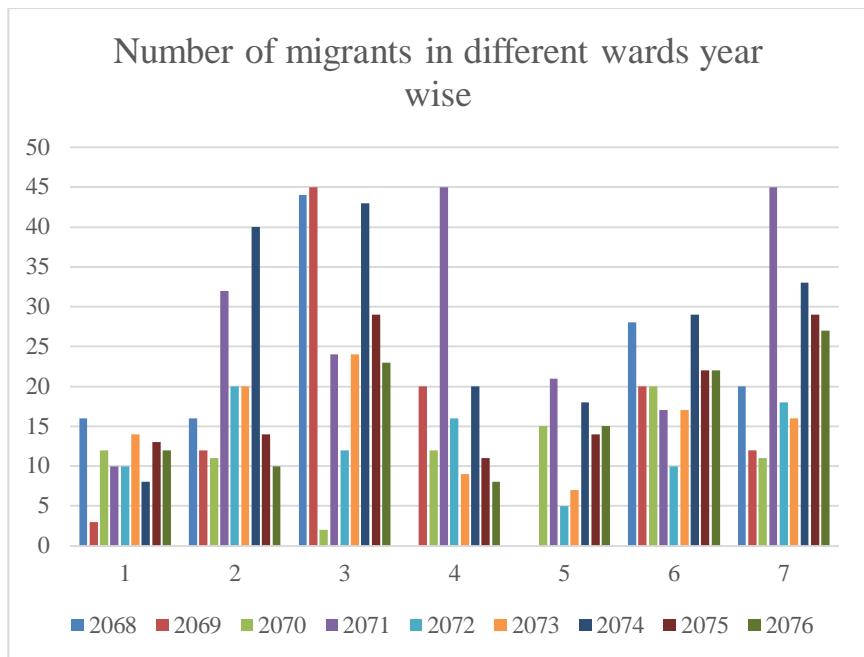
पालिकास्तरिय अपाङ्गताको विवरण

३.११ बसाइंसराइ सम्बन्धी विवरण

वडा नं	बसाइ सराइ वार्षिक विवरण										जम्मा
	२०६८	२०६९	२०७०	२०७१	२०७२	२०७३	२०७४	२०७५	२०७६		
१	१६	३	१२	१०	१०	१४	८	१३	१२	९८	
२	१६	१२	११	३२	२०	२०	४०	१४	१०	१७५	
३	४४	४५	२	२४	१२	२४	४३	२९	२३	२४६	
४		२०	१२	४५	१६	९	२०	११	८	१४१	
५			१५	२१	५	७	१८	१४	१५	९५	
६	२८	२०	२०	१७	१०	१७	२९	२२	२२	१८५	
७	२०	१२	११	४५	१८	१६	३३	२९	२७	२११	
जम्मा	१२४	११२	८३	१९४	९१	१०७	१९१	१३२	११७	११५१	

स्रोत गाउँपालिका पञ्जीकरण शाखा

३.१२ व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरण

वडा नं	जन्म	मृत्यु	विवाह	सम्बन्ध विच्छेद
१	१४३९	१६८	३२५	०
२	१९१९	२६२	६९१	०
३	८६२	११२	५२८	०
४	१०४३	१९७	३२४	२
५	२०५७	३२६	५१२	४
६	१८७८	१३०	४२४	१
७	२४९७	४०९	६२५	१

स्रोत गाउँपालिका पञ्जीकरण शाखा

३.१३ सामाजिक सूरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वित विवरण

वा डा नं	जेष्ठ नागरीक भत्ता (अन्य) (दलित)	जेष्ठ नागरीक भत्ता	एकल महिला	बिधवा भत्ता	अति अशक्त अपाङ्गता भत्ता	पूर्ण अपाङ्गता भत्ता	जेष्ठ नागरीक औषधी उपचार भत्ता	बालबालिका सुरक्षा भत्ता (दलित)
							भत्ता	भत्ता

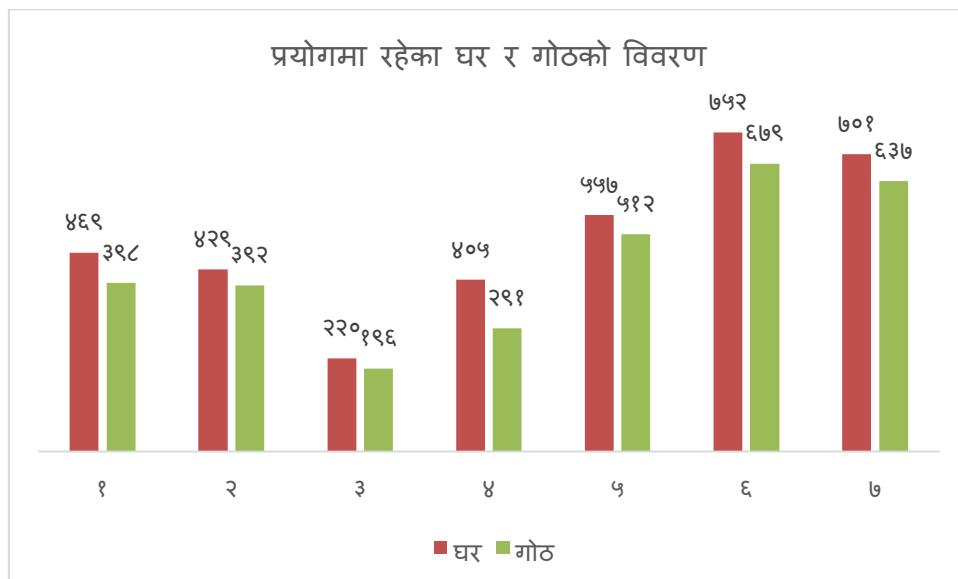
	म			पु			जम्मा		म			पु			जम्मा		म			पु			जम्मा		म			पु			जम्मा	
	म	पु	जम्मा	म	पु	जम्मा	म	जम्मा	म	पु	जम्मा	म	पु	जम्मा	म	पु	जम्मा	म	पु	जम्मा	म	पु	जम्मा	म	पु	जम्मा	म	पु	जम्मा			
१	५ ०	९२	१७२	१५	१७	३२	०	०	७३	७३	५	१ १	१६	६	७	१३	९७	१० २	१९ ९	२५	२६	५१										
२	११ ५	१२	२४	२ ८	२८	५६	०	०	१०	१०	१	७ २	१९	७	१ २	१९	१३	१३ १	२६ ३	१ ४	३४ ८	५										
३	३६	४१	७७	११	१५	२६	१	१	४३	४३	३	५	८	७	९	१६	४७	४३	१०	१०	१५	२ ५										
४	६२	७०	१३२	९	१०	१९	१	१	५५	५५	३	१ ३	१६	६	७	१३	७१	७७	१४ ८	१५	१८	३३										
५	८ ५	९५	१८	०	२२	३२	५ ४	२	२	८	८	९	६	१	७	२३	५	५	१०	१० १	१० ३	२० ४	२७	२६	५३							
६	१६ ०	१८	३४	८	२७	३१	५ ८	०	०	१५	१५	१	१	२६	१	१	३१	१९	१९	३८	२ ०	२२	४ २									
७	१५ ३	१५ २	३०५	२२	२५	४ ७	२	२	१५	१५	८	६	९	१५	८	९	१७	१८	१५ ६	३३७	३०	३७	६७									
	६९ १	७६ ७	१४ ५८	१३	१५	२९	८ २	६	६५	६५	४	७	१२	५	६	११	८१	८१	१६२	१ ४	१७ १	३१ ८										

सोत गाउँपालिका पञ्जीकरण शाखा

३.१४ प्रयोगमा रहेका घर र गोठ

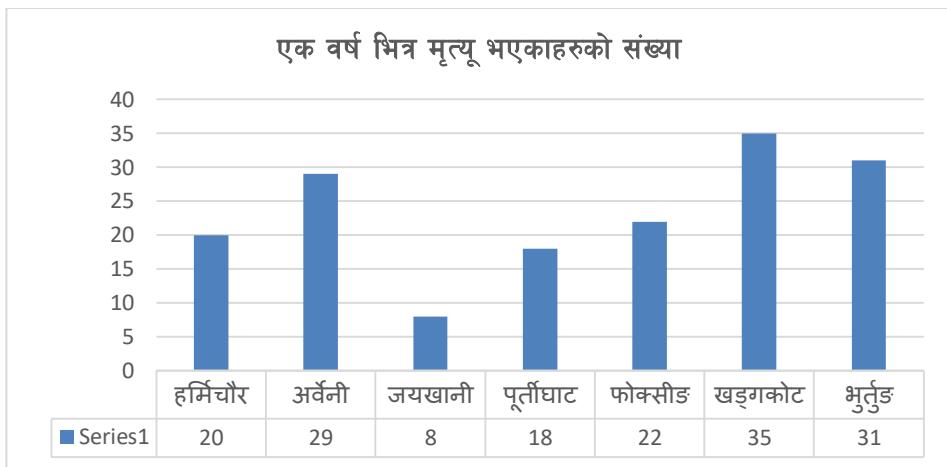
वाड नं	घर संख्या	गोठ संख्या
१	४६९	३९८
२	४२९	३९२
३	२२०	१९६
४	४०७	२९१
५	५५७	५१२

६	७५२	६७९
७	७०१	६३७
जम्मा	३५३३	३१०५

३.१५ एक बर्ष भित्र मृत्यु हुनेको विवरण

क्र.सं.	वडा नं	मृत्यु हुने को संख्या
१	१	२०
२	२	२९
३	३	८
४	४	१८
५	५	२२
६	६	३५
७	७	१९
जम्मा		१५१

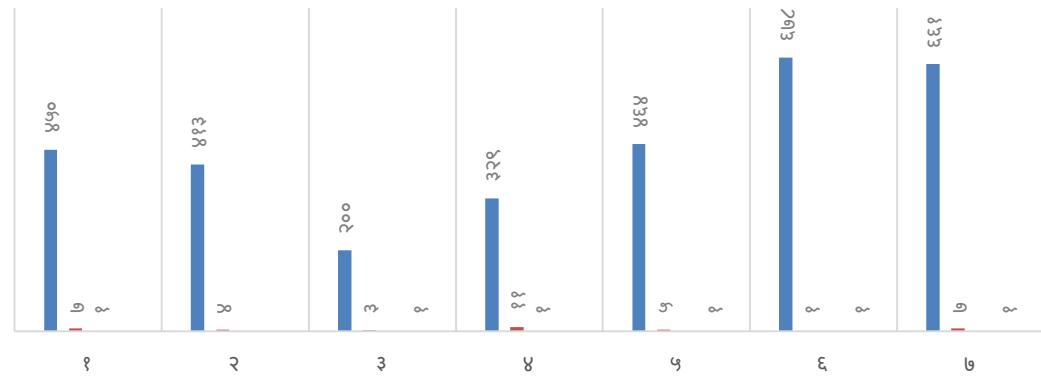

३.१६ घरको स्वामित्वको आधारमा घरधुरी

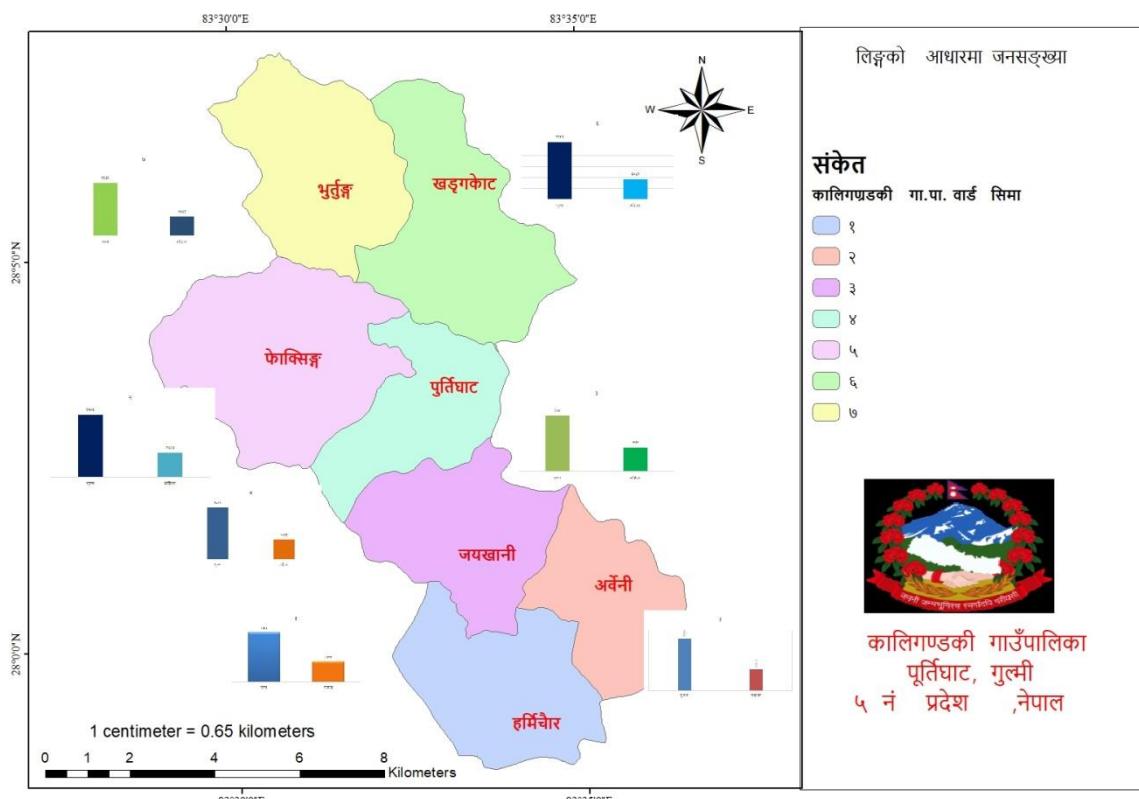
वार्ड नं	निजि	भाडामा	संस्थागत	अन्य
१	४७०	७	१	
२	४१३	४		
३	२००	३		१
४	३२९	११	१	
५	४६४	५		१
६	६७८	१		१
७	६६१	७		१
जम्मा	३१९७	३८	२	४

घरको स्वामित्वको स्रोतकोआधारमा घरधुरी

■ निजि ■ भाडामा ■ संस्थागत ■ अन्य

३.१७ स्रोत नक्सा

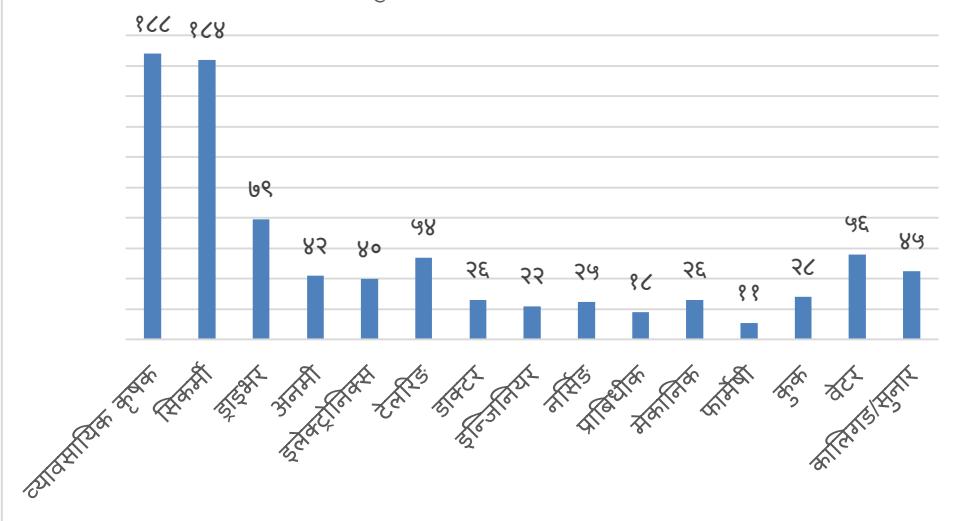
परिच्छेद ४: आर्थिक अवस्था

४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण

४.१.१ प्राविधिक, सीपयूक्त तथा विशेष दक्षता भएका मानव संशाधनको विवरण

वार्ड नं	१	२	३	४	५	६	७
व्यावसायिक कृषक	३१	४९	१२	१८	२७	४२	११
सिकर्मी	२२	१८	३१	२१	१७	३४	४१
झाइभर	१७	११	७	१४	९	८	१३
अनमी	३	५	३	७	५	९	१०
इलेक्ट्रोनिक्स	५	३	४	६	९	७	६
टेलरिङ	९	६	४	८	७	११	९
डाक्टर	३	२	१	६	३	५	६
इन्जिनियर	३	१		२	३	७	६
नर्सिङ	२	३	२	६	४	३	५
प्राबिधीक	३	१	१	४	४	३	२
मेकानिक	६	३	२	५	३	४	३
फार्मेसी	२	१		३		१	४
कुक	३	४	२	६	३	४	६
वेटर	९	७	५	७	८	११	९
कालिगड/सुनार	७	६	५	६	८	६	७

प्राविधिक सीप्युक्त मानव संशाधन विवरण

४.१.२ मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण

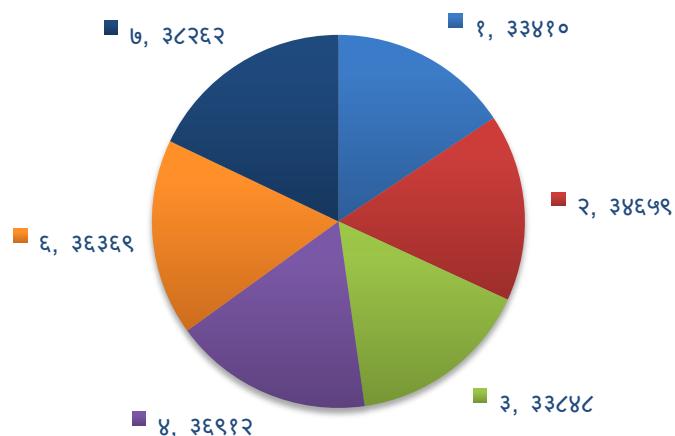
पेसा/वार्ड	१	२	३	४	५	६	७	जम्मा
कृषक	१००१	११४०	४९४	७६६	१२३७	१७९७	१५०९	७९४२
व्यापार/व्यावसायी	७८	४५	१३	११३	६२	८९	८४	४८४
सिकर्मी	२२	१८	३१	२१	१७	३४	४१	१८४
विधार्थी	८९१	७२४	२९४	५९०	९३३	१३६३	११९६	५९९१
ड्राइभर	१७	११	७	१४	९	८	१३	७९
अनमी	३	५	३	७	५	९	१०	४२
इलेक्ट्रोनिक्स	५	३	४	६	९	७	६	४०
पुजारी	१३	११	४	६	९	१३	१५	७१
कामदार	२६	१९	३१	२३	२८	४९	५१	२२७
पुलिस/आर्मी	१६	६	८	३१	१८	१७	१८	११४
समाजसेवी	१०	१२	७	९	१०	२३	२८	९९
प्राइभेट जागिर	३१	२७	१७	१९	२१	३८	३७	११०
टेलरिङ	९	६	४	८	७	११	९	५४
डॉक्टर	३	२	१	६	३	५	६	२६
शिक्षक	७३	४७	१०	१०	१८	३०	४१	२२७
बैंकिंग	१७	११	४	९	७	१७	१६	८१
सरकारी जागिर	१८	१२	९	१३	१७	२१	१९	१०९
पत्रकार	२	१	२	३	२	३	४	१७
इंजिनियर	३	१		२	३	७	६	२२
नर्सिंड	२	३	२	६	४	३	५	२५
प्राबिधीक	३	१	१	४	४	३	२	१८

मेकानिक	६	३	२	५	३	४	३	२६
फार्मेषी	२	१		३		१	४	११
कुक	३	४	२	६	३	४	६	२८
वेटर	९	७	५	७	८	११	९	५६
कालिंगड /सुनार	७	६	५	६	८	६	७	४५
वैदेशिक रोजगारी	३१९	३००	११०	२४९	३१८	३७८	३१७	१९९१

४.१.३ औषत आमदानी विवरण

वाड नं	औषत आमदानी (बार्षिक)	प्रतिव्यक्ति औषत आमदानी (बार्षिक रु.)
१	९३२४६०००	३३४१०
२	९०४२६०००	३४६५९
३	४००४२०००	३३८४८
४	७६८८७०००	३६९१२
५	११४५४७०००	३८३१०
६	१५४६७९०००	३६३६९
७	१४२६०१०००	३८२६२
जम्मा	७१३४२६०००	३६२८२.६६

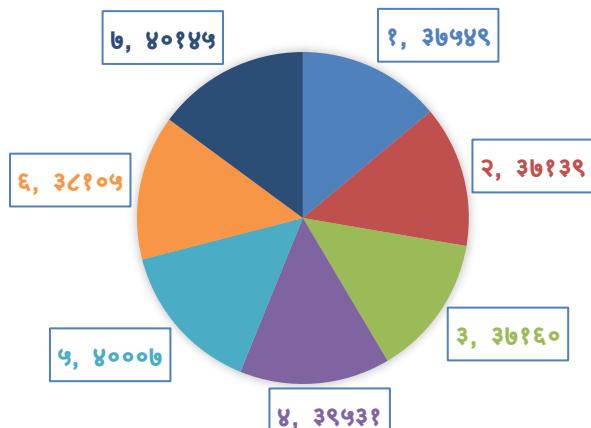
प्रतिव्यक्ति औषत आमदानी (बार्षिक रु.)

४.१.४ औषत खर्च विवरण

वार्ड नं	औषत खर्च (.बार्षिक रु)	प्रतिव्यक्ति औषत खर्च (.बार्षिक रु)
१	१०४८०००००	३७५४९
२	९६८९५०००	३७१३९
३	४३९६००००	३७१६०
४	८३४१००००	३९५३१
५	११९६२००००	४०००७
६	१६२०६००००	३८१०५
७	१४९६२००००	४०१४५
जम्मा	७६०३६५०००	३८६७०

प्रतिव्यक्ति औषत खर्च (बार्षिक रु.)

४.१.५ निकासी तथा पैठारी जन्य स्रोतहरू

वडा नं	कृषि जन्य वस्तुहरू				पशु जन्य वस्तुहरू		उद्योग जन्य सामग्री
	खाद्यवाली	तरकारी	फलफूल	नगदे वाली	पशुजन्य	पंक्षीजन्य	
१	मकै, कोदो, धान, गहुँ	आलु, काउली, वन्दा, करेला, साग	सुन्तला, केरा, वखडा, आरु	अलैची, कर्फि	गाई, भैसी, बडगुर, बाख्या	कुखुरा, परेवा	आरन
२	मकै, कोदो, धान, गहुँ	आलु, काउली, वन्दा, करेला, साग	सुन्तला, केरा, वखडा, आरु	अलैची, कर्फि	गाई, भैसी, बडगुर, बाख्या	कुखुरा, परेवा	आरन

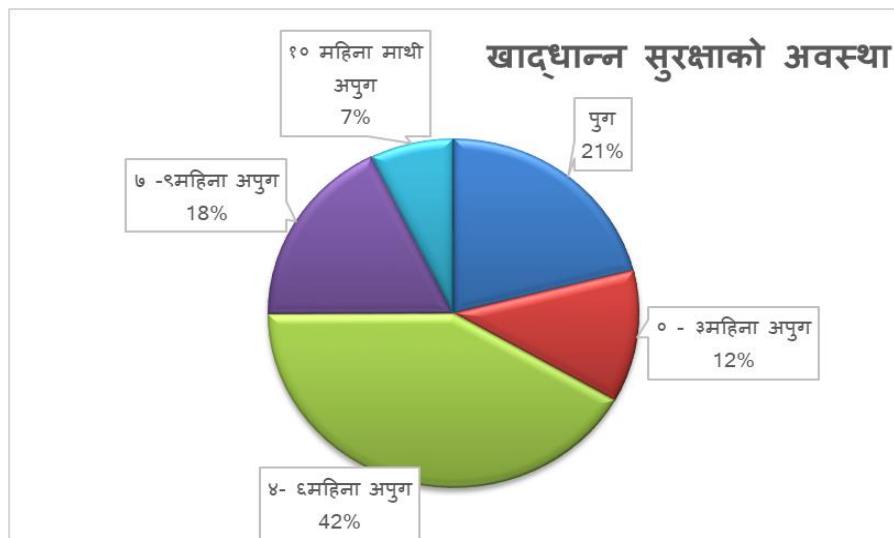
३	मकै, कोदो, धान, गहुँ	आलु, काउली, वन्दा, करेला, साग	सुन्तला, केरा, वखडा, आरु	अलैची, कफि	गाई, भैसी, बडगुर, बाखा	कुखुरा, परेवा	आरन
४	मकै, कोदो, धान, गहुँ	आलु, काउली, वन्दा, करेला, साग	सुन्तला, केरा, वखडा, आरु	अलैची, कफि	गाई, भैसी, बडगुर, बाखा	कुखुरा, परेवा	चाउमीन, आरन
५	मकै, कोदो, धान, गहुँ	आलु, काउली, वन्दा, करेला, साग	सुन्तला, केरा, वखडा, आरु	अलैची, कफि	गाई, भैसी, बडगुर, बाखा	कुखुरा, परेवा	
६	मकै, कोदो, धान, गहुँ	आलु, काउली, वन्दा, करेला, साग	सुन्तला, केरा, वखडा, आरु	अलैची, कफि	गाई, भैसी, बडगुर, बाखा	कुखुरा, परेवा	आरन, दुङ्गा खानी
७	मकै, कोदो, धान, गहुँ	आलु, काउली, वन्दा, करेला, साग	सुन्तला, केरा, वखडा, आरु	अलैची, कफि	गाई, भैसी, बडगुर, बाखा	कुखुरा, परेवा	आरन, दुङ्गा खानी

४.१.६ खाद्यान्न सुरक्षाको अवस्था

वार्ड नं	पुग	अपुग	० - महिनाः	४ - महिनाः	७ - महिनाः	१० महिना माथी
१	७८	३८०	१०७	११५	८०	७८
२	६३	३७४	५६	१८२	१०४	१२
३	३०	१७४	२७	१०६	३६	५
४	११९	२२२	३२	१४९	२८	१३
५	१२७	३४३	७८	१८८	५६	४१
६	१३२	५४८	६७	२६९	१८९	२५
७	१३४	५३५	५०	३४०	८२	६३

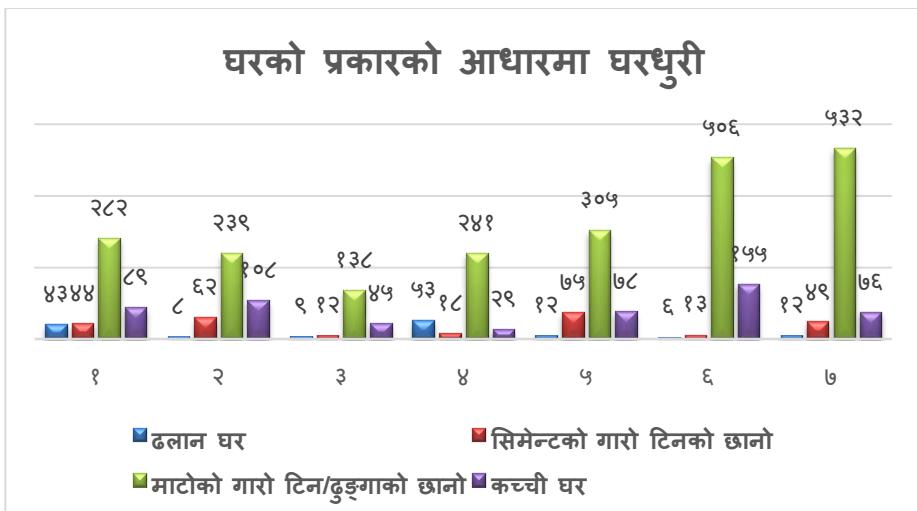
खाद्यान्न उत्पादनको अवस्थाको आधारमा घरधुरी

४.१.७ आवास संरचना विवरण

वार्ड नं	ढलान घर	सिमेन्टको गारो टिनको छानो	माटोको गारो टिनदुङ्गाको छानो/	कच्ची घराखुरो
१	४३	४४	२८२	८९
२	८	६२	२३९	१०८
३	९	१२	१३८	४५
४	५३	१८	२४१	२९
५	१२	७५	३०५	७८
६	६	१३	५०६	१५५
७	१२	४९	५३२	७६
जम्मा	१४३	२७३	२२४३	५८०

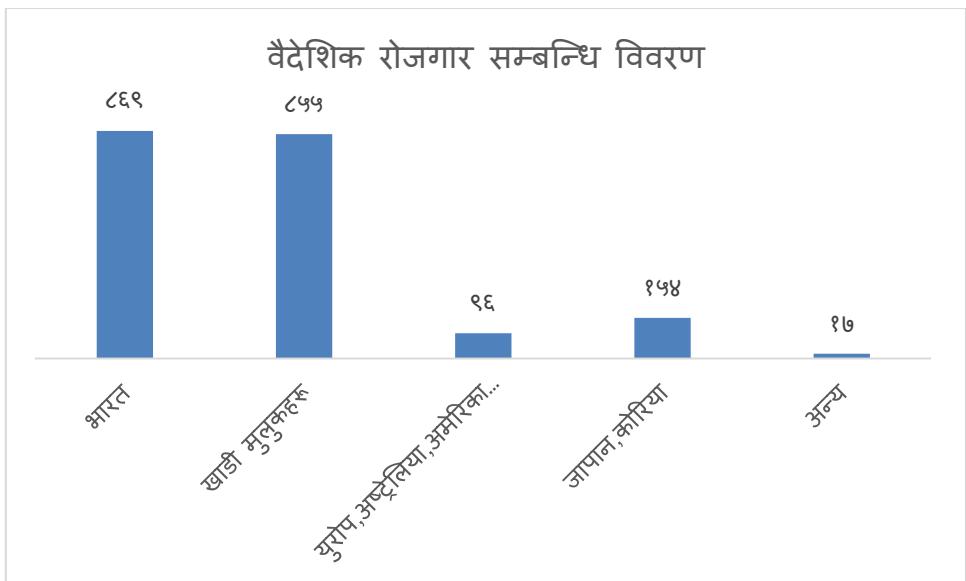

४.१.८ गरिबीको दर (गरिबीको रेखामुनी रहेको जनसंख्या)

नेपालको दशौ योजनामा गरिबीलाई आय आधारित गरिबी, मानविय गरिबी तथा सामाजिक वञ्चितीकरण गरी मूलतः तीन आयाममा विभाजन गरिएको छ । नेपालमा गरिबीको रेखामुनी रहेको जनसंख्या १८.७ प्रतिशत, बहुआयामिक गरिबी सुचकाइक २८.६ प्रतिशत रहेको छ । साथै लुम्बिनी प्रदेशमा गरिबीको रेखामुनी रहेको जनसंख्या १८.२ प्रतिशत तथा बहुआयामिक गरिबीको दर २९.९ प्रतिशत रहेको छ । उत्त तथ्याइकको आधारमा कालिगण्डकी गाउँपालिकामा गरिबीको दर लुम्बिनी प्रदेशकै सरह हुने देखिन्छ । (पन्थौ योजना, राष्ट्रिय योजना आयोग, २०७६)

४.१.९ वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरूको विवरण

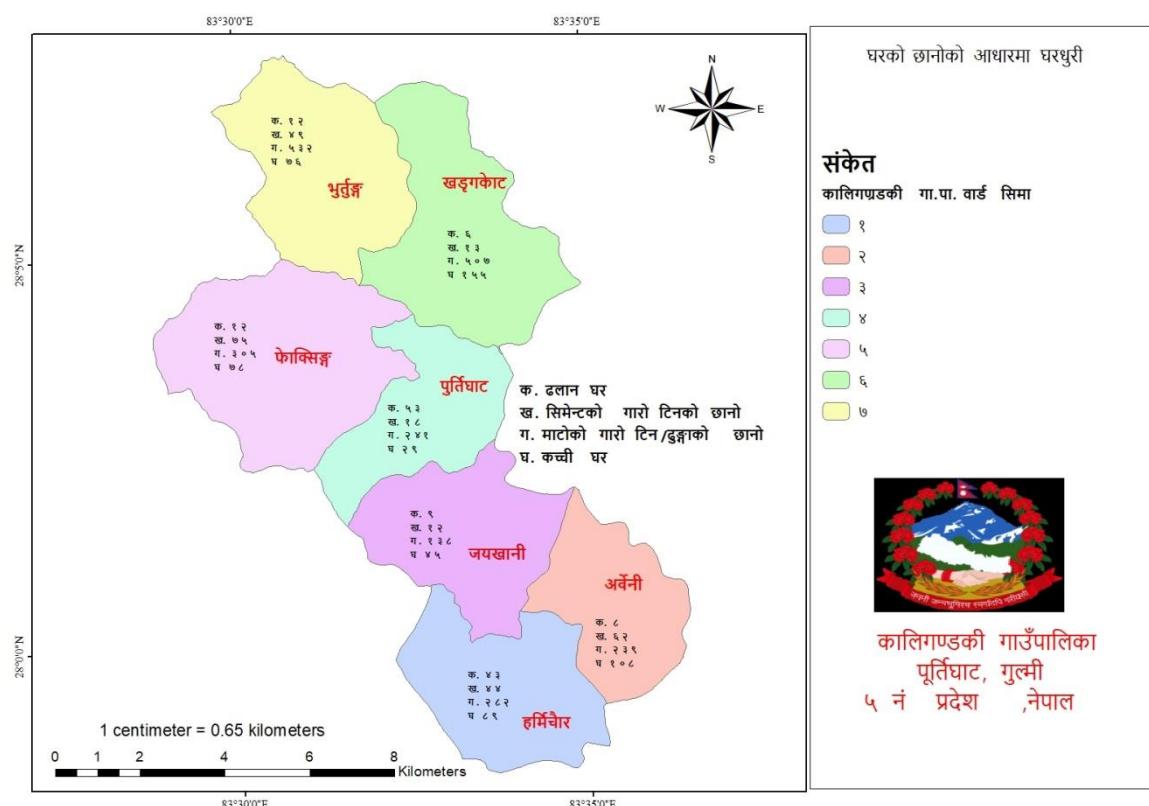
वार्ड न	भारत	खाडी मुलुकहरू	युरोप, अष्ट्रेलिया, अमेरिका लगाएतका मुलुकहरू	जापान, कोरिया	अन्य
१	१५२	११९	११	३४	३
२	१३८	१०४	९	४८	१
३	६०	३९	४	६	१
४	९८	१२१	१५	१२	३
५	११०	१६२	३०	१३	३
६	१५८	१७१	१९	२६	४
७	१५३	१३९	८	१५	२
जम्मा	८६९	८५५	९६	१५४	१७

४.१.१० सुकुम्बासी सम्बन्धि विवरण

पालिका स्तरिय छलफल तथा भेलामा कालिगण्डकी गाउँपालिकामा सुकुम्बासी, भूमिहीनहरु नरहेको जानकारी प्राप्त भयो ।

स्रोत नक्शा

४.२ भू-उपयोग तथा स्वामित्व

४.२.१ वर्तमान भू-उपयोग

क्र.स	भू-उपयोग	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)
१	वाघो जमीन	०.११
२	बस्ती क्षेत्र	२.००४
३	झाड़ी	१२.००४
४	पहरे	०.६२
५	खेतीयोग्य जमिन	३६.५१
६	जङ्गल	४९.०५
७	बालुवा	०.३०२
८	पानी	०.४५
जम्मा		१०१.०४

४.२.२ खेतीयोग्य जमिन सम्बन्धी विवरण

वडा नं	खेतीयोग्य जमिन
१	हर्मिचौर फाँट, दिहिड़, वकेवा, गिदुवा, तुथुम, देउराली, भर्दालकोट, एकीनास, हर्मिचौर बान्द्रे
२	ठुला चौर, आमबोट, तेवारी थोक, घिउसिन, सेरा, सातमुरे, राक्से फाँट, चौका वारी, चन्दन वारी, माझबारी, गहते, भयकोट, बिसौना, अर्वेनी फाँट, चन्दनथर, जम्मुखानी, मनधरा, निगारे
३	वेल्टारी, सत्ताइसे, आपखर्क, मुलपानी, कनौटा, जयखानी, लेन्टुड, छाप, लमसराड
४	जोखुमचौर, डाडलिड फाँट, फुर्शे फाँट, फुर्शे डाँडा, छाहादी, लपर्तुड, ओकेड, वल्ली, भाडखर्क,

	खोर्तक, सौरेनी, दमार, सिरेनी
५	गौदीखोला फाँट, केजे खोला फाँट, लमकरा फाँट र चालीसे फाँट, बेशी फाँट, गैरी फाँट, सिम्ले सातकोट, चालीस श्यामी
६	वडरे फाँट, कान्ले फाँट, जिमिरे फाँट, खोलसे फाँट, खनियापाटा फाँट, दिम फाँट, गाउँ, कोरेङ्ग वेसी, उर्लेनी फाँट, वरलवा फाँट, लेघा फाँट, वगालथोक फाँट, रुम्टा फाँट, आमबोट फाँट, थुम्का वेसी, फाँट, उपल्लो कोरेङ्ग, तोलाकोट, खमारीपाटा, सपाङ्गदे, जोगदी, लुड, लिसेपानी, तुपुड, लेगा ढाव, वगालथर, रम्फै
७	गब्दे फाँट, टारी फाँट, भट्टोला फाँट, नागा फाँट, गैरी फाँट, मिलगाम फाँट, अमराइ फाँट, भिरवास फाँट,

४.२.३ जग्गाको किसिम

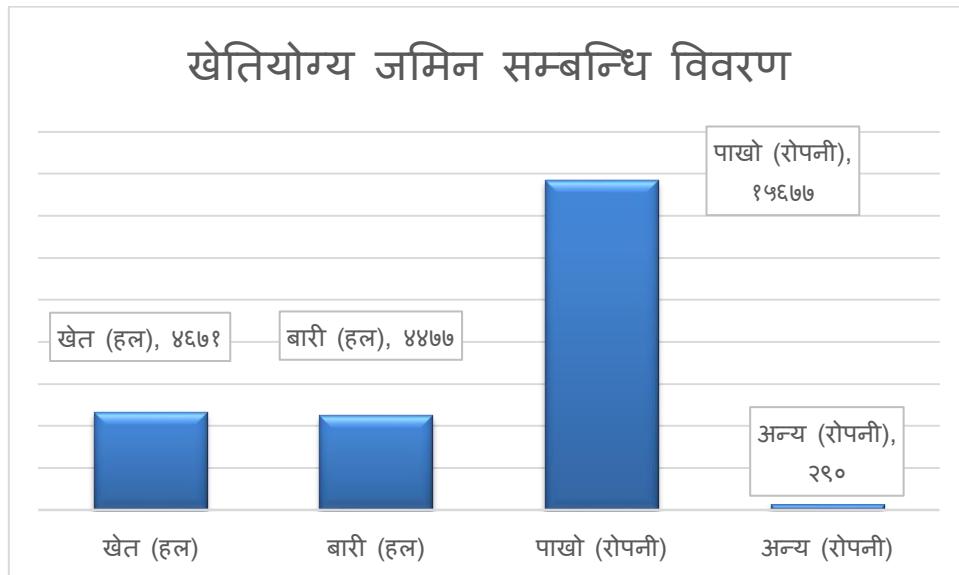
क्र.स	जग्गाको प्रकार
१	वाभो जमीन
२	बस्ती क्षेत्र
३	भाडी
४	पहरो
५	खेतियोग्य जमिन
६	जङ्गल
७	बालुवा
८	पानी

४.२.४ खेतियोग्य जमिनको उपयोग सम्बन्धी विवरण

वडा नं	खेतियोग्य जमिन सम्बन्धी विवरण			
	खेत (हल)	बारी (हल)	पाखो (रोपनी)	अन्य (रोपनी)
१	५७५	३६०	४१३५	५५

२	४८८	३३९	१३७७	२०
३	१२०	३३७	८७१	१५
४	४८३	४९३	१२९९	२२
५	१११२	७८०	९९९	३२
६	९७८	१०१३	३८८०	७०
७	९१५	११५५	३११६	७६
जम्मा	४६७१	४४७७	१५६७७	२९०

खेतियोग्य जमिन सम्बन्धि विवरण

४.२.५ चरन क्षेत्र तथा बाभो जमिन सम्बन्धी विवरण

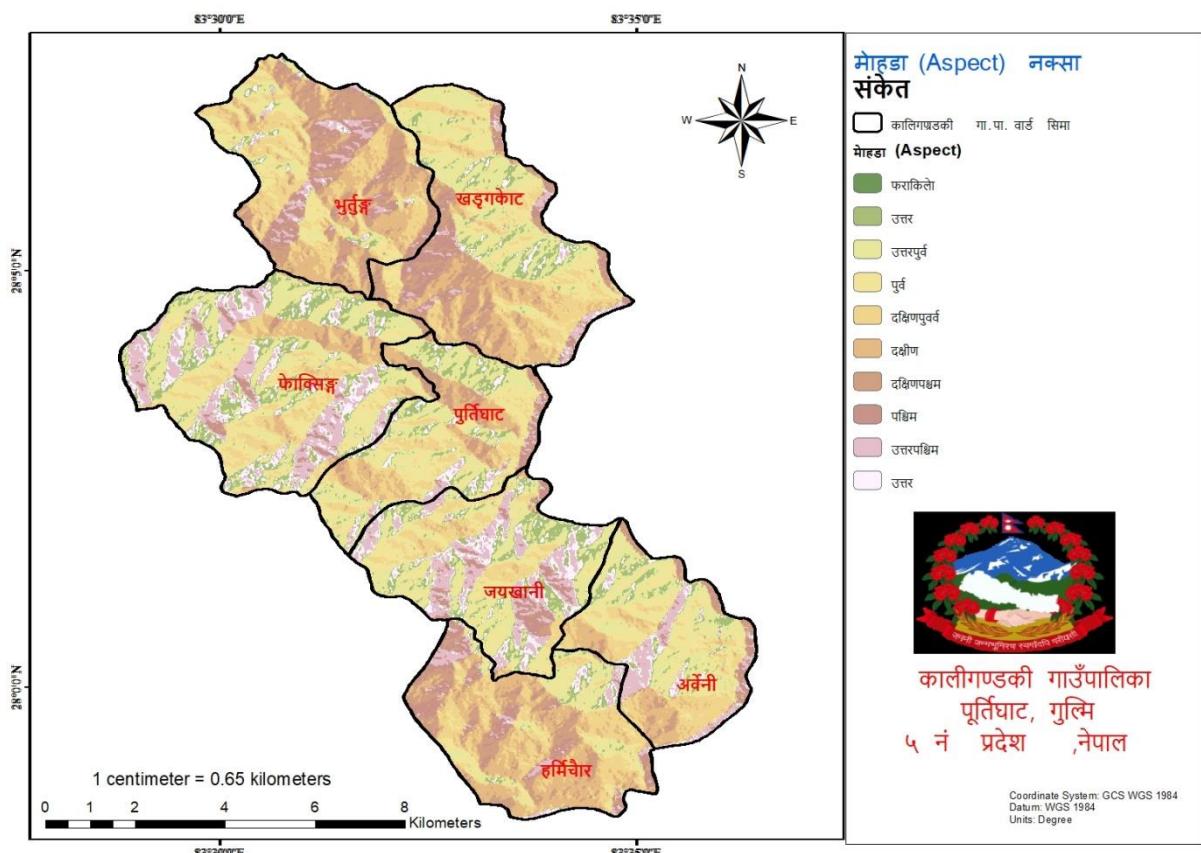
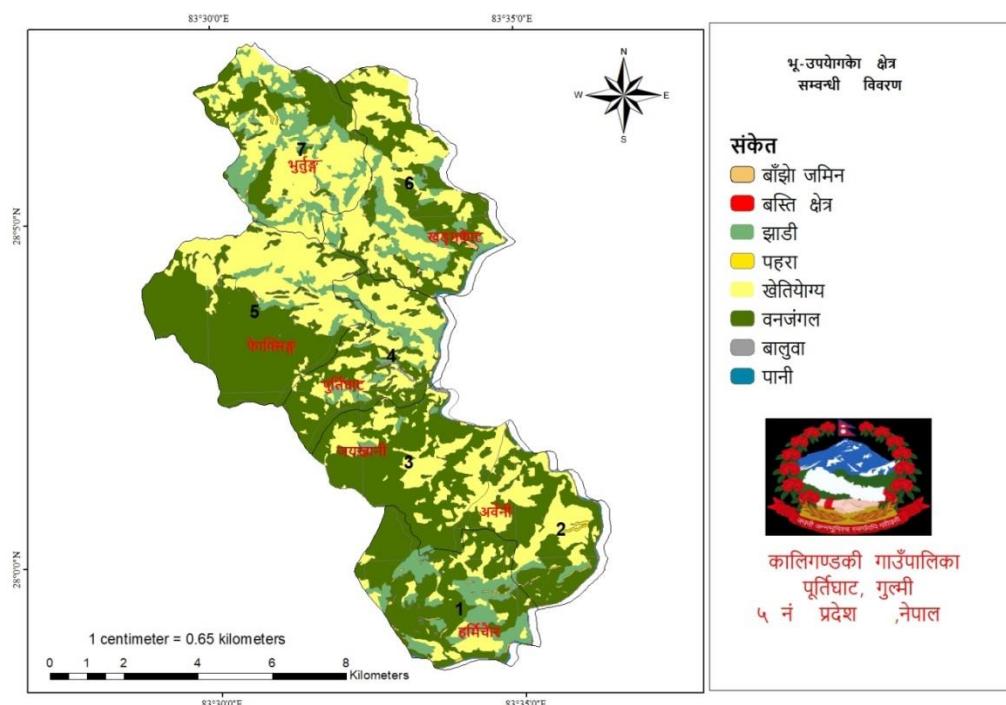
चरन क्षेत्रको नाम	वडा नम्बर	चरन हुने स्थान	क्षेत्रफल (रोपनी)	स्वामित्व
हर्मिचौर वरवाहभा	१	वरवाहभा	३०	सार्वजनिक
हर्मिचौर उपल्लाखण्ड	१	उपल्लाखण्ड	३०	सार्वजनिक
अक्कासे गौचरण	२	सिम्त	१७	सार्वजनिक
नुनछरे गौचरण	२	नुनछरे	२२	सार्वजनिक
गौचरण	३	लमसराङ्ग	२०	सार्वजनिक
गम्देरी दमार खोर्टक विच	४	गम्देरी दमार	१५	सार्वजनिक

		खोर्तक विच		
डाँडामुनी सर्स्यु खोला माथी	४	डाँडामुनी सर्स्यु खोला माथी	१५	सार्वजनिक
तोलाकोट	६	तोलाकोट	१२	सार्वजनिक
उपल्लो कोरेङ्ग	६	उपल्लो कोरेङ्ग	२५	सार्वजनिक
कालीलेक	७	कालीलेक	२५	सार्वजनिक

४.२.६ बस्ती विकासको स्वरूप

कालिगण्डकी गाउँपालिकामा बस्तीहरूको विकास क्रमशः बढदो छ । गाउँपालिकाको केन्द्रितर बाटो बजार ससाना उद्योग देखिएता पनि समग्रमा गाउँपालिकाको सबै वडाहरूमा सेवा तथ सुविधा पुगिसकेको छैन । गाउँपालिकामा विकासका धरै आयामहरूमा अभ्यास गर्न बाँकी देखिन्छ । कालिगण्डकी गाउँपालिकाको सडक सञ्जाल सबै वडाहरूमा राम्रो भएको देखिदैन जसले गर्दा सहज स्वास्थ्य सुविधा संचार जस्ता सुविधाहरूको पहुँच पुगेको देखिदैन । कृषि एवं वनजन्य औद्योगिक कच्चा पदार्थको उपलब्धता, भएको हुँदा साना उद्योग धन्दाको साथै जडिबुटी प्रशोधन सम्बन्धी उद्योग विकास र विस्तारको सम्भावना रहेको छ । गाउँपालिकाका अधिकांश भू-भागबाट बुटवल बसाईसराई सर्नेको संख्या क्रमशः बढ्दै गएको छ । अन्य क्षेत्रहरूमा व्यवस्थित बस्ती विकासको संरचना नदेखिएकोले ती स्थानमा गाउँपालिकाले व्यवस्थित योजना बनाएर बाटो, खानेपानीर अन्य सामाजिक र भौतिक पूर्वाधारको समयमै विकास गर्नुपर्ने देखिन्छ । गाउँपालिका वासीलाई घरदैलोमा सेवा प्रवाह गर्ने ध्येयका साथ वडा कार्यालयहरू, सम्बन्धित वडा मै स्थापना गरीसेवा प्रवाह भै रहेका छन् । यसका अतिरिक्त कालिगण्डकी गाउँपालिकाले गाउँपालिका विकासका लागि योजना तयार गर्ने दौरानमा वडा भेला, लगायत वडा कार्यालय, सरकारी निकायहरू, राजनैतिक पार्टीहरू, गैरसरकारी संस्थाहरू, सामुदायिक संस्थाहरू, टोल विकास संस्थाहरू, वुद्धिजीवीहरू, समाजका प्रतिष्ठित व्यक्तित्वहरू, व्यवसायिक संस्थाहरू, संचारकर्मीहरू तथा योजना तर्जुमा टोली (Planning) आदिलाई समावेश गरी बढी भन्दा बढी छलफल गरी प्रत्येक टोलका मुख्य तथा सहायक सडकहरमा सोलार बत्ती जडान, सार्वजनिक खानेपानी र खानेपानीको परियोजना तथा पूर्वाधारको विकास निर्माणका योजनाहरू तयार गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

४.२.७ स्रोत नक्सा

४.३ कृषि तथा पशु विकास

४.३.१ सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण

सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन

पोखरी रहेको स्थान	वडा नं	पोखरी क्षेत्रफल (विघा वा रोपनी)	बार्षिक माछा उत्पादन (के.जी.)	स्वामित्व (कोसँग)	बार्षिक आमदानी (रु.)	गाउँ/नगरपालिकामा बार्षिक शुल्क (रु.)
हर्मिचौर	१	२ रोपनी	५००	व्यक्तिगत	१५००००	१५००
अर्वेनी	२	५ रोपनी	१५००	व्यक्तिगत	४५००००	१५००
फोकिशड्ग	५	४ रोपनी	३०००	व्यक्तिगत	४५००००	१५००

४.३.२ सिंचाइ सूविधाको उपलब्धता विवरण

कालिगण्डकी गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने अधिकांश परिवारहरुको मुख्य पेशा कृषि रहेको छ । यस गाउँपालिकाका प्राय सबै वडाहरूमा व्यवस्थित तथा आधुनिक सिंचाइ पूर्वाधारको सुविधा रहेको देखिएन र हालसम्म पनि यहाँ बसोबास गर्ने बासिन्दाहरूले परम्परागत रूपमा नै पुराना कुलकुलेसाहरुबाट सिंचाइ गरेको देखिन्छ, तर स्थानीय सरकार बनेपछि सिचाइ आयोजनालाई व्यस्थित बनाउन प्रयासहरु गरेको देखिन्छ ।

सिंचाइ सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नं	सिंचाइको किसिम	सिंचाईको माध्यम	स्रोतको विवरण		सिंचाईको उपलब्धता (बर्षेभरि वा मौसमी)	सिंचित क्षेत्र	लाभान्वित घरधुरी
				आयोजनाको लम्बाइ (कि.मि)	मुहान			
छ सय कुलो	१	कुलो	कुलो नहर	३	दिहिङ कुलो, भुल्के	बर्षेभरि	हर्मिचौर, कटुवा, ठुलाखेत	१००
दिहिङ बुढो कुलो	१	कुलो	कुलो नहर	१.५	तथुम खोला	बर्षेभरि	दिहिङ फाँट	३५
वकेवा कुलो	१	कुलो	कुलो नहर	२.५	वढरे खोला	बर्षेभरि	वकेवा	२४
गिदुवा कुलो	१	कुलो	कुलो नहर	०.५	साइ खोला	बर्षेभरि	गिदुवा	५०

सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नं	सिंचाईको क्रिसिम	सिंचाईको माध्यम	स्रोतको विवरण		सिंचाईको उपलब्धता (बर्षेभरि वा मौसमी)	सिंचित क्षेत्र	लाभान्वित घरधुरी
				आयोजनाको लम्बाइ (कि.मि)	मुहान			
खमारे कुलो	१	कुलो	कुलो नहर	०.५	साइ खोला	बर्षेभरि	खमारे, गिदुवा	३०
जेठी कुलो सि.आ.	२	कुलो	आर सि सि कुलो	५	वरदी खोला	बर्षेभरि	ठुलाचौर, आमवोट	९०
कान्धी कुलो सि.आ.	२	कुलो	पक्कि कुलो	५	वरदी खोला	बर्षेभरि	वारीथोक, सेरा, सातमुरे	२००
माइली कुलो सि.आ.	२	कुलो	कच्ची कुलो	६	वरदी खोला	मौसमी	थुम्का	२५
साइली कुलो सि.आ.	२	कुलो	कच्ची कुलो	६	वरदी खोला	मौसमी	सानाचौर	१८
भएकोट माइली कुलो	२	कुला	कच्ची कुला	१.५	वरदी खोला			१५
राक्से कुलो	२			१	वरदी खोला		राक्से बगर	६०
केरेनी कुलो	२			०.६	केरेनी		केरेनी	१५
मुलपानी उपल्लो कुलो	३	कुलो	कच्ची कुला	६	मुलपानी	बर्षेभरि	मुलपानी	२८
मुलपानी तल्लो कुलो	३	कुलो	कच्ची कुला	६	मुलपानी	बर्षेभरि	मुलपानी	२८
आँपखर्क कुलो	३	कुलो	कच्ची कुला	५	वान्देखोला	बर्षेभरि	आँपखर्क	२५
बेल्टारी कुलो	३	कुलो	कच्ची कुला	४	वान्देखोला	बर्षेभरि	बेल्टारी	२५
सत्ताइसे कुलो	३	कुलो	कच्ची कुला	४	वान्देखोला	बर्षेभरि	मुलपानी	२५

सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नं	सिंचाईको क्रिसम	सिंचाईको माध्यम	स्रोतको विवरण		सिंचाईको उपलब्धता (बर्षेभरि वा मौसमी)	सिंचित क्षेत्र	लाभान्वित घरधुरी
				आयोजनाको लम्बाइ (कि.मि)	मुहान			
कनौटा कुलो	३	कुलो	कच्ची कुला	२	वान्देखोला	बर्षेभरि	कनौटा	१५
टांकर कुलो	३	कुलो	कच्ची कुला	३		बर्षेभरि	टांकर	१२
ज्ञावाली कुलो	३			३			लमसराड	
जोखुम चौर सिचाइ कुलो	४	कुलो	कच्ची कुलो	४	सर्सुड खोला	बर्षेभरि	जोखुम चौर	२७
फुर्से सिचाइ कुलो	४	कुलो	कच्ची कुलो	१.५	चमेरे खोला	बर्षेभरि	फुर्से	१४
डाङलिड सिचाइ कुलो	४	कुलो	कच्ची कुलो	३	सर्सुड खोला	बर्षेभरि	डाङलिड	१०
दमारे खोला एकलुड सिचाइ कुलो	४			१			दमार	
लमकरा मुल कुलो	५	कुलो	बाध पक्की	१.५	छहरा खोला	बर्षेभरि	लमकर फाँट	६०
श्यामी चालीसे कुलो	५	कुलो	बाध पक्की	०.५	केङ्गे खोला	बर्षेभरि	चालीसे फाँट	३५
तल्लो केङ्गे कुलो	५	कुलो	कच्ची कुलो	०.२५	केङ्गे खोला	बर्षेभरि	तल्लो केङ्गे फाँट	३०
उपल्लो केङ्गे वाभापाटा विहाडे कुलो	५	कुलो	थारै पक्की	०.५	केङ्गे खोला	बर्षेभरि	उपल्लो केङ्गे फाँट	५०
मदारे कुलो	५	कुलो	कच्ची कुलो	२.३	गौदी खोला	बर्षेभरि	सिम्ले, साझकोट,	१५०

सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नं	सिंचाईको किसिम	सिंचाईको माध्यम	स्रोतको विवरण		सिंचाईको उपलब्धता (बर्षेभरि वा मौसमी)	सिंचित क्षेत्र	लाभान्वित घरधुरी
				आयोजनाको लम्बाइ (कि.मि)	मुहान			
							लुडरीड फाँट	
लुडरीड कुलो	५	कुलो	कच्ची कुलो	१	गौदी खोला	बर्षेभरि	लुडरीड फाँट	६०
सिस्ने जफती कुलो	५	कुलो	कच्ची कुलो	०.६	गौदी खोला	बर्षेभरि	जफती	८०
त्रिवेणी खोला वा ठुलो कुलो	५	कुलो	बाध पक्की	२.५	गौदी खोला	बर्षेभरि	वेसी फाँट	२००
लुड खोला स्वाहा खोला	५	कुलो	कच्ची कुलो	०.५	लुड खोला, कल्छे खोला	बर्षेभरि	ज्यामीरे फाँट	५०
डडेली सिचाई कुलो	५	कुलो	कच्ची कुलो	२	केङ्गे खोला	बर्षेभरि	डडेली फाँट	६५
खोलाखेत सिचाई कुला	५		थारै पक्की		छहरा खोला		खोलाखेत	
जिमिरे कुलो सि.आ.	६	कुलो	कच्ची कुलो	२	काय खोला	बर्षेभरि	जिमिरे फाँट	१६५
कोखेकाल्ने कुलो सि.आ.	६	कुलो	कच्ची कुलो	२	काय खोला	बर्षेभरि	कोखेकाल्न फाँट	४०
काल्ने कुलो सि.आ.	६	कुलो	कच्ची कुलो	२	काय खोला	बर्षेभरि	काल्ने फाँट	६०
थुमवेसी कुलो सि.आ.	६	कुलो	कच्ची कुलो	७	पालुड खोला	बर्षेभरि	थुमवेसी फाँट	६३
खनियापाटा तल्लो कुलो	६	कुलो	कच्ची कुलो	७	सिस्ने खोला	बर्षेभरि	खनियापाटा तल्लो फाँट	६३

सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नं	सिंचाईको क्रिसिम	सिंचाईको माध्यम	स्रोतको विवरण		सिंचाईको उपलब्धता (बर्षेभरि वा मौसमी)	सिंचित क्षेत्र	लाभान्वित घरधुरी
				आयोजनाको लम्बाइ (कि.मि)	मुहान			
सि.आ.								
खनियापाटा उपल्लो कुलो सि.आ.	६	कुलो	कच्ची कुलो	७	सिस्ते खोला	बर्षेभरि	खनियापाटा उपल्लो फाँट	६३
दिम कुलो सि.आ.	६	कुलो	कच्ची कुलो	४	सिस्ते खोला	बर्षेभरि	दिम फाँट	४०
कोरेझ वेसी कुलो सि.आ.	६	कुलो	कच्ची कुलो	३	सिस्ते खोला	बर्षेभरि	कोरेझ वेसी फाँट	२९
रुम्टा आमवोट कुलो सि.आ.	६	कुलो	RCC	८	सिस्ते खोला	बर्षेभरि	रुम्टा आमवोट फाँट	२००
उर्लेनी कुलो सि.आ.	६	कुलो	कच्ची कुलो	२	गैरा खोला	बर्षेभरि	उर्लेनी फाँट	४७
वरलवा कुलो सि.आ.	६	कुलो	कच्ची कुलो	५	पालुड खोला	बर्षेभरि	वरलवा फाँट	३०
लेघा कुलो सि.आ.	६	कुलो	कच्ची कुलो	३	भुल्का खोला	बर्षेभरि	लेघा फाँट	४०
वगाल्छर कुलो सि.आ.	६	कुलो	कच्ची कुलो	२	छरछरे/सिस्तेरी	बर्षेभरि	वगाल्छर फाँट	६०
कहेरे घाट सि.आ.	६	कुलो	कच्ची कुलो	१	पालुड खोला		कहेरे	
उपल्लो उर्लेनी मगर कोटेनी सि.आ.	६	कुलो	कच्ची कुलो	५	वाध खोला		उपल्लो उर्लेनी	

सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नं	सिंचाईको किसिम	सिंचाईको माध्यम	स्रोतको विवरण		सिंचाईको उपलब्धता (बर्षेभरि वा मौसमी)	सिंचित क्षेत्र	लाभान्वित घरधुरी
				आयोजनाको लम्बाइ (कि.मि)	मुहान			
कपासे कुलो	६	कुलो	कच्ची कुलो	०.३५	तुपुड		कपासे	
अर्जेन्टी छाप सि.आ.	७	कुलो	RCC	२.५	अर्चले खोला	बर्षेभरि	भट्टोला, छापचौर, अमराइ	३००
गब्दे नागा सि.आ.	७	कुलो	५०% RCC	२.५	गब्दे खोला	बर्षेभरि	नागा फाँट	३५
ठुला पधेरा नागा सि.आ.-ए	७	कुलो	कच्ची कुलो	२.५	ठुला पधेरा	बर्षेभरि	नागा फाँट	३५
टुनिखोला गैरी सि.आ.	७	कुलो	RCC	१.५	टुनिखोला	बर्षेभरि	गैरी फाँट	८०
धुवादी (दुङ्गेधारा) डाँडा क्लोट सि.आ.	७	कुलो	५०% RCC	१.५	दुङ्गेधारा	बर्षेभरि	धुवादी, टारी, काल्ने खेत	१६५
गब्दे चाउके सि.आ.	७	कुलो	कच्ची कुलो	१	गब्दे खोला	बर्षेभरि	चाउके	११
गब्दे मिलगाम सि.आ.	७	कुलो	५०% RCC	१	गब्दे खोला	बर्षेभरि	मिलगाम	४०
टुनिखोला आमडाँडा सि.आ	७	कुलो	कच्ची कुलो	१	टुनिखोला	बर्षेभरि	आमडाँडा	६
सेरेखोला ढकाल थुम्का, छापचौर सि.आ	७	कुलो	कच्ची कुलो	०.५	सेरेखोला	बर्षेभरि	ढकाल थुम्का, छापचौर	२५
अर्चले अमराइ तल्लो कुलो	७	कुलो	५०% RCC	१	अर्चले खोला	बर्षेभरि	अमराइ	५५

सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नं	सिंचाईको क्रिसिम	सिंचाईको माध्यम	स्रोतको विवरण		सिंचाईको उपलब्धता (बर्षेभरि वा मौसमी)	सिंचित क्षेत्र	लाभान्वित घरधुरी
				आयोजनाको लम्बाइ (कि.मि)	मुहान			
सि.आ								
अर्चले अमराइ विचको कुलो सि.आ	७	कुलो	कच्ची कुलो	१	अर्चले खोला	बर्षेभरि	अमराइ	५५
अर्चले अमराइ उपल्लो कुलो सि.आ	७	कुलो	५०% RCC	१	अर्चले खोला	बर्षेभरि	अमराइ	५५
छिपछिपे गहदे सि.आ	७	कुलो	कच्ची कुलो	०.५	छिपछिपे खोला	बर्षेभरि	गहदे फाँट	१८
ठुलापधेरा नागा सि.आ -वि	७	कुलो	कच्ची कुलो	२.५	ठुलापधेरा	बर्षेभरि	नागा	१८
खसकोट सि.आ	७	कुलो	कच्ची कुलो	१.५	तुरतुरे	बर्षेभरि	खसकोट	३५
सोताफाँट सि.आ	७	कुलो	कच्ची कुलो	०.५	अर्चले खोला	बर्षेभरि	सोताफाँट	१६
झिरवास सि.आ	७	कुलो	कच्ची कुलो	०.५	खहरे	बर्षेभरि	झिरवास	१६
झिरवास, नेटा भट्टोला सि.आ	७	नहर	९० % RCC	३	झिरवास,	बर्षेभरि	भट्टोला, छापचौर	१२०

गाउपालिकामा धेरै पुराना परम्परागद प्रविधिका कलाहरु रहेका छन्।

४.३.३ सिंचाइको स्रोत सम्बन्धी विवरण

वडा नं	सिंचाइको स्रोत
१	दिहिड कुलो, भुल्के, तथुम खोला, वढरे खोला, साइ खोला
२	वरदी खोला, सातमुरे खोला, कान खोला, चप्रसी खोला
३	मुलपानी, वान्देखोला, होस्मारी खोला, तातोपानी खोला, मिखे खोला, ठाडो खोला
४	सर्सुड खोला, चमेरे खोला
५	छहरा खोला, केङ्गे खोला, गौदी खोला, लुड खोला, कल्छे खोला, एकलुड खोला, पाटी खोला
६	काय खोला, पालुड खोला, सिस्ने खोला, गैरा खोला, पालुड खोला, लेरेन खोला, छरछरे /सिस्नेरी
७	अर्चले खोला, गब्दे खोला, ठुला पधेरा, टुनिखोला, दुङ्गेधारा, गब्दे खोला, सेरेखोला, छिपछिपे खोला, खहरे खोला

४.३.४ कृषि उत्पादन सम्बन्धी विवरण

देशमा भौगोलिक विविधताले उपलब्ध गराएको अवसर, कृषकहरूको लामो समय देखिको विशिष्ट अनुभव र आधुनिक कृषि प्रविधिको सदुपयोगाबाट दिगो अर्थिक वृद्धि तथा खाद्य सुरक्षा कायम गर्न सकिने सम्भावना रहेको औल्याइएको छ । तथापि कृषि उर्वर भूमिको अवैज्ञानिक प्रयोग, प्राकृतिक प्रकोपहरूको भूमिमा पर्ने असरहरू, कृषि श्रम र सिप हुनेहरूमा कृषि योग्य भूमिको पहुँच नहुनु र पहुँच हुनेहरूले भूमिको प्रयोग गर्न नसक्नु, कृषि क्षेत्रको विकासका लागि आवश्यक भौतिक पूर्वाधारको व्यवस्था हुन नसक्नु नेपालमा कृषि क्षेत्रका मुख्य समस्या र चुनौती रहेको राष्ट्रिय कृषि नीति २०६१ को पृष्ठभूमि मै स्पष्ट उल्लेख गरिएको छ । यो समग्र राष्ट्रको कृषि क्षेत्रको आम समस्या भएकोले यस गाउँपालिकाको हकमा समेत लागु हुन्छ ।

नेपालमा कृषि क्षेत्र देशको प्रमुख रोजगार प्रदायक तथा कूल गार्हस्थ उत्पादनमा प्रमुख हिस्सेदार भै देशको अर्थतन्त्रको मेरुदण्डको रूपमा रहेको छ । ग्रामीण जनताहरूको जीवनस्तरमा प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने कृषि क्षेत्रको आधारभूत कृषि तथ्याङ्कलाई ग्रामीण विकासको सूचकको रूपमा लिन सकिन्छ । खाद्यान्त तथा नगदे बालीहरू फलफूल, पशुपक्षी, मत्स्य सिंचाइ साथै कृषि उत्पादन र क्षेत्रफलसम्बन्धी विविध सूचनाहरू कृषि तथ्याङ्कको क्षेत्रभित्र पर्ने भएतापनि नेपालमा सरकारी स्तरबाट राष्ट्रिय तथा स्थानीयस्थरमा कृषिसम्बन्धी सूचना तथा तथ्याङ्कको प्रमुख स्रोतको रूपमा कृषि विकास मन्त्रालय, सहकारी तथा गरीबी निवारण मन्त्रालय र केन्द्रीय

तथ्याङ्क विभाग रहेका छन् । स्थानीय उत्पादनको वृद्धि विकास गर्न बजारीकरणतर्फ विशेष ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।

कालिगण्डकी गाउँपालिका कृषि उत्पादकत्वका दृष्टिले राम्रै मानिन्छ किनकि यस गाउँपालिकामा प्रशस्त मात्रामा कृषि उत्पादन हुने जमिनहरु रहेका छन् । तर यस गाउँपालिकाको जमिनको वितरण तथा कृषि प्रणाली अवैज्ञानिक तथा परम्परागत भएकाले यस गाउँपालिकाका अत्यधिक कृषकहरुले न्युन मात्रामा मात्र उत्पादन गर्ने गर्दछन् । तर पनि यस गाउँपालिकामा विभिन्न प्रकारको अन्नबाली उत्पादन गर्ने गरीन्छ । यस गाउँपालिकामा लगाईने मुख्य बालीहरुमा धान, गाँहु, मकै, तरकारी बाली, तेलहन, नगदे बाली पर्दछन् । यहाँ खाद्यान्न बाली अन्तर्गत धान, गाँहु, कोदो तथा मकै जस्ता बालीहरु लगाउने गरिएको छ भने तोरी जस्ता तेलहन बालीहरु पनि लगाएको देखिन्छ । यसैगरी तरकारी बाली अन्तर्गत काउली, प्याज, आलु, सिमि जस्ता खेतीहरु सिजन अनूसारको हुने हुँदा यसलाई पनि लगाएको देखिन्छ भने मास, मसुरो जस्ता दलहन बाली समेत लगाउने गरिएको छ ।

क्र.सं	कृषि उपज
१	केराउ/भट्टमास / अदुवा
२	आलु, /प्याज/लसुन/
३	मकै/गाहु/धान /कोदो / जौ /फापर
४	तोरी/अलैची/तिल
५	सुन्तला/कागती/ओखर
६	मास/मसुरो /रहर /चना

स्रोत : कृषि शाखा कालिगण्डकी गाउँपालिका

विशेषगरी यस गाउँपालिकामा लगाइने प्रचलित बालीका उन्नत जातहरुको विवरणलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

गाउँपालिकामा लगाइने प्रचलित बालीका उन्नत जातहरु

क्र.सं.	बालीको नाम	प्रचलित जात
१.	धान	रामधान, साबित्री, स्थानीय मन्सुली, स्थानीय पहेंले, गोरखनाथ, लोकनाथ, खुमल, बमोजिम बाडगे बलामे, गुरुरो, गुडो गुरुरो, जनैली, मन्सरा, जेठा बुढो, अनदी, आपञ्चोती, जर्नेली, थापाचिनी आदि

२.	मकै	मनकाना, खुमल पहेलो, रामपुर कम्पोजिट, अरुण २, गणेस (हाइब्रीड),
३.	गहुं	WK १२०४, गौतम, NL २९७,
४	कोदो	कोदो भाप्रे, डल्ले, सेतो कोदो
५	फापर	मिठे फापर, तिते फापर

स्रोत : कृषि शाखा कालिगण्डकी गाउपालिका

४.३.५ पशुपन्धुजन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण

खेतीका साथमा पशुपालनलाई पनि गाँउपालिकामा वसोवास गर्नेहरुले मुख्य सहायक पेशाका रूपमा लिने गरेको देखिन्छ । यस गाँउपालिकाको समग्र तथा वडा अनूसारको पशुपालनको तथ्याङ्कलाई हेर्दा मुख्य रूपमा यस गाँउपालिका भित्र विभिन्न किसिमका पशुहरु जस्तै गाई, गोरु, भैसी, राँगा, भेडा, वाखा, सुंगुर आदि पाल्ने गरेको पाईएको छ । तुलनात्मक रूपमा हेर्दा बमोजिम जातका भन्दा उन्नत जातका पशु पाल्नेको सङ्ख्याकम देखिन्छ ।

४.३.६ खाद्यान्न बालिमा लाग्ने रोग तथा किरा

साधारणतया यस गाँउपालिका भित्र तरकारी वाली, फलफूल तथा खाद्यान्न बालीमा विभिन्न रोग तथा किरा लाग्ने गरेको पाईएको छ । खासगरी यहाँका विभिन्न वडा तथा वस्तीहरुमा तरकारीमा लाग्ने रोगमा विशेषगरी लाइ, खुम्रे, डडुवा, दुसी तथा गवारो राँते जस्ता रोग देखापरेको छ भने फलफूल खेती तर्फ लाग्ने रोगमा लाइ, खुम्रे, डडुवा, दुसी, सुन्तलाको पात पहेलो हुनु, फल झर्ने, फल कुहिने तथा फूल झर्ने जस्ता रोग लाग्ने गरेको देखिन्छ । खाद्यान्न बालीमा लाइ, डडुवा, दुसी, गवारो, पात सुक्ने, पतेरो आदि जस्ता रोगहरु लाग्ने गरेको देखिन्छ । विभिन्न खाद्यबालीमा लाग्ने विभिन्न रोग किरा सम्बन्धी विवरणलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र.सं.	बालीमा लाग्ने मुख्य रोग	बालीमा लाग्ने मुख्य मुख्य किराहरु	भारपात	प्राकृतिक शत्रुहरु
धान	खैरा, डडुवा, Blast, Foot rot	गवारो, फट्याडगा, पतेरो	सामा, वोकेभार, दुवो, मरोटी	विटे कमिला, बाघे खपटे
मकै	sheat blight, कालोपोके	गवारो, घुन, फौजी किरा	गन्धे भार, दुवो, काला भार	छिर विटे कमिला
गहुं	कालोपोके, सिन्धुरे	फेद कटुवा	रगते, मोथे	विटे कमिला, बाघे खपटे

स्रोत : कृषि शाखा कालिगण्डकी गाउपालिका

४.३.७ फलफूल तथा तरकारीमा लाग्ने रोग तथा कीरा

फलफूलमा लाग्ने रोग	तरकारीमा लाग्ने रोग
खैरा, डढुवा, कालोपोके	खैरा, डढुवा, फौजी किरा

४.३.८ पशुपन्ध्रमा लाग्ने रोग तथा कीरा

यस गाँउपालिका भित्र पशुहरुमा लाग्ने मुख्य रोगमा खोरेत, नाम्ले तथा जुका लाग्ने गरेको पाइन्छ, भने पंक्षिहरुमा लाग्ने मुख्य रोगमा आँखा पाक्ने, नाम्ले, रानी खेत, गंभारो तथा वर्ड पुलू हुन् । यस्तै माछामा लाग्ने मुख्य रोग पडगास हो ।

पशुपंक्षिमा लाग्ने रोगको विवरण

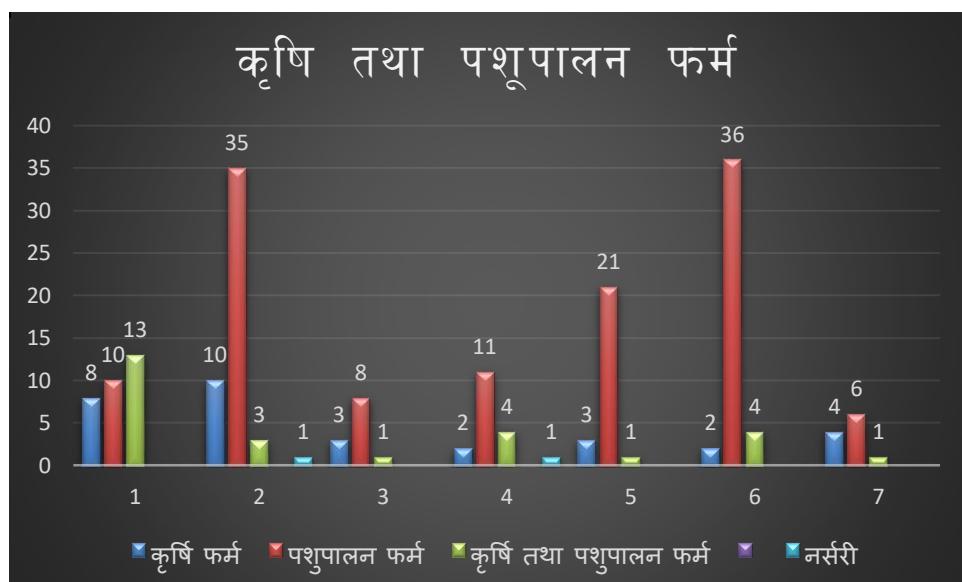
पशुहरुमा लाग्ने मुख्य रोग	पंक्षिहरुमा लाग्ने मुख्य रोग	माछामा लाग्ने मुख्य रोग
खोरेत, नाम्ले/माटे, जुका, चरचरे, विषालु घास	रानी खेत, गंभारो, वर्ड फलू, पुलोरम	पडगास

स्रोत : स्थलगत सर्वेक्षण २०७६

४.३.९ पालिकामा दर्ता भएका व्यावसायिक कृषि तथा पशुपालन फर्म सम्बन्धी विवरण

क्र.स	कृषि तथा पशुपालन फर्म	वडा नं (संख्या)							जम्मा
		१	२	३	४	५	६	७	
१	कृषि फर्म	८	१०	३	२	३	२	४	३२
२	पशुपालन फर्म	१०	३५	८	११	२१	३६	६	१२७
३	कृषि तथा पशुपालन फर्म	१३	३	१	४	१	४	१	२७
४	नर्सरी		१		१				२
जम्मा		३१	४९	१२	१८	२५	४२	११	१८८

स्रोत : कालिगण्डकी गाउँपालिका

४.३.१० आधुनिक पशुपालन (फार्म) सम्बन्धी विवरण

पशुपालन फर्म (गाई, भैसी, बाखा, बझगुर र कुखुरा) को नाम	वडा नं	फर्म रहेको ठेगाना (स्थान)	वार्षिक उत्पादन			प्रोपाइटरको नाम	रोजगारी सङ्ख्या	
			उत्पादित वस्तु	इकाई	परिमाण		महिला	पुरुष
कालिगण्डकी कृषि तथा पशुपन्धि फर्म	२		दुध	लिटर	२८८००	नारायण न्यौपाने मैना न्यौपाने राजेन्द्र न्यौपाने	१	२
शिला शालिकराम बहुउद्घेस्य कृषि तथा पशुपन्धि फर्म	२	ठुलाचौर	दुध, तरकारी	लिटर क्विन्टल	३६०० १२	समूह		८
अनुप एग्रो प्ल.ली	१	हर्मिचौर	मासु	क्विन्टल	५००	.....	२	२
हमाल बाखा फर्म	७	भुर्तुड	मासु	क्विन्टल	४००		१	२

४.३.११ कृषि तथा पशु सेवा सम्बन्धीत पालिकाका मानव संशाधन

वडा नम्बर	सक्रिय ग्रामीण कृषि कार्यकर्ता (जेटीए) (नाम)	सक्रिय ग्रामीण पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ता	व्यावसायिक नर्सरी संचालक
१	नवराज शर्मा	किरण थापा मगर	

२	नवराज शर्मा		सुन्तला - गोमता न्यौपाने
३	आशा श्रीस	रोमनाथ पाण्डे	
४	देव वहादुर सुनार/ गा. पा.	राजेन्द्र न्यौपाने/ गा. पा.	
५	आशा श्रीस	पतिराक तरामु मगर	कफि
६	अनिश ढकाल		
७	अनिश ढकाल	रविन खनाल	

४.३.१२ कृषि तथा पशुपालनसँग सम्बन्धीत समुह तथा सामुदायिक संस्थाको विवरण

वडा नम्बर	कृषक समूह		पशुपालन समूह		व्यावसायि क कृषि फर्म		कृषि सहकारी		एग्रोभेट तथा विउ विजन केन्द्र		कोल्ड स्टोर तथा रष्ट्रिक स्टोर		जैविक वा कम्पोष्ट मल उत्पादन केन्द्र	
	समू ह	सद स्य	स मू ह	सद स्य			सद स्य	सहका री	सद स्य	सद स्य	सहका री	सद स्य	सद स्य	सद स्य
१									१					
२	१	४	३	१	४	३								
३	१	३	४	१	३	४								
४	१		७	१		७			१		१		१	
५	१	२	५	१	२	५								

५													
६							१						
७													

४.३.१३ सङ्कलन केन्द्र तथा चिस्यान केन्द्र

व्यावसायीको नाम	वडा नं	सङ्कलन केन्द्र तथा चिस्यान केन्द्रको नाम	व्यावसायको स्वामित्व
डिल्लिराम पाण्डेय	४	पूर्तिघाट सङ्कलन केन्द्र तथा तरकारी बजार	निजी

४.३.१४ कृषि बजार तथा हाटबजार सम्बन्धी विवरण

कालीगण्डकी गाउँपालिकाको कुनै पनि स्थानमा हाटबजार लागेको पाइदैन तर पनि वडा भित्र स-साना पसल हरु भेटिन्छन् जहाँ स्थानीयले आफूले उत्पादन गरेका तरकारी, मौसमी फलफूल, दुर्घजन्य उत्पादन विक्रिवितरण गर्ने गर्दछन् ।

वडा नं वडा भित्रको कृषि बजार

उत्पादन

१	हर्मिचौर फरिनडाँडा, नयाँबजार	स्थानीय कृषि उत्पादन
२	अर्वेनी बजार	स्थानीय कृषि उत्पादन
३	कनौटा	स्थानीय कृषि उत्पादन
४	पूर्तिघाट	स्थानीय कृषि उत्पादन
५	जोगीटोला	स्थानीय कृषि उत्पादन
६	छापचौर	स्थानीय कृषि उत्पादन

४.३.१५ बाली पात्रो

क्षेत्र	बाली	लगाउने समय	बाली लिने समय

		खेत	पाखो	खेत	पाखो
उच्च भाग	मकै		फागुन-बैशाख		भद्रौ-असोज
	गहुँ		आश्विन-मंसिर		चैत-बैशाख
	कोदो		जेठ-असार		कार्तिक-माघ
	वर्षे आलु		फागुन-चैत		जेठ-श्रावण
	सिमी		बैशाख-असार		भद्रौ-कार्तिक
	भटमास		जेठ-असार		आश्विन-मंसिर
मध्य भाग	धान	बैशाख-श्रावण		आश्विन मंसिर	
	गहुँ	कार्तिक -मंसिर	आश्विन-मंसिर	चैत-बैशाख	चैत-बैशाख
	मकै	फागुन-चैत	फागुन-चैत	असार-श्रावण	श्रावण-भद्रौ
	आलु	कार्तिक -मंसिर	कार्तिक -मंसिर	फागुन -चैत	फागुन -चैत
	कोदो		जेठ-असार		कार्तिक-मंसिर
	तोरी	असोज - कार्तिक	असोज - कार्तिक	मंसिर-चैत	फागुन -चैत
	भटमास	जेठ-असार	जेठ-असार	कार्तिक-मंसिर	मंसिर-चैत
तल्लो बेसी	धान	बैशाख-श्रावण		आश्विन-मंसिर	
	गहुँ	कार्तिक -मंसिर	आश्विन-मंसिर	चैत-बैशाख	चैत-बैशाख
	मकै		चैत-बैशाख		श्रावण-भद्रौ
	आलु	कार्तिक -मंसिर	असोज -मंसिर	फागुन -चैत	प्रस-माघ
	तोरी	असोज - कार्तिक	असोज - कार्तिक	मंसिर-चैत	फागुन -चैत

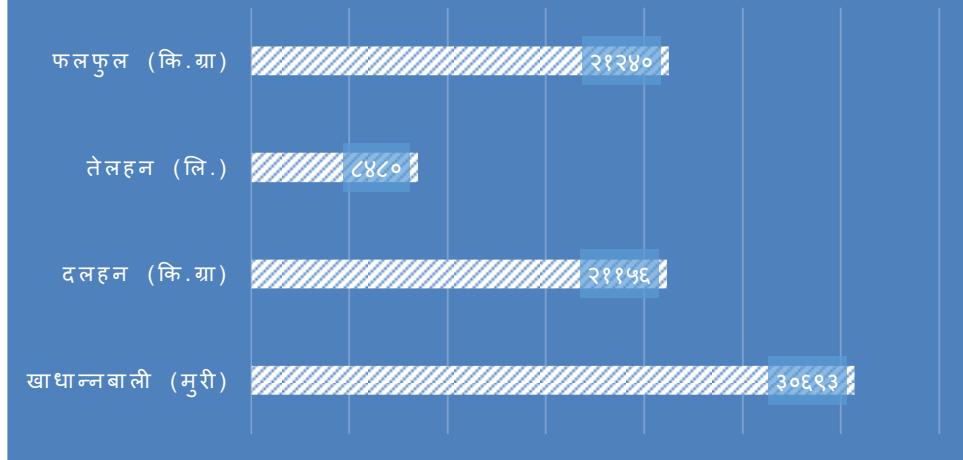
४.३.१६ प्रधानमन्त्री कृषि आधुनीकरण परियोजना

परियोजना	ठेगाना	समूह	स्थापना
सुन्तला जोन		लमसराड कृषि समूह, जयखानी कृषि समूह, निगारे सुन्तला कृषक समूह, नवप्रभात कृषि समूह, विसौना सुन्तला फलफूल तथा तरकारी समूह	
तरकारी पकेट	जोखुम, फुर्से	कालीका तरकारी तथा वाली कृषक समूह	२०७५
धान पकेट	अर्वंनी	जेठीकुलो खाधान्न कृषक समूह	
अदुवा पकेट	तोलाकोट	तोलाकोट कृषि तथा पशुपंक्षी पालन कृषक समूह	२०७६
कफी जोन	फोक्सिसङ्ग	सुपरजोन कफी खेती समूह	२०७५

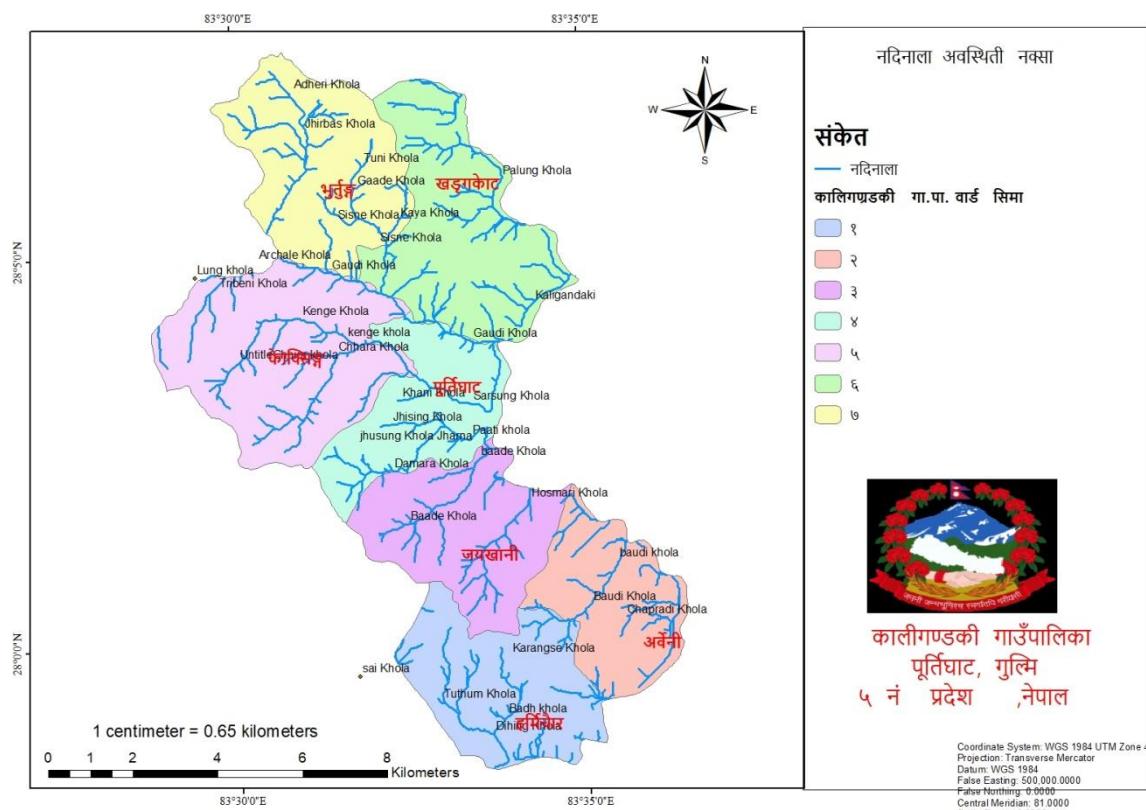
४.३.१७ कृषी उत्पादन सम्बन्धी विवरण

वार्ड नं	खाधान्नबाली (मुरी)	दलहन (कि.ग्रा.)	तेलहन (.लि)	फलफुल (कि.ग्रा.)
१	४६१७	३४६०	११८४	५९९०
२	४४९०	८९७	९१०	१३३२
३	१७७१	२१४४	३८२	३३७९
४	४३६९	१६१७	६०१	३२६६
५	५०२५	७८२३	११३९	२०७४
६	४६४२	१७३९	१७०८	२३९८
७	५९७९	३३९६	२७५६	२८२१
जम्मा	३०६९३	२११५६	८४८०	२१२४०

उत्पादन सम्बन्धी विवरण

४.३.१८ स्रोत नक्शा

४.४ पर्यटन विकास

४.४.१ पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण

क्र.सं	नाम	स्थान	वडा नं.
१	विष्णु धाम ध्यान केन्द्र (रेप गढ/नजदी भिरङ्गीले ध्यान गर्ने)	पिपली	१
२	शिवधाम तथा वृन्दावन धाम	कालीगण्डकी जलविद्युत आयोजनाको नजिक	१
३	हिले शिष्ठबाबा	हिले	१
४	हर्मिचौर कोटघर	देउराली	१
५	दिङ्ग गेदुवा कोटघर	देउराली	१
६	गणेश मन्दिर	हर्मिचौर फरीनडाँडा	१
७	कालीका मन्दिर	पिपलडाँडा	१
८	चौरास देवी	हर्मिचौर	१
९	हर्मिचौर - उपल्लाखण्ड - देउराली निर्माणाधीन रोप ओय २ कि.मी.		१
१०	फरीनडाँडा माइ मन्दिर	फरीनडाँडा	१
११	सिम्ता शिवालय	सिम्ता	२
१२	भएकोट	भएकोट	२
१३	कालीका मन्दिर	अर्वैनी भेटी	२
१४	राधाकृष्ण मन्दिर ढाडा	ढाडा	२
१५	भञ्ज्याड, चण्डी थान	देविस्थान	२

क्र.सं	नाम	स्थान	वडा नं.
१६	निगारे देवी मन्दिर	निगारे	२
१७	दभौखानी मन्दिर (पञ्चवली थान, भैरव थान, कोट मन्दिर)		२
१८	कन्या देउराली	भइकोट	२
१९	शिवालय मन्दिर	शिवालय	३
२०	शिंद्वाबा मन्दिर	हिले	३
२१	देविकोट मन्दिर	देविकोट	३
२२	कुल घरहरु		३
२३	भशाह मन्दिर		३
२४	थानी मन्दिर	जयखानी	३
२५	बुढाथोकी कुलानी मन्दिर		३
२६	झाक्री थान		३
२७	माई मन्दिर		३
२८	राधाकृष्ण मन्दिर	पूर्तिघाट	४
२९	जोखुम देवी मन्दिर	जोखुम	४
३०	शिंद्वा मन्दिर	सौरेनि	४
३१	माई मन्दिर	भाड खर्क र रानी खर्क को सिरानमा	४
३२	शिरेनी देवी मन्दिर		
३३	थानी मन्दिर	जोखुम देउराली	४

क्र.सं	नाम	स्थान	वडा नं.
३४	डाँडा क्षेत्र	डाँडा क्षेत्र	४
३५	गौदी खोला गौतम गुफा गुप्तेश्वर महादेव	गौदी खोला	४
३६	डाँडा देवी मन्दिर, शिंद्ह थान,		४
३७	बुढ़ी सत्यवती		५
३८	थाप्ले लेख		५
३९	लितुड कोट	जोगी टोल	५
४०	शिव मन्दिर	जोगीटोल	५
४१	भगवती मन्दिर	माइथान खानी गाउँ	५
४२	गणेश मन्दिर	उपल्लो गाउँ	५
४३	दुर्गा मन्दिर	उपल्लो गाउँ	५
४४	माईको थान	लुडवी	५
४५	दुर्गा मन्दिर	तल्लो गाउँ	५
४६	चक्रीं माइ	चैपा	५
४७	विष्णु मन्दिर	चालीस	५
४८	दद्रा भरना	चालीस	५
४९	जिजु मन्दिर,	चैप	५
५०	खड्क मन्दिर	खड्गकोट	६
५१	लक्ष्मीनाराण मन्दिर	फूलवारि	६

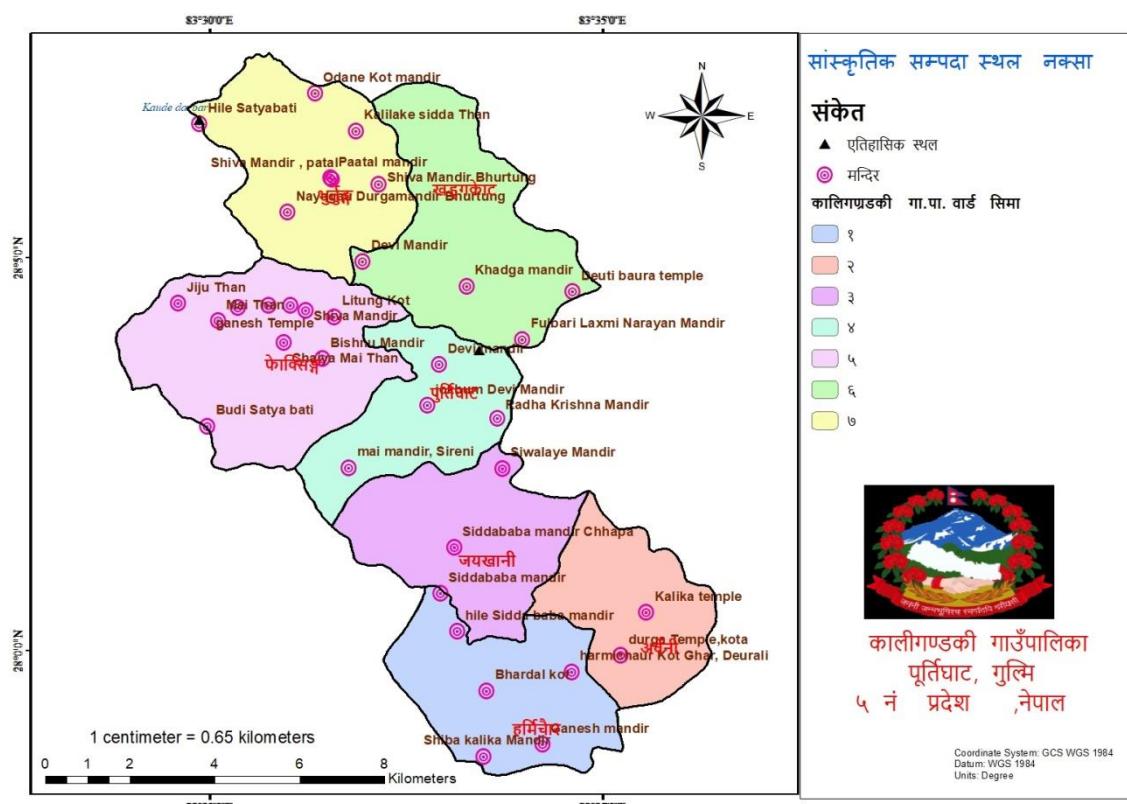
क्र.सं	नाम	स्थान	वडा नं.
५२	गणेशथान	कालीकोट	६
५३	शिवजीको मन्दिर	चिउरिवोट	६
५४	माईको मन्दिर		६
५५	खडगकोट	खडगकोट	६
५६	खनियापाटा कोट	खनियापाटा	६
५७	देवीस्थान मन्दिर	तोलाकोट	६
५८	शिंद्वबाबा मन्दिर	तोलाकोट	६
५९	गणेश मन्दिर, शिव मन्दिर	लुड	६
६०	नाग पोखरी	लुड	६
६१	खानी ढोडाल	खानी ढोडाल	६
६२	खानी गौरा	खानी गौरा	६
६३	हिले सत्यवती	हिले	७
६४	शिंद्वबाबा	कालीलेक	७
६५	दुर्गा मन्दिर	नयाँ गाउँ	७
६६	ओदान कोट मन्दिर	हिसा पोखरी डाँडा	७
६७	तमे पोखरी शिवालय	तमे	७
६८	भुरुड शिवालय	भुरुड	७
६९	सानकोट खड्क मन्दिर	खसकोट	७

४.४.२ गाउँपालिकामा दर्ता भयका होटेल, रिसोर्ट तथा होमस्टे सम्बन्धी विवरण

वडा नं	१	२	३	४	५	६	७	जम्मा
होटल, रिसोर्ट तथा रेस्टरेंट	२		२	१०	५	१	२	२२
होमस्टे							१	१
जम्मा	२		२	१०	५	१	३	२३

४.४.३ स्रोत नक्शा

पर्यटकीय क्षेत्रहरु

४.५ उद्योग, व्यापार तथा व्यावसाय

४.५.१ औद्योगिक विकास

व्यावसाय	बडा नं						
	१	२	३	४	५	६	७
उद्योगको संख्या		१		४		१	

४.५.२ गाउँपालिकामा दर्ता भयका व्यावसायिक फर्महरु

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
१	पुर्ण ब. दर्जी	१	विमला पशु तथा पंक्षी फर्म	पशु तथा पंक्षी फर्म	निजी
२	कृष्ण प्रसाद पाण्डेय	१	गणेश गाई फर्म	गाई फर्म	निजी
३	कविता पाण्डेय	१	गणेश दुध डेरी	दुध डेरी	निजी
४	रमेश पाण्डे	१	न्यु गुलमेली पशुपालन फर्म	बाख्या पालन	निजी
५	इश्वरी प्रसाद पाण्डे	१	गुलमेली नमुना बाख्या पालन	बाख्या पालन	निजी
६	पिताम्बर पाण्डे	१	प्रमिस च्याउ फर्म	च्याउ खेती	निजी
७	एमकला पाण्डे	१	श्री हिले शिंदू बाख्या व्यावसाय फर्म	बाख्या पालन	निजी
८	मुक्ति प्रसाद पाण्डे	१	पवित्रा किराना पसल	किराना पसल	निजी
९	हरी प्रसाद पाण्डे	१	लक्ष्मी मोबाइल रिपेयरिङ सेन्टर	मोबाइल रिपेयरिङ	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
१०	हुमाकान्त पौडेल	१	अधिस एग्मे प्रा. ली	कृषि तथा पशुपालन	निजी
११	चन्दुकला पाण्डे	१	कालीका तरकारी तथा फलफुल कृषि फर्म	तरकारी तथा फलफुल कृषि	निजी
१२	गगन त्रामु	१	गगन कृषि फर्म	कृषि फर्म	निजी
१३	हुमाकान्त अर्याल	१	महेश पशुपंक्षी तथा कृषि फर्म	पशुपंक्षी तथा कृषि फर्म	निजी
१४	मुक्ती प्र. पाण्डेय	१	पवित्रा खरायो फर्म	खरायो फर्म	निजी
१५	लाल बं राना	१	राना कुटानी पिसानी मिल	कुटानी पिसानी मिल	निजी
१६	पदम पाण्डेय	१	पदम बाख्चा फर्म	बाख्चा पालन	निजी
१७	रामप्यारी पाण्डेय	१	हिले शिव्वावा पशुपालन तथा कृषि फर्म	पशुपालन तथा कृषि फर्म	निजी
१८	ज्योती पाण्डे	१	ज्योती पशुपालन तथा कृषि फर्म	कृषि फर्म	निजी
१९	तिल ब. राना	१	राना बाख्चा फर्म	बाख्चा पालन	निजी
२०	धुव राज पाण्डेय	१	हर्मिचौर बहुउद्देश्य कृषि फर्म	कृषि फर्म	निजी
२१	धुव राज पाण्डेय	१	डि आर माशु एण्ड तरकारी पसल	माशु, तरकारी व्यापार	निजी
२२	रुक्मागत पाण्डे	१	विशाल बहुउद्देश्य कृषि तथा पशुपंक्षी फर्म	कृषि तथा पशुपंक्षी पालन	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
२३	तारादेवी वर्याल न्यौपाने	१	कालीगण्डकी स्वरोजगार पशुपंक्षी फर्म कृषि तथा ह्याचीड	पशुपंक्षी फर्म कृषि तथा ह्याचीड	निजी
२४	बल ब. वि क	१	क्षितिज एण्ड अमृत पशुपंक्षी फर्म	पशुपंक्षी फर्म	निजी
२५	लक्ष्मी सापकोटा	१	लक्ष्मी बाख्चा फर्म	बाख्चा पालन	निजी
२६	मोहनी लाल भट्राइ	१	भट्राइ कृषि तथा पशु फर्म	कृषि तथा पशु फर्म	निजी
२७	कुलानन्द न्यौपाने	१	सागर बहुउद्देशीय कृषि फर्म	कृषि फर्म	निजी
२८	भावना पाण्डेय	१	सिद्धबाबा होटल एण्ड रेस्टुरेन्ट	होटल	निजी
२९	सामुहिक तरकारी खेती तथा पशुपंक्षी फर्म	१	सामुहिक तरकारी खेती तथा पशुपंक्षी फर्म	तरकारी खेती तथा पशुपंक्षी	निजी
३०	फरिक ब. रासकोटी	१	जनजाती उथान पशुपंक्षी, तरकारी तथा मौरी फर्म	पशुपंक्षी, तरकारी तथा मौरी फर्म	निजी
३१	एमीकला पाण्डे न्यौपाने	१	हाम्रो पोल्ट्री फर्म तथा मौरी पालन	पोल्ट्री फर्म तथा मौरी पालन	निजी
३२	सिता पाण्डे	१	श्री हिले शिद्धबाबा फेन्सी, कस्मेटिक्स तथा विविध	फेन्सी, कस्मेटिक्स तथा विविध	निजी
३३	तिलक राना	१	राना फलफुल तथा तरकारी	फलफुल तथा	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
			फर्म	तरकारी	
३४	अनिता दर्जी	१	अनिता फेन्सी तथा कस्मेटिक्स पसल	फेन्सी तथा कस्मेटिक्स	निजी
३५	कमल आले	१	आले विविध सेवा	विविध	निजी
३६	विस्तु पाण्डे	१	सरस्वती कृषि तथा पशुपंक्षी फर्म	वती कृषि तथा पशुपंक्षी फर्म	निजी
३७	जागेश्वर पाण्डे	१	पाण्डे कृषि तथा पशुपंक्षी फर्म	कृषि तथा पशुपंक्षी	निजी
३८	गणेश श्रेष्ठ	१	श्रेष्ठ खाजा घर	होटल	निजी
३९	भानु पाण्डे	१	प्रकृती किराना पसल	किराना पसल	निजी
४०	भानु पाण्डे	१	प्रशान्त पोल्ट्री फर्म	पोल्ट्री फर्म	निजी
४१	भुमिकला पाण्डे	१	जानकी कृषि तथा पशुपंक्षी फर्म	कृषि तथा पशुपंक्षी पालन	निजी
४२	रेमकला अधिकारी भण्डारी	१	भण्डारी कृषि तथा पशुपंक्षी फर्म	कृषि तथा पशुपंक्षी पालन	निजी
४३	खुमा कुवर	१	वकेवा गौसंरक्षण तथा कृषि फर्म	गौसंरक्षण तथा कृषि फर्म	निजी
४४	नन्दे कामी	२	पतैल बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
४५	खेम बहादुर पुन	२	पुन बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
४६	उमापति न्यौपाने	२	उमापति किराना पसल	किराना पसल	निजी
४७	दयाराम न्यौपाने	२	डि डि एल डि बाख्या फर्म	बाख्या फर्म	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
४८	लक्ष्मीपती न्यौपाने	२	दुगदिवी मत्स्यपालन तथा तरकारी	मत्स्यपालन तथा तरकारी खेती	निजी
४९	विष्णु पौडेल	२	दुर्गा कालीका बाख्चा फर्म	बाख्चा पालन	निजी
५०	कृष्ण प्र न्यौपाने	२	श्री कृष्ण पोल्टी फर्म	कुखुरा पालन र सप्लायर्स	निजी
५१	जीवलाल न्यौपाने	२	जीविका पोल्टी तथा बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
५२	कर्ण बं बुढा	२	कर्ण बाख्चा फर्म	बाख्चा पालन	निजी
५३	लाल बं थापा	२	अनिसा बाख्चा पालन फर्म	बाख्चा पालन	निजी
५४	तिर्थ बं बुढा	२	तिर्थ बाख्चा पालन फर्म	बाख्चा पालन	निजी
५५	इन्द्र बं दर्लामी	२	इन्द्र बाख्चा पालन फर्म	बाख्चा पालन	निजी
५६	पदम बं प्रलामी	२	पदम बाख्चा पालन फर्म	बाख्चा पालन	निजी
५७	छ्रिविलाल न्यौपाने	२	निसान किस्मत बाख्चा पालन फर्म	बाख्चा पालन	निजी
५८	एम बं वि. क	२	अञ्जना पोल्टी कुखुरा फर्म	कुखुरा फर्म	निजी
५९	रिविका वि. क	२	अञ्जना फर्म	बड्गुर पालन	निजी
६०	हिमलाल पाण्डे	२	पाण्डे मत्स्य पालन तथा तरकारी खेती	मत्स्य पालन तथा तरकारी खेती	निजी
६१	तुलसी न्यौपाने	२	सिभ शक्ति तरकारी तथा फलफुल कृषि फर्म	तरकारी तथा फलफुल कृषि	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
				फर्म	
६२	खिमानन्द न्यौपाने	२	मनकामना तरकारी तथा फलफुल फर्म	तरकारी तथा फलफुल	निजी
६३	टेक नारायण न्यौपाने	२	दुगदिवी मत्स्यपालन तथा तरकारी खेती	मत्स्यपालन तथा तरकारी खेती	निजी
६४	किसन थापा	२	अर्गानीक तरकारी तथा फलफुल कृषि फर्म	कृषि फर्म	निजी
६५	लक्ष्मण वि.क	२	ज्ञानी हार्डवेयर	हार्डवेयर	निजी
६६	पदम बं साकी	२	पदम बड्गुर पालन फर्म	बड्गुर पालन	निजी
६७	नन्दे कामी	२	टिमुर विरुवा नर्सरी विसैना	नर्सरी	निजी
६८	चन्द्र प्रसाद भण्डारी	२	चन्द्र कृषि फर्म	कृषि फर्म	निजी
६९	मान कुमारी भट्टाइ	२	रमेश कृषि फर्म	कृषि फर्म	निजी
७०	प्रदिप परियार	२	कविता कुखुरा फर्म	कुखुरा पालन	निजी
७१	कुमारी पाण्डे	२	दिक्षा बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
७२	झक ब. बुढा	२	रुपी बड्गुर तथा मौरी पालन	बड्गुर तथा मौरी पालन	निजी
७३	हिरा पाण्डे मगर	२	श्रीजना बड्गुर पालन	बड्गुर पालन	निजी
७४	अमृता दर्लामी	२	मिना बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
७५	मञ्जु दर्लामी	२	रिया भैसी पालन फर्म	भैसी पालन	निजी
७६	राजेन्द्र श्रेष्ठ	२	माइ थान बाख्चा पालन	बाख्चा पालन	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
७७	एक ब. सार्की	२	प्रशन्न बाखा पालन	बाखा पालन	निजी
७८	गौमती थापा	२	गौमती बड्गुर पालन फर्म	बड्गुर पालन	निजी
७९	रेशम कुमारी पुन	२	रेशम बड्गुर पालन फर्म	बड्गुर पालन	निजी
८०	रानी पोखरी आमा समुह	२	रानी पोखरी आयआर्जन लोकल कुखुरा पालन समुह	लोकल कुखुरा पालन	साभेदारी
८१	भूमि पराजुली	२	भूमि पराजुली बाखा पालन	बाखा पालन	निजी
८२	मोती प्र. मगर	२	जुन बड्गुर पालन फर्म	बड्गुर पालन	निजी
८३	पुनम पुलामी	२	पुजा बड्गुर पालन फर्म	बड्गुर पालन	निजी
८४	मनमाया दर्लामी	२	विपना बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
८५	तुल वहादुर दर्लामी	२	मनी बड्गुर पालन फर्म	बड्गुर पालन	निजी
८६	टेक ब. नेपाली	२	भावना बाखा फर्म	बाखा पालन	निजी
८७	श्यामलाल न्यौपाने	२	श्याम किराना पसल	किराना पसल	निजी
८८	कमल प्र. न्यौपाने	२	कृस किराना पसल	किराना पसल	निजी
८९	टेकनारायण न्यौपाने	२	श्री मौलाकाली बहउद्देशीय संस्था	बहउद्देशीय संस्था	निजी
९०	डिल ब. राना	२	सानु बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
९१	श्री शिला शालीग्राम बहउद्देसीय पशुपालन फर्म	२	श्री शिला शालीग्राम बहउद्देसीय पशुपालन फर्म	पशुपालन	साभेदारी
९२	लिल ब. थापा	२	चुरमाया बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
९३	काशीराम थापा	२	काशीराम बाखा पालन	बाखा पालन	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
९४	खुम ब. वि.क	२	सेन्डला बाख्चा पालन फर्म	बाख्चा पालन	निजी
९५	एज़ प्र. न्यौपाने	२	एज़ मुर्ती कृषि तथा पशुपंक्षी फर्म	कृषि तथा पशुपंक्षी पालन	निजी
९६	कालीगण्डकी कृषि तथा पशुपंक्षी फर्म	२	कालीगण्डकी कृषि तथा पशुपंक्षी फर्म	कृषि तथा पशुपंक्षी पालन	साभेदारी
९७	कालीगण्डकी मत्स्य पालन फर्म	२	कालीगण्डकी मत्स्य पालन फर्म	मत्स्य पालन	साभेदारी
९८	गिरी प्र पुन	२	निर्मल कोल्ड स्टो तथा किराना स्टोर्स	कोल्ड तथा किराना स्टोर्स	निजी
९९	सरस्वती धर्ती मगर	३	सरस्वती कुखुरा फर्म	कुखुरा पालन	निजी
१००	टिकाराम वि.क.	३	टिकाराम बाख्चा फर्म	बाख्चा पालन	निजी
१०१	लुकमाया थापा गुरुड	३	गुरुड किराना पसल	किराना पसल	निजी
१०२	मोहन विक्रम श्रीस	३	श्रीस वाइन सप	वाइन सप	निजी
१०३	लिल बं के सी	३	हाटेल मुक्तिनाथ कटेज एण्ड रेष्टरेन्ट	होटल	निजी
१०४	ओम बं श्रीस	३	लमसराड कुषी तथा पशु फर्म	कुषी तथा पशु फर्म	निजी
१०५	देउ कुमार धर्ती मगर	३	डि के बाख्चा पालन	बाख्चा पालन	निजी
१०६	शिवलाल तिवारी	३	काउले बाख्चा पालन फर्म	बाख्चा पालन	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
१०७	ओम प्र.घर्ति मगर	३	बर्षा पशुपंक्षी तथा सुन्तला फर्म	पशुपंक्षी तथा सुन्तला फर्म	निजी
१०८	किशन पाण्डे	३	आकृती बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
१०९	गिरी प्रसाद थापा	३	थापा पशुपंक्षी फर्म	पशुपंक्षी फर्म	निजी
११०	हिरा कुमारी थापा	३	तिखा बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
१११	रेतु श्रीस	३	मामाभाङ्गा तन्दुरी रेस्टुरेट एण्ड होटल	होटल	निजी
११२	भूवन श्रीस	३	विष्णा बाख्या फर्म	बाख्या पालन	निजी
११३	प्रकास पाण्डे	३	प्रकास सुन्तला तथा केरा फर्म	सुन्तला तथा केरा उत्पादन	निजी
११४	यम ब. राना	३	कालीगण्डकी ड्राइभिड इन्सटीचुट	ड्राइभिड	निजी
११५	इस्वरी राना	३	इश्वरी बड्गुर तथा लोकल कुखुरा फर्म	बड्गुर तथा लोकल कुखुरा पालन	निजी
११६	गंगा वहादुर क्षेत्री	४	कालीगण्डकी गाई फर्म	गाई फर्म	निजी
११७	सुर्य कुमार श्रेष्ठ	४	लक्ष्मी कुटानी पिसानी मील	कुटानी पिसानी मील	निजी
११८	पुर्ण वहादुर थापा	४	लक्ष्मी चाउमिन उद्योग	चाउमिन उद्योग	निजी
११९	टोक वहादुर थापा	४	थापा मासु पसल	मासु पसल	निजी
१२०	पार्वती देवी श्रीस	४	श्रीस तरकारी उत्पादन फर्म	तरकारी	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
				उत्पादन	
१२१	गगन बं राना	४	राना किराना पसल	किराना पसल	निजी
१२२	लोक बं तुलाचन	४	तुलाचन किराना पसल	किराना पसल	निजी
१२३	गोपाल बहादुर क्षेत्री	४	भावना जनरल स्टोर्स	फेन्सी तथा किराना	निजी
१२४	राजेश कुमार श्रेष्ठ	४	शुसान्त एण्ड सिमान स्टोर्स	फेन्सी तथा किराना	निजी
१२५	रेनुका पौडेल	४	पौडेल नास्ता पसल	नास्ता पसल	निजी
१२६	मिलन शर्मा	४	बागलुड कालिका स्टोर्स	किराना पसल	निजी
१२७	हरी प्रसाद पन्त	४	एच एस आर्युवेद फर्मा	औषधी पसल	निजी
१२८	लिना सिंजाली	४	लिना होटल एण्ड रेष्टरेन्ट	होटल एण्ड रेष्टरेन्ट	निजी
१२९	कोपिला शर्मा	४	धौलागरी पलास्टीक सप्लायर्स	हार्डवेयर एण्ड किचन सामान	निजी
१३०	मोती प्रशाद नगरकोटी	४	सुदन एण्ड सुवास स्टोर्स	पेए पदार्थ	निजी
१३१	सुर्य ब. क्षेत्री	४	कालिगण्डकी होटल	होटल	निजी
१३२	सुरेश कुमार श्रेष्ठ	४	निसान्त एण्ड निपिसा स्टोर्स	किराना पसल	निजी
१३३	टेक बं बलाल	४	श्री बुद्ध अर्गानिक कफि नर्सरी	कफि नर्सरी	निजी
१३४	मोहम्मद खलील	४	मोहम्मद मौसीव कस्मेटीक	इलेक्ट्रोनिक्स पसल	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
१३५	माधव कुमार श्रेष्ठ	४	गणेश प्रमिला किराना पसल	किराना पसल	निजी
१३६	डिल कुमारी श्रेष्ठ	४	पञ्चकन्या किराना पसल	किराना पसल	निजी
१३७	मिना परियार	४	स्मृति टेलरिड सेन्टर	टेलरिड सेन्टर	निजी
१३८	गुप्त वहादुर श्रीस	४	श्रीस स्टोर्स	किराना तथा फेन्सी पसल	निजी
१३९	धनमाया श्रीस सीन्जाली	४	धना होटल	होटल	निजी
१४०	खुम प्र श्रेष्ठ	४	लक्ष्मी होटल एण्ड रेष्टरेन्ट	होटल एण्ड रेष्टरेन्ट	निजी
१४१	भक्त बं राना	४	राना बाख्या पालन फर्म	बाख्या पालन	निजी
१४२	विमला थापा	४	बिमला सिलाइ कटाइ टेलरिड सेन्टर	टेलरिड सेन्टर	निजी
१४३	कृष्ण प्र श्रेष्ठ	४	अशु एण्ड अनमोल स्टोर्स	किराना तथा फेन्सी पसल	निजी
१४४	टेक बं आले	४	आले राइस मिल	राइस मिल	निजी
१४५	लाल बं वि. क	४	श्री बागलुड सुनचादी पसल	सुनचादी पसल	निजी
१४६	नरेन्द्र कुमार श्रेष्ठ	४	अनमोल फेन्सी स्टोर्स	फेन्सी स्टोर्स	निजी
१४७	नन्दकला लुइटेल	४	लुइटेल किराना पसल	किराना पसल	निजी
१४८	एम बं राना	४	सहिंसा फास्ट फुड सेन्टर	फास्ट फुड सेन्टर	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
१४९	उषा तुलाचन	४	सन्स थकाली भान्सा घर	होटल	निजी
१५०	यस बं सार्की	४	आषिश कस्मेटिक्स पसल	कस्मेटिक्स पसल	निजी
१५१	सागर आले	४	सागर एण्ड सुन्दर किराना पसल	किराना पसल	निजी
१५२	देविराम सुनार	४	के. फोर सुनचादी पसल	सुनचादी पसल	निजी
१५३	धन ब. नेपाली	४	प्रतिक्षा फलफुल तथा किराना	फलफुल तथा किराना	निजी
१५४	विकाश लाल थापा	४	रोजिना खाजा घर	होटल	निजी
१५५	चाम वहादुर श्रीस	४	मुन लाइट कम्प्युटर इन्स्टीच्युट	कम्प्युटर इन्स्टीच्युट	निजी
१५६	विनोद श्रेष्ठ	४	विमान्त फोटो स्टुडीयो	फोटो स्टुडीयो	निजी
१५७	प्रकास सुनाम	४	सोनाम टेलर्स	टेलरीड	निजी
१५८	थिरलाल सापकोटा	४	सापकोटा किराना पसल	किराना पसल	निजी
१५९	मधुसुदन श्रेष्ठ	४	सुदन मेडिकल हल	स्वास्थ्य सेवा	निजी
१६०	वैकुण्ठ आचार्य	४	कालीगण्डकी डेण्टल किलिनिक	स्वास्थ्य सेवा	निजी
१६१	बशिर मिया	४	अञ्जील फेन्सी स्टोर्स	फेन्सी पसल	निजी
१६२	सुर्य बं राना	४	राना फेन्सी तथा इलेक्ट्रीक पसल	फेन्सी तथा इलेक्ट्रीक	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
				पसल	
१६३	रमेस ढकाल	४	फ्युचर डिजाइन टेक्नोलोजी मल्टीप्रोज प्रा. ली	टेक्नोलोजी मल्टीप्रोज	निजी
१६४	राम लाल वि.क	४	मिलन पाल्पाली भाडा पसल	भाडा पसल	निजी
१६५	केसव पराजुली	४	सत्यवती हार्डवेयर तथा विविध सेवा	हार्डवेयर	निजी
१६६	गंगा बं क्षेत्री	४	सत्यवती दुधडेरी तथा सङ्कलनकेन्द्र	दुधडेरी	निजी
१६७	मोहन गाहा	४	गाहा अण्डा उत्पादन फर्म	अण्डा उत्पादन	निजी
१६८	बासुदेव श्रीस	४	श्रीस विजुली पसल	इलेक्ट्रीक पसल	निजी
१६९	देउमाया नगरकोटी	४	पुर्ण एण्ड केशव किराना पसल	किराना पसल	निजी
१७०	मेघ बं गुरुड	४	गुरुड किराना पसल	किराना पसल	निजी
१७१	निरुता श्रेष्ठ	४	श्रेष्ठ कस्मेटिक्स पसल	कस्मेटिक्स पसल	निजी
१७२	उषा क्षेत्री	४	उषा किराना पसल	किराना पसल	निजी
१७३	मोती कुमार पुन	४	ए वन चाइनीज फाष्टफुड होटल एण्ड किराना पसल	होटल एण्ड किराना पसल	निजी
१७४	दिपक सुनाम नेपाली	४	देभिट टेलरिड सेन्टर	टेलरिड सेन्टर	निजी
१७५	पुर्ण कली थापा	४	शुभाष किराना पसल	किराना पसल	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
१७६	होम बं सलमी	४	ड्रिम्स फुडल्यान्ड एण्ड होटेल रेस्टोरेन्ट	होटेल	निजी
१७७	इलक बं पुन ट	४	के एण्ड के किराना पसल	किराना पसल	निजी
१७८	नरीश्वर न्यौपाने	४	एन डि पि किराना पसल	किराना पसल	निजी
१७९	मन बं थापा	४	पूर्तिघाट गाउँले होटल	होटल	निजी
१८०	चन्द्रा पराजुली	४	आशिष स्टेसनरी एण्ड विविध सेवा	स्टेसनरी	निजी
१८१	ओम प्रसाद श्रेष्ठ	४	श्याम एण्ड जनक बाख्या पालन	बाख्या पालन	निजी
१८२	शान्ती देवी ढकाल	४	शिशिर मेडिकल हल		निजी
१८३	भिम ब. सुनार	४	इशा आयुवा सुनचादी पसल	सुनचादी व्यापार	निजी
१८४	टेक ब. आले	४	आले फर्निचर	फर्निचर सेवा	निजी
१८५	सरु गौतम राना	४	पब्लीक कम्युनिकेशन एण्ड विविध सेवा	स्टेशनरी	निजी
१८६	दानमाया शर्मा	४	पुर्तिघाट ल्याब्रेटरी सेन्टर		निजी
१८७	भोजेन्द्र श्रेष्ठ	४	श्रेष्ठ बड्गुर पालन फर्म	बड्गुर पालन	निजी
१८८	धौलागरी लघुवित्त वितिय संस्था	४	धौलागरी लघुवित्त वितिय संस्था	लघुवित्त वितिय संस्था	साभेदारी
१८९	हीम कुमारी श्रीस	४	अविसेक आकास कस्मेटिक्स पसल	कस्मेटिक्स पसल	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
१९०	गगन ब. दमाइ	४	गगन बाख्चा फर्म	बाख्चा पालन	निजी
१९१	भविन्द्र थापा	४	मरिमे माशु पसल	माशु व्यापार	निजी
१९२	भविन्द्र थापा	४	शुक्र पोल्ट्री फर्म	पोल्ट्री फर्म	निजी
१९३	रामप्यारी श्रीस	४	श्रीस किराना पसल	किराना पसल	निजी
१९४	राजु नेपाली	४	रञ्जीत बाख्चा फर्म	बाख्चा फर्म	निजी
१९५	हिम ब. शार्की	४	झरना मुदा एण्ड घडी पसल	मुदा एण्ड घडी पसल	निजी
१९६	विर ब. नेपाली	४	न्यु लक्ष्मी किराना एण्ड फलफुल तरकारी सटोर्स	किराना एण्ड फलफुल तरकारी व्यापार	निजी
१९७	जित ब. नेपाली	४	जितु इलेक्ट्रोनीक्स एण्ड मोबाइल सेन्टर	इलेक्ट्रोनीक्स पसल	निजी
१९८	बलमान सिंह गाहा	४	बलमान सिंह गाहा व्यावसायीक फलफुल खेती	व्यावसायीक फलफुल खेती	निजी
१९९	डिल्लीराम पाण्डे	४	अनुप मल्टी सप्लायर्स	मधिरा, सुर्तीजन्य, पेय पदार्थ	निजी
२००	थम ब. सुनार	४	भाती ग्रील उद्योग	ग्रील उद्योग	निजी
२०१	गोपीराम पुन	४	टेमन कृषि तथा लोकल कुखुरा फर्म	कृषि तथा लोकल कुखुरा उत्पादन	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
२०२	गिरी प्र. पुन	४	पुन कृषि तथा लोकल कुखुरा फर्म	कृषि तथा लोकल कुखुरा उत्पादन	निजी
२०३	हरी प्र राना	४	राना बड्गुर फर्म		निजी
२०४	भक्त ब. ठकुरी	४	अभिजा एण्ड अभिम बाखा पालन फर्म	बाखा पालन	निजी
२०५	धन बहादुर गुरुड	४	गुरुड खाजा घर	होटल	निजी
२०६	मधु प्र. पुन	४	पुन फलफुल तरकारी तथा पशुपालन फर्म	फलफुल तरकारी तथा पशुपालन	निजी
२०७	डिल्लिराम पाण्डेय	४	पुर्तिधाट सङ्कलनकेन्द्र तथा तरकारी बजार	सङ्कलनकेन्द्र तथा तरकारी बजार	निजी
२०८	थापा बड्गुर पालन	४	थापा बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
२०९	टिकाराम न्यौपाने	४	होम डेकोरेटर एण्ड इलेक्ट्रोनिक्स सेन्टर	इलेक्ट्रोनिक्स सेन्टर	निजी
२१०	फक्त ब. राना	४			निजी
२११	तेज ब. थापा	४	थापा किराना पसल	किराना पसल	निजी
२१२	कम्माया राना	४	सायमन एण्ड समिप इलेक्ट्रोनिक्स सेन्टर	इलेक्ट्रोनिक्स पसल	निजी
२१३	शुरज परियार	४	रोशनी टेलरिड सेन्टर	टेलरिड सेन्टर	निजी
२१४	राजेन्द्र न्यौपाने	४	न्यौपाने एग्रिमेट सेन्टर	एग्रिमेट सेवा	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
२१५	ओम ब. ठकुरी	४	न्युजिन कृषि तथा पशुपंक्षी फर्म	कृषि तथा पशुपंक्षी	निजी
२१६	तुलसी ठकुरी	४	तुलसी ठकुरी किराना पसल	किराना पसल	निजी
२१७	तम ब. राना	४	राना लोकल कुखुरा तथा सुन्तला, तरकारी खेती	कुखुरा तथा सुन्तला, तरकारी खेती	निजी
२१८	ओम प्रसाद सिंजाली	४	पिपलमुनी सिंजाली बाख्चा पालन	बाख्चा पालन	निजी
२१९	लघुमन सापकोटा	५	श्री सत्यवती मौरी पालन फर्म	मौरी पालन	निजी
२२०	नरसिंड राना	५	नरसिंड बाख्चा पालन फर्म	बाख्चा पालन	निजी
२२१	गणेश राना	५	गुल्मी राइज बड्गुर पालन	बड्गुर पालन	निजी
२२२	बाल किसन थापा	५	थापा गाउँ बड्गुर पालन	बड्गुर पालन	निजी
२२३	नुप ब. बलाल थापा	५	बलाल कुटानी पीसानी मिल	कुटानी पीसानी मिल	निजी
२२४	संगिता आचार्य ढकाल	५	ढकाल स्वास्थ्य किलिनिक	स्वास्थ्य सेवा	निजी
२२५	महेन्द्र प्रसाद श्रेष्ठ	५	श्रेष्ठ नास्ता पसल	होटल	निजी
२२६	रमा कुमारी राना	५	सुर्यकला खाजा घर	होटल	निजी
२२७	टेक बं कुवर	५	जानकी फलफुल एण्ड सब्जी पसल	फलफुल तथा तरकारी व्यापार	निजी
२२८	खेम ब शारु	५	विजय स्टोर्स	किराना पसल	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
२२९	दल बं नेपाली	५	प्रेम टेलरिड सटीड सुटीड सेन्टर	टेलरिड	निजी
२३०	टिका राना	५	दिप किराना पसल	किराना पसल	निजी
२३१	प्रेम बं राना	५	प्रेम किराना पसल	किराना पसल	निजी
२३२	रेक्सोना कुवर	५	रेक्सोना कस्मेटिक्स एण्ड फेन्सी पसल	कस्मेटिक्स एण्ड फेन्सी पसल	निजी
२३३	शुशिला थापा	५	सन्ध्या किराना पसल	किराना पसल	निजी
२३४	देव वहादुर थापा	५	कुमारी नास्ता पसल	होटल	निजी
२३५	वेग बं वलाल	५	विक्रम होटल तथा खाजा घर	होटल	निजी
२३६	आशा थापा	५	अस्वीना किराना पसल	किराना पसल	निजी
२३७	कृष्ण बं थापा	५	टुनीवोट बड्गुर पालन	बड्गुर पालन	निजी
२३८	ओम प्रसाद कामी	५	प्रकृती बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
२३९	निरञ्जन श्रेष्ठ	५	श्रेष्ठ फेन्सी स्टोर्स	फेन्सी	निजी
२४०	लिलाधर सापकोठा	५	फोक्षिशड्गग्ग भैसी पालन	भैसी पालन	निजी
२४१	कुमार थापा	५	शाह बड्गुर तथा पंक्षी फर्म	बड्गुर तथा पंक्षी पालन	निजी
२४२	यम ब. सुनार	५	संगिता सुनचादी पसल	सुनचादी व्यापार	निजी
२४३	युवराज श्रीस	५	लुम्बीनी ट्राउट माछा पालन	माछा पालन	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
२४४	निल ब. थापा	५	थापा स्टोर किराना पसल	किराना पसल	निजी
२४५	धर्मराज सापकोटा	५	इभरगीन कुषी फर्म	कुषी फर्म	निजी
२४६	गंगा देवी राना	५	गंगा खाजा घर	होटल	निजी
२४७	सन्त ब. काउचा	५	सत्यवती बाखा पालन व्यावसाय	बाखा पालन	निजी
२४८	खेम ब. शारु र जगं ब. शारु	५	आर एण्ड सी बड्गुर तथा पशुपंक्षी फर्म	बड्गुर तथा पशुपंक्षी फर्म	साझेदारी
२४९	खेम ब. शारु	५	शारु फलफुल तथा सुन्तला फर्म	फलफुल तथा सुन्तला उत्पादन	निजी
२५०	सपना श्रेष्ठ	५	कस्मेटिक्स पसल	कस्मेटिक्स पसल	निजी
२५१	हरी प्रसाद राना	५	हरी किराना पसल	किराना पसल	निजी
२५२	शुशिला राना	५	शिमरन समृद्धि किराना पसल	किराना पसल	निजी
२५३	तिल ब. वि क	५	बिमश भैसी फर्म	भैसी फर्म	निजी
२५४	पृथ्वी थापा	५	थापा बाखा पालन	बाखा पालन	निजी
२५५	भिम ब. बलाल	५	भिम बाखा फर्म	बाखा पालन	निजी
२५६	गंगा देवी पुलामी	५	गंगा फेन्सी तथा कस्मेटिक्स पसल	फेन्सी तथा कस्मेटिक्स पसल	निजी
२५७	विष्णा देवी सापकोटा	५	राजेन्द्र स्टोर्स	किराना पसल	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
२५८	विष्णा देवी सापकोटा	५	प्रतिक्ष स्टोर्स	कस्मेटिक्स	निजी
२५९	शुरेन्द्र कुमार थापा	५	थापा बाख्या फर्म	बाख्या पालन	निजी
२६०	टिका थापा	५	रिमा बाख्या फर्म	बाख्या पालन	निजी
२६१	मन कुमारी पुन	५	निर्जल बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
२६२	बद्धी ब. बलाल	५	मेगा पोल्ट्री फर्म	पोल्ट्री फर्म	निजी
२६३	नृप ब. गुरुड	५	गुरुड भैसी तथा पशुपंक्षी फर्म	भैसी तथा पशुपंक्षी पालन	निजी
२६४	असोक राना	५	मास्की बाख्या पालन फर्म	बाख्या पालन	निजी
२६५	सनिता राना	५	राना बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
२६६	दिपक श्रेष्ठ	५	श्रेष्ठ मौरी पालन	मौरी पालन	निजी
२६७	मिथुन बलाल	५	गौडी खोला बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
२६८	हिमान सिह राना	५	राना बाख्या फर्म	बाख्या पालन	निजी
२६९	बलि भद्र ढकाल	६	जनसेवा स्टोर्स	किराना पसल	निजी
२७०	तिलकराज उपाध्याय	६	तिलकचोक किराना पसल	किराना पसल	निजी
२७१	टिकाराम ढकाल	६	देउराली जनरल स्टोर्स	किराना पसल	निजी
२७२	होमनाथ ढकाल	६	लक्ष्मी किराना पसल	किराना पसल	निजी
२७३	खम बं बलाल	६	रचना किराना पसल	किराना पसल	निजी
२७४	ओम बं बलाल	६	विच गाउ किराना पसल	किराना पसल	निजी
२७५	कमला बलाल	६	सिखा किराना पसल	किराना पसल	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
२७६	केशर थापा	६	लुम्बिनी बाख्चा फर्म	बाख्चा पालन	निजी
२७७	कृष्ण कुमारी थापा	६	गाउले पसल	किराना पसल	निजी
२७८	खम बं थापा	६	गौरी कलासी जनरल स्टोर्स	किराना पसल	निजी
२७९	गुञ्ज बं पुन	६	सरस्वती कुटानी पिसानी मिल	कुटानी पिसानी मिल	निजी
२८०	बंम बं पुन	६	बंम किराना पसल	किराना पसल	निजी
२८१	प्रेम बं थापा	६	रमिला एण्ड रेभन किराना पसल	किराना पसल	निजी
२८२	प्रेम बं थापा	६	रमिला एण्ड रेभन बड्गुर पालन फर्म	बड्गुर पालन	निजी
२८३	तार्ने सुवेदी	६	सुवेदी किराना पसल	किराना पसल	निजी
२८४	हरी परियार	६	हरी किराना पसल	किराना पसल	निजी
२८५	चन्द्र ब थापा	६	चन्द्र किराना पसल	किराना पसल	निजी
२८६	हरी परियार	६	हरी बड्गुर पालन फर्म	बड्गुर पालन	निजी
२८७	रमेश दमै	६	रमेश बड्गुर पालन फर्म	बड्गुर पालन	निजी
२८८	लाले कामी	६	नृत्य बड्गुर पालन फर्म	बड्गुर पालन	निजी
२८९	पदम थापा	६	अस्मिता एण्ड तिलचना बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
२९०	टुम माया थापा	६	बरल्वा किराना पसल	किराना पसल	निजी
२९१	प्रेम ब. थापा	६	प्रेम खाजा घर	होटल	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
२९२	किसन पुन	६	मौसम किराना पसल	किराना पसल	निजी
२९३	बुद्धी ब. पुन	६	पुन किराना पसल	किराना पसल	निजी
२९४	उमानन्द ढकाल	६	भान्जा किराना पसल	किराना पसल	निजी
२९५	संजय ढकाल	६	पिपल वोट किराना पसल	किराना पसल	निजी
२९६	दल बं नेपाली	६	दल कुटानी पिसानी राइस मिल	कुटानी पिसानी मिल	निजी
२९७	रुपा ढकाल	६	पसुपति किराना पसल	किराना पसल	निजी
२९८	गुरुदत्त ढकाल	६	अमृत किराना पसल	किराना पसल	निजी
२९९	दयानीधी ढकाल	६	उर्लैनी लोकल भैसी फर्म	भैसी पालन	निजी
३००	सिता देवी पौडेल ढकाल	६	दुर्गा कालिका पंक्षी तथा पशुपालन केन्द्र	पंक्षी तथा पशुपालन	निजी
३०१	प्रतिमा शर्मा ढकाल	६	आरोही कृषि तथा कुखुरा पालन फर्म	कृषि तथा कुखुरा उत्पादन	निजी
३०२	चन्द्र ढकाल	६	सचिन कृषि तथा बाखा पालन फर्म	कृषि तथा बाखा पालन	निजी
३०३	शारदा देवी शर्मा	६	विष्णु उलैनी बाखा फर्म	बाखा फर्म	निजी
३०४	तुलसी ढकाल	६	श्री लक्ष्मी नारायण बाखा, कुखुरा तथा तरकारी फर्म	बाखा, कुखुरा तथा तरकारी उत्पादन	निजी
३०५	माधव प्र शर्मा	६	शर्मा राइस मिल	राइस मिल	निजी
३०६	कृष्ण कुमारी ढकाल	६	कृष्ण कुमारी कुपी तथा पोलट्री	कुपी तथा	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
			फर्म	पोल्ट्री फर्म	
३०७	विमला वि.क	६	कालीलेख बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
३०८	नाम बं थापा	६	जोर पोखरी बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
३०९	टेक बं थापा	६	टेक बहादुर बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
३१०	नन्द कलि दमाइ	६	रानी बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
३११	टिके दमाइ	६	चेली बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
३१२	भिम बं थापा	६	देवी बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
३१३	सुमित्रा परियार	६	केवल बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
३१४	पार्वती परियार	६	पार्वती बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
३१५	जित बं थापा	६	जनक बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
३१६	जमुना थापा	६	संझना बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
३१७	जंग बं थापा	६	आकाश बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
३१८	राम बं परियार	६	सुमन बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
३१९	देवी कुमारी थापा	६	देवी बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
३२०	गिरी प्रसाद थापा	६	मेलीना बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
३२१	मोहराज ढकाल	६	मोहराज लोकल भैसी फर्म	भैसी पालन	निजी
३२२	नविन थापा	६	रम्फेली पसल	किराना पसल	निजी
३२३	देविन्द्र पुन	६	नागी बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
३२४	थम्मन ब. थापा	६	ताराजी बाख्चा पालन	बाख्चा पालन	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
३२५	पुर्ण वहादुर राना	६	लेगां राना बाख्खा पालन फर्म	बाख्खा पालन	निजी
३२६	खम ब. थापा	६	रलामी पशुपक्षी फर्म	पशुपक्षी फर्म	निजी
३२७	प्रेम ब. थापा	६	प्रेम भैसी फर्म	भैसी पालन	निजी
३२८	हरीष चन्द्र कामी	६	हरीष चन्द्र आरन सेवा	आरन सेवा	निजी
३२९	विष्णु प्र ढकाल	६	पुजा भैसी पालन फर्म	भैसी पालन	निजी
३३०	डिलाराम ढकाल	६	बसन्त भैसी पालन	भैसी पालन	निजी
३३१	श्री खनीयापाटा बहुउद्देसीय हरीयाली कृषि समुह	६	श्री खनीयापाटा बहुउद्देसीय हरीयाली कृषि समुह	कृषि समुह	साझेदारी
३३२	तिल ब. थापा	६	थापा बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
३३३	मन ब. थापा	६	सिन्जाली बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
३३४	कर्ण ब थापा	६	थापा बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
३३५	चन्द्र ब. पुन	६	पुन मौरीपालन फर्म	मौरी पालन	निजी
३३६	भविन्द्र ब. थापा	६	थापा बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
३३७	कुलानन्द शर्मा	६	पौडेल बाख्खा फर्म	बाख्खा पालन	निजी
३३८	क्षेत्र ब. थापा	६	लाडघाली बड्गुर फर्म	बड्गुर पालन	निजी
३३९	दिवा कुमारी थापा	७	दिवा किराना पसल	किराना पसल	निजी
३४०	अमृता पौडेल	७	ज्योति सागर फेन्सी पसल	फेन्सी पसल	निजी
३४१	पुर्ण कुमारी थापा	७	शान्ति किराना पसल	किराना पसल	निजी
३४२	शिला शाहा	७	शिला किराना पसल	किराना पसल	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
३४३	नविन शाहा	७	नविन मासु पसल	माशु	निजी
३४४	सलाडदीड मिया	७	साएजा फेन्सी पसल	फेन्सी पसल	निजी
३४५	मान सिह थापा	७	किराना पसल	किराना पसल	निजी
३४६	हिम बं क्षेत्री	७	सामुरा किराना पसल	किराना पसल	निजी
३४७	मञ्जु गिरी	७	श्रीजना किराना पसल	किराना पसल	निजी
३४८	पार्वती गिरी	७	पार्वती किराना पसल	किराना पसल	निजी
३४९	मिन्कला भारती	७	भारती किराना पसल	किराना पसल	निजी
३५०	चन्दी घर्ती	७	चन्दा किराना पसल	किराना पसल	निजी
३५१	कोक ब. घर्ती	७	फस हाउस मासु पसल	मासु पसल	निजी
३५२	बिमला गुरुड	७	बिमला किवी खेती फर्म	किवी खेती	निजी
३५३	दुर्गा ब. थापा मगर	७	दुर्गा किराना पसल	किराना पसल	निजी
३५४	तेज ब. के.सी	७	के. सी. होटल	होटल	निजी
३५५	गिरी प्रसाद राना श्रीस	७	कुशल मेडिकल हल	स्वास्थ्य सेवा	निजी
३५६	राम प्रसाद गौतम	७	गौतम मेडिकल किलिनिक	स्वास्थ्य सेवा	निजी
३५७	विक्रम शर्मा	७	ढकाल कृषि फर्म	कृषि फर्म	निजी
३५८	मिना आचार्य	७	कृष्ण किराना पसल	किराना पसल	निजी
३५९	झक पुरी	७	मधु कुटानी पिसानी मिल	कुटानी पिसानी	निजी
३६०	बाबुलाल पुन	७	पुन खाजा घर	होटल	निजी
३६१	विष्णु हमाल	७	हमाल बाख्खा पालन फर्म	बाख्खा पालन	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
३६२	रन ब. थापा	७	कालीगण्डकी बाखा पालन	बाखा पालन	निजी
३६३	शुरेश श्रेष्ठ	७	श्रेष्ठ बडगुर फर्म	बडगुर पालन	निजी
३६४	जित ब. के सी	७	के सी कृषि फर्म	कृषि फर्म	निजी
३६५	कृष्ण कुमारी शाह	७	शाह लोकल कुखुरा फर्म	लोकल कुखुरा	निजी
३६६	नविन शाह	७	नविन माछा पालन फर्म		निजी
३६७	विक्रम शर्मा	७	ढकाल माछा पालन	माछा पालन	निजी
३६८	श्याम गिरी	७	श्याम किराना पसल	किराना पसल	निजी
३६९	विष्णु कुमारी हमाल	७	हमाल बाखा फर्म	बाखा पालन	निजी
३७०	भुर्तुड	७			सामुदायिक
३७१	शुरेश श्रेष्ठ	७	छापचौर पशु तथा कृषि बहुउद्देसीय फर्म	पशु तथा कृषि पालन	निजी
३७२	संजय ढकाल	७	ढकाल पोल्ट्री फर्म	पोल्ट्री फर्म	निजी
३७३	एम ब. बि.क		उपल्लो कोरेड आरन सेवा	आरन सेवा	निजी
३७४	रन ब. थापा		थापा बाखा पालन फर्म	बाखा पालन	निजी
३७५	शिद्धवावा लघु उधमी समुह		शिद्धवावा लघु उधमी समुह	लघु उधमी	सामुहिक
३७६	नगन्द्र प्र सापकोटा		सापकोटा कृषि तथा पशु फर्म	कृषि तथा पशु फर्म	
३७७	माधव सापकोटा		दिपिका कृषि तथा पशु फर्म	कृषि तथा पशु फर्म	निजी

क्र.स	व्यावसायीको नाम	व्यावसायगर्ने स्थान	फर्मको नाम	व्यावसायको किसिम	स्वामित्व
३७८	शुशिल ढकाल		ए टु जेठ किराना पसल	किराना पसल	निजी
३७९	चुरामणी श्रीस		तुथुम कृषि तथा पशु फर्म	कृषि तथा पशु फर्म	निजी
३८०	रेशम परियार		सुप्रिया एण्ड सिमरन टेलरीड सेन्टर	टेलरीड सेन्टर	निजी
३८१	केशव पाण्डे		त्रिनेत्र स्टोर्स		निजी
३८२	बेल ब. कामी		माता धनकुमारी फर्निचर उद्योग	फर्निचर उद्योग	निजी

४.५.३ मिल तथा सङ्कलनर प्रशोधन सम्बन्धी विवरण

बडा नम्बर	पानी घट्ट सङ्ख्या		चिस्यान केन्द्र	कुटानी, पिसानी र पेलानी (मिल) सङ्ख्या			सङ्कलनतथा प्रसोधन केन्द्र			विक्री केन्द्र वा कोसेली घर
	पानी मिल	डिजेल मिल		विद्युत मिल	कृषि	जडिबुटी	उद्योग			
१				१	६					
२					८					
३				१		८				
४			१	१		९				
५				१		१५				
६				१		१५				
७				१	१	९				
जम्मा			१	५	२	७०				

४.५.४ व्यापार र व्यावसाय सम्बन्धी विवरण (किराना, थोक, मासू, तरकारी र फलफूल, कृषि फर्म, पशु फर्म आदि)

यस गाँउपालिका भित्र वसोवास गर्ने मानिसहरु विभिन्न किसिमका व्यावसायमा संलग्न रहेको पाइन्छ । संख्यात्मक रूपमा हेर्नेहो भने यहाँका वासिन्दाले किराना पसल, होटल व्यावसाय, खाजा घर, कृषि फर्म, तथा पशु फर्म आदि सञ्चालन गर्नेको सङ्ख्यात्मक रूपमा अत्याधिक रहेको छ, भने अरु विभिन्न प्रकारका व्यावसाय गर्नेको सङ्ख्यापनि रहेको छ । तलको तालिकामा यस गाँउपालिका भित्र रहेका व्यापार व्यावसाय तथा कृषिजन्य फर्महरु सम्बन्धी विवरणलाई दिइएको छ ।

औद्योगिक तथा व्यापार, व्यावसाय सम्बन्धी विवरण

सि.नं	व्यापार व्यावसाय सम्बन्धी विवरण	वडा न.							वडा नखुलेको	जम्मा
		१	२	३	४	५	६	७		
१	दुग्ध व्यावसायी	१			१					२
२	टेलर्स				६	१				७
३	सुनचाँदी व्यावसायी				३	१				४
४	भाँडा व्यावसायी				१					१
५	होटल व्यावसाय	२		२	१०	५	१	२		२२
६	फेन्सी व्यावसायी	२			५	२		२		११
७	क्लिनिक तथा औषधी व्यावसायी				५	१		२		८
८	तरकारी तथा फलफूल व्यावसायी	१			२	२				५

सि.नं	व्यापार व्यावसाय सम्बन्धी विवरण	वडा न.							वडा नखुलेको	जम्मा
		१	२	३	४	५	६	७		
९	इलेक्ट्रोनिक व्यावसायी	१			४					५
१०	इलेक्ट्रीकल				१					१
११	माछामासु पसल, व्यावसायी	१			२				२	५
१२	हेयर सैलुन तथा सौन्दर्यकला व्यावसायी				३	३				६
१३	उद्योग	१		४		१				६
१४	बझगुरु पालन	१६	२	३	८	२४	१			५४
१५	बझगुरु तथा पशुपक्षी		१		२					३
१६	मौरी पालन	१			२	१				४
१७	हार्डवेयर पसल	१		२						३
१८	फोटो स्टुडियो				१					१
१९	फर्निचर				१					१
२०	किराना पसल तथा व्यावसायी	२	४	१	२१	९	२२	१३		७२

सि.नं	व्यापार व्यावसाय सम्बन्धी विवरण	वडा न.							वडा नखुलेको	जम्मा
		१	२	३	४	५	६	७		
२१	कुटानी पिसानी	१			१	१	२	१		६
२२	घडि रेडियो टि.भी मर्मत				१					१
२३	खाजाघर तथा चिया पसल				२					२
२४	मदिरा व्यावसाय			१	२					२
२५	कम्प्युटर ट्रेनिंग सेन्टर साईवर व्यावसायी				१					१
२६	पुस्तक व्यावसायी तथा फोटोकपी				२					२
२७	सहकारी पसल				१					१
२८	भेटेनरी तथा एग्प्रेमेट				१					१
२९	बाखापालन फर्म	६	१४	४	६	७	६	३		४६
३०	ड्राइभिङ सेन्टर			१						१
३१	कृषि फर्म	८	५	३	२		१	२		२१

सि.नं	व्यापार व्यावसाय सम्बन्धी विवरण	वडा न.							वडा नखुलेको	जम्मा
		१	२	३	४	५	६	७		
३२	संकलन केन्द्र				१					१
३३	आरन सेवा						१			१
३४	माछापालन		४			१		२		७
३५	भैसी पालन		१			३	५			९
३६	नर्सरी		१		१					२
३७	पोल्ट्री फर्म	२	४	१	१	१	१	२		१२
३८	कृषि तथा पशु पंक्षी फर्म	१३	३	१	४	१	४	१		२७
३९	गाइ फर्म	२			१					३
४०	विविध	१			१			१		३
४१	वडा नखुलेको								११	११
जम्मा		४३	५५	१७	१०३	५०	६९	३४	११	३८२

४.५.५ खनिज तथा खानी सम्बन्धी विवरण

गाउँपालीकामा रहेका मुख्य खानी रहेका स्थानहरू—

- दभौखानी — फलाम
- जयखानी — तामा
- नयाखानी — तामा
- फुर्से खानी — सुन

४.५.६ स्थानीय बजार तथा व्यापारिक केन्द्रको विवरण

क्र.स.	वडा न.	स्थानीय बजार	व्यापारिक केन्द्र
१	१	हर्मिचौर	हर्मिचौर
२	२	अर्वेनी	अर्वेनी
३	३	जयखानी	पूर्तिघाट
४	४	पूर्तिघाट	पूर्तिघाट
५	५	जोगीटोल	पूर्तिघाट
६	६	देउराली	पूर्तिघाट
७	७	छापचौर	पूर्तिघाट

४.५.७ बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम	वडा न.	स्थापना	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं
१	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्ग, पूर्तिघाट	४	२०७५	अर्जुन अर्याल	९८५७०७९३२८
२	प्राइम बैंक, पूर्तिघाट	४	२०७५	दिपक थापा	९८४७०५५०२३
३	कुमारी बैंक, पूर्तिघाट	४	२०७४	सन्तोष रायमाझी	९८५७०६२१२१
४	कालीका लघु वित्त, शाखा कार्यालय, पूर्तिघाट	४	२०७५	हिमा भट्राई	९८४४७१०४२२
५	धौलागरी लघु वित्त, शाखा कार्यालय, पूर्तिघाट	४		शान्ति सुनार	

६	सि वाई सि नेपाल लघु वित्त, शाखा कार्यालय, पूर्तीघाट	४	२०७३	भलक पौडेल	९८५७६४६२२३
---	---	---	------	-----------	------------

४.५.८ सहकारी सम्बन्धी विवरण

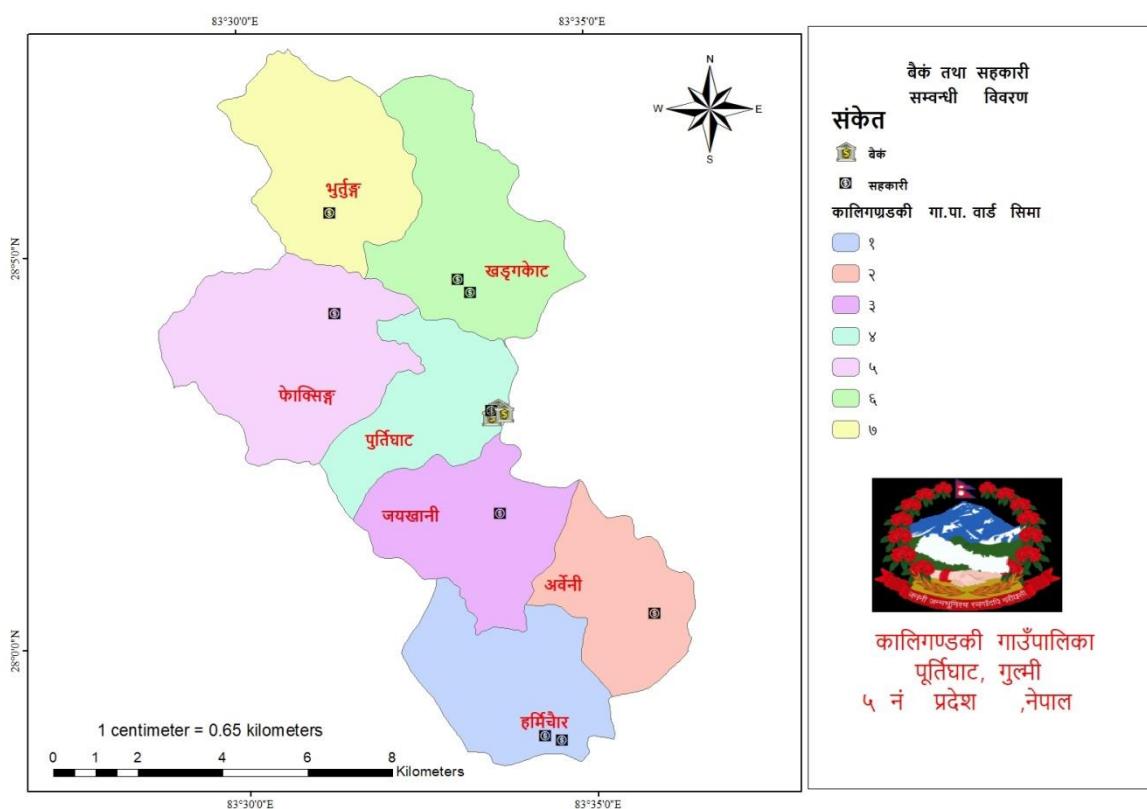
व्यक्ति, परिवार, टोल, समुदाय वा समाज विचको आन्तरिक अन्तरसम्बन्ध तथा सहकार्यवाट साना तथा ठूला आर्थिक आवश्यकता तथा समस्याहरुको निवारण गर्नका लागि वनाइएको सँगठनलाई सहकारी संस्था भनिन्छ । यस गाउँउपालिका भित्र विभिन्न सहकारी संस्था निश्चित उद्देश्य लिएर सञ्चालनमा रहेको पाइन्छ । यस गाउँउपालिकामा रहेका यस्ता सहयोगी संस्थाहरुवाट यहाँका वासिन्दाहरुको जिवनस्तर सहज सरल र सफल बनेको छ । कालीगण्डकी गाउँउपालिकामा रहेका विभिन्न सरकारी संस्थाको विवरणलाई निम्न अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र. स.	सहकारीको नाम	बडा नं	ठेगाना	स्थापना	अध्यक्षको नाम	व्यवस्थाप कको नाम	कार्यालयको फोन नं	सेयर संख्या			सहकारी को पुजी	लगानी को क्षेत्र
								म	पु	जम्मा		
१	हिले बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	१	हर्मिचौर	२०६४	चेतनारा यण पाण्डे	गोपाल प्रसाद पाण्डे	९८४६१ ५४७६४	१ ३ ५ ५	१ ५ ३		८४ लाख	कृषि, पशु तथा व्यापार
२	भृकुटी महिला जागृती बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था	१	हर्मिचौर	२०६३	शोभा पाण्डे	सावीत्रा पाण्डे	९८४७४ ४१५९३	४ ० ९	४ ० ९		३ लाख ९४ हजार	कृषि, पशु तथा व्यापार
३	अर्वेनी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	२	अर्वेनी	२०७६	राम प्र न्यौपाने	दयाराम न्यौपान	९८४७६१२ ९४	६ ०	११ ६	१७ ६	७५ लाख	कृषि, पशु तथा व्यापार
४	जयखानी महिला बचत तथा ऋण सहकारी	३		२०७०	दिल कुमारी थापा	नेत्र कमारी काउचा	९८४७४ २६७९९	१ ८		१ ८	१६ लाख १५	कृषि, पशु तथा

	संस्था									हजार	व्यापार
५	राधा कृष्ण बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	४	पूर्तिघाट	२०	अग्निधर पराजुली	भविन्द्र राना	९८२५४ १३३९२	१ २ ६	१ ६	२ ९	
६	कालीगण्डकी गरीबी निवारण बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था	४	पूर्तिघाट	२०७६	टुक बहादुर सार्की		९८१२९ ४१२९३		५ ९	७० लाख	कृषि, पशु तथा व्यापार
७	पूर्तिघाट महिला बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	४	पूर्तिघाट		चन्द्रा पराजुली	पुर्णकला पराजुली	९८४५९ ५६८७५	३ ७	२	३२ ७	५८ लाख
८	कालीगण्डकी कृषि सहकारी संस्था	४	पूर्तिघाट	२०७६	बाबुराम शर्मा		९८६१५१ ५१३०	७ ४	१ ३	२१ ३	१४ लाख ६९ हजार
९	लितुङ्ग बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था	५	फोकिशङ्ग	२०७४	पुर्ण कुमार राना	रिधि राम राना		६ ३	१ ०	१ ०	७ लाख ८० हजार
१०	साना किसान सहकारी संस्था	६	खड्गको ट	२०५९	लक्ष्मीमा ठकाल	कृष्ण प्र ज्ञवाली		१ ४	२ ८	४ २	३ लाख १२ हजार ५ सय
११	खड्गकोट सहकारी संस्था				हरी नारायण ठकाल						
१२	भुर्तुङ्ग बचत तथा ऋण सहकारी	७	भुर्तुङ्ग	२०७२	गोविन्द गौतम	मिलन थापा	९८४९०		२१	२८	कृषि, पशु

संस्था						४३८८० /९८५७ ०४३७७ ६			५	लाख ५१ हजार	तथा व्यापार मा लगानी
--------	--	--	--	--	--	------------------------------	--	--	---	-------------------	-------------------------------

४.५.८ स्रोत नक्शा

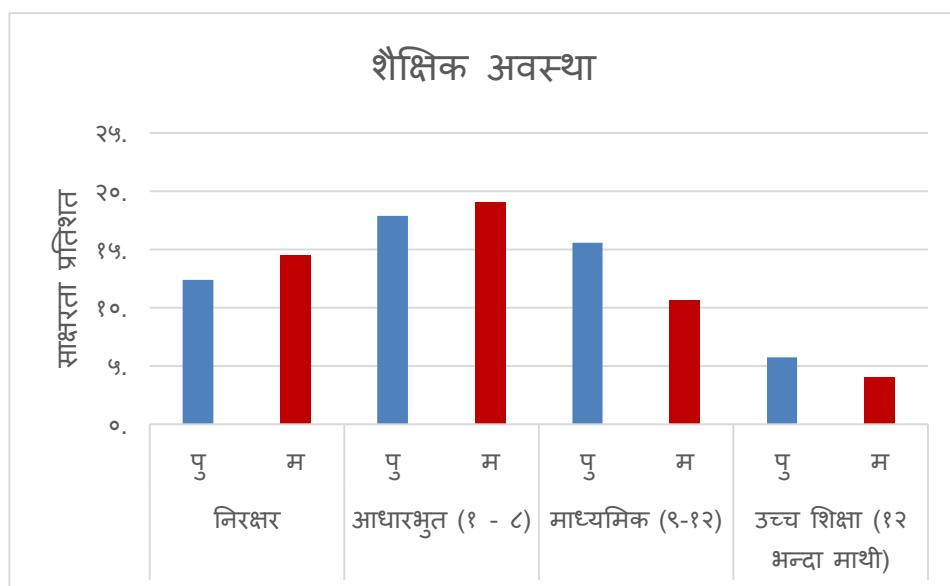

परिच्छेद ५: सामाजिक अवस्था

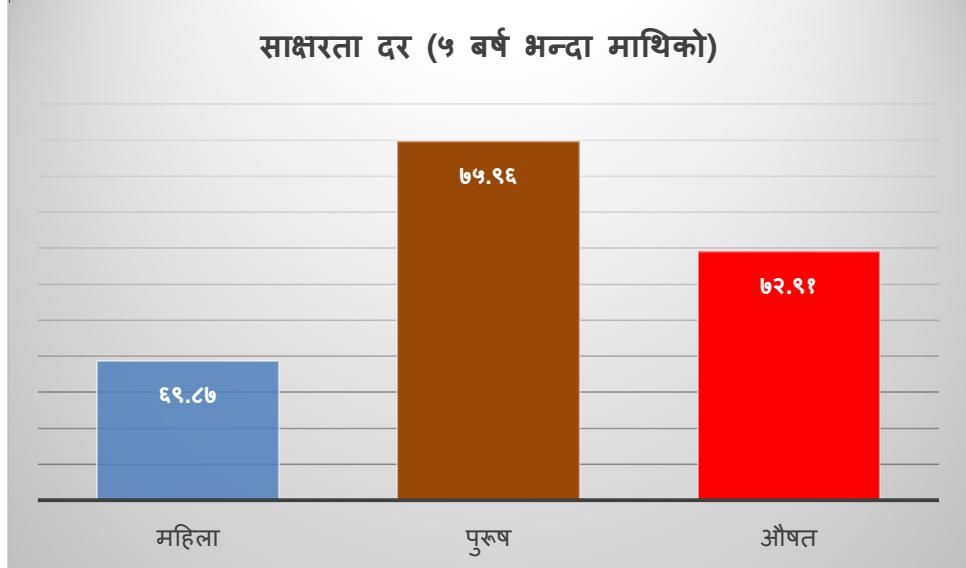
५.१ शैक्षिक तथा मानव संशाधन विकास

५.१.१ पाच वर्षभन्दा माथिको साक्षरता साक्षरता विवरण

वार्ड नं	निरक्षर		आधारभूत (१ - C)		माध्यमिक (९-१२)		उच्च शिक्षा (१२ भन्दा माथी)	
	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
१	२९५	३४८	४९४	४६६	४०६	३०३	१६९	१०८
२	२८८	३२८	४३४	५०९	३६४	२४२	१५६	१०३
३	१०८	१३९	२६८	२३८	१३७	११४	३६	३२
४	२१९	२३४	३४२	४०३	३२७	२०५	१०९	१०५
५	३१५	४७५	४२३	४९३	४२०	२८१	१६०	११६
६	५०८	५८६	७३०	७७३	६१६	३९८	२०२	१३६
७	४४७	५४१	५६७	५८९	५७१	४०१	२१४	१३२
जम्मा	२२६०	२६५१	३२७८	३४७१	२८३७	१९४४	१०४६	७३२

साक्षरता दर (५ बर्ष भन्दा माथिको)

५.१.२ शैक्षिक अवस्था

क्र.स	शैक्षिक संस्था	सङ्ख्या
१	पूर्व प्राथमिक	४०
२	आधारभूत (१-८)	३३
३	माध्यमिक (९-१२)	१०
४	उच्च माध्यमिक (१२+)	१
५	संस्थागत विद्यालय	५
६	धार्मिक संस्था	१

५.१.३ तहगत रूपमा शैक्षिक संस्था/विद्यालय र विद्यार्थी विवरण

विद्यालयको नाम	विद्यालयको किसिम	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		
		छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
जीवनोद्धार मा.वि, पूर्तिघाट	सामुदायिक	१४	१०	२४	१२६	१४२	२६८	८५	१०१	१८६	२२५	२५३	४७८
देविस्थान प्रा.वि., जयखानी	सामुदायिक	५	६	११	१७	२०	३७	०	०	०	२२	२६	४८

विद्यालयको नाम	विद्यालयको क्रिसम	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१-६)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		
		छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
जयखानी मा.वि., जयखानी	सामुदायिक	५	१	६	३५	२३	५८	७	१७	२४	४७	४१	८८
तोलाकोट प्रा.वि., खड्ककोट	सामुदायिक	४	४	८	१४	१०	२४	०	०	०	१८	१४	३२
मूलपानी प्रा.वि., जयखानी	सामुदायिक	०	३	३	८	१४	२२	०	०	०	८	१७	२५
जोरपाटी प्रा.वि., पूर्तिघाट	सामुदायिक	४	३	७	१०	५	१५	०	०	०	१४	८	२२
सरस्वती प्रा.वि., पूर्तिघाट	सामुदायिक	४	४	८	५	५	१०	०	०	०	९	९	१८
तुडं तोलाकोट प्रा.वि., खड्गकोट	सामुदायिक	१५	१३	२८	४४	४१	८५	०	०	०	५९	५४	११३
देउराली मा.वि., खड्गकोट	सामुदायिक	१२	१२	२४	१०६	८३	१८९	११८	१२७	२४५	२३६	२२२	४५८
कोरेडं नि.मा.वि., खड्गकोट	सामुदायिक	१०	९	१९	५४	३१	८५	०	०	०	६४	४०	१०४
शुक्र मा.वि.,	सामुदायिक	४	३	७	१६	४८	६४	१६	१६	३२	३६	६७	१०३

विद्यालयको नाम	विद्यालयको क्रिसम	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१-६)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		
		छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
खडगकोट													
सिरेनी प्रा.वि., पूर्तिघाट	सामुदायिक	१	५	६	०	०	०	०	०	०	१	५	६
सिद्ध प्रा.वि., खडगकोट	सामुदायिक	६	४	१०	१९	१३	३२	०	०	०	२५	१७	४२
अम्बिका प्रा.वि., जयखानी	सामुदायिक	३	५	८	०	३	३	०	०	०	३	८	११
जनकल्याण प्रा.वि., खडगकोट	सामुदायिक	८	३	११	१६	११	२७	०	०	०	२४	१४	३८
शारदा प्रा.वि., पूर्तिघाट	सामुदायिक	११	४	१५	४	८	१२	०	०	०	१५	१२	२७
जनता बालकल्याण प्रा.वि., खडगकोट	सामुदायिक	७	४	११	२१	२४	४५	०	०	०	२८	२८	५६
उर्लेनी प्रा.वि., खडगकोट	सामुदायिक	६	४	१०	१४	१४	२८	०	०	०	२०	१८	३८
जानकी प्रा.वि., पूर्तिघाट	सामुदायिक	४	२	६	१	१	२	०	०	०	५	३	८

विद्यालयको नाम	विद्यालयको क्रिसम	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		
		छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
भगवती प्रा.वि., अर्वेनी	सामुदायिक	३	४	७	३	३	६	०	०	०	६	७	१३
भगवती मा.वि., अर्वेनी	सामुदायिक	२४	१९	४३	९२	६९	१६१	३८	५०	८८	१५४	१३८	२९२
हर्मिचौर मा.वि, हर्मिचौर	सामुदायिक	७	१०	१७	१०५	९९	२०४	५५	४५	१००	१६७	१५४	३२१
ने.रा.देवालपुर नि.मा.वि., हर्मिचौर	सामुदायिक			०	५४	६२	११६	०	०	०	५४	६२	११६
दभौखानी मा.वि., अर्वेनी	सामुदायिक	४	६	१०	६६	५८	१२४	१६	२४	४०	८६	८८	१७४
हर्मिचौर प्रा.वि., हर्मिचौर	सामुदायिक			०	१५	१६	३१	०	०	०	१५	१६	३१
देउराली मा.वि., हर्मिचौर	सामुदायिक	७	६	१३	३३	३६	६९	११	१६	२७	५१	५८	१०९
सरस्वती प्रा.वि., हर्मिचौर	सामुदायिक	१	७	८	४	४	८	०	०	०	५	११	१६
भैरवपुर प्रा.वि.,	सामुदायिक	२	२	४	१	६	७	०	०	०	३	८	११

विद्यालयको नाम	विद्यालयको क्रिसम	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		
		छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
अर्वेनी													
जनज्योति प्रा.वि., अर्वेनी	सामुदायिक	७	६	१३	२४	२५	४९	०	०	०	३१	३१	६२
ज्ञानोदय प्रा.वि., अर्वेनी	सामुदायिक	२	६	८	१२	२०	३२	०	०	०	१४	२६	४०
जनकल्याण मा.वि, फोक्सड	सामुदायिक	६	४	१०	६७	८९	१५६	५८	७५	१३३	१३१	१६८	२९९
दुर्गा भवन मा.वि, भुर्तुङ्ग	सामुदायिक	७	६	१३	९१	६८	१५९	११४	९९	२१३	२१२	१७३	३८५
करांतुङ्ग प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	सामुदायिक	४	१	५	१०	१२	२२				१४	१३	२७
लितुंडं मंगलास्थान नि.मा.वि., फोक्सड	सामुदायिक	१४	८	२२	६३	५०	११३				७७	५८	१३५
हिमालय नि.मा.वि., भुर्तुङ्ग	सामुदायिक	५	६	११	३८	३९	७७				४३	४५	८८
प्रारम्भिक नि.मा.वि., भुर्तुङ्ग	सामुदायिक	११	१२	२३	६४	५३	११७				७५	६५	१४०
जनप्रिय प्रा.वि.,	सामुदायिक	३	५	८	०	३	३				३	८	११

विद्यालयको नाम	विद्यालयको क्रिसम	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		
		छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
फोकिसड													
चैया चालिसे प्रा.वि., फोकिसड	सामुदायिक	२	४	६	५	७	१२				७	११	१८
जनशक्ति प्रा.वि., भुटुङ्ग	सामुदायिक	१०	९	१९	११	१८	२९				२१	२७	४८
दीपेन्द्र प्रा.वि., फोकिसड	सामुदायिक	९	०	९	४	६	१०				१३	६	१९
शिव प्रा.वि., भुटुङ्ग	सामुदायिक	४	४	८	६	१२	१८				१०	१६	२६
सरस्वती प्रा.वि., भुटुङ्ग	सामुदायिक	४	३	७	१४	६	२०				१८	९	२७
नवज्योति प्रा.वि., भुटुङ्ग	सामुदायिक			०	९	१२	२१				९	१२	२१
शालिग्राम वेदवेदाङ्ग अर्वेन	सामुदायिक			२५									

५.१.४ विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण

क्र.स	शैक्षिक संस्था	विद्यार्थी सङ्ख्या		
		छात्र	छात्रा	जम्मा
१	पूर्व प्राथमिक	२२७	२५९	५१९
२	आधारभूत (१-८)	१२६९	१३०१	२५७०

३	माध्यमिक (९-१२)	५१८	५७०	१०८८
४	उच्च माध्यमिक (१२+)	२५	१३	३८

५.१.५ क्याम्पस तथा प्राविधिक शिक्षालय र अध्ययनरत छात्रछात्राको विवरण

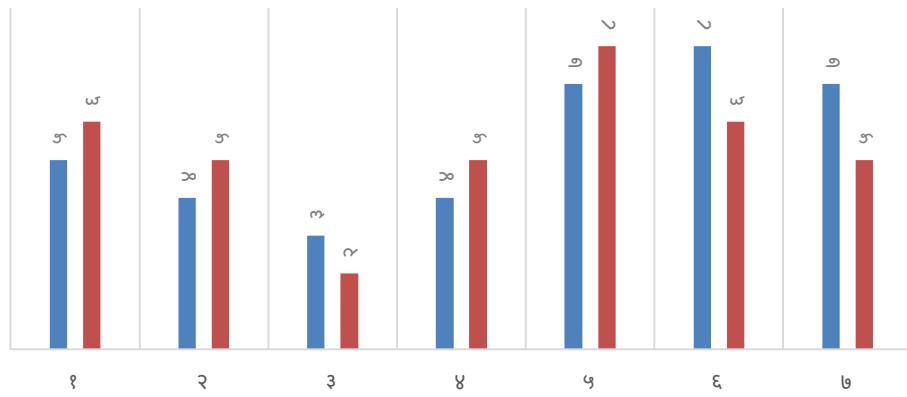
कलेज/क्याम्पसको नाम	वडा नम्बर	संकाय	पढाई हुने तह	पढाई हुने प्रमुख विषयहरु	विद्यार्थी संख्या		
					छान्न	छान्ना	जम्मा
प्राविधिक							
. श्री दुर्गाभवन मा. वि.	७	कृषि	TSLC	वालीविज्ञान	२५	१३	३८

५.१.६ विद्यालय वाहिर रहेका तथा विद्यालय छोडेका बालबालिकाहरुको विवरण (विगत १० वर्षको)

वार्ड नं	विद्यालय छाडेका बालबालिका (४-१२ वर्ष)	
	बालक	बालिका
१	५	६
२	४	५
३	३	२
४	४	५
५	७	८
६	८	६
७	७	५
जम्मा	३८	३७

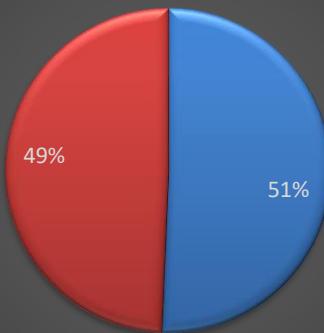
विधालय छाडेका वालवालिका (४-१२ वर्ष)

■ वालक ■ वालिका

विधालय छाडेका वालवालिका (४-१२ वर्ष)

■ वालक ■ वालिका

५.१.७ सिकाई उपलब्धि तथा उत्तीर्ण दर

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा र गुम्बा)	सिकाई उपलब्धि दर			उत्तीर्ण दर		
	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२
जीवनोद्धार मा.वि,	४७	५२				

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा र गुम्बा)	सिकाई उपलब्ध दर			उत्तीर्ण दर		
	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२
पूर्तिघाट						
जयखानी मा.वि., जयखानी	४१	४९				
तुडं तोलाकोट प्रा.वि., खड्गकोट	५६					
देउराली मा.वि, खड्गकोट	५१	४६				
कोरेडं नि.मा.वि., खड्गकोट	५६					
शुक्र मा.वि., खड्गकोट	५३	४३				
भगवती मा.वि., अर्वेनी	६०	५८				
हर्मिचौर मा.वि, हर्मिचौर	६०	५६				
ने.रा.देवालपुर नि.मा.वि., हर्मिचौर	५३					
दभौखानी मा.वि., अर्वेनी	६०	६८				
हर्मिचौर प्रा.वि., हर्मिचौर						
देउराली मा.वि., हर्मिचौर	४२	३७				
जनकल्याण मा.वि, फोक्सिङ	४७	४१				
दुर्गा भवन मा.वि, भुर्तुङ्ग	५३	४१				

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा र गुम्बा)	सिकाई उपलब्धि दर			उत्तीर्ण दर		
	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२
लितुंड मंगलास्थान नि.मा.वि., फोकिसड	४०					
हिमालय नि.मा.वि., भुटुङ्ग	४४					
प्रारम्भिक नि.मा.वि., भुटुङ्ग	४८					

५.१.८ बाल विकास केन्द्रको विवरण

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	विद्यालयको किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा)	पूर्व प्रार्थनिक			आधारभूत (९-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
भृकुटी वा.वि.केन्द्र														
नवउदय वा.वि.केन्द्र														
तुथुम वा.वि.केन्द्र														

५.१.९ शिक्षक तथा शैक्षिक जनशक्ति विवरण

विद्यालयको नाम	किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा)	स्वीकृत दरबन्दी	कार्यरत शिक्षक संख्या	महिला शिक्षक सङ्ख्या	विषयगत शिक्षक संख्या	गाउपालिका शिक्षक बैंक

	मदरसा, गुम्बा)	संख्या	शिक्ष क	शिक्षि का	आधारभू त	माध्यामि क	गणि त	विज्ञा न	अंग्रेज ी	प्रा .वि .	नि.मा.वि व	मा.वि व	अनुदान
जीवनोद्धार मा.वि, पूर्तिघाट	सामुदायि क	१०	७	७	०			३	१	१	२	१	१
देविस्थान प्रा.वि., जयखानी	सामुदायि क	३	२	२									
जयखानी मा.वि., जयखानी	सामुदायि क	४	५	४	१								
तोलाकोट प्रा.वि., खड़ककोट	सामुदायि क	१	२	२									
मूलपानी प्रा.वि., जयखानी	सामुदायि क	१	१	१						१			
जोरपाटी प्रा.वि., पूर्तिघाट	सामुदायि क	२	१	१									
सरस्वती प्रा.वि., पूर्तिघाट	सामुदायि क	३											
तुडं तोलाकोट प्रा.वि., खड़गकोट	सामुदायि क	२	३	३						२			

विद्यालयको नाम	किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा)	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या		महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या			गाउपालिका शिक्षक वैक			
			शिक्षक	शिक्षि का	आधारभूत	माध्यामि क	गणि त	विज्ञा न	अंग्रेज	मा.वि.	नि.मा.वि.	मा.वि.	अनुदान
देउराली मा.वि., खड्गकोट	सामुदायिक	१३	११	२				१	२		१	१	
कोरेडं नि.मा.वि., खड्गकोट	सामुदायिक	५	३	२	२						१		
शुक्र मा.वि., खड्गकोट	सामुदायिक	१०	५	३	३								
सिरेनी प्रा.वि., पूर्तिघाट	सामुदायिक	०											
सिद्ध प्रा.वि., खड्गकोट	सामुदायिक	३	२	१	१								
अम्बिका प्रा.वि., जयखानी	सामुदायिक	०											
जनकल्याण प्रा.वि., खड्गकोट	सामुदायिक	२											
शारदा प्रा.वि.,	सामुदायिक	२	१	१	१								

विद्यालयको नाम	किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा)	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या		महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या			गाउपालिका शिक्षक वैक			
			शिक्षक का संख्या	शिक्षिका का संख्या	आधारभूत	माध्यमिक	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी	सामान्य	नि.मा.वि.	मा.वि.	अनुदान
पूर्तिघाट													
जनता बालकल्याण प्रा.वि., खड्गकोट	सामुदायिक	१३	१	२	२								
उर्लेनी प्रा.वि., खड्गकोट	सामुदायिक	३	१	२	२								
जानकी प्रा.वि., पूर्तिघाट	सामुदायिक	१		१	१								
भगवती प्रा.वि., अर्वेनी	सामुदायिक	१		१	१								
भगवती मा.वि., अर्वेनी	सामुदायिक	१५	११	४	३	१	१		१				
हर्मिचौर मा.वि, हर्मिचौर	सामुदायिक	१७	१५	२	१	१		१	२			१	
ने.रा.देवाल पुर नि.मा.वि.,	सामुदायिक	४	२	२	२						१	१	

विद्यालयको नाम	किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा)	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या		महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या			गाउपालिका शिक्षक बैंक			
			शिक्षक का संख्या	शिक्षित का संख्या	आधारभूत माध्यमिक	गणना	विज्ञानी	अंग्रेजी	प्राचीन विज्ञान	नि.मार्फी	मार्फी	अनुदान	
हर्मिचौर													
दभौखानी मा.वि., अर्वेनी	सामुदायिक	४	२	२						१	२		
हर्मिचौर प्रा.वि., हर्मिचौर	सामुदायिक	२	१	१									
देउराली मा.वि., हर्मिचौर	सामुदायिक	७	१	१							२		
सरस्वती प्रा.वि., हर्मिचौर	सामुदायिक	१	१	१									
भेरवपुर प्रा.वि., अर्वेनी	सामुदायिक	३	१	१									
जनज्योति प्रा.वि., अर्वेनी	सामुदायिक	२	२	२							१		
ज्ञानोदय प्रा.वि., अर्वेनी	सामुदायिक	१											

विद्यालयको नाम	किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा)	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या		महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या			गाउपालिका शिक्षक बैंक			
			शिक्षक का	शिक्षि का	आधारभूत	माध्यामि क	गणि त	विज्ञा न	अंग्रेज १	प्रा . वि .	नि.मा.वि.	मा.वि.	अनुदान
जनकल्याण मा.वि., फोक्सड	सामुदायिक	१६	११	५	४	१	१	१	१			१	
दुर्गा भवन मा.वि., भुर्तुङ्ग	सामुदायिक	१६	१४	२	२		१	१	१		१		
करांतुङ्ग प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	सामुदायिक	३	२	१	१								
लितुङ्ड मंगलास्थान नि.मा.वि., फोक्सड	सामुदायिक	४								१	१		१
हिमालय नि.मा.वि., भुर्तुङ्ग	सामुदायिक	५	४	१	१					१	१		१
प्रारम्भिक नि.मा.वि., भुर्तुङ्ग	सामुदायिक	६	४	२	२					१			१
जनप्रिय प्रा.वि., फोक्सड	सामुदायिक	१		१	१								

विद्यालयको नाम	किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा)	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या		महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या			गाउपालिका शिक्षक वैक			
			शिक्षक	शिक्षि का	आधारभूत	माध्यामि क	गणि त	विज्ञा न	अंग्रेज ी	प्रा . वि .	नि.मा.री	मा.री	अनुदान
चैया चालिसे प्रा.वि., फोक्सड	सामुदायिक	२		२	२								
जनशक्ति प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	सामुदायिक	२	१	१	१								१शि.री स
दीपेन्द्र प्रा.वि., फोक्सड	सामुदायिक	२	१	१	१								
शिव प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	सामुदायिक	२	१	१	१								
सरस्वती प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	सामुदायिक	२		२	२								
नवज्योति प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	सामुदायिक	१		१	१					१			
शालिग्राम वेदवेदाङ्ग अर्वेनी		१	१										

विद्यालयको नाम	किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा)	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या		महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या			गाउपालिका शिक्षक बैंक			
			शिक्षक का	शिक्षित का	आधारभूत	माध्यमिक	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी	प्राचीन विज्ञान	नि.मा.व	मा.व	अनुदान

५.१.१०आधारभूत र माध्यमिक विद्यालयमा पहुचको अवस्था (प्रमूख वस्तीहरूबाट विद्यालय पुग्न लाग्ने समय)

विद्यालयको नाम	वडा नं	नजिकको बस्ती	समय (मिनेट)	टाढाको बस्ती	समय (मिनेट)
जीवनोद्धार मा.वि, पूर्तिघाट	४	पूर्तिघाट	७	सिरेनी वर्ली	१२०
देविस्थान प्रा.वि., जयखानी	३	चाउका	१०	छाप लमसराड	६०
जयखानी मा.वि., जयखानी	३	जयखानी	५	छाप जयखानी	६०
तोलाकोट प्रा.वि., खड्ककोट	६	वरल्वा	१०	रम्फे	६०
मूलपानी प्रा.वि., जयखानी	३	मूलपानी	५	बिसौना निगारे	४५
जोरपाटी प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	डाँडा	१०	उपल्लो डाँडा	३०
सरस्वती प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	जोखुम	८	सौरेनी भाडखर्क	६०
तुडं तोलाकोट प्रा.वि., खड्गकोट	६	तोलाकोट	७	मरिम	४५
देउराली मा.वि, खड्गकोट	६	उपल्लो कोरेडं	५	सपाड्दे	९०

विद्यालयको नाम	वडा नं	नजिकको बस्ती	समय (मिनेट)	टाढाको बस्ती	समय (मिनेट)
कोरेडं नि.मा.वि., खड्गकोट	६	तल्लो कोरेडं	२	खमारीपाटा	४५
शुक्र मा.वि., खड्गकोट	६	लुड	१०	रम्फै	६०
सिरेनी प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	-	१०		
सिद्ध प्रा.वि., खड्गकोट	६	तुपुड	५	लेघा	४५
अभिवका प्रा.वि., जयखानी	३	-	५		
जनकल्याण प्रा.वि., खड्गकोट	६	खनियापाटा	५	खनियापाटा	३०
शारदा प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	लपर्तुड	५	छहादी	२०
जनता बालकल्याण प्रा.वि., खड्गकोट	६	खमारीपाटा	१	खमारीपाटा	३०
उर्लेनी प्रा.वि., खड्गकोट	६	उर्लेनी	३	उर्लेनी बाघ	३०
जानकी प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	भाडखर्क	५	सौरेनी	३०
भगवती प्रा.वि., अर्वेनी	२	-			
भगवती मा.वि., अर्वेनी	२	अर्वेनी	५	राक्से	४५
हर्मिचौर मा.वि., हर्मिचौर	१	हर्मिचौर	५	गिदुवा	१०५
ने.रा.देवालपुर नि.मा.वि., हर्मिचौर	१	गिदुवा	५	भर्दालकोट	६०
दभौखानी मा.वि., अर्वेनी	२	बिसौना	५	भएकोट	४५
हर्मिचौर प्रा.वि., हर्मिचौर	१	भर्दालकोट	५	तुथुम	३०
देउराली मा.वि., हर्मिचौर	१	देउराली	१	भर्दालकोट	६०
सरस्वती प्रा.वि., हर्मिचौर	१	दिहिड	५	पखेवा	६०

विद्यालयको नाम	वडा नं	नजिकको बस्ती	समय (मिनेट)	टाढाको बस्ती	समय (मिनेट)
भैरवपुर प्रा.वि., अर्वेनी	२	दमौखानी	७	दमौखानी	३०
जनज्योति प्रा.वि., अर्वेनी	२	भएकोट	८	दमौखानी	३०
ज्ञानोदय प्रा.वि., अर्वेनी	२	अर्वेनी	३	अर्वेनी	२०
जनकल्याण मा.वि, फोक्सिड	५	डाडाथोक	५	लुरीड	६०
दुर्गा भवन मा.वि, भुर्तुङ्ग	७	छापचौर	४	धुवाखोला	६०
करांतुङ्ग प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	करांतुङ्ग	५	करांतुङ्ग	१५
लितुङ्ड मंगलास्थान नि.मा.वि., फोक्सिड	५	देउराली	५	उपल्लो डाडा	४५
हिमालय नि.मा.वि., भुर्तुङ्ग	७	फिरवास	५	हिले	६०
प्रारम्भिक नि.मा.वि., भुर्तुङ्ग	७	भुर्तुङ्ग	५	करांतुङ्ग	३०
जनप्रिय प्रा.वि., फोक्सिड	५	लमकरा	५	करापु	२०
चैया चालीसे प्रा.वि., फोक्सिड	५	चैया	१	चालीसे	३०
जनशक्ति प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	खसकोट	५	खसकोट	३०
दीपेन्द्र प्रा.वि., फोक्सिड	५	लुरीड	५	लुरीड	२०
शिव प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	नेटा	४	नयागाउ	३०
सरस्वती प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	हिले	५	हिले	३०
नवज्योति प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	धुवाखोला	५	धुवाखोला	२०

५.१.११ शैक्षिक संस्थामा उपलब्ध भौतिक पुर्वाधार तथा सुविधा

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	वडा नं	भवन सङ्ख्या		कोठा सङ्ख्या		पुस्तकालय- र अध्ययन केन्द्र (छ./छैन)	प्रयोग- शाला (जना)	डेस्क/ वेब्वको क्षमता (वर्ग मी.)	खेलमैदान (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड	चर्पीको वालको किसिम (तारबार, कच्ची, पक्की पर्खाल)	सुविधा (छ./छैन)	स्वच्छ खानेपानी (छ.,/छैन)
		पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची								
जीवनोद्धार मा.वि, पूर्तिघाट	५			२५		छ.	छ.	४००	७२६	पक्की पर्खाल	छ.	छ.	
देविस्थान प्रा.वि., जयखानी	८	१	१	२	६				१४०	६०	पक्की पर्खाल	छ.	छ.
जयखानी मा.वि., जयखानी	३	१	३	५	७	छ.	छ.	११५	१२०	तारबार	छ.	छ.	
तोलाकोट प्रा.वि., खड्ककोट	६	१	१	३	५				१२०	१२००	खूल्ला	छ.	छ.
मूलपानी प्रा.वि., जयखानी	३	१	१	४	२				६०	२५	तारबार	छ.	छैन
जोरपाटी प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	१	१	२	६						पक्की पर्खाल	छ.	छ.
सरस्वती प्रा.वि., पूर्तिघाट	४			१	६				४५	५०	खूल्ला	छ.	छ.
तुङ्ग तोलाकोट प्रा.वि., खड्गकोट	६	४		१२					११५	३०००	खूल्ला	छ.	छ.

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	वडा नं	भवन सङ्ख्या		कोठा सङ्ख्या		पुस्तकालय- र अध्ययन केन्द्र (छ./छैन)	प्रयोग- शाला (जना)	डेस्क/ वेब्वको क्षमता (वर्ग मी.)	खेलमैदान (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम (तारबार, कच्ची, पक्की पर्खाल)	चर्पीको सुविधा (छ./छैन)	स्वच्छ खानेपानी (छ./छैन)
		पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची							
देउराली मा.वि, खड्गकोट	२ ६	४	६	१०	छ.	छ.	४५०	१५०	पर्खाल	छ.	छ.	
कोरेडं नि.मा.वि., खड्गकोट	३ ६	१	७	३	छ.	छ.	१२०	३००	खूल्ला	छ.	छ.	
शुक्र मा.वि., खड्गकोट	६		५		१२	छ.		२००	६०	खूल्ला	छ.	छ.
सिरेनी प्रा.वि., पूर्तिघाट	४		२		४			२०	४५		छ.	छ.
सिद्ध प्रा.वि., खड्गकोट	६	१	१	३	४			६०	१०५	खूल्ला	छ.	छ.
अम्बिका प्रा.वि., जयखानी	३		२		६			९०	२५०	खूल्ला	छ.	छ.
जनकल्याण प्रा.वि., खड्गकोट	६		२		७			५०	१००	तारबार	छ.	छ.
शारदा प्रा.वि., पूर्तिघाट	४		१		५			७५	२५०	खूल्ला	छ.	छ.
जनता बालकल्याण	६	२		६				४०	२१०	तारबार	छ.	छ.

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	वडा नं	भवन सङ्ख्या		कोठा सङ्ख्या		पुस्तकालय- र अध्ययन केन्द्र (छ./छैन)	प्रयोग- शाला (जना)	डेस्क/ वेब्वको क्षमता (वर्ग मी.)	खेलमैदान	कम्पाउण्ड	चर्पीको वालको किसिम (तारबार, कच्ची, पक्की पर्खाल)	सुविधा (छ./छैन)	स्वच्छ खानेपानी (छ./छैन)		
		पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची										
प्रा.वि., खड्गकोट															
उर्लेनी प्रा.वि., खड्गकोट	१			७				४५	७५०	खूल्ला	छ	छ			
जानकी प्रा.वि., पूर्तिघाट	६			१		४			२०	२०	खूल्ला	छ	छ		
भगवती प्रा.वि., अर्वेनी	४			१		४			४०	२५००	खूल्ला	छ	छ		
भगवती मा.वि., अर्वेनी	२			४		२१		छ	छ	३००	३००	खूल्ला	छ	छ	
हर्मिचौर मा.वि., हर्मिचौर	१			३		१	१४	१०	छ	छ	४००	१०००	पक्की पर्खाल	छ	छ
ने.रा.देवालपुर नि.मा.वि., हर्मिचौर	१			३		२	८	६	छ	छ	२००	९०	खूल्ला	छ	छ
दभौखानी मा.वि., अर्वेनी	२					७		१४	छ	छ	२२०	३००	कच्ची पर्खाल	छ	छ
देउराली	१	२	३	६	७	छ	छ	छ	१२०	१२०	पक्की	छ	अपुग		

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	वडा नं	भवन सङ्ख्या		कोठा सङ्ख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र (छ./छैन)	प्रयोग- शाला (जना)	डेस्क/ वेब्वको क्षमता (वर्ग मी.)	खेलमैदान	कम्पाउण्ड	चर्पीको वालको किसिम (तारबार, कच्ची, पक्की पर्खाल)	सुविधा (छ./छैन)	स्वच्छ खानेपानी (छ.,/छैन)
		पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची								
मा.वि., हर्मिचौर											पर्खाल		
हर्मिचौर प्रा.वि., हर्मिचौर	१	१	१	६	३			७५	३७५	खूल्ला	छ.	छ.	
सरस्वती प्रा.वि., हर्मिचौर	१	१		५				६०	२४०	खूल्ला	छ.	अपुग	
भैरवपुर प्रा.वि., अर्वेनी	२	३		७				६०	५०	खूल्ला	छ.	छ.	
जनज्योति प्रा.वि., अर्वेनी	२	१	२	४	५			३५०	२००	खूल्ला	छ.	छैन	
ज्ञानोदय प्रा.वि., अर्वेनी	२	२	१	४	३			८०	६००	पर्खाल	छ.	छ.	
जनकल्याण मा.वि., फोक्सिसड	५	२	१	९	११	छ.	छ.	५००	३२००	खूल्ला	छ.	छ.	
दुर्गा भवन मा.वि., भुर्तुङ्ग	७	२	४	१२	१२	छ.	छ.	८००	१३०००	पक्की र तारबार	छ.	छ.	
करांतुङ्ग	७		२		६			५०	१६००	खूल्ला	छ.	छ.	

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	वडा नं	भवन सङ्ख्या		कोठा सङ्ख्या		पुस्तकालय- र अध्ययन केन्द्र (छ/छैन)	प्रयोग- शाला (जना)	डेस्क/ वेब्वको क्षमता (वर्ग मी.)	खेलमैदान (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम (तारबार, कच्ची, पक्की पर्खाल)	चर्पीको सुविधा (छ/छैन)	स्वच्छ खानेपानी (छ/छैन)	
		पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची								
प्रा.वि., भुर्तुङ्ग													
लितुङ्ड मंगलास्थान नि.मा.वि., फोक्सड	५	३		११			छ	५००	७८४	तारबार	छ	छ	
हिमालय नि.मा.वि., भुर्तुङ्ग	७	१	२	२	५			१००	६०००	खूल्ला	छ	छ	
प्रारम्भिक नि.मा.वि., भुर्तुङ्ग	७	३	१	८	२			२४०	१०००	तारबार र जाली	छ	छ	
जनप्रिय प्रा.वि., फोक्सड	५			१		६			७२	१५०	खूल्ला	छ	छ
चैया चालिसे प्रा.वि., फोक्सड	५			१		५			३०	३००	खूल्ला	छ	छ
जनशक्ति प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७			२		६			६०		खूल्ला	छ	छ
दीपेन्द्र प्रा.वि., फोक्सड	५			१		५			३०	१६००	कच्ची पर्खाल	छ	छ
शिव प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७			२		५			४८	१००	तारबार	छ	छ

बाल विकास केन्द्र तथा विचालयको नाम	वडा नं	भवन सङ्ख्या		कोठा सङ्ख्या		पुस्तकालय- र अध्ययन केन्द्र (छ./छैन)	प्रयोग- शाला (जना)	डेस्क/ वेब्वको क्षमता (वर्ग मी.)	खेलमैदान (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड	चर्पीको सुविधा (छ./छैन)	स्वच्छ खानेपानी (छ./छैन)
		पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची							
सरस्वती प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७		१		८			६०	३०००	पक्की पखाल	छ.	छ.
नवज्योति प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७		१		४			५०	२४	खूल्ला	छ.	छ.
शालिग्राम वेदवेदाङ्ग अर्वेनी	२		१		१			गूर्न्दी	५०	खूल्ला	छ.	छैन

५.१.१२ छात्रबृत्ति तथा अन्य लक्षित सुविधा उपलब्धताको अवस्था (छात्रबृत्ति,
बालअनुदान, दिवा खाजा)

विचालयको नाम र ठेगाना (किसिम र तह)	वडा नम्बर	दिवा खाजा	छात्रबृत्तिको किसिम अनूसार				
			दलित		अपाङ्ग		छात्र
			छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	
जीवनोद्धार मा.वि, पूर्तिघाट	४	१२५	३९	३०	६	३	१२६
देविस्थान प्रा.वि., जयखानी	३	५२	४	६	२		१७
जयखानी मा.वि., जयखानी	३	३६	७	१०			३५
तोलाकोट प्रा.वि., खड्ककोट	६	३२	६	९			१४
मूलपानी प्रा.वि., जयखानी	३	२०	२	६	१		८
जोरपाटी प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	२२	४	२			१०
सरस्वती प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	१८	४	३			५
तुडं तोलाकोट प्रा.वि., खड्गकोट	६	८८	११	१७			४४

देउराली मा.वि, खडगकोट	६	८४	१००	७६			१०६
कोरेडं नि.मा.वि., खडगकोट	६	१०३	४८	३१			५४
शुक मा.वि., खडगकोट	६	३४	११	११			१६
सिरेनी प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	८					०
सिद्ध प्रा.वि., खडगकोट	६	४२					१९
अम्विका प्रा.वि., जयखानी	३	११					०
जनकल्याण प्रा.वि., खडगकोट	६	३७	५	९			१६
शारदा प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	२७	३	२			४
जनता बालकल्याण प्रा.वि., खडगकोट	६	४९	५	३	१	१	२१
उर्लेनी प्रा.वि., खडगकोट	६	३५					१४
जानकी प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	८					१
भगवती प्रा.वि., अर्वेनी	२	१३				१	३
भगवती मा.वि., अर्वेनी	२	१०७	१९	४०	८	९	१२
हर्मिचौर मा.वि, हर्मिचौर	१	१२८	४०	३९			१०५
ने.रा.देवालपुर नि.मा.वि., हर्मिचौर	१	६२	७	८	८	१०	५४
दभौखानी मा.वि., अर्वेनी	२	६९	३७	३५	१७	२४	६६
हर्मिचौर प्रा.वि., हर्मिचौर	१	४१				१	१५
देउराली मा.वि., हर्मिचौर	१	६५	४	६	५	१०	३३
सरस्वती प्रा.वि., हर्मिचौर	१	१७					४
भैरवपुर प्रा.वि., अर्वेनी	२	११	१			२	१
जनज्योति प्रा.वि., अर्वेनी	२	८५	४	६	४	५	२४
ज्ञानोदय प्रा.वि., अर्वेनी	२	४०	४	४	१		१२
जनकल्याण मा.वि, फोकिसड	५	११	३३	४२	२	१	६७
दुर्गा भवन मा.वि, भुर्तुङ्ग	७	१२३	३८	३८			९९
करांतुङ्ग प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	२८	२	२			१०
लितुङ्ग मंगलास्थान नि.मा.वि., फोकिसड	५	६४	२५	१९	१	२	६३
हिमालय नि.मा.वि., भुर्तुङ्ग	७	५२	१	२			३८

प्रारम्भिक नि.मा.वि., भुर्तुङ्ग	७	१०१	४१	३५	१	२	६४
जनप्रिय प्रा.वि., फोक्सिड	५	११					०
चैया चालिसे प्रा.वि., फोक्सिड	५	१८					५
जनशक्ति प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	४५	३	२			११
दीपेन्द्र प्रा.वि., फोक्सिड	५	१९	११	४	२	०	४
शिव प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	२६	७	८	२		६
सरस्वती प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	२७					१४
नवज्योति प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	२४					९
भृकुटी वा.वि.केन्द्र		०					
नवउदय वा.वि.केन्द्र		१०					
तुथुम वा.वि.केन्द्र		०					
शालिग्राम वेदवेदाङ्ग अर्वेनी	२	२५			२		

५.१.१३ नमुना तथा इन्टरनेट सुविधा उपलब्ध विद्यालय विवरण

विद्यालयको नाम, ठेगाना	वडा नम्बर	इन्टरनेट सुविधा (भएको/नभएको)
जीवनोद्धार मा.वि, पूर्तिघाट	४	भएको
देविस्थान प्रा.वि., जयखानी	३	नभएको
जयखानी मा.वि., जयखानी	३	नभएको
तोलाकोट प्रा.वि., खड्ककोट	६	नभएको
मूलपानी प्रा.वि., जयखानी	३	नभएको
जोरपाटी प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	नभएको
सरस्वती प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	नभएको
तुडं तोलाकोट प्रा.वि., खड्गकोट	६	नभएको

विद्यालयको नाम, ठेगाना	वडा नम्बर	इन्टरनेट सुविधा (भएको/नभएको)
देउराली मा.वि, खड्गकोट	६	नभएको
कोरेडं नि.मा.वि., खड्गकोट	६	भएको
शुक मा.वि., खड्गकोट	६	नभएको
सिरेनी प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	नभएको
सिद्ध प्रा.वि., खड्गकोट	६	नभएको
अम्बिका प्रा.वि., जयखानी	३	नभएको
जनकल्याण प्रा.वि., खड्गकोट	६	नभएको
शारदा प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	नभएको
जनता बालकल्याण प्रा.वि., खड्गकोट	६	नभएको
उर्लेनी प्रा.वि., खड्गकोट	६	नभएको
जानकी प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	नभएको
भगवती प्रा.वि., अर्वेनी	२	नभएको
भगवती मा.वि., अर्वेनी	२	भएको
हर्मिचौर मा.वि, हर्मिचौर	१	भएको
ने.रा.देवालपुर नि.मा.वि., हर्मिचौर	१	नभएको
दभौखानी मा.वि., अर्वेनी	२	नभएको
हर्मिचौर प्रा.वि., हर्मिचौर	१	नभएको
देउराली मा.वि., हर्मिचौर	१	नभएको

विद्यालयको नाम, ठेगाना	वडा नम्बर	इन्टरनेट सुविधा (भएको/नभएको)
सरस्वती प्रा.वि., हर्मिचौर	१	नभएको
मैरवपुर प्रा.वि., अर्वेनी	२	नभएको
जनज्योति प्रा.वि., अर्वेनी	२	नभएको
ज्ञानोदय प्रा.वि., अर्वेनी	२	नभएको
जनकल्याण मा.वि, फोक्सिड	५	नभएको
दुर्गा भवानि मा.वि, भुर्तुङ्ग	७	भएको
करांतुङ्ग प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	नभएको
लितुङ्ग मंगलास्थान नि.मा.वि., फोक्सिड	५	नभएको
हिमालय नि.मा.वि., भुर्तुङ्ग	७	नभएको
प्रारम्भिक नि.मा.वि., भुर्तुङ्ग	७	नभएको
जनप्रिय प्रा.वि., फोक्सिड	५	नभएको
चैया चालिसे प्रा.वि., फोक्सिड	५	नभएको
जनशक्ति प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	नभएको
दीपेन्द्र प्रा.वि., फोक्सिड	५	नभएको
शिव प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	नभएको
सरस्वती प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	नभएको
नवज्योति प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	नभएको
शालिग्राम वेदवेदाङ्ग अर्वेनी	२	नभएको

५.१.१४ सुधारिएको मापदण्ड (भुकम्प प्रतिरोधी) अनुसार निर्माण भएका तथा रेट्रोफिटिङ गरिएका विद्यालय

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	वडा नं	भवन सङ्ख्या	कोठा सङ्ख्या	
			पक्की	पक्की
जीवनोद्धार मा.वि, पूर्तिघाट	४	५	२५	
देविस्थान प्रा.वि., जयखानी	३	१	२	
जयखानी मा.वि., जयखानी	३	१	५	
तोलाकोट प्रा.वि., खड्ककोट	६	१	३	
मूलपानी प्रा.वि., जयखानी	३	१	४	
जोरपाटी प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	१	२	
तुडं तोलाकोट प्रा.वि., खडगकोट	६	४	१२	
देउराली मा.वि, खडगकोट	६	२	६	
कोरेडं नि.मा.वि., खडगकोट	६	३	७	
सिद्ध प्रा.वि., खडगकोट	६	१	३	
जनता बालकल्याण प्रा.वि., खडगकोट	६	२	६	
उर्लेनी प्रा.वि., खडगकोट	६	१	७	
भगवती प्रा.वि., अर्वेनी	२	१	४	
भगवती मा.वि., अर्वेनी	२	४	२१	
हर्मिचौर मा.वि, हर्मिचौर	१	३	१४	
ने.रा.देवालपुर नि.मा.वि., हर्मिचौर	१	३	८	
देउराली मा.वि., हर्मिचौर	१	२	६	
हर्मिचौर प्रा.वि., हर्मिचौर	१	१	६	
सरस्वती प्रा.वि., हर्मिचौर	१	१	५	
भैरवपुर प्रा.वि., अर्वेनी	२	३	७	
जनज्योति प्रा.वि., अर्वेनी	२	१	४	
ज्ञानोदय प्रा.वि., अर्वेनी	२	२	४	

जनकल्याण मा.वि, फोकिसड	५	२	९
दुर्गा भवन मा.वि, भुतुङ्ग	७	२	१२
लितुङ्ड मंगलास्थान नि.मा.वि., फोकिसड	५	३	११
हिमालय नि.मा.वि., भुतुङ्ग	७	१	२
प्रारम्भिक नि.मा.वि., भुतुङ्ग	७	३	८

५.१.१५ स्थानीय सरकारको शिक्षा क्षेत्रमा लगानी

स्थानीय सरकारले शिक्षा क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राखेर काम गरेको देखिन्छ । विद्यालयहरुको भौतिक संरचना, पठनपाठनका सामग्रि, शिक्षक हरुको क्षमतामा अभिवृद्धीका साथै विधार्थीहरुको क्षमतामा अभिवृद्धी गर्न स्थानीय सरकारले पहल गरेको देखिन्छ । शिक्षा वाट कोही पनि वालवालीका वनचित नहुन भन्ने उद्देश्यले विद्यालयवाट २ कि.मि. टाढा घर भयका र आर्थिक रूपमा विपन्न, असहाय वालवालिकाहरुलाई खाने बस्ने व्यवस्था सहित गाउँपालिकाको संरक्षणमा १ देखी ७ कक्षा सम्म जीवनोद्धार मा. वि पूर्तिघाटमा भर्ना गरी पठन पाठन सुरु गराएको र माध्यामिक तह सम्म नि शुल्क पढाउने कार्यक्रमले लक्षित वर्गका वालवालिकाहरु लाभान्वित भयको देखिन्छ ।

साथै शालिग्राम वेदवेदाङ्ग अर्वेनी मा संस्कृत विषयको पठन पाठन सुरु गर्नाले प्राचिन हिन्दू सभ्यताको संरक्षणमा गाउँपालिकाले पहल गरेको देखिन्छ तर भौतीक संरचना नभएकोले पूर्वाधार विकासमा पालिकाले जोडिदिनु पर्ने देखिन्छ । त्यसैगरी नवज्योती प्रा.वि भुतुङ्गमा गुरुङ भाषामा पठन पाठन गराउने व्यवस्थाले बमोजिम भाषा संरक्षणमा सहयोग पुर्याउने देखिन्छ ।

५.१.१६ प्राविधिक तथा विशेष सीपयूक्त मानव संसाधन

वार्ड नं	१	२	३	४	५	६	७
व्यावसायिक कृषक	३१	४९	१२	१८	२७	४२	११
सिकर्मी	२२	१८	३१	२१	१७	३४	४१
झाइभर	१७	११	७	१४	९	८	१३
अनमी	३	५	३	७	५	९	१०
इलेक्ट्रोनिक्स	५	३	४	६	९	७	६
टेलरिङ	९	६	४	८	७	११	९

डाक्टर	३	२	१	६	३	५	६
इन्जिनियर	३	१		२	३	७	६
नर्सिङ	२	३	२	६	४	३	५
प्राबिधीक	३	१	१	४	४	३	२
मेकानिक	६	३	२	५	३	४	३
फार्मेषी	२	१		३		१	४
कुक	३	४	२	६	३	४	६
वेटर	९	७	५	७	८	११	९
कालिगड/सुनार	७	६	५	६	८	६	७

५.१.१७ अपाङ्गता तथा विशेष शिक्षा स्रोतकक्षा र विद्यार्थी विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना (किसिम र तह)	बडा नम्बर	छात्रा	छात्र
जीवनोद्धार मा.वि, पूर्तिघाट	४	३०	६
देविस्थान प्रा.वि., जयखानी	३	६	२
जयखानी मा.वि., जयखानी	३	१०	
तोलाकोट प्रा.वि., खड्ककोट	६	९	
मूलपानी प्रा.वि., जयखानी	३	६	१
जोरपाटी प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	२	
सरस्वती प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	३	
तुडं तोलाकोट प्रा.वि., खड्गकोट	६	१७	
देउराली मा.वि, खड्गकोट	६	७६	
कोरेडं नि.मा.वि., खड्गकोट	६	३१	
शुक्र मा.वि., खड्गकोट	६	११	
सिरेनी प्रा.वि., पूर्तिघाट	४		
सिद्ध प्रा.वि., खड्गकोट	६		
अम्बिका प्रा.वि., जयखानी	३		

विद्यालयको नाम र ठेगाना (किसिम र तह)	वडा नम्बर	छात्रा	छात्र
जनकल्याण प्रा.वि., खड्गकोट	६	९	
शारदा प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	२	
जनता बालकल्याण प्रा.वि., खड्गकोट	६	३	१
उर्लेनी प्रा.वि., खड्गकोट	६		
जानकी प्रा.वि., पूर्तिघाट	४		
भगवती प्रा.वि., अर्वेनी	२		
भगवती मा.वि., अर्वेनी	२	४०	८
हर्मिचौर मा.वि., हर्मिचौर	१	३९	
ने.रा.देवालपुर नि.मा.वि., हर्मिचौर	१	८	८
दभौखानी मा.वि., अर्वेनी	२	३५	१७
हर्मिचौर प्रा.वि., हर्मिचौर	१		
देउराली मा.वि., हर्मिचौर	१	६	५
सरस्वती प्रा.वि., हर्मिचौर	१		
भैरवपुर प्रा.वि., अर्वेनी	२		
जनज्योति प्रा.वि., अर्वेनी	२	६	४
ज्ञानोदय प्रा.वि., अर्वेनी	२	४	१
जनकल्याण मा.वि., फोक्सिड	५	४२	२
दुर्गा भवन मा.वि., भुर्तुङ्ग	७	३८	
करांतुङ्ग प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	२	
लितुङ्ग मंगलास्थान नि.मा.वि., फोक्सिड	५	१९	१
हिमालय नि.मा.वि., भुर्तुङ्ग	७	२	
प्रारम्भिक नि.मा.वि., भुर्तुङ्ग	७	३५	१
जनप्रिय प्रा.वि., फोक्सिड	५		
चैया चालिसे प्रा.वि., फोक्सिड	५		
जनशक्ति प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	२	
दीपेन्द्र प्रा.वि., फोक्सिड	५	४	२

विद्यालयको नाम र ठेगाना (किसिम र तह)	बडा नम्बर	छात्रा	छात्र
शिव प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	८	२
सरस्वती प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७		
नवज्योति प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७		
शालिग्राम वेदवेदाङ्ग अर्वनी	२		२

५.१.१८ शैक्षिक गुणस्तर सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको नाम, ठेगाना र किसिम	अपाङ्ग विद्यार्थी स्रोत कक्षा (भएको/नभएको)	CBGRA कार्यान्वयन (भएको/नभएको)	एकीकृत पाठ्यक्रम (भएको/नभएको)	छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी (भएको/नभएको)
जीवनोद्धार मा.वि, पूर्तिघाट	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
देविस्थान प्रा.वि., जयखानी	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
जयखानी मा.वि., जयखानी	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
तोलाकोट प्रा.वि., खड्ककोट	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
मूलपानी प्रा.वि., जयखानी	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
जोरपाटी प्रा.वि., पूर्तिघाट	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
सरस्वती प्रा.वि., पूर्तिघाट	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको

विद्यालयको नाम, ठेगाना र किसिम	अपाङ्ग विद्यार्थी स्रोत कक्षा (भएको/नभएको)	CBEGRA कार्यान्वयन (भएको/नभएको)	एकीकृत पाठ्यक्रम (भएको/नभएको)	छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी (भएको /नभएको)
तुडं तोलाकोट प्रा.वि., खड्गकोट	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
देउराली मा.वि, खड्गकोट	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
कोरेडं नि.मा.वि., खड्गकोट	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
शुक्र मा.वि., खड्गकोट	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
सिरेनी प्रा.वि., पूर्तिघाट	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
सिद्ध प्रा.वि., खड्गकोट	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
अम्बिका प्रा.वि., जयखानी	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
जनकल्याण प्रा.वि., खड्गकोट	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
शारदा प्रा.वि., पूर्तिघाट	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
जनता बालकल्याण प्रा.वि., खड्गकोट	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
उर्लेनी प्रा.वि., खड्गकोट	नभएको	भएको	कक्षा १ मा	नभएको

विद्यालयको नाम, ठेगाना र किसिम	अपाङ्ग विद्यार्थी स्रोत कक्षा (भएको/नभएको)	CBEGRA कार्यान्वयन (भएको/नभएको)	एकीकृत पाठ्यक्रम (भएको/नभएको)	छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी (भएको /नभएको)
			भएको	
जानकी प्रा.वि., पूर्तिघाट	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
भगवती प्रा.वि., अर्वेनी	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
भगवती मा.वि., अर्वेनी	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
हर्मिचौर मा.वि, हर्मिचौर	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
ने.रा.देवालपुर नि.मा.वि., हर्मिचौर	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
दभौखानी मा.वि., अर्वेनी	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
हर्मिचौर प्रा.वि., हर्मिचौर	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
देउराली मा.वि., हर्मिचौर	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
सरस्वती प्रा.वि., हर्मिचौर	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
मैरवपुर प्रा.वि., अर्वेनी	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको

विद्यालयको नाम, ठेगाना र किसिम	अपाङ्ग विद्यार्थी स्रोत कक्षा (भएको/नभएको)	CBEGRA कार्यान्वयन (भएको/नभएको)	एकीकृत पाठ्यक्रम (भएको/नभएको)	छहौं प्रधानाध्यापक दरबन्दी (भएको /नभएको)
जनज्योति प्रा.वि., अर्वैनी	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
ज्ञानोदय प्रा.वि., अर्वैनी	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
जनकल्याण मा.वि, फोक्सिड	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
दुर्गा भवानि मा.वि, भुर्तुङ्ग	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
करांतुङ्ग प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
लितुङ्ग मंगलास्थान नि.मा.वि., फोक्सिड	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
हिमालय नि.मा.वि., भुर्तुङ्ग	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
प्रारम्भिक नि.मा.वि., भुर्तुङ्ग	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
जनप्रिय प्रा.वि., फोक्सिड	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
चैया चालिसे प्रा.वि., फोक्सिड	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
जनशक्ति प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको

विद्यालयको नाम, ठेगाना र किसिम	अपाङ्ग विद्यार्थी स्रोत कक्षा (भएको/नभएको)	CBEGRA कार्यान्वयन (भएको/नभएको)	एकीकृत पाठ्यक्रम (भएको/नभएको)	छट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्धी (भएको /नभएको)
दीपेन्द्र प्रा.वि., फोक्सिड	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
शिव प्रा.वि., भुर्जुङ्ग	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
सरस्वती प्रा.वि., भुर्जुङ्ग	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
नवज्योति प्रा.वि., भुर्जुङ्ग	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
भृकुटी वा.वि.केन्द्र	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
नवउदय वा.वि.केन्द्र	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
तुथुम वा.वि.केन्द्र	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको
शालिग्राम वेदवेदाङ्ग अर्वैनी	नभएको	भएको	कक्षा १ मा भएको	नभएको

५.१.१९ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन (भएको/ नभएको)	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक (भएको/नभएको)	बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग (भएको/नभएको)
जीवनोद्धार मा.वि, पूर्तिघाट	४	भएको	भएको	भएको
देविस्थान प्रा.वि., जयखानी	३	भएको	भएको	भएको

विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन (भएको/ नभएको)	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक (भएको/ नभएको)	बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग (भएको/ नभएको)
जयखानी मा.वि., जयखानी	३	भएको	भएको	भएको
तोलाकोट प्रा.वि., खड्ककोट	६	भएको	भएको	भएको
मूलपानी प्रा.वि., जयखानी	३	भएको	भएको	भएको
जोरपाटी प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	भएको	भएको	भएको
सरस्वती प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	भएको	भएको	भएको
तुडं तोलाकोट प्रा.वि., खड्गकोट	६	भएको	भएको	भएको
देउराली मा.वि, खड्गकोट	६	भएको	भएको	भएको
कोरेडं नि.मा.वि., खड्गकोट	६	भएको	भएको	भएको
शुक्र मा.वि., खड्गकोट	६	भएको	भएको	भएको
सिरेनी प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	भएको	भएको	भएको
सिद्ध प्रा.वि., खड्गकोट	६	भएको	भएको	भएको
अम्बिका प्रा.वि., जयखानी	३	भएको	भएको	भएको
जनकल्याण प्रा.वि., खड्गकोट	६	भएको	भएको	भएको
शारदा प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	भएको	भएको	भएको
जनता बालकल्याण प्रा.वि., खड्गकोट	६	भएको	भएको	भएको
उर्लेनी प्रा.वि., खड्गकोट	६	भएको	भएको	भएको
जानकी प्रा.वि., पूर्तिघाट	४	भएको	भएको	भएको
भगवती प्रा.वि., अर्वेनी	२	भएको	भएको	भएको
भगवती मा.वि., अर्वेनी	२	भएको	भएको	भएको
हर्मिचौर मा.वि, हर्मिचौर	१	भएको	भएको	भएको
ने.रा.देवालपुर नि.मा.वि., हर्मिचौर	१	भएको	भएको	भएको
दभौखानी मा.वि., अर्वेनी	२	भएको	भएको	भएको

विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन (भएको/ नभएको)	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक (भएको/ नभएको)	बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग (भएको/ नभएको)
हर्मिचौर प्रा.वि., हर्मिचौर	१	भएको	भएको	भएको
देउराली मा.वि., हर्मिचौर	१	भएको	भएको	भएको
सरस्वती प्रा.वि., हर्मिचौर	१	भएको	भएको	भएको
भैरवपुर प्रा.वि., अर्वेनी	२	भएको	भएको	भएको
जनज्योति प्रा.वि., अर्वेनी	२	भएको	भएको	भएको
ज्ञानोदय प्रा.वि., अर्वेनी	२	भएको	भएको	भएको
जनकल्याण मा.वि, फोक्सिसड	५	भएको	भएको	भएको
दुर्गा भवन मा.वि, भुर्तुङ्ग	७	भएको	भएको	भएको
करांतुङ्ग प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	भएको	भएको	भएको
लितुङ्ड मंगलास्थान नि.मा.वि., फोक्सिसड	५	भएको	भएको	भएको
हिमालय नि.मा.वि., भुर्तुङ्ग	७	भएको	भएको	भएको
प्रारम्भिक नि.मा.वि., भुर्तुङ्ग	७	भएको	भएको	भएको
जनप्रिय प्रा.वि., फोक्सिसड	५	भएको	भएको	भएको
चैया चालिसे प्रा.वि., फोक्सिसड	५	भएको	भएको	भएको
जनशक्ति प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	भएको	भएको	भएको
दीपेन्द्र प्रा.वि., फोक्सिसड	५	भएको	भएको	भएको
शिव प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	भएको	भएको	भएको
सरस्वती प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	भएको	भएको	भएको
नवज्योति प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	७	भएको	भएको	भएको
भृकुटी वा.वि.केन्द्र		भएको	भएको	भएको
नवउदय वा.वि.केन्द्र		भएको	भएको	भएको
तुथुम वा.वि.केन्द्र		भएको	भएको	भएको
शालिग्राम वैदवेदाङ्ग अर्वेनी	२	भएको	भएको	भएको

५.१.२० विद्यालयको भौतिक अवस्था

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र (छ./छैन)	प्रयोग-शाला	डेस्क/वेज्बको क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	वालको किसिम (तारबार, कच्ची, पक्की पर्खाल)	कम्पाउण्ड वालको सुविधा (छ./छैन)	चर्पीको सुविधा (छ./छैन)	स्वच्छ खानेपानी (छ./छैन)
	पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची								
जीवनोद्धार मा.वि, पूर्तिघाट	५		२५		छ	छ	४००	७२६	पक्की पर्खाल	छ	छ	
देविस्थान प्रा.वि., जयखानी	१	१	२	६			१४०	६०	पक्की पर्खाल	छ	छ	
जयखानी मा.वि., जयखानी	१	३	५	७	छ	छ	११५	१२०	तारबार	छ	छ	
तोलाकोट प्रा.वि., खड्ककोट	१	१	३	५			१२०	१२००	खूल्ला	छ	छ	
मूलपानी प्रा.वि., जयखानी	१	१	४	२			६०	२५	तारबार	छ	छैन	
जोरपाटी प्रा.वि., पूर्तिघाट	१	१	२	६					पक्की पर्खाल	छ	छ	
सरस्वती प्रा.वि., पूर्तिघाट		१		६			४५	५०	खूल्ला	छ	छ	
तुडं	४		१२				११५	३०००	खूल्ला	छ	छ	

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	भवन सङ्ख्या		कोठा सङ्ख्या		पुस्तकालय- र अध्ययन केन्द्र (छ./छैन)	प्रयोग- शाला	डेस्क/ वेज्वको क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	वालको किसिम (तारबार, कच्ची, पक्की पर्खाल)	कम्पाउण्ड (छ./छैन)	चर्पीको सुविधा (छ./छैन)	स्वच्छ खानेपानी (छ./छैन)
	पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची								
तोलाकोट प्रा.वि., खड्गकोट												
देउराली मा.वि, खड्गकोट	२	४	६	१०	छ	छ	४५०	१५०	पर्खाल	छ	छ	
कोरें नि.मा.वि., खड्गकोट	३	१	७	३	छ	छ	१२०	३००	खूल्ला	छ	छ	
शुक्र मा.वि., खड्गकोट		५		१२	छ			२००	६०	खूल्ला	छ	छ
सिरेनी प्रा.वि., पूर्तिघाट		२		४				२०	४५		छ	छ
सिद्ध प्रा.वि., खड्गकोट	१	१	३	४				६०	१०५	खूल्ला	छ	छ
अम्बिका प्रा.वि., जयखानी		२		६				९०	२५०	खूल्ला	छ	छ
जनकल्याण प्रा.वि., खड्गकोट		२		७				५०	१००	तारबार	छ	छ
शारदा प्रा.वि.,		१		५				७५	२५०	खूल्ला	छ	छ

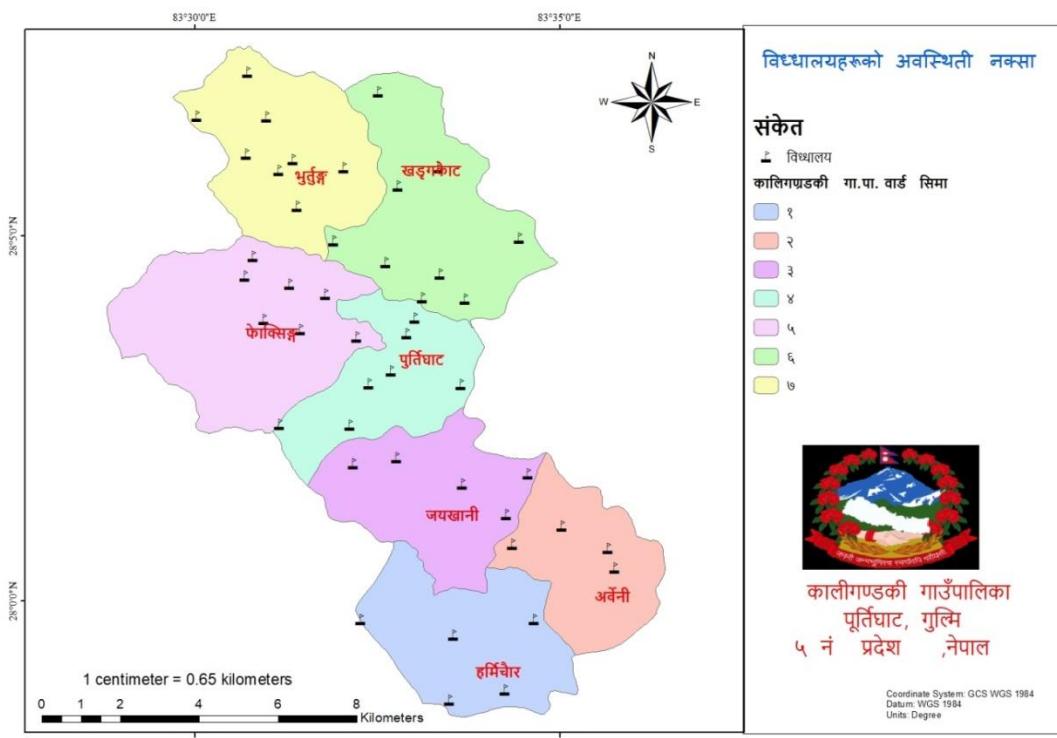
बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय- र अध्ययन केन्द्र (छ./छैन)	प्रयोग- शाला	डेस्क/ वेज्वको क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	वालको किसिम (तारबार, कच्ची, पक्की पर्खाल)	कम्पाउण्ड सुविधा (छ./छैन)	स्वच्छ खानेपानी (छ./छैन)
	पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची							
पूर्तिघाट											
जनता बालकल्याण प्रा.वि., खड्गकोट	२		६				४०	२१०	तारबार	छ	छ
उर्लेनी प्रा.वि., खड्गकोट	१		७				४५	७५०	खूल्ला	छ	छ
जानकी प्रा.वि., पूर्तिघाट		१		४			२०	२०	खूल्ला	छ	छ
भगवती प्रा.वि., अर्वेनी	१		४				४०	२५००	खूल्ला	छ	छ
भगवती मा.वि., अर्वेनी	४		२१		छ	छ	३००	३००	खूल्ला	छ	छ
हर्मिचौर मा.वि, हर्मिचौर	३	१	१४	१०	छ	छ	४००	१०००	पक्की पर्खाल	छ	छ
ने.रा.देवालपुर नि.मा.वि., हर्मिचौर	३	२	८	६	छ	छ	२००	९०	खूल्ला	छ	छ
दभौखानी		७		१४	छ	छ	२२०	३००	कच्ची	छ	छ

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय- र अध्ययन केन्द्र (छ./छैन)	प्रयोग- शाला	डेस्क/ वेज्वको क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	वालको किसिम (तारवार, कच्ची, पक्की पर्खाल)	कम्पाउण्ड (छ./छैन)	चर्पीको सुविधा (छ./छैन)	स्वच्छ खानेपानी (छ./छैन)
	पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची								
मा.वि., अर्वेनी									पर्खाल			
देउराली मा.वि., हर्मिचौर	२	३	६	७	छ	छ	१२०	१२०	पक्की पर्खाल	छ	अपुग	
हर्मिचौर प्रा.वि., हर्मिचौर	१	१	६	३			७५	३७५	खूल्ला	छ	छ	
सरस्वती प्रा.वि., हर्मिचौर	१		५				६०	२४०	खूल्ला	छ	अपुग	
भैरवपुर प्रा.वि., अर्वेनी	३		७				६०	५०	खूल्ला	छ	छ	
जनज्योति प्रा.वि., अर्वेनी	१	२	४	५			३५०	२००	खूल्ला	छ	छैन	
ज्ञानोदय प्रा.वि., अर्वेनी	२	१	४	३			८०	६००	पर्खाल	छ	छ	
जनकन्याण मा.वि, फोक्सिसड	२	१	९	११	छ	छ	५००	३२००	खूल्ला	छ	छ	
दुर्गा भवन	२	४	१२	१२	छ	छ	८००	१३०००	पक्की	छ	छ	

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	भवन सङ्ख्या		कोठा सङ्ख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र (छ./छैन)	प्रयोग- शाला	डेस्क/ वेज्वको क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	वालको किसिम (तारबार, कच्ची, पक्की पर्खाल)	कम्पाउण्ड (छ./छैन)	चर्पीको सुविधा (छ./छैन)	स्वच्छ खानेपानी (छ./छैन)
	पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची								
मा.वि, भुर्टुङ्ग									र			
करांतुङ्ग प्रा.वि., भुर्टुङ्ग	२		६				५०	१६००	खूल्ला	छ.	छ.	
लितुङ्ग मंगलास्थान नि.मा.वि., फोक्सिड	३		११			छ	५००	७८४	तारबार	छ	छ	
हिमालय नि.मा.वि., भुर्टुङ्ग	१	२	२	५			१००	६०००	खूल्ला	छ	छ	
प्रारम्भिक नि.मा.वि., भुर्टुङ्ग	३	१	८	२			२४०	१०००	तारबार र जाली	छ	छ	
जनप्रिय प्रा.वि., फोक्सिड		१		६			७२	१५०	खूल्ला	छ	छ	
चैया चालिसे प्रा.वि., फोक्सिड		१		५			३०	३००	खूल्ला	छ	छ	
जनशक्ति प्रा.वि., भुर्टुङ्ग		२		६			६०		खूल्ला	छ	छ	
दीपेन्द्र प्रा.वि.,		१		५			३०	१६००	कच्ची पर्खाल	छ	छ	

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र (छ./छैन)	प्रयोग-शाला	डेस्क/वेज्वको क्षमता (वर्ग मी.)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	वालको किसिम (तारबार, कच्ची, पक्की पर्खाल)	कम्पाउण्ड सुविधा (छ./छैन)	चर्पीको खानेपानी (छ./छैन)
	पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची							
फोकिसड											
शिव प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	२		५			४८	१००	तारबार	छ	छ	
सरस्वती प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	१		८			६०	३०००	पक्की पर्खाल	छ	छ	
नवज्योति प्रा.वि., भुर्तुङ्ग	१		४			५०	२४	खूल्ला	छ	छ	
शालिग्राम वेदवेदाङ्ग अर्वेनी	१		१			गून्दी	५०	खूल्ला	छ	छैन	

५.१.२१ स्रोत नक्शा

५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण

५.२.१ स्वास्थ्य संस्था (अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी र आयुर्वेद केन्द्र) को विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम	वडा नं	संस्थाको प्रकार	स्वास्थ्यकर्मी	
			स्वीकृत दरबन्दी	हाल रहेको सङ्ख्या
हर्मिचौर स्व. चौ.	१	सरकारी	६	५
अर्वेनी स्व. चौ.	२	सरकारी	६	५
जयखानी स्व. चौ.	३	सरकारी	६	३
पुर्तिघाट स्व. चौ.	४	सरकारी	६	५
फोकिशाड्गांग स्व. चौ.	५	सरकारी	६	५
खड्गकोट स्व. चौ.	६	सरकारी	६	५
भुरुड स्व. चौ.	७	सरकारी	६	६
पुर्तिघाट आयुर्वेद औषधालय	८	सरकारी	४	३

स्पेत स्वास्थ्य शाखा कालिगण्डकी गाउँपालिका

५.२.२ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण

नं.	कार्य क्षेत्र (हाल कार्यरत)	दर्जा	तह/ श्रेणी	कर्मचारीको नाम, थर	फोन नं.	कैफियत
१	गाउँपालिका	सि.अ.हे.व.अधिकृत	छैटौं	चन्द्र वहादुर थापा	९८७७०६४४१२	स्थायी
२		अ.हे.ब.	चौथो	विजय थापा	९८११९०४०७४	करार
३		अ.न.मि.	चौथो	दिपा थापा	९८०६१४९३०१	करार
४	हरिचौर स्वास्थ्य चौकी	अ.हे.व.	चौथो	श्याम वहादुर दर्लामी	९८४६१७०५९६	स्थायी
५		सि.अ.न.मि.निरिक्षक	छैटौं	शान्ती पाण्डे	९८४६२०२७९७	स्थायी
६		अ.न.मि.	चौथो	अन्जु जवाली	९८६०१५५५९५	स्थायी
७		अ.हे.ब.	चौथो	सुकुमाया वि.क.	९८४९२५२९०३	करार
८		का.स.	पाचौं	नैनाकला पाण्डे	९८४६७८८०६४	स्थायी
९	अवैनी स्वास्थ्य चौकी	सि.अ.न.मि.निरिक्षक	छैटौं	मैयादेवि न्यौपाने	९८४९०३१५५०	स्थायी
१०		अ.हे.ब.	चौथो	पार्वती न्यौपाने	९८४६९७१९११	करार
११		अ.न.मि.	चौथो	सिर्जना झाक्री मगर	९८६८०१५३३८	करार
१२		अ.न.मि.	चौथो	विष्णु पुन	९८६७१८८७३७	करार
१३		का.स.	पाचौं	तिलाराम शर्मा	९८४७२९७३४५	स्थायी
१४	जयगांवी स्वास्थ्य चौकी	सि.अ.हे.व.अधिकृत	छैटौं	धन कुमार थापा	९८६७२४५०८७	स्थायी
१५		अ.हे.व.	चौथो	खुमकला रेश्मी	९८४७५३००७६	करार
१६		का.स.		जमुना श्रीस	९८१९४००८८८	करार
१७	स्वा. दृष्टि	अ.न.मि.	पाचौं	सुनु श्रेष्ठ	९८४७०१९८३९	स्थायी

सं.नं.	कार्य क्षेत्र (हाल कार्यरत)	दर्जा	तह / श्रेणी	कर्मचारीको नाम, थर	फोन नं.	कैफियत
१८	फोनिमडुगा स्वास्थ्य चौकी	अ.हे.व.	चौँथो	नविना थापा	९८४००९७७६८	स्थायी
१९		अ.न.मि.	चौँथो	सञ्जु थापा	९८४६९६१६९१	करार
२०		अ.हे.ब.	चौँथो	विष्णु लुईटेल	९८४७५८६३५१	करार
२१		अ.न.मि.	चौँथो	कमला राक्स	९८००६४६७००	करार
२२		ल्या.अ.	चौँथो	सुर्दर्शन श्रेष्ठ	९८२७४६४३९४	करार
२३		का.स.	पाचौं	ज्ञान वहादुर थापा	९८४०९७०५७५	स्थायी
२४		का.स.		सीता सापकोटा दकाल	९८६७११७०५८	करार
२५	खड्गकोट स्वास्थ्य चौकी	सि.अ.हे.व.अधिकृत	छैटों	दल वहादुर थापा	९८४१६२५४३३	स्थायी
२६		हे.अ.	पाचौं	हेमा राना	९८१२९८८४२४	स्थायी
२७		अ.न.मि.	चौँठो	पार्वती दर्लामी	९८०५४९२१६०	स्थायी
२८		अ.न.मि.	चौँथो	तारा थापा	९८०४४०६२७१	करार
२९		अ.हे.ब.	चौँथो	अमृता राना	९८१२९५२२९८	करार
३०		ल्या.अ.	चौँथो	रेखा थापा	९८०८५५०६२२	करार
३१		का.स.		कुमारी थापा	९८०७४०६३८१	करार
३२	खड्गकोट स्वास्थ्य चौकी	अ.न.मि.	चौँथो	गौमाया थापा	९८४७६२९००२	स्थायी
३३		अ.हे.ब.	चौँथो	अप्सरा राना थापा	९८६७०३८६२४	करार
३४		अ.न.मि.	चौँथो	केशरी थापा	९८४७११८२६४	करार
३५		अ.हे.ब.	चौँथो	संगीता आचार्य	९८४७२५९२२३	करार

सि.नं.	कार्य क्षेत्र (हाल कार्यरत)	दर्जा	तह / श्रेणी	कर्मचारीको नाम, थर	फोन नं.	कैफियत
	भूटेङ्ग स्वास्थ्य चौकी			ढकाल		
३६		अ.हे.ब.	चौँथो	सपना मल्ल शाह	९८४६३५८९६१	करार
३७		का.स.	पाचौं	प्रेम वहादुर थापा	९८५६०९९१२५	स्थायी
३८		सि.अ.हे.व.अधिकृत	छैटौं	गिरी प्रसाद राना	९८५७०६४८३०	स्थायी
३९		अ.हे.ब.	चौँथो	रचना क्षेत्री	९८६७०४५७००	करार
४०		अ.हे.ब.	चौँथो	धनसरी थापा	९८१४४३४४२०	करार
४१		अ.न.मि.	चौँथो	अनिशा शाही	९८२१५१४४९४	करार
४२		अ.न.मि.	चौँथो	बालकुमारी थापा	९८०९११३२९१	करार
४३		अ.न.मि.	चौँथो	भिमकुमारी थापा	९८४७९८७६७७	करार
४४		का.स.	पाचौं	कृष्णराज गौतम	९८६११०३६९५	स्थायी
४५		का.स.		अमृता थापा	९८४७४२६६१३	करार

स्प्रेत स्वास्थ्य शाखा कालिगण्डकी गाउँपालिका

५.२.३ प्राथमिक स्वास्थ्य सेवाको पहुचको अवस्था (प्रमुख बस्तीहरुबाट स्वास्थ्य संस्था
पुग्न लाग्ने समय

वडा नं	स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	प्रमुख बस्तीहरु	स्वास्थ्य संस्था सम्मको दुरी (कि.मि)	स्वास्थ्य सेवा लिन पूर्न लाग्ने समय (पैदल दुरी)
१	हर्मिचौर स्व. चौ.	हर्मिचौर	०.५	२० मिनेट
		देउराली	५	२ घण्टा

		तुथुम	५	२ घण्टा
		गिदुवा	८	२.५ घण्टा
२	अर्वेनी स्व. चौ.	मनधारा	१	१० मिनेट
		पिपलडाडा	६	२० मिनेट
		द्वैखानी	१०	१ घण्टा ३० मिनेट
		विसौना	८	२ घण्टा ३० मिनेट
३	जयखानी स्व. चौ.	जयखानी छाप	१.५	२० मि.
		नयाखानी	४	१ घण्टा
		मुलपानी	५	१.५ घण्टा
		लमसराड	७	२ घण्टा
४	पुर्तिघाट स्व. चौ.	पुर्तिघाट	०.५	१० मिनेट
		जोखुम	१.५	३० मिनेट
		डाडा	२.५	१ घण्टा
		वल्ली	५	२ घण्टा
५	फोकिशङ्ग स्व. चौ.	जोगीटोला	१	१० मिनेट
		लमकरा	२	१ घण्टा
		स्वागा	२.५	१ घण्टा ३० मिनेट
		सीरेनी	४	२ घण्टा ३० मिनेट
६	खड्गकोट स्व. चौ.	चिउरी बोट	२	२० मिनेट
		गाउ	२.५	२५ मिनेट
		तोलाकोट	४	१ घण्टा
		लुड	९	२ घण्टा ३० मिनेट
७	भुर्तुङ्ग स्व. चौ.	छापचौर	१	
		नयागाउ	२	२५ मि
		धुवाखोला	९	१.५ घण्टा
		हिले	१३	२ घण्टा
	पुर्तिघाट आयुर्वेद औषधालय	वडा नं १ को कार्यालय	१४	४ घण्टा
		वडा नं २ को कार्यालय	८	१ घण्टा ३० मिनेट
		वडा नं ३ को कार्यालय	९	२ घण्टा
		वडा नं ४ को कार्यालय		५ मिनेट

		वडा नं ५ को कार्यालय		१ घण्टा १५ मिनेट
		वडा नं ६ को कार्यालय		३ घण्टा १५ मिनेट
		वडा नं ७ को कार्यालय		३ घण्टा

स्रोत फ़िल्ड सर्भे २०७६

५.२.४ उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधाहरू

स्वास्थ्य संस्थाको नाम	वडा नम्बर	सेवा तथा सुविधा (उपलब्ध छ/ छैन)									
		प्रसुति सेवा	ल्याव	क्लिनिक	एक्सरेसेवा	परिवार नियोजन	खोप सेवा	एस सिटि	परामर्श सेवा	सुरक्षित मातृत्व सेवा	रक्त संचार सेवा
हर्मिचौर स्व. चौ.	१	✓		✓	✗	✓	✓		✓	✓	✗
अर्वेनी स्व. चौ.	२			✓	✗	✓	✓		✓	✓	✗
जयखानी स्व. चौ.	३			✓	✗	✓	✓		✓	✓	✗
पुर्तिघाट स्व. चौ.	४	✓	✓	✓	✗	✓	✓		✓	✓	✗
फोकिशडग्ग स्व. चौ.	५		✓	✓	✗	✓	✓		✓	✓	✗
खड्गकोट स्व. चौ.	६			✓	✗	✓	✓		✓	✓	✗
भुर्तुड स्व. चौ.	७	✓		✓	✗	✓	✓		✓	✓	✗
पुर्तिघाट	४			✓	✗				✓		

आयुर्वेद औषधालय											
--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

यसका साथै पूर्तिघाट आयुर्वेद औषधालयमा पञ्चकर्म, जेष्ठ नागरिक सेवा, मातृशीशु सुरक्षा कार्यक्रमको आयुर्वेदिक सेवा दिइन्छ ।

स्पेत स्वास्थ्य शाखा कालिगण्डकी गाउँपालिका

५.२.५ खोप सेवा तथा सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

बालबालिकालाई गर्भमा रहेदादेखि र जन्मेपछि स्याहार तथा रेखदेख गर्न सकिएन भने उनीहरू विभिन्न रोगबाट संक्रमित हुने जोखिम हुन्छ । गर्भमा रहेदा मूलतः आमाको उमेर, पोषण, आराम, मादक तथा सुर्तिजन्य पदार्थको सेवन लगायतका अवस्थाले बालबालिकाको स्वास्थ्य निर्भर रहन्छ । बालबालिका स्वस्थ जन्मनका लागि गर्भवती महिलाले कम्तीमा पनि चारपटक नियमित स्वास्थ्य जाँच गराउनुपर्दछ र आवश्यक खोप (टि.टि) तथा आइरन, भिटामिन चक्कीहरू नियमित सेवन गर्नुपर्दछ । कम उमेरमै गर्भवती हुँदा आमा र शिशु दुवैको स्वास्थ्यमा हानिनोक्सानी पुग्ने भएकाले सरकारले कानुनी रूपमा विवाह गर्ने न्यूनतम उमेर २० वर्ष तोकिएको छ । तर १७ प्रतिशत किशोरीहरू (१५ देखि १९ वर्ष उमेरका) गर्भवती भएका वा आमा भइसकेका हुन्छन् (नेपाल जनसांख्यिक तथा स्वास्थ्य सर्वेक्षण, २०११) । सरकारले स्वास्थ्य सेवा विभागमार्फत सुरक्षित मातृत्व तथा नव शिशु स्वास्थ्यका लागि समुदायमा आधारित कार्यक्रम सञ्चालन गरीरहेको छ । यसले आमा र बालबालिकाको मृत्युदर घटाउन धेरे महत पुऱ्याएको छ । तर पनि उक्त सेवाहरू कार्यक्रम केन्द्रित भएका कारण सबै लक्षित वर्गमा अझौं पुग्न सकेको देखिन्दैन ।

क्र. सं.	वडा नं	खोपको नाम								
		बी.सी.जी.	पेण्टाभ्या लेण्ट	पोलियो तेस्पे	दादुरा/रुवेला		जापानिज इन्सफलाइं टस (जे.ई)	टि. टि खोप लिने गर्भवती		
					९-११	१२-२३ महिना		टी.टी १ (पहिलो जाँचमा)	टी.टी २ (पहिलो खोप लियको एक महिना पछि)	टी.टी २+
१	१	३४	३०	३०	२९	२७	२३	१२	१०	१६

२	२	३८	३८	४३	३६	३२	३९	२२	२७	१६
३	३	७	१४	३४	१२	२२	२०	९	१०	७
४	४	२५	३८	३८	४२	३८	५२	२८	२३	१३
५	५	२६	३५	३५	४१	३०	४७	२५	२४	१५
६	६	२७	३३	३३	२८	३६	४४	१७	११	११
७	७	४५	५३	५०	४२	२८	३८	२३	२६	१९
	जम्मा	२०२	२४१	२६३	२३०	२१३	२६३	१३६	१३१	९७

बडा नं	गत वर्षको गर्भवती/प्रसूति भएका महिला सङ्ख्या	गर्भवस्थाको ४ पटक जाँच गराउने गर्भवती सङ्ख्या			स्वास्थ्य संस्थामा प्रसूति भएको आधारमा गर्भवतीको सङ्ख्या	जीवित नवजात शिशु सङ्ख्या	मृत जन्म नवजात शिशु
		२० वर्ष मुनी	२० वर्ष माथी	जम्मा			
१	३२	२	२६	२८	३४	३४	
२	३५	६	३१	३७			
३	९	९	८	१७			
४	३२	९	३४	४३	५९	६०	१
५	३०	९	२२	३१			
६	१४	५	९	१४			
७	३०	११	२६	३७	२९	३१	
जम्मा		१८२	५१	१५६	२०७	१२२	१२५

स्पेत स्वास्थ्य शाखा कालिगण्डकी गाउँपालिका

५.२.६ बाल स्वास्थ्य तथा कुपोषणको अवस्था

वडा नं	बालबालिका सङ्ख्या			२३ महिना सम्मका बालबालिका			
	१ वर्ष मुनिका	२ वर्ष मुनिका	५ वर्ष मुनिका	बृद्धि अनुगमन गरिएका		बृद्धि अनुगमन गरिएका मध्ये कुपोषित	
				०-११	१२-२३	मध्यम	गम्भीर
१	५१	९१	२११	१८२	२२	१	०
२	५८	१०५	२४०	१३७	३५	०	०
३	२८	५७	१३७	५२	१४	०	०
४	४५	८२	१८५	१७७	४९	०	०
५	५७	१०१	२३९	२१३	३४	१	०
६	८१	१४४	३२९	१५०	३३	२	०
७	८०	१५०	३४७	२३३	३८	९	०
जम्मा	४००	७३०	१६८८	११४४	२२५	१३	०

स्पेत स्वास्थ्य शाखा कालिगण्डकी गाउँपालिका

५.२.७ प्रमुख रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिकाका विभिन्न स्वास्थ्य चौकी को ओ.पि.डि सेवा लियका विरामीहरूको विवरण

क्र.सं.	रोगको नाम	रोगी/विरामी सङ्ख्या	मृत्यु भएको सङ्ख्या
१	श्वासप्रश्वास को विरामी	२७०६	०

२	घाउ चोटपटक	१५३४	○
३	र्याष्ट्रिक	१३०४	○
४	टाउको दुख्ने	१३०३	○
५	रुधा घाटी दुख्ने	८९१	○
६	टडशील	७८०	○
७	घाटी दुख्ने	५६७	○
८	टाइफाइड	५४४	○
९	फंगल	५२३	○
१०	ज्वरो	५१३	○
११	भाडापखाला	३९१	○
१२	पखाला मात्र	३६८	○
१३	क्षयरोग	१४	○
१४	मधुमेह	१९	○

स्रोत स्वास्थ्य शाखा कालिगण्डकी गाउँपालिका

५.२.८ परिवार नियोजन

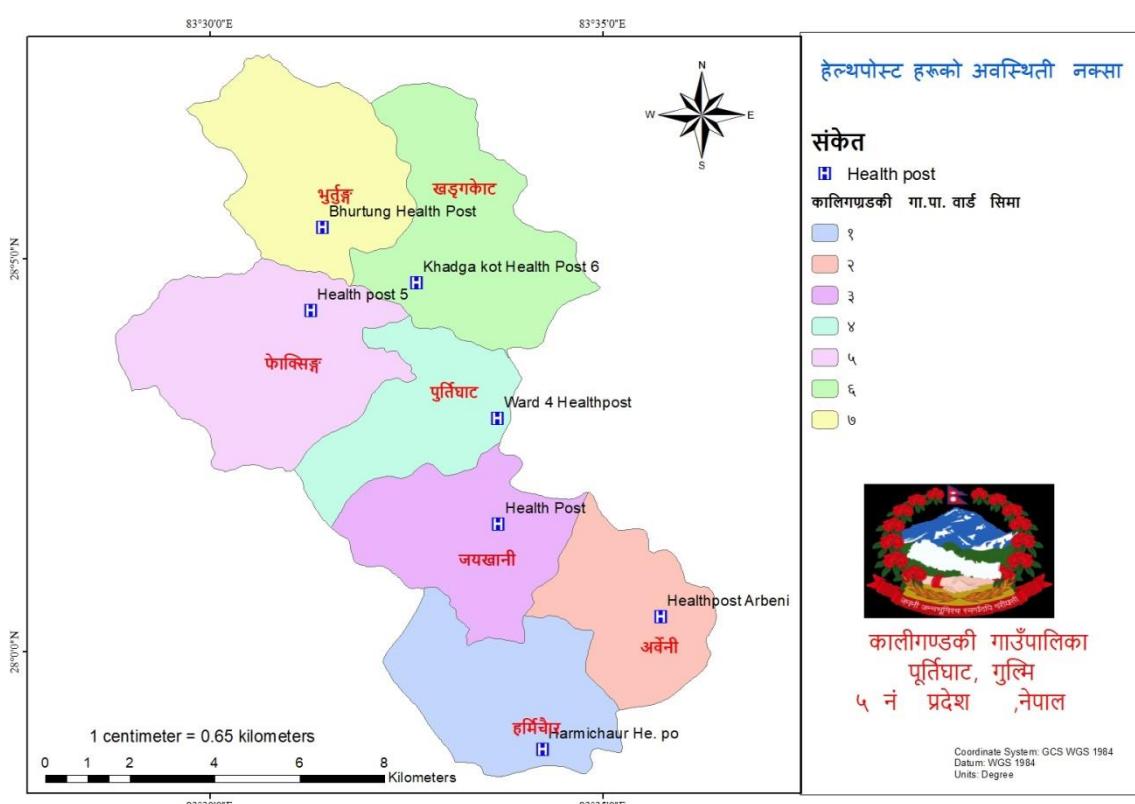
बच्चा जन्माउँदा हुने फाइदाका बारेमा विभिन्न संघ संस्थाहरूबाट गरिएको अध्ययन अनुसन्धानबाट परिवार नियोजनले आमा, बच्चा र नवाशिशुको स्वास्थ्य सुधार गर्न उल्लेखनीय भूमिका खेल्ने कुरा प्रमाणित भएको छ। साथै यसले लैङ्गिक समानता, महिलाको शिक्षा र वृति विकास गर्नको लागि सहयोग पुर्याउँछ। त्यस कारण गुणस्तरीय परिवार नियोजन सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले सन् १९९१ देखि प्रजनन स्वास्थ्य कार्यक्रम र परिवार नियोजन कार्यक्रम लाई विस्तार गरी अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी, गाउँघर क्लिनिक र घुस्ती शिविरहरू महिला स्वास्थ्य स्वयंसेवीका द्वारा सेवा पुर्याउँदै आएको छ। परिवार नियोजन सम्बन्धी अस्थायी विधिहरू तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

वडा नं	कन्डम वितरण	अस्थायी साधन प्रयोग गर्ने महिला							जम्मा	
		पिल्स		डिपो		आई.यु. सि.डि		इम्प्लान्ट		
		हाल प्रयोगकर्ता ०	छोडने संख्या	हाल प्रयोगकर्ता ५	छोडने संख्या	हाल प्रयोगकर्ता ३१	छोडने संख्या			
१	१०००	६१४	५२	२४९	३१	१२१		०	२४९	
२	३०२५	३२७	४३	२०२	२४	४		६२	२०२	
३	२३०५	७९	५	८९	२	५७		१७१	८९	
४	३७३०	१६०	११	२०६	२७	८३	३	१	२०६	
५	२२५०	३१७	६८	३०७	३२	२९		१७०	३०७	
६	१३१९	३९९	२३	१६८	१०	०		४	१६८	
७	१३५५	११३	२४	२५०	२५	११२	१	४	२५०	

स्वेच्छा स्वास्थ्य शाखा कालिगण्डकी गाउँपालिका

५.२.९ स्रोत नक्शा

स्वास्थ्य संस्थाहरुको अवस्थिती

कालीगण्डकी गाउँपालिका
पूर्तिघाट, मुस्ति
५ नं प्रदेश, नेपाल

५.३ खानेपानी तथा सरसफाई

५.३.१ खानेपानी सूचिको अवस्था

कालीगण्डकी गाउँपालिकाका सबै वडामा खानेपानी आयोजनाहरु सञ्चालनमा रहेको देखिन्छन् । पुराना खानेपानी आयोजना , नया खानेपानी आयोजनाका साथै एक घर एक धारा खानेपानी आयोजना मार्फत धेरै घरधुरीकरु लाभान्वित छन् ।

५.३.२ खानेपानीको आयोजना तथा स्रोतको विवरण

खानेपानी आयोजनाको नाम	वडा नं	प्रयोग गर्ने स्थान	खानेपानीको स्रोत रहेको स्थान	पाइप	खानेपानीका उपलब्धता (बर्षेभरि वा मौसमी)	लाभान्वित घरधुरी	भौतीक संरचना	उपयोगको किसिम
गिदुवा खा.पा.	१	गिदुवा	गिदुवा	पाइप	बर्षेभरि	८५	४ ट्याडकी	व्यवस्थित
वकेवा खा.पा.	१	वकेवा	वकेवा	पाइप	बर्षेभरि	२४	१ ट्याडकी	व्यवस्थित
हर्मिचौर खा.पा.	१	हर्मिचौर	धोद्रे	पाइप	बर्षेभरि	३००	३ ट्याडकी	सामुहीक धारा
भर्दालकोट खा.पा.	१	भर्दालकोट	भातावास	पाइप	बर्षेभरि	२२	२ ट्याडकी	सामुहीक धारा
घुर्लुके खा.पा.	२	भएकोट	फोकिशाङ्ग	पाइप	बर्षेभरि	२५०	३ ट्याडकी	सामुहीक धारा
राक्से खा.पा.	२	खहरे वोट	खोल्टेपानी	पाइप	बर्षेभरि	४०	मुहानमा ट्याडकी	सामुहीक धारा
बौर खा.पा.	२	बौर	खोल्टेपानी	पाइप	बर्षेभरि	८	१ ट्याडकी	सामुहीक धारा
जुके खोला खा.पा.	२	जुके वस्ती	जुके खोला	पाइप	बर्षेभरि	३	मुहानमा ट्याडकी	सामुहीक धारा
चप्पादी खा.पा.	२	मानधारा, ठुलाचौर वस्ती	चप्पादी	पाइप	बर्षेभरि	७०	१ ट्याडकी	सामुहीक धारा

खानेपानी आयोजनाको नाम	वडा नं	प्रयोग गर्ने स्थान	खानेपानीको स्रोत रहेको स्थान	पाइप	खानेपानीका उपलब्धता (बर्षेभरि वा मौसमी)	लाभान्वित घरधुरी	भौतीक संरचना	उपयोगको किसिम
कामुखोला खा.पा.	२	सँगमचोक, दमारा, तिवारी थोक	कामुखोला	पाइप	बर्षेभरि	४०	१ ट्याड्की	सामुहीक धारा
सातमुरे खा.पा.	२	जुके ठुलाघर	सातमुरे	पाइप	बर्षेभरि	१०	-	सामुहीक धारा
भिर पधेरा खा.पा.	२	थुम्का	भिर पधेरा	पाइप	बर्षेभरि	८	-	सामुहीक धारा
गैरा खोला खा.पा.	२	आमबोट	गैरा खोला	पाइप	बर्षेभरि	३०	१ ट्याड्की	सामुहीक धारा
तातोपानी खोला खा.पा.	२	ठुलाचौर	तातोपानी खोला	पाइप	बर्षेभरि	३५	१ ट्याड्की	सामुहीक धारा
पल्ला ढाव खा.पा.	२	ज्ञानोदय प्रा.वी , मुखेडाँडा	मुखेडाँडा	पाइप	बर्षेभरि	७	१ ट्याड्की	सामुहीक धारा
मुखे डाँडा खा.पा.	२	ढाव	ढाव खोला	पाइप	बर्षेभरि	८	१ ट्याड्की	सामुहीक धारा
ठुलो पधेरा खा.पा.	२	कोट, फुलपाते	ठुलो पधेरा	पाइप	बर्षेभरि	३५	१ ट्याड्की	सामुहीक धारा
मालागरी खा.पा.	२	भएकोट मरम्बा	मर्ज्जा			८०	३ ट्याड्की	व्यवस्थित
भएकोट मरम्बा	२	थापाथर	होस्मारी खोला			१५	१ ट्याड्की	सामुहीक धारा
छाप पधेरा मुल खा.पा. आयोजना	३	छाप	पधेरा मुल	पाइप	बर्षेभरि	३०	२ ट्याड्की	सामुहीक धारा

खानेपानी आयोजनाको नाम	वडा नं	प्रयोग गर्ने स्थान	खानेपानीको स्रोत रहेको स्थान	पाइप	खानेपानीका उपलब्धता (बर्षेभरि वा मौसमी)	लाभान्वित घरधुरी	भौतीक संरचना	उपयोगको किसिम
भुल्केमुल खा.पा. आयोजना	३	जयखानी, छाप	भुल्के खोला	पाइप	बर्षेभरि	३५	२ ट्याड्की	सामुहीक धारा
ओखर गैरा खा.पा. आयोजना	३	जयखानी	ओखर गैर	पाइप	बर्षेभरि	३४	२ ट्याड्की	सामुहीक धारा
लिताह खा.पा. आयोजना	३	चौर, टाँकर	लिताहा	पाइप	बर्षेभरि	२५	३ ट्याड्की	सामुहीक धारा
पानीगैरा मुल खा.पा. आयोजना	३	, लम्सराड	छाप	पाइप	बर्षेभरि	४०	६ ट्याड्की	व्यवस्थित
बांधेखोला खा.पा. आयोजना	३	लम्सराड	डाँडाथोक, चाउका, ढाणटोल	पाइप	बर्षेभरि	८२	१ ट्याड्की	सामुहीक धारा
पधेरा गैरा खा.पा. आयोजना	३	नयखानी	पधेरा गैरा	पाइप	बर्षेभरि	२५	१ ट्याड्की	सामुहीक धारा
लेन्टुड खा.पा. आयोजना	३	जयखानी	लेन्टुड			५		सामुहीक धारा
जोखुम खा.पा. आयोजना	४	जोखुम, वेलवुटा	ह्वाड खानी	पाइप	बर्षेभरि	४६	२ ट्याड्की	व्यवस्थित
सिरेनी दमार खो त्रक खा.पा. आयोजना	४	सिरेनी, दमार, वल्ली	घुल्के	पाइप	बर्षेभरि	३५	२ ट्याड्की	व्यवस्थित

खानेपानी आयोजनाको नाम	वडा नं	प्रयोग गर्ने स्थान	खानेपानीको स्रोत रहेको स्थान	पाइप	खानेपानीका उपलब्धता (बर्षेभरि वा मौसमी)	लाभान्वित घरधुरी	भौतीक संरचना	उपयोगको किसिम
डाँडा खा.पा. आयोजना	४	ओकेड़, छहादी, लपर्तुड़, तल्लो डाँडा, उपल्लो डाँडा	केङ्गे खोला	पाइप	बर्षेभरि	२१३	१ ट्याड्की	सामुहीक धारा
पूर्तिघाट बजार खा.पा. आयोजना	४	पूर्तिघाट बजार	फुर्श					सामुहीक धारा
तारे पहरा खा.पा. आयोजना	४	भाडखर्क	शौरेनी			२५		व्यवस्थित
फोकिशइग्रा वृहत खा.पा. आयोजना	५	लितुड़, बाहुनगाउँ, खानी गाउँ, लुडरीड़, वास्तुड़	केङ्गे खोला, कुलेखानी	पाइप	बर्षेभरि	३७५	१ ट्याड्की १० साखा ट्याड्की	सामुहीक धारा
चैया खा.पा. आयोजना	५	चैया	घुर्लुके, घोडघोडे	पाइप	बर्षेभरि	२५	१ ट्याड्की	सामुहीक धारा
						३०		सामुहीक धारा
चाल्से खा.पा. आयोजना	५	चाल्से	सामाखोरीया	पाइप	बर्षेभरि	२३	१ ट्याड्की	व्यवस्थित
लमकरा खा.पा.	५	लमकरा	धनसारेगैरा	पाइप	बर्षेभरि	४८	१ ट्याड्की	सामुहीक धारा

खानेपानी आयोजनाको नाम	वडा नं	प्रयोग गर्ने स्थान	खानेपानीको स्रोत रहेको स्थान	पाइप	खानेपानीका उपलब्धता (बर्षेभरि वा मौसमी)	लाभान्वित घरधुरी	भौतीक संरचना	उपयोगको किसिम
आयोजना								
रिनी गाउँ खा.पा. आयोजना	५	रिनी	कुलेखानी	पाइप	बर्षेभरि	११		सामुहीक धारा
पार्साड खा.पा. आयोजना	५	रिनी	केङ्गे खोला	पाइप	बर्षेभरि	५	१ ट्याडकी	सामुहीक धारा
वल्ली खा.पा. आयोजना	५	वल्ली	मुर्लुके	पाइप	बर्षेभरि	७	१ ट्याडकी	सामुहीक धारा
लमकरा खा.पा. आयोजना	५	लमकरा	तारेपहरो	पाइप	बर्षेभरि	१५	१ ट्याडकी	सामुहीक धारा
स्वाँगा खा.पा. आयोजना	५	स्वाँगा	स्वोखोला	पाइप	बर्षेभरि	६	१ ट्याडकी	सामुहीक धारा
उपल्लो लुड लिफ्ट खा.पा. आयोजना	६	उपल्लो लुड	छरछरे खोला साँध	लिफ्ट, पाइप	बर्षेभरि	२९	१ ट्याडकी	व्यवस्थित
लुड माभगाउँ खा.पा. आयोजना	६	लुड माभगाउँ	छरछरे खोला साँध	पाइप	बर्षेभरि	१५	१ ट्याडकी	व्यवस्थित
नेगा खा.पा. आयोजना	६	नेगा	नेगा	पाइप	बर्षेभरि	१६	२ ट्याडकी	व्यवस्थित
ढाव खा.पा. आयोजना	६	ढाव	ढाव मुल	पाइप	बर्षेभरि	१६	१ ट्याडकी	व्यवस्थित

खानेपानी आयोजनाको नाम	वडा नं	प्रयोग गर्ने स्थान	खानेपानीको स्रोत रहेको स्थान	पाइप	खानेपानीका उपलब्धता (बर्षेभरि वा मौसमी)	लाभान्वित घरधुरी	भौतीक संरचना	उपयोगको किसिम
तुपुड खा.पा. आयोजना	६	तुपुड	लेरेड	पाइप	बर्षेभरि	२८	४ ट्याङ्की	व्यवस्थित
सोपाडदे खा.पा. आयोजना	६	सोपाडदे	लुड	पाइप	बर्षेभरि	२८	४ ट्याङ्की	व्यवस्थित
राजुका रुख खा.पा. आयोजना	६	तल्लो कोरेड	राजुका रुख	पाइप	बर्षेभरि	९५	२ ट्याङ्की	व्यवस्थित
खमारीपाटा खा.पा. आयोजना	६	खमारीपाटा	कलौदी	पाइप	बर्षेभरि	४६	१ ट्याङ्की	व्यवस्थित
रम्फै वरलवा खा.पा. आयोजना (व्यवस्थित)	६	रम्फै	लमसै, जोरदी	पाइप	बर्षेभरि	६७	३ ट्याङ्की	व्यवस्थित
तोलाकोट खा.पा. आयोजना	६							सामुहीक धारा
मरिम लिसेपानी खा.पा. आयोजना	६							सामुहीक धारा
खमारीपाटा चापाकोट खा.पा. आयोजना	६							सामुहीक धारा
वले कलौदी खमारीपाटा	६							सामुहीक धारा

खानेपानी आयोजनाको नाम	वडा नं	प्रयोग गर्ने स्थान	खानेपानीको स्रोत रहेको स्थान	पाइप	खानेपानीका उपलब्धता (बर्षेभरि वा मौसमी)	लाभान्वित घरधुरी	भौतीक संरचना	उपयोगको किसिम
खा.पा. आयोजना								
उपल्लो कोरेड खा.पा. आयोजना (व्यवस्थित)	६	उपल्लो कोरेड						सामुहीक धारा
वरलवा खा.पा. आयोजना	६	वरलवा						सामुहीक धारा
उपल्लो लुड खा.पा. आयोजना (व्यवस्थित)	६							सामुहीक धारा
अमराइ खा.पा. आयोजना (व्यवस्थित)	७	अमराइ	निचेटी	पाइप	बर्षेभरि	४३	३ द्याडकी	व्यवस्थित
नागा खा.पा. आयोजना	७	नागा	गाढापानी	पाइप	बर्षेभरि	२६	२ द्याडकी	व्यवस्थित
ठुटेपिपल खा.पा. आयोजना	७	ठुटेपिपल	जुकेपानी	पाइप	बर्षेभरि	३८	२ द्याडकी	सामुहीक धारा
धुवाखोला कराडतुड भिरपानी भुर्तुङ्ग खा.पा. आयोजना	७	कराडतुड भिरपानी भुर्तुङ्ग	धुवाखोला	पाइप	बर्षेभरि	११५	२ द्याडकी	सामुहीक धारा

खानेपानी आयोजनाको नाम	वडा नं	प्रयोग गर्ने स्थान	खानेपानीको स्रोत रहेको स्थान	पाइप	खानेपानीका उपलब्धता (बर्षेभरि वा मौसमी)	लाभान्वित घरधुरी	भौतीक संरचना	उपयोगको किसिम
लाकुरीवोट भुर्टुङ्ग खा.पा. आयोजना	७	भुर्टुङ्ग	लाकुरीवोट	पाइप	बर्षेभरि	११	२ ट्याड्की	सामुहीक धारा
पातल छापचौर खा.पा. आयोजना	७	छापचौर	पातल	पाइप	बर्षेभरि	१६३	३ ट्याड्की	सामुहीक धारा
तुरतुरे नयागाउँ खा.पा. आयोजना	७	नयागाउँ	तुरतुरे	पाइप	बर्षेभरि	६५	२ ट्याड्की	सामुहीक धारा
घोरघोरे धुवाखोला खा.पा. आयोजना	७	धुवाखोला	घोरघोरे	पाइप	बर्षेभरि	८०	३ ट्याड्की	सामुहीक धारा
खारपानी हिले खस्कोट खा.पा. आयोजना	७	खारपानी	हिले खस्कोट	पाइप	बर्षेभरि	१२०	३ ट्याड्की	सामुहीक धारा
राजुकावोट मैदान सेरेखोला खा.पा. आयोजना	७	मैदान सेरेखोला	राजुकावोट	पाइप	बर्षेभरि	१८	२ ट्याड्की	सामुहीक धारा
पातल तमे खा.पा. आयोजना	७	तमे	पातल	पाइप	बर्षेभरि	१४	२ ट्याड्की	सामुहीक धारा

खानेपानी आयोजनाको नाम	वडा नं	प्रयोग गर्ने स्थान	खानेपानीको स्रोत रहेको स्थान	पाइप	खानेपानीका उपलब्धता (बर्षेभरि वा मौसमी)	लाभान्वित घरधुरी	भौतीक संरचना	उपयोगको किसिम
पातल भैसीखोरा नेटा खा.पा. आयोजना	७	भैसीखोरा नेटा	पातल	पाइप	बर्षेभरि	१७	२	सामुहीक धारा
घोरघोरे छिसापोलुवा खा.पा. आयोजना	७	छिसापोलुवा	घोरघोरे	पाइप	बर्षेभरि	२०	१	सामुहीक धारा
टुनिखोला आमडाँडा गब्दे तल्लाथर खा.पा. आयोजना	७	आमडाँडा गब्दे तल्लाथर	टुनिखोला	पाइप	बर्षेभरि	१४५	२	सामुहीक धारा
टुनिखोला ढकालथुम्का फेरा खा.पा. आयोजना	७	ढकालथुम्का फेरा	टुनिखोला	पाइप	बर्षेभरि	११	२	सामुहीक धारा
तुपारे खा.पा. आयोजना	७							सामुहीक धारा
सिरान कुवा खा.पा. आयोजना	७							सामुहीक धारा
दधेखोला खा.पा. आयोजना	७							सामुहीक धारा

५.३.३ एक घर एक धारा कार्यक्रम (व्यवस्थित खानेपानी आयोजनाहरू)

खानेपानी आयोजनाको नाम	वडा नं	ठेगाना	लाभान्वीत घरधुरी	खानेपानीको स्रोत रहेको स्थान	सहयोगी निकाय
गिदुवा खा.पा.	१	गिदुवा	८५	गिदुवा	प्रदेश सरकार र गाउँपालिका
वकेवा खा.पा.	१	वकेवा	२४	वकेवा	वास
दभुखानी ठुलो पधेरा	२	दभुखानी	३०	ठुलो पधेरा	व्रिटिस वेलफेयर
मालागरी खा.पा.	२	भएकोट	१०	वरदी खोला	व्रिटिस वेलफेयर
पानीगैरा मुल खा.पा. आयोजना	३	लम्सराड	४०	छाप	व्रिटिस वेलफेयर
जोखुम खा.पा. आयोजना	४	जोखुम, वेलवुटा	४६	ह्वाड खानी	प्रदेश सरकार र गाउँपालिका
सिरेनी दमार खो र्चक खा.पा. आयोजना	४	सिरेनी, दमार, वल्ली	३५	घुर्लुके	व्रिटिस वेलफेयर
सौरेनी भाडखर्क खा.पा. आयोजना	४	सौरेनी भाडखर्क	२५	तारे पहरा मुनी	व्रिटिस वेलफेयर र जि.खा.पा
चाल्से खानेपानी आयोजना	५	चाल्से	२३	सामाखोरीया	नेपाल सरकार
उपल्लो लुड लिफ्ट खा.पा. आयोजना	६	उपल्लो लुड	२९	छरछरे खोला साँध	जि.टि डब्लु
लुड माभगाउँ खा.पा. आयोजना	६	लुड माभगाउँ	१५	छरछरे खोला साँध	जि.टि डब्लु
नेघा खा.पा. आयोजना	६	नेगा	१६	नेगा	जि.टि डब्लु
ढाव खा.पा. आयोजना	६	ढाव	१६	ढाव मुल	जि.टि डब्लु

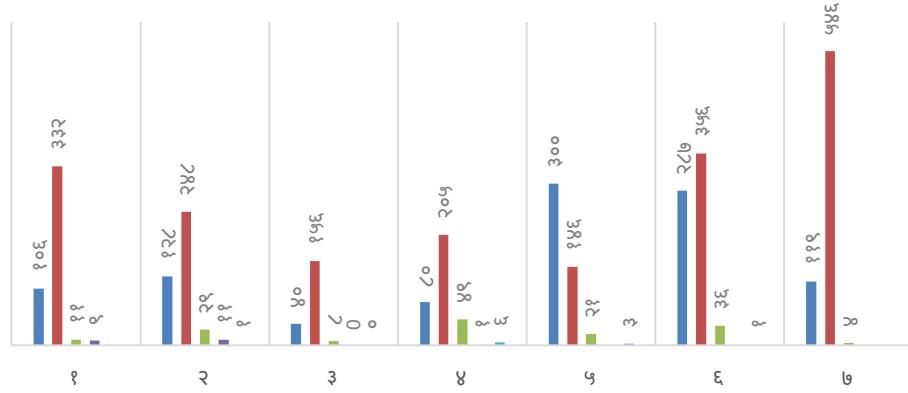
तुपुड खा.पा. आयोजना	६	तुपुड	२८	लेरेड	जि.टि डब्लु
सोपाडदे खा.पा. आयोजना	६	सोपाडदे	२८	लुड	जि.टि डब्लु
राजुका रुख खा.पा. आयोजना	६	तल्लो कोरेड	९५	राजुका रुख	वास
खमारीपाटा खा.पा. आयोजना	६	खमारीपाटा	४६	कलौदी	जि.टि डब्लु
रम्फै वरलवा खा.पा. आयोजना	६	रम्फै	६७	लमसै, जोरदी	जि.टि डब्लु
उपल्लो कोरेड खा. पा.	६	डाडापानी	११३	उपल्लो कोरेड	ब्रिटिस वेलफेर
अमराइ खा.पा. आयोजना	७	अमराइ	४३	निचेटी	गाउँपालिका
नागा खा.पा. आयोजना	७	नागा	२६	गाढापानी	गाउँपालिका

५.३.४ खानेपानीको स्रोतको आधारमा घरघुरी

वार्ड नं	व्यक्तिगत धारा	सार्वजनिक	मुल	कुवा	खोला
१	१०६	३३२	११	९	
२	१२८	२४८	२९	११	१
३	४०	१७५	८		
४	८०	२०५	४९	१	६
५	३००	१४६	२१		३
६	२८७	३७६	३६		१
७	११५	५३०	४		

खानेपानीको स्रोतकोआधारमा घरधुरी

■ व्यक्तिगत धारा ■ सार्वजनिक ■ मुल ■ कुवा ■ खोला

५.३.५ फोहोरमैला व्यवस्थापन

गाउँपालिकालाई सर्वैं सफा राखि वातावरण मैत्री घर, टोल, बस्ती, समाज बनाउने हेतुले राष्ट्रिय सरसफाई अभियानलाई निरन्तरता प्रदान गर्दै आउने क्रममा वडा नागरिक मन्च, नागरीक सचेतना केन्द्र, टोल विकास संस्था, टोल सुधार समाज र विपद व्यवस्थापन समितिको अगुवाई र सहकार्यमा टोल तथा वडास्तरमा सरसफाई अभियानको रूपमा सञ्चालन भएको पाइन्छ। यसबाट आम गाउँबासीहरूमा व्यापक रूपमा सरसफाई जागरणको लहर फैलिएको छ। हाल गाउँपालिकामा उत्पादित फोहोर आफै व्यवस्थापन गर्ने, खोल्सा खोल्सीमा खाल्टा बनाइ पुर्ने गरेको देखिन्छ।

हाल यस गाउँपालिकामा देखिएका समस्याहरूमा:

- फोहोर व्यवस्थापनका नाममा फोहोरहरू खोलाखोल्साका होचा भागमा अनियन्त्रित तरिकालेफाल्ने प्रवृति यत्रतत्र देखिन्छ। यसरी फालिएको फोहोर बर्षातका समयमा पानीले बगाएर खोला खोल्सा तथा नदीका तल्लो भागसम्म पुर्याएर प्रदुषणलाई विस्तारित गर्दछ।
- जमिनका होचाभाग पानीका स्रोत पनि हुने भएका र तिनै पानी सतहमा देखिने एवं जमिनको भित्रपनि छिरेर जानेहुँदा होचा भागमा फालिएको फोहोरले सतहको पानी तथा जमीन भित्रको पानीसमेतलाई प्रदुषित हुने गर्दछ यसले गर्दा कालीगण्डकी नदी पनि दुसित हुन्छ।

क) घरयासी फोहोर

फोहोरको पहिचान भान्धाकोठावाट गरी कुहिने र नकुहिने गरी छुट्याउने ।

कुहिनेलाई मलमा प्रयोग गर्न तालिम तथा हरेक घरधनीलाई उत्प्रेरित गर्ने कार्यक्रम

गाउँपालिकाले गर्ने ।

नकुहिने फोहोरलाई पूनः विभिन्न तहमा छुट्याउने जस्तै काठ, प्लाष्टिक, धातु, सीसा । यी फोहोरहरूलाई आवश्यकताअनुसार पहिचान गरीसके पछि पूनः प्रयोगमा आउनेलाई सम्बन्धीत सेवा व्यवस्थापन तर्फ जोड दिने ।

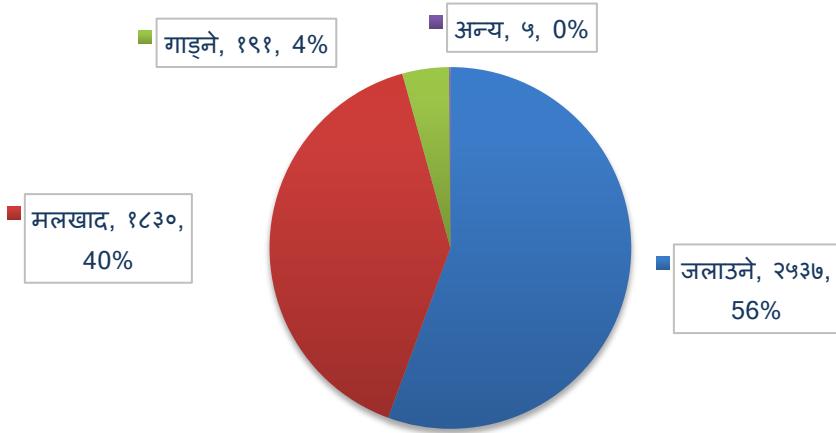
ख) बजार क्षेत्रमा फोहोर

कालीगण्डकी गाउँपालिका भित्र बजार क्षेत्रवाट निस्कने फोहोर व्यवस्थापनको लागि Land fill sites का लागि जग्गा खोजी गरी, फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने रणनीतिक योजना वार्षिक विकास योजना २०७४/७५ देखी सुरुवात गरेको पाइन्छ ।

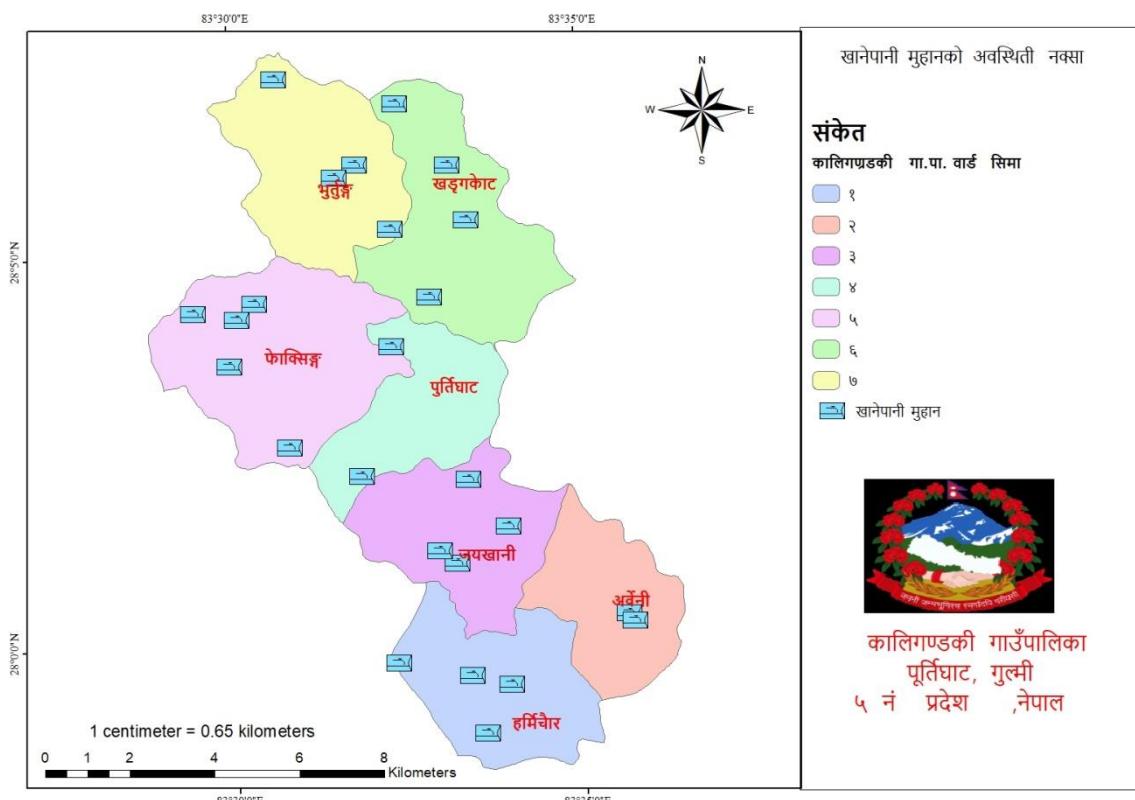
५.३.६ घरपरिवारले फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने तरिका

वार्ड नं	जलाउने	मलखाद	गाङ्गे	अन्य
१	४३७	३७६	२४	
२	३९४	७१	२२	१
३	१०६	१५५	१५	
४	२२६	१९१	२९	१
५	४२६	३६६	६३	३
६	३१५	३९९	२१	
७	६३३	२७२	१७	
	२५३७	१८३०	१९१	५

फोहरमैला व्यवस्थापनको अवस्था

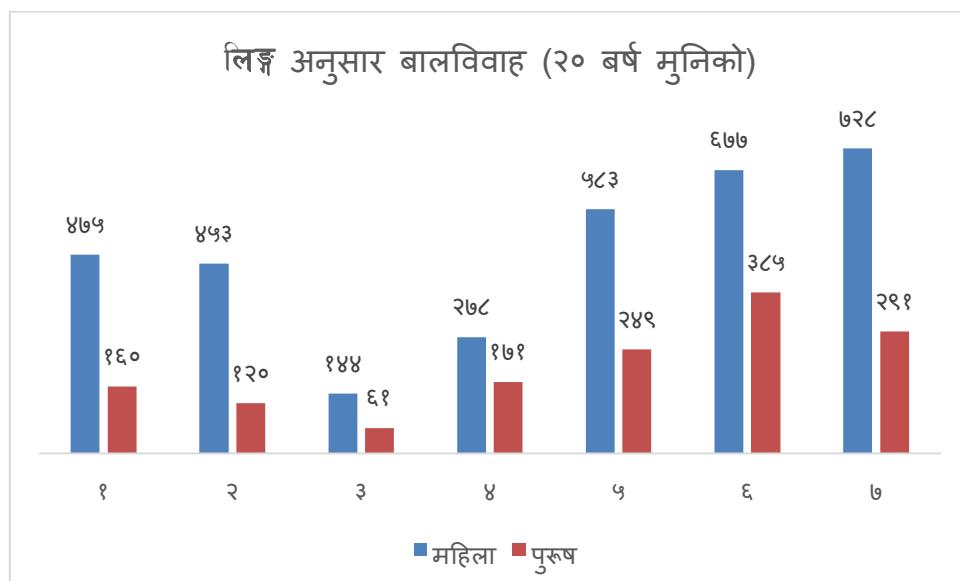
५.३.७ स्रोत नक्शा

५.४ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशीकरण

५.४.१ लिङ्ग अनुसार बाल विवाह (बिस वर्ष मूनिका)

वार्ड नं	लिङ्ग अनुसार बालविवाह (बिस वर्ष मूनिका)	
	महिला	पुरुष
१	४७७	१६०
२	४५३	१२०
३	१४४	६१
४	२७८	१७१
५	७८३	२४९
६	६७७	३८५
७	७२८	२९१

५.४.२ महिला तथा बालबालिका

कुल जनसङ्ख्याको आधा हिस्साभन्दा बढी ओगटेका महिलाहरू अभै पनि देश विकासको मुल प्रवाहमा उल्लेखनीय रूपमा आउन सकेका छैनन्। महिला सहभागिता, सशक्तीकरण तथा विभिन्न कार्यक्रमहरू पछिल्लो समयमा हुँदै जादा समाज महिला सहभागिता र लैङ्गिक समानता उन्मुख देखिन्छ।

विकासमा महिलाहरूको समानुपातिक र सक्रिय सहभागिता सुनिश्चत गर्न उनीहरूको आर्थिक र सामाजिक जीवनस्तर अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यका साथ अभियानका रूपमा आ.व.२०३८/०३९ देखि ५ जिल्लावाट सुरु भएको

महिला विकास कार्यक्रम हाल नेपालको ७७ जिल्लामा विस्तार भएको छ । महिला विकास कार्यक्रम महिला विकास र सशक्तिकरणको लागि एउटा महत्वपूर्ण प्रयास हो । ग्रामीण विपन्न महिलाहरूलाई समूह, समिति, संस्थामा सँगठित गराई जनचेतना अभिवृद्धि, क्षमता विकास गरी सामाजिक तथा आर्थिकरूपमा सशक्त बनाउन, सामाजिक विभेद र लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध जागरूकता बढाउन यस कार्यक्रमले प्रमुख भूमिका निर्वाह गर्दै आइरहेको छ ।

५.४.३ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक संघ सम्प्रको विवरण

समुहको नाम	वडा नं	ठेगाना	सदस्य संख्या	अध्यक्ष	हितकोष रकम	सम्पर्क नं
सरस्वती आमा समूह	१		३५	भावना पाण्डे		९८४६४४२००
लालीगुरास आमा समूह	१		५५	लक्ष्मी सापकोटा		९८६६५७७०७
कालीका आमा समूह	१		४०	सावित्रा पाण्डे		९८४६५५७६६५
कालिगण्डकी आमा समूह	१		९०	निर्मला पाण्डे		९८४६९२०१४१
श्री गणेश आमा समूह	१		९०	कमला पाण्डे		९८६७१५२०९२
लालीगुरास आमा समूह	१		१९	कौशिला पाण्डे		९८६७०२९५९१
सीर्जनसिल आमा समूह	१		६५	खगिस्वरा गुरुङ		९८२७१४३४९४
नेरा आधारभुत बाल कलव	१		१५	रोसन पाण्डे		

सिर्जनसिल बाल कलव	१			जिवन पाण्डे		९८६०९०९०८
हर्मिचौर बाल सञ्जाल	१		२१	सृजना पाण्डे		९८४६४७८५१६
भगवती आमा समूह	२	मनधारा	३०	भिमा कली	१०००००	९८६६६२७६५३
राधाकृष्ण आमा समूह	२	अर्वनी	२५	राधा न्यौपाने		९८६९४४९८८४
जनयकता आमा समूह	२	विशौना		खलिमाया वि.क		
प्रगतिशील आमा समूह	२	विशौना		मुना सिन्जाली		
शिर्जनशिल आमा समूह	२	साविक २		टोपलि पुलामी		
जनचेतना आमा समूह	२	साविक २		कुमारी पाण्डे		
शिर्जनशिल आमा समूह	२	दभौखानी		चम्पा दर्लामी		
मिलिजुली आमा समूह	२	कोट		रुमकली मगर		
जनजाती आमा समूह	२	तिलाहार		खैसरा न्यौपाने		
प्रगतीसील आमा समूह	२	आरन थर		बिमला वि.क		
जागृती आमा समूह	३	मुलपानी				

शिवालय आमा समूह	३	नयाखानी		जमुना थापा		९८१८५४५७०३
प्रगतीसिल आमा समूह	३	जयखानी		हिरा बुढा		९८१५४७४५३४
लाली गुंरास आमा समूह	३	जयखानी, छाप		रुकमाया थापा		९८१७५९८६७७
सिर्जन सिल आमा समूह	३	चाउका		देवि राना		
जागरण आमा समूह	३	लमसराड		एकमाया राना		
मनकामना आमा समूह	३	डाँडाथोक		देउ कुमारी थापा		
जनज्योती आमा समूह	३	ढाणटोल		प्रतिभा श्रीस		९८२४४४९८८०
पूर्तिघाट आमा समूह	४	पूर्तिघाट	४८	चन्द्रा पराजुली	२००००	९८४७३२८०३५
मिलन आमा समूह	४	लपर्तुङ्ग	२७	शोभा गाहा	३०००००	९८१५४९०९३९
समाज सुधार आमा समूह	४	रानीखर्क	११	सेकमाया पुन	१५०००	९८१७५७३४८२
डाँडामाई आमा समूह	४	उपल्लो डाँडाँ	४०	भुमाकला सापकोटा	६००००	९८६७५०४३६२
भरना आमा समूह	४	तल्लो डाँडाँ	१५	उमकला काउचा	१०००००	९८२४१०८२१२

सिद्धस्थान आमा समूह	४	सौरेनी	१४	मिना पुन	३००००	९८४७३२८०३५
गोमती आमा समूह	४	छहादी	३०	सरुमा देवी थापा	१२००००	९८४४७७१५५८
महिला आमा समूह	४	तल्लो वकेड	१५	चन्द्र कला थापा	१०००००	९८००७४०२०३
फुर्से महिला समूह	४	फुर्से	१७	हिरा कुमारी राना	२०००००	९८४७३३७५०९
सम्झना आमा समूह	४	खोत्रोक	१९	लक्ष्मी तिवारी	१२००००	९८१३८०९८४५
जनजागरण आमा समूह	५	जोगीटोल ट		कलादेवी राना		
श्री भगवती आमा समूह	५	खानीगाउँ		मिना पुन		९८६७२६३४१८
समाजसेवी आमा समूह	६	खनियापा टा		चमेली थापा		
जिवन ज्वती आमा समूह	६	चिउरीवो ट				
भृकुटी आमा समूह	६	तल्लो कोरेङ्ग				
उपल्लो कोरेङ्ग आमा समूह	६	उपल्लो कोरेङ्ग		मन कुमारी थापा		
प्रगतीशील देउराली	६	देउराली		कमला ठकाल		

आमा समूह						
लुम्बेनी आमा समूह	६	खुमारीपा टा		हरीकला थापा		
उर्लेनी आमा समूह	६	उर्लेनी				
लालीगुरास आमा समूह	६	वरलवा				
शिर्जनशिल आमा समूह	७	छापचौर				
कालीलेक आमा समूह	७	कराडतुड				
परिवर्तनसी ल आमा समूह	७	नयागाउँ				
तमे आमा समूह	७	तमे		मनी गिरी		
श्रिजना आमा समूह	७	धुवाखोला				
तमु आमा समूह	७	धुवाखोला				
झिरवास आमा समूह	७	झिरवास				

५.४.४ अपाङ्गताका आधारमा जनसंख्या

वार्ड नं.	शारिरीक		मानसिक		लाटा		अन्धा		बहिरा	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
१	२०	२८	१३	८	८	२	१	२	१३	२१
२	१०	८	२		५	७		१	८	४
३	५	७	१	२	१	२		३	४	२
४	२	९	२	४	७	८	२		२	५
५	१६	११	२	१	७	१०	२	२	१	३
६	७	९	७	१	७	७	२	१	२९	३७
७	९	९	४	२	५	७	१	२	५	१०
जम्मा	६९	८१	३१	१८	४०	४३	८	११	६२	८२

पालिकास्तरिय अपाङ्गताको विवरण

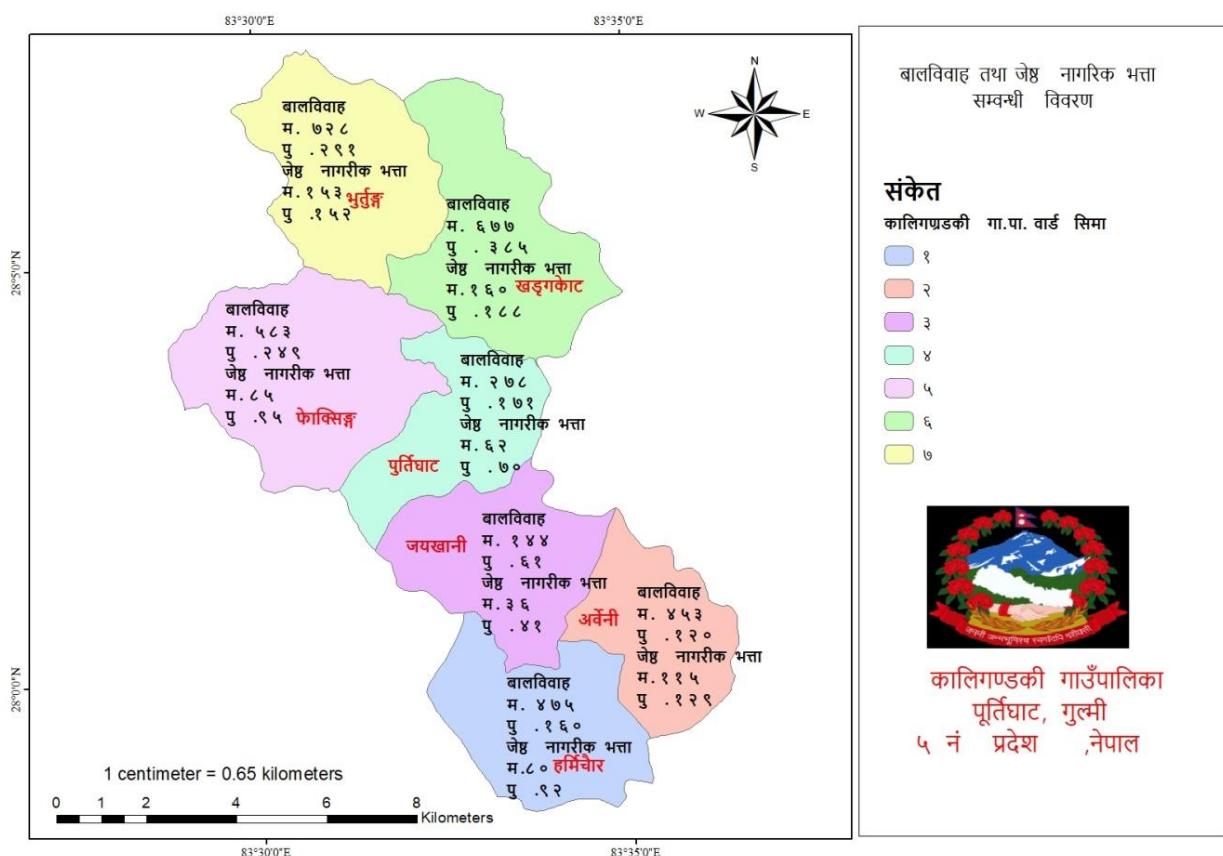

५.४.५ जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिला (भत्ता)

वार्ड नं	जेष्ठ नागरिक			जेष्ठ नागरिक			एकल महिला	
				(दलित)				
	म	पु	जम्मा	म	पु	जम्मा	म	जम्मा म

१	८०	९२	१७२	१५	१७	३२	०	०
२	११५	१२९	२४४	२८	२८	५६	०	०
३	३६	४१	७७	११	१५	२६	१	१
४	६२	७०	१३२	९	१०	१९	१	१
५	८५	९५	१८०	२२	३२	५४	२	२
६	१६०	१८८	३४८	२७	३१	५८	०	०
७	१५३	१५२	३०५	२२	२५	४७	२	२
	६९१	७६७	१४५८	१३४	१५८	२९२	६	६

५.४.६ स्रोत नक्शा

५.५ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन

५.५.१ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जनस्थल सम्बन्धी विवरण

खेलकुद मानव जीवनको एक अभिन्न अंग हो । मानिस स्वस्थ वन्न साथै स्वस्थ समाज निर्माण गर्न खेलकुदको महत्व अपरिहार्य जस्तै बनेको छ । यस गाँउपालिकामा पनि स - साना विभिन्न किसिमका खेदकुद मैदान रहेका छन् । यस्ता मैदानहरुमा प्रायः भलिवल तथा व्याडमिन्टन खेल्ने गरेको पाइएको छ । तलको तालिकामा यस गाँउपालिका भित्र भएका खेलकुद मैदान तथा पार्क सम्बन्धी विवरणलाई प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र.सं.	खेल मैदानको विवरण	वडा नं.	ठेगाना	स्वामीत्व	उपयोगको अवस्था	संरक्षक	क्षेत्रफल (रोपनी)
१	गिदुवा खेल मैदान	१	गिदुवा	युवा क्लब	भलिवल		
२	तुथुम खेल मैदान	१	तुथुम	युवा क्लब	भलिवल		
३	देउराली खेल मैदान	१	देउराली	सामुदायिक	भलिवल		
४	हर्मिचौर खेल मैदान	१	हर्मिचौर	सामुदायिक	भलिवल		
५	राक्से खेल मैदान	२	राक्से	सामुदायिक	भलिवल		
६	जयखानी मा.वि	३	जयखानी	सामुदायिक	व्याडमिन्टन		
७	मुलपानी खेल मैदान	३	मुलपानी	सामुदायिक	भलिवल	मुलपानी युवा क्लब	वाटोको छेउ
८	नयाखानी खेल मैदान	३	नयाखानी	सामुदायिक	भलिवल	नवोदय युवा क्लब	वाटोको छेउ
९	जयखानी खेल मैदान	३	जयखानी	सामुदायिक	भलिवल	शिव सक्ति युवा क्लब	वाटोको छेउ

१०	जयखानी, छाप खेल मैदान	३	जयखानी, छाप	सामुदायिक	भलिवल	शिष्टवावा युवा क्लब	वाटोको छेउ
११	चाउका खेल मैदान	३	चाउका	सामुदायिक	भलिवल	जन विकास युवा क्लब	वाटोको छेउ
१२	लमसराड खेल मैदान	३	लमसराड	सामुदायिक	भलिवल	ज्ञानोदय युवा क्लब	वाटोको छेउ
१३	डँडाथोक खेल मैदान	३	डँडाथोक	सामुदायिक	भलिवल	लाली गुरास युवा क्लब	वाटोको छेउ
१४	ढाणटोल खेल मैदान	३	ढाणटोल	सामुदायिक	भलिवल	जनस्मृती युवा क्लब	वाटोको छेउ
१५	जोखुम खेल मैदान	४	जोखुम	सामुदायिक	भलिवल		१ रोपनी
१६	छहादी खेल मैदान	४	छहादी	सामुदायिक	भलिवल		१ रोपनी
१७	लपर्तुड खेल मैदान	४	लपर्तुड	सामुदायिक	भलिवल		
१८	आकेड खेल मैदान	४	आकेड	सामुदायिक	भलिवल		१ रोपनी
१९	निर्माणधीन जनकल्याण मा.वी नजीकै खेलमैदान	५		सामुदायिक	गाउँपालिकास्तर खेल मैदान		
२०	जोगीटोल खेल मैदान	५	जोगीटोल	सामुदायिक	भलिवल, मनोरञ्जन	हिमालयन युवा परिवार	
२१	पोखराचौर खेल मैदान	५	पोखराचौर	सामुदायिक	भलिवल, मनोरञ्जन	लक्ष्मी युवा क्लब	४ रोपनी

२२	चैयाँ खेल मैदान	५	चैयाँ	व्यक्तिको	भलिवल, कार्यक्रम	शान्ती दिप युवा समाज	१ रोपनी
२३	मंगलस्थान खेल मैदान	५	मंगलस्थान	व्यक्तिको	भलिवल, मनोरञ्जन	जनज्योति युवा क्लब	५ रोपनी
२४	लुड्डी वसाद खेल मैदान	५	लुड्डी वसाद	सार्वजनिक	भलिवल, मनोरञ्जन	सरस्वती युवा क्लब	५ रोपनी
२५	चालीसे खेल मैदान	५	चालीसे	सार्वजनिक	भलिवल, मनोरञ्जन	अनुपम छहरा भरना समाज	३ रोपनी
२६	उपल्लो कोरेड खेल मैदान	६	उपल्लो कोरेड	सामुदायिक	भलिवल, सामाजीक कार्य		२ रोपनी
२७	तोलाकोट खेल मैदान	६	तोलाकोट	सामुदायिक	भलिवल,		२ रोपनी
२८	सपाड्डे खेल मैदान	६	सपाड्डे	व्यक्तिको	भलिवल,		१ रोपनी
२९	धुवाखोला खेलमैदान	७	धुवाखोला	सामुदायिक	भलिवल	सिर्जना युवा क्लब	
३०	दानसिंह खेलमैदान तथा पिकनिक स्पट	७	दानसिंह खेलमैदान	सामुदायिक	भलिवल, पिकनिक स्पोट		२ रोपनी

५.५.२ व्यावसायिक खेलाडीको विवरण

गाउँपालिकामा रहेका व्यावसायिक खेलाडीको विवरण

वडा नम्बर	खेलाडीको	लिङ्ग	उमेर	खेलको	खेलाडीको	पाएको सम्मान वा पुरस्कार
-----------	----------	-------	------	-------	----------	--------------------------

	नाम		(बर्ष)	नाम	स्तर (राष्ट्रिय, क्षेत्रीय, जिल्लास्तर)	
७	शुवाजी लक्ष्मी शाह	महिला	१४	लड़ टेनिस	राष्ट्रिय	<p>१. रा.खे.प. खेलाडी सम्मान, २०१९</p> <p>२. एसियन अन्डर १४: चार गोल्ड मेडल (२वटा -२०१८, २ वटा-२०१९)</p> <p>३. सातां राष्ट्रिय खेलकुदः पश्चिमाञ्चल दोस्रो</p> <p>४. एसियाको ३६ औं दर्जा(Rank)</p>
५	सक्षम विक्रम शाह	पुरुष	१२	लड़ टेनिस	राष्ट्रिय	<p>१. अन्डर १२ नेपाल पहिलो दर्जा(Rank)</p> <p>२. ITF साउथ एसिएन छनौटमा चौथो स्थान</p> <p>३. राष्ट्रिय प्रतियोगीतामा गोल्ड मेडल</p>
४	दिपेन्द्र बलाल	पुरुष	२७	भलिबल	क्षेत्रीय	१. उत्कृष्ट सेटर (२०७१)
७	विक्रम परियार	पुरुष	२४	भलिबल	क्षेत्रीय	
९	बादल हमाल	पुरुष	२७	भलिबल	राष्ट्रिय	<p>१. ५ नं प्रदेश मुख्यमन्त्री कप २०७५ (प्रथम)</p> <p>२. उत्कृष्ट सेटर अवार्ड (</p>

					नेशनल भलिबल संघ)
बसन्त थापा	पुरुष	२८	भलिबल	क्षेत्रीय	
डोर ब. थापा	पुरुष	२३	भलिबल	क्षेत्रीय	
श्रीप्रसाद छन्तेल	पुरुष	२८	भलिबल	क्षेत्रीय	

बोम बहादुर बुढाथोकीको किताब ऐतिहासिक सम्भन्नाका क्षणहरुमा उल्लेख भए अनूसार तत्कालिन जयखानी गा.वि.स. अन्तर्गत वडा नं ३ मा बसोबास गर्ने तिल ब. पाण्डे भन्ने तिल ब. बुढाथोकी भारतीय फौजमा १९ जि.आर. मा भर्ति नं J.C. १९६०४० सुवेदार श्री तिल ब. बुढाथोकी पद ग्रहण गर्नुका साथै भारतको तर्फ बाट ई.सं. १९७३।७४ मा एसियन च्याम्पियन हेभी ओएट बक्सीडमा खेल गइ विजय प्राप्त गरी भारतका राष्ट्रपती र प्रधानमन्त्रीबाट पुरस्कृत भएको पाइन्छ । स्व. बोम ब. बुढाथोकीले प्राप्त गर्नु भएको त्यस सफलतालाई यस गाउँपालिकाका खेलकुद क्षेत्रमा आवद्ध भएका खेलाडीहरुले प्रेरणाका स्रोतका रूपमा लिन सक्छन ।

५.५.३ युवा क्लब सम्बन्धी विवरण

युवा क्लबको नाम	वडा न.	ठेगाना	सदस्य संख्या	अध्यक्षको नाम	सम्पर्क नं
न्यू पोल स्टार क्लब	१		११	कुशुम पाण्डे	९८४६६५५६ ७९
हिमाल जनचेतना युवा क्लब	१			यादव त्रामु	९८६९०८४४ ५२
जनवाली विकास तथा उत्थान समिती	१			टिक बहादुर राजकोटी	
हर्मीचौर युवा क्लब	१			दीपक पाण्डे	९८४६१९७३३ ०

युवा क्लबको नाम	वडा न.	ठेगाना	सदस्य संख्या	अध्यक्षको नाम	सम्पर्क नं
हर्मीचौर परिश्रम समूह	१			सीता घले परिवार	
माछापुच्छे युवा क्लब	२	विसौना		राम प्र. थापा	
विष्णुपुरा रानी पोखरी युवा क्लब	२	विसौना		लिला नेपाली	
चमत्कार जुन तारा युवा क्लब	२	विसौना		तिलक थापा	
दिपज्योती युवा क्लब	२	विसौना		दानमाया बुढा	
कालीका युवा क्लब	२	साविक २		हुम माया राना	
श्रीजनसील समाज युवा क्लब	२	साविक २		ठलक पाण्डे मगर	
जनज्योती युवा क्लब	२	दभौखानी		विडास बुढा	
दुर्गा ज्योती युवा क्लब	२	कोट		खिमानन्द न्यौपाने	
प्रगतीशील युवा क्लब	२	आरनथर		प्रेम वि.क	
युवा क्लब	३	साविक १ र २		मिलन थापा	
नवोदय युवा क्लब	३	साविक ३		चुन ब. थापा	
शिव सत्कि युवा क्लब	३	साविक ४		डोल प्र तिवारी	
युवा क्लब	३	साविक १ र २		मिलन थापा	
नवोदय युवा क्लब	३	साविक ३		चुन ब. थापा	
शिद्धवावा युवा क्लब	३	साविक ५		निम ब. दर्लामी	९८०५१५३२५२
जन विकास युवा क्लब	३	साविक ६		नविन राना	
ज्ञानोदय युवा क्लब	३	साविक ७		गैरव राना	

युवा क्लबको नाम	बडा न.	ठेगाना	सदस्य संख्या	अध्यक्षको नाम	सम्पर्क नं
लाली गुरास युवा क्लब	३	साविक ८		रमेश थापा	
जनस्मृती युवा क्लब	३	साविक ९		मन ब. सुनार	
लालीगुराँस युवा परिवार	४	खोत्रोक		हिमाल सिहं थापा	९८०८७९१७१०
कालीगण्डकी युथ क्लब	४	पूर्तिघाट	३५	सुवाष नगरकोटी	
मिलन युवा समूह	४	लपर्तुङ्ग	३८	तुल्सी प्र सिंजाली	९८६७२६६०७३
नवकिरण युथ क्लब	४	उपल्लो डाँडो	४२	गोविन पुन	९८४६५६९६१४
मिलन युवा समूह	४	लपर्तुङ्ग	३८	तुल्सी प्र सिंजाली	९८६७२६६०७३
नवकिरण युथ क्लब	४	उपल्लो डाँडो	४२	गोविन पुन	९८४६५६९६१४
मिलन युवा समूह	४	लपर्तुङ्ग	३८	तुल्सी प्र सिंजाली	९८६७२६६०७३
श्री रचना युवा क्लब	५	लमकरा		चेतराम काउचा	९८४४७२१२२७
श्री सरस्वती युवा क्लब	५	लुडदी		प्रकास बलाल	
श्री जनज्योती युवा क्लब	५	मझलस्थान		लाल बहादुर राना	
श्री हिमालय सांस्कृतीक युवा समाज	५	जोगीटोला		गंग बहादुर राना	
श्री अनुपम छहरा भरना युवा परिवार	५	लुडरीड			
श्री लक्ष्मी युवा क्लब	५	पोखराचौर		रुद्र प्रसाद श्रेष्ठ	९८५७०६७६३२
श्री शान्ति दिप युवा समाज	५	चैया		रोशन दर्लामी	९८०५११५२५०
श्री लक्ष्मी युवा क्लब	५	पोखराचौर		रुद्र प्रसाद श्रेष्ठ	९८५७०६७६३२

युवा क्लबको नाम	बडा न.	ठेगाना	सदस्य संख्या	अध्यक्षको नाम	सम्पर्क नं
थ्रि स्टार युवा क्लब	६	खनियापाटा		क्षेत्र वहादु थापा	
विहानी युवा क्लब	६	चिउरीवोट		संञ्जय ढकाल	
अखण्ड युवा क्लब	६	तल्लो कोरेङ्ग		शालीग्राम ढकाल	
जुनेली युवा क्लब	६	उपल्लो कोरेङ्ग		प्रेम ब. घर्ती	
प्रगतीशील देउराली युवा क्लब	६	उपल्लो कोरेङ्ग		शुशिल ढकाल	
लुम्वेनी युवा क्लब	६	खमारीपाटा		टेक ब. थापा	
प्रगतीशील हिमाली युवा क्लब	६	उर्लेनी		हरी ढकाल	
पुर्नमिलन युवा क्लब	६	वरलवा			
रेशुङ्गा मगर समाज	६	तुथुम			
सुनगाभा युवा क्लब	६	रम्फै			
जनशक्ति युवा क्लब	६	सपाडदे			
लगनसिल युवा क्लब	६	मरिम			
क्षितिज मुस्कान युवा क्लब	६	लुड			
तोलाकोट स्पोर्ट्स युथ क्लब	६	तोलाकोट			
सिद्धबाबा युवा क्लब	६	तोलाकोट			
महालक्ष्मी युवा क्लब	७	भुर्तुङ्ग		प्रकाश ढकाल	

युवा कलबको नाम	बडा न.	ठेगाना	सदस्य संख्या	अध्यक्षको नाम	सम्पर्क नं
शदावहार युवा कलब	७	छापचौर		आश्रीत थापा	
नुतन प्रभात युवा कलब	७	भुर्तुङ्ग		जीवन गौतम	
शिर्जना युवा कलब	७	धुवाखोला		देवेन्द्र पुन	
जलमोहन युवा कलब	७	तमे		सन्तोस गिरी	
नवदुर्गा युवा कलब	७	नयागाउँ		निर्प सुनार	
जनशक्ती युवा कलब	७				
तमु युवा कलब	७	धुवा खोला		रामचन्द्र घले	
मुनाल युवा कलब	७	अमराइ			

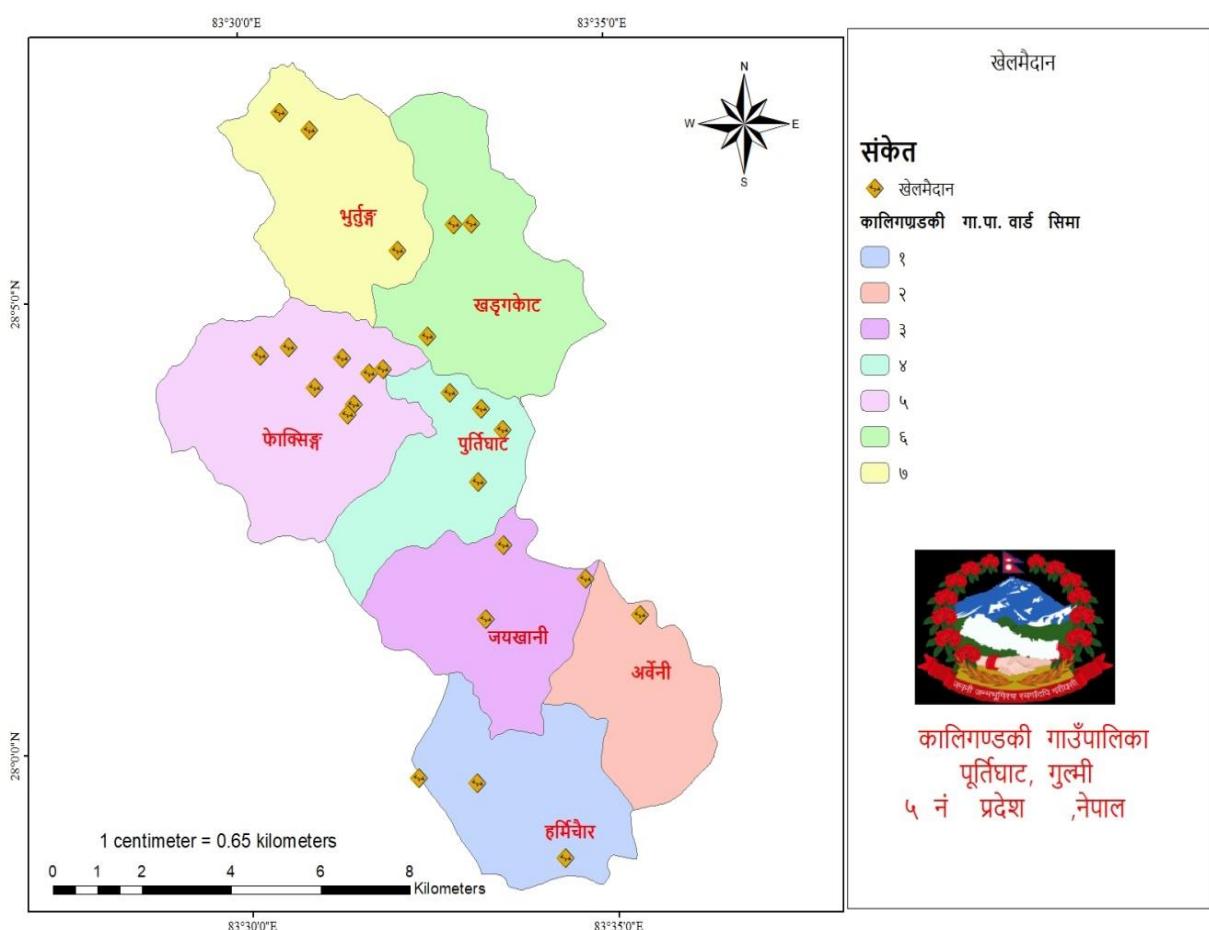
५.५.४ यूवा सिर्जनशिलता र उध्यमशिलता र परिचालन

नेपालको राष्ट्रिय युवा नितीका अनुसार १६ देखि ४० वर्ष विचको उमेर समूहलाई युवाका रूपमा परिभाषीत गरिएको पाईन्छ । कुनै पनि राज्य या समाजको भविष्य त्यस राज्य वा समाजका युवा हरुको वौद्धीकता, सिर्जनशिलता, उध्यमशिलता र परिचालनले निर्देशित गर्दछ । युवाहरु ले राज्यको राजनैतिक, आर्थिक तथा सामाजिक आवश्यकता मा प्रत्यक्ष रूपमा योगदान पुर्याउने भएकाले युवाको वृद्धी र विकासलाई महत्वपूर्ण रूपले हेरिन्छ ।

यस कालिगण्डकी गाउँपालिकामा युवाहरु एकीकृत भई विभीन्न वाल तथा युवा कलबहरु गठन गरी सामाजिक तथा सांस्कृतिक क्षेत्रमा क्रियासिल भएको पाईन्छ । लगभग टोल तथा समुदाय स्थरमा गठन भएका युवा कलबहरुले खेलकुद तथा सांस्कृतिक क्षेत्रमा क्रीयासिल विभीन्न रचनात्मक क्रियाकलाप मार्फत युवाहरुको सामुहीक वृद्धिविकास मा टेवा पुर्याउनुका साथै सामाजिक तथा सांस्कृतिक पहिचानको संरक्षणमा क्रियासिल भएको पाईन्छ । कलबहरुले आयोजन गर्ने विभिन्न महोत्सव तथा खेलकुद का कार्यक्रमहरुले स्थानीय स्तरमा युवाहरुलाई एकिकृत गर्नुका साथै स्थानीय मौलिकताको प्रचार तथा संरक्षण गरेको पाईन्छ ।

त्यसैगरी यस गाउँपालिकाका युवाहरु ठुलो मात्रामा बैदेशिक रोजगारिमा जानेगरेको पाइएता पनि यहाँ उपलब्ध युवा जनशक्ती क्रियाशिल भई विभीन्न कृषि तथा पशु फर्महरु दर्ता गराई व्यवसायिक हिसाबले क्रियाशिल भएको पाईन्छ । त्यसैगरी बिदेसबाट फर्कीयका युवाहरु पनि यहाँ आई व्यावसाय सञ्चालन गर्ने प्रचलन बढिरहेको छ ।

५.५.५ स्रोत नक्शा

५.६ कला, भाषा तथा संस्कृति

५.६.१ धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल

एउटा विशिष्ट भौगोलिक संरचनाले श्रृजना गरेको हावापानी, जनजीवन, वन, वनस्पति र वन्यजन्तु तथा साँस्कृतिक विविधताको कारण नेपाल विश्वमा नै एउटा उत्कृष्ट पर्यटकीय गन्तव्य स्थलकोरूपमा परिचित छ। पर्यटन हाम्रो लागि प्रकृतिले प्रदान गरेको वरदान हो। अत्यन्त रमणीय विश्वकै उच्च हिमशृंखलाहरू, अनवरत बग्ने कञ्चन रहने नदीहरू, झरना, तालतलैया, प्राकृतिक गुफा, विविधतायुक्त वन जड्गल नेपालका प्राकृतिक निधिहरू हुन् भने यहाँको संस्कृति, जाति तथा रहनसहन समेत पर्यटनका आकर्षक पक्षहरू हुन्। यी धार्मिक पर्यटकीय सम्पतिको पूर्ण सदुपयोग गरेमा देशको आर्थिक सम्बूद्धिमा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याई देशको अर्थतन्त्रलाई सबल बनाउन सकिने निश्चित छ। तसर्थ पर्यटन नीति २०६५ ले मुलभूतरूपमा पर्यटन मार्फत स्वरोजगार श्रृजना, गरीबी निवारण, मूर्त तथा अमूर्त सम्पदाको खोज अनुसन्धान, हवाई तथा स्थलमार्गको थप विकास र विस्तार गर्ने र पर्यटन पूर्वाधारलाई दिगो विकासको अवधारणा अनुरूप अगाडि बढाउने उद्देश्य लिएको छ।

प्राकृतिक मनोरम क्षेत्र तथा नदीहरू र हरियाली, अत्यन्तै नजिकवाट अवलोकन गर्न सकिने रमणीयतामा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूको भ्रमण हुने गर्दछ। यस गाउँपालिकामा विविध प्रकारका जाति, धर्म र संस्कृतिका व्यक्तिहरूको बसोवास रहेको छ। हिन्दू धर्मको वाहुल्यता रहेको यस गाउँपालिका बौद्ध, क्रिश्चियन, धर्ममा आस्था राख्ने व्यक्तिहरूको पनि बसोवास रहेको छ। यहाँ बसोवास गर्ने विभिन्न जाति र संस्कृति अनुरूप विविध लोकगीतहरू जस्तै, असारे गीत, तिजको गीत, भूयाउरे (भाष्ट्रे) गीत एवम् दोहोरी गीतहरू लोकप्रिय छन्। यसै गरी, बैशाखी पूर्णिमा, असार १५ को दही चिउरा, नव वर्ष, जेष्ठ पूर्णिमा, भाद्रे औसी, साउने संकान्ति, नागपञ्चमी, तीज, दशै, तिहार, सराय, देउली, कुलपूजा आदि यहाँका महत्वपूर्ण पर्व एवम् इद, क्रिसमस लगायतका विविध आ-आफ्ना धर्म, कुल र परम्परा अनुसारका रीतिरीवाज मनाउने गर्दछन्।

हिले सिद्धबाबा मन्दिर: यस मन्दिरमा खडेबाबा र बाघे प्रभुले साधना गरेको ऐतिहासिक धार्मिक तिर्थ स्थलका रूपमा लिइन्छ। खडेबाबाले खडाभइ साधनागर्ने र बाघे प्रभुले बाघ साधनागर्ने गरेको पाइन्छ। यस मन्दिरमा मंसिरको वाला चर्तुदशीका दिन र साउनमा विषेश गरी र अन्य दिनमा पनि धर्मालम्बीहरूले पूजापाठ गर्न जाने गर्दछन्।

सत्यवती: कैलाश पर्वतमा पर्ने यस स्थानको वर्णन स्वस्थानी कथामा उल्लेख भएको पाइन्छ। शिवजीसँग विवाह गराउँदा विष्णुले छल गरेको हुनाले कनौटा भन्ने ठाउँमा महायज्ञ गर्दा कैलाशपर्वतबाट शिवजीको आज्ञा बिना सत्यवती आएकोले आत्मदाह गरी सप्तसत्यवतीभएको कुरा उल्लेख भएअनुसार सबैभन्दा जेठी सत्यवती रहेको स्थान अहिले सत्यवतीको नामले परिचीत छ। यहाँका बमेजिममात्र नभई गुल्मी जिल्ला र वरिपरीका अन्य जिल्लाबासी लगाएतको आस्थाको रूपमा रहेको यस सत्यवती मन्दिरमा दर्शन गरेपछि, मनोकांक्षा पुराहुने

विस्वासकासाथ ठूलो सडख्यामा भक्तजनहरु आउने गरेको पाइन्छ । नेपाल सरकारले घोषणा गरेका नेपालका १०० पर्यटकीय गन्तव्य मध्ये बुढी सत्यवती पनि एउटा पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा पर्दछ ।

शिवमन्दिर: कालिगण्डकीको पवित्र तटीय क्षेत्रमा रहेको यस मन्दिर क्षेत्रमा दक्षप्रजापतीले यज्ञ गरेको भन्ने जनविस्वास रहेको छ । यसै मन्दिरका सम्बन्धमा बोम ब. बुढाथोकीको पुस्तक (ऐतिहासिक सम्भनाका क्षणहरु) मा उल्लेख भएअनुसार वि.सं. १८६० मा काठमाण्डौबाट आएका अग्निहोत्रीले मन्त्रबाट उत्पन्न गरेको अग्निबाट बनेको अग्निकुण्ड यस परिसरमा अवस्थित रहेको छ । यस स्थानमा दुई बुढाथोकी थरका पाँचवर्षका कन्याहरुले फुकेर सल्काएको आगो अहिले सम्म बलेको पाइन्छ । त्यसैगरी वि.सं. १८६२ मा काठमाण्डौ पशुपती क्षेत्रबाट मुक्तिनाथ धाम जानभनी आउनु भएका गुरु महाराज हिरा गिरी र मोहनगिरीले यस स्थानमा गोकुल बुढाथोकी र मनिराज बुढाथोकीलाई मन्दिर स्थापनागर्न दिएको सल्लाहअनुसार मन्दिर निर्माण भयो ।

घुमाउने फूलबारी मन्दिर क्षेत्र: शान्तिकुञ्ज हरिद्वारको गायत्री परिवारले वीरगञ्जमा गरेको महायज्ञमा विमोचीतर अश्वमेधः स्मारिका २०७५ मा उल्लेख भएअनुसार नेपालका प्रथम जगतगुरु योगरीज स्वामि कमल नपनाचार्यले निराहार बसि घुमाउने फूलबारीमा अष्टशिष्ठ योग साधना गर्नुका साथै विशिष्टाद्वैत रामानुज दर्शनको प्रचार गरे भन्ने लेखिएको छ । लक्ष्मिनारायणको मन्दिर गुल्मिकी रानी तेजकुमारी शाहले बनाएको र फूलबारी निर्माण गरेको पाइन्छ । त्यसैगरी पूर्तिघाटमा राधाकृष्ण मन्दिर भक्तपुरबाट आएका लालसुब्बा नेवारले स्थापना गरेका हुन् । यसै क्षेत्रमा रहेको गुप्तेश्वर महादेव गौतम गुफामा बसी गौतम ऋषिले न्यायदर्शन लेखेको पाइन्छ ।

सिद्धकाली लेक र शाडख्य कुण्डः शाडख्य दर्शनका लेखक कपिलमुनी ऋषिले साधना गर्दा पानी खाने कुण्ड निर्माण गरेका हुन् । त्यस कुण्डलाई अहिले सम्म शाडख्य कुण्ड भन्ने चलन छ । यसै ठाउँमा याज्ञबल्की ऋषीले तपस्या गर्दा इन्द्र खुसी भएर पानीको वर्षा गराई स्वागत गरेको हुँदा आजसम्म पनि सुख्खा खडेरी परेमा सबै जनताहरु त्यहाँ गई इन्द्र पूजा गर्ने र पानी मार्ने चलन छ । ई.सा. पुर्व ३०० वर्ष पहिले बुद्धमार्गी भिक्षुहरु आइ त्यसै ठाउँमा विपश्वेना गरी सिद्धि प्राप्ति गरेका हुँदा त्यस ठाउँलाई सिद्ध काली लेक भनिन्छ ।

हरेलो पूजागर्ने, खोलाखानीः कृषिमा रोगव्यादीनलागोस् भनी भाद्र महिनाको पहिलो मंगलबार बमोजिमहरुले यस स्थानमा गई हरेलो पूजा गरी उत्सव मनाउने चलन छ । यो प्रचलन रेसुझाका प्रभु शशीधर स्वामीले चलाएको बोन्पो धर्म (प्रकृति कृती पूजा) मा प्रभावित भइ इच्छाराम घर्तिले सुरु गरेका हुन् । उनी पछि सन्तान हरुले सरबुजा थर कायम गरे ।

कौडे दरबारः वरिपरी बाट पर्खाल लगाइएको यस क्षेत्रमा जय महाकाली लेखिएको शिलालेख रहेको छ । राजाको दरबारको रूपमा परिचित यस ठाउँमा एउटा टुडिखेल पनि रहेको छ । अलिपर नांगे भन्ने ठाउँमा चन्द्रकोट र कौडे बस्ने राजाहरुबीच लडाई हुँदा बढी रगत बगेकोले विरुद्धाहरु नउम्रेको जनविस्वास चलिआएको छ । यस स्थानमा धनुवाणहरु भेटिने गरेको बमोजिमहरु बताउँदछन् । साथै यसको नजिकै रहेको कुवामा जुनसुकै समयमा पनि पानी समान तहमा रहेको देख्न पाइन्छ । मौसिर शुक्लपुर्णिमा (भिकुम पुर्णिमा) का दिन परेवा उडाउने चलन आज सम्म कायम छ ।

गणेशस्थानः सत्यवतीले आत्मदाह गरेको ठाउँमा गणेशले फौज लगेर जाँदा ठुलो विनासहुने डरले ऋषिहरु गई गणेशलाई सम्भाइबुझाई गरी राखेको ठाउँ गणेश स्थानले प्रचलित छ। आपतविपत परेको बेला यहाँ गइ पूजा गर्दा विपत टर्ने विस्वासकासाथ भक्तजनहरु पूजा गर्न आउने गर्दछन्।

५.६.२ सार्वजनिक स्थल, पाटी पौवा र चौतारा

किसिम	स्थान	वडा नं	अवस्था / महत्व
सार्वजनिक स्थल	फरिनडाँडा	१	वडा कार्यालय एवम् विभिन्न सरकारी भवन, मन्दिर रहेको
सार्वजनिक स्थल	रेप्का	१	धार्मिक स्थल, पाटी पौवा र देवालय रहेको
पाटी पौवा र चौतारा	हिले	१	धार्मिक स्थल, पाटी पौवा र चौतारा रहेको
पौवा	सिम्त	२	सार्वजनिक वगैचा
पौवा	कालिका मन्दिर	२	कालीका फेदि मन्दिर, धार्मिक महत्व वोकेको
पौवा	कोट भगवती	२	मन्दिर रहेको, दशैमा विशेष मेला लाग्ने
पौवा	गोलाडघाट	२	मुर्दा सेलाउन जादा विस्थाम गर्ने, धार्मिक महत्व वोकेको
पौवा	राक्से	२	धार्मिक महत्व वोकेको
पौवा	शिष्ठवावा मन्दिर	३	मन्दिर रहेको
पौवा	लमसराड	३	धार्मिक महत्व वोकेको
मन्दिर	राधाकृष्ण मन्दिर	४	धार्मिक महत्व वोकेको
चौतारी	पिपल डाँडा	४	जिर्ण खवस्था

चौतारी	डाडिङ	४	ठिकै छ, च्यानडाँडामा लामाहरुको मठ रहेको छ ।
चौतारी	डँडा	४	मो.बा.ले क्षती पुर्यायको छ ।
पौवा	फोक्सङ्ग देउराली	५	भुकम्प पछी नया वनायको, नजीकै मन्दिर रहेको
पौवा	वुढी सत्यवती	५	२ वटा पौवा, धार्मिक महत्व वोकेको, हाल पौवा जिर्ण अवस्थामा
पौवा	आहाले	६	मुर्दा सेलाउन जादा विश्राम गर्ने, धार्मिक महत्व वोकेको
पौवा	फूलवारी	६	मुर्दा सेलाउन जादा विश्राम गर्ने
पौवा, पिकनिक स्पट	पाताल	७	पुरानो पानीको मुहान, पिकनिक स्पट
	भुर्टुङ्ग	७	धार्मिक तीर्थस्थल

५.६.३ स्थानीय चाडपर्व जात्रा र मेला

यस कालीगण्डकी गाउँपालिकामा विभिन्न जाती, धर्म सम्प्रदाय र भेषभुषाका मानिसहरू बसोबास गर्दछन् । यहाँ अधिकांश हिन्दू धर्म मान्ने पहाडी भेगका मानिसहरू रहेका छन् भने त्यस्तै बौद्ध र क्रिस्चियन धर्म मान्ने मानिसहरू पनि छन् । सबै जातजाती र सम्प्रदायका आ-आफ्नै खाले धर्म संस्कृति र चालचलनहरू छन् । जसमा बडादैशै, तिहार, रामनवमी, महाशिवरात्री, हरितालिका, श्रीपञ्चमी, श्रीकृष्ण जन्माष्टमी, विवाह पञ्चमी, होली, चैते दशै, साउने-माघे संकान्ती, असारे १५, मातातीर्थ औंसी, अक्षय तृतीया, हरिशयनी-हरिबोधनी एकादशी, नागपञ्चमी, रक्षाबन्धन (जनैपूर्णिमा), कुशो औंसी, बालाचतुर्दशी, कोजाग्रत पूर्णिमा, श्री स्वस्थानी पूर्णिमा, नयाँ वर्ष, सोहङ्शाद्व, कर्कट संकान्ति, संकट पूजा आदि चाडपर्वहरू रहेका छन् ।

वडा नं	स्थानीय चाडपर्व जात्रा र मेला	समय
१	हिलेमा मेला	वाला चतुर्दशी

१	बिष्णु धाममा पूजा	बैशाख महिना
२	कार्तीके नाच	माघेसक्रान्ति
२	ठुलो नाच (मारुनि नाच)	बैशाख पूर्णिमा
२	शिलाशालीग्राम, सेतीवेणीमा विशेष मेला	
२	शिवरात्रि मेला	
२	सोरठी नाच, भएकोट र अर्वैनी	
३	माघेसक्रान्ति मेला	वाला चतुर्दशि
३	शिवरात्रि पर्व	
३	नाडगे नाच, जयखानी	
३	कालरात्रीको मेला	
३, ४, ५	बुढी सत्यवतीमा विशेष मेला	ठुलो एकादशी पछिको पूर्णिमाको दिन
४	नेवारको पूजा (ठुला एकादशिको अर्को दिन)	द्वादशी
४	गाईजात्रा - नेवार विशेष मेला	
४	बैशाख पूर्णिमा	बैशाख पूर्णिमा
४	मगर दिवस	फागुन -१५
४	नचरि नाच (ठुलो नाच)	
५	मङ्गलस्थान	माघेशक्रान्ति
५	मगर दिवस - सबै वडाहरु	फागुन -१५
५	हुरि पूर्णिमा, लामडाँडा	

५	श्री पञ्चमी -लुडवी	पञ्चमीको दिन
५	शिवरात्री पर्व, जोगी टोल	शिवरात्रीको दिन
५	बैशाख पूर्णिमा	बैशाख पूर्णिमा
६	लक्ष्मीनारायण मन्दिर मेला	वाला चर्तुदशी
६	दशैको मेला, खनियापाटा	कोजाग्रत पूर्णिमा
६	चैते दशै मेला, तोलकोट, खड्गकोट	चैते दशै
६	शिवरात्री, शिव मन्दिर	शिवरात्रीको दिन
६	कौडेको मेला	
७	ल्होसार	
७	बुद्ध जयन्ती	बैशाखे पूर्णिमा
७	कुलानी पूजा	

परम्परागत संस्कृतिमा आधारित असारे गीत, तीज गीत, भ्याउरे भाका र दोहोरीगीत आदि यस गाउँपालिकामा सर्वाधिक लोकप्रिय छन्। बैशाखे पूर्णिमा, असार १५ मा दही चिउरा, बैशाख संक्रान्ति, जेठानी पूर्णिमा, भद्रैरेओँसी, साउने संक्रान्ति, नागपञ्चमी, ऋषितर्पणी पूर्णिमा, बडा दशै, सरायँ, तिहार, देवाली, कार्तिक पूर्णिमा, माघे संक्रान्ति, फागु पूर्णिमा (होली), रामनवमी, ठूली एकादशी, उधौली, उभौली पूजा, कूल पूजा आदि यहाँका जनमानसले मनाउने मुख्य पर्वहरू हुन्।

५.६.४ धार्मिक स्थलको विवरण

क्र.सं	नाम	स्थान	वडा नं.
१	विष्णु धाम ध्यान केन्द्र (रेप गढ/नजदी भिरझीले ध्यान गर्ने)	पिपली	१
२	शिवधाम तथा वृन्दावन धाम	कालीगण्डकी जलविधुत	१

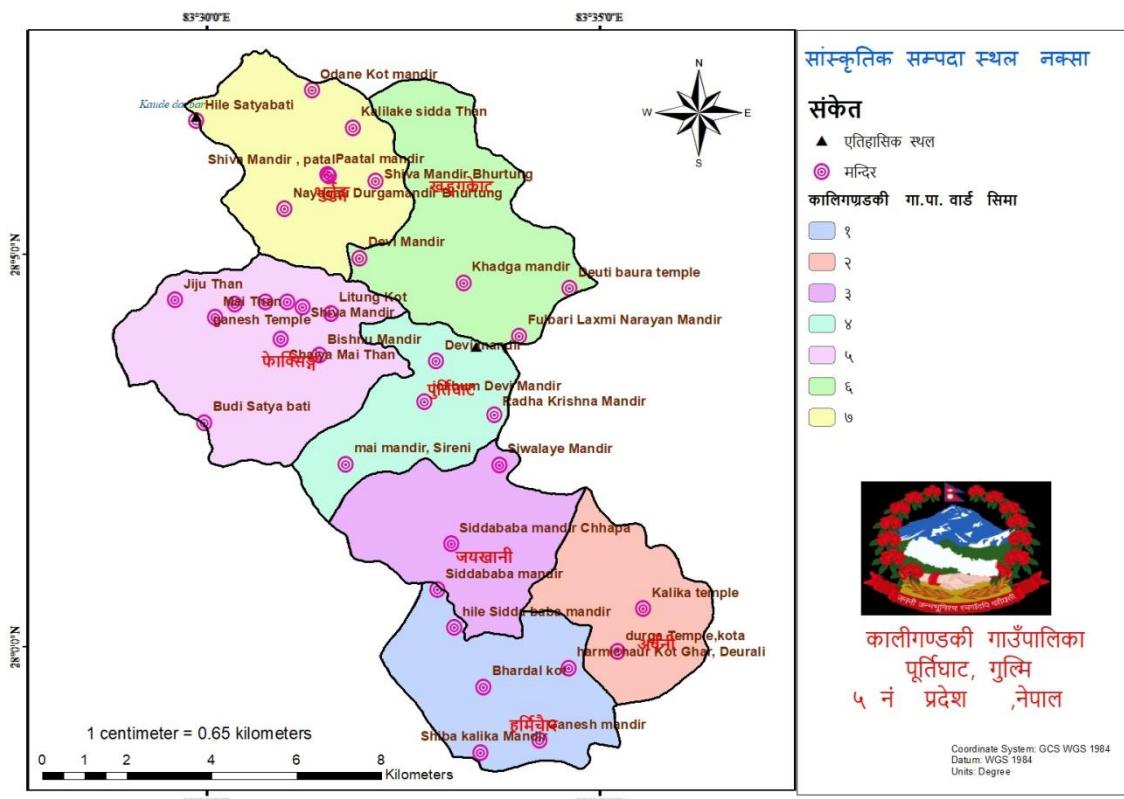
क्र.सं	नाम	स्थान	वडा नं.
		आयोजनाको नजिक	
३	हिले शिद्धबाबा	हिले	१
४	हर्मिचौर कोटघर	देउराली	१
५	दिङ्ग गेदुवा कोटघर	देउराली	१
६	गणेश मन्दिर	हर्मिचौर फरीनडाँडा	१
७	कालीका मन्दिर	पिपलडाँडा	१
८	चौरास देवी	हर्मिचौर	१
९	हर्मिचौर - उपल्लाखण्ड - देउराली निर्माणाधीन रोप ओय २ कि. मी.		१
१०	फरीनडाँडा माइ मन्दिर	फरीनडाँडा	१
११	सिम्ता शिवालय	सिम्ता	२
१२	भएकोट	भएकोट	२
१३	कालीका मन्दिर	अर्वेनी भेटी	२
१४	राधाकृष्ण मन्दिर ढाडा	ढाडा	२
१५	भञ्ज्याड , चण्डी थान,	देविस्थान	२
१६	निगारे देवी मन्दिर	निगारे	२
१७	दभौखानी मन्दिर (पञ्चवली थान, भैरव थान, कोट मन्दिर)		२
१८	कन्या देउराली		२
१९	शिवालय मन्दिर	शिवालय	३

क्रं.सं	नाम	स्थान	वडा नं.
२०	शिंद्वाबा मन्दिर	हिले	३
२१	देविकोट मन्दिर	देविकोट	३
२२	कुल घरहरु		३
२३	भशाह मन्दिर		३
२४	थानी मन्दिर	जयखानी	३
२५	बुढाथोकी कुलानी मन्दिर		३
२६	झाक्री थान		३
२७	माइ मन्दिर		३
२८	राधाकृष्ण मन्दिर	पूर्तिघाट	४
२९	जोखुम देवी मन्दिर	जोखुम	४
३०	शिंद्व मन्दिर	सौरेनि	४
३१	माई मन्दिर	भाड खर्क र रानी खर्क को सिरानमा	४
३२	शिरेनी देवी मन्दिर		४
३३	थानी मन्दिर	जोखुम देउराली	४
३४	डाँडा क्षेत्र	डाँडा क्षेत्र	४
३५	गौदी खोला गौतम गुफा गुप्तेश्वर महादेव	गौदी खोला	४

क्रं.सं	नाम	स्थान	वडा नं.
३६	डाँडा देवी मन्दिर, शिंद्ह थान,		४
३७	वुढी सत्यवती		५
३८	थाप्ले लेख		५
३९	लितुड कोट	जोगी टोल	५
४०	शिव मन्दिर	जोगीटोल	५
४१	भगवती मन्दिर	माइथान खानी गाउँ	५
४२	गणेश मन्दिर	उपल्लो गाउँ	५
४३	दुर्गा मन्दिर	उपल्लो गाउँ	५
४४	माईको थान	लुड्दी	५
४५	दुर्गा मन्दिर	तल्लो गाउँ	५
४६	चकीं माइ	चैपा	५
४७	बिष्णु मन्दिर	चालीस	५
४८	दहरा भरना	चालीस	५
४९	जिजु मन्दिर,	चैप	५
५०	खड्क मन्दिर	खड्गकोट	६
५१	लक्ष्मीनाराण मन्दिर	फूलबारि	६
५२	गणेशथान	कालीकोट	६
५३	शिवजीको मन्दिर	चित्तिरिवोट	६
५४	माईको मन्दिर		६

क्रं.सं	नाम	स्थान	वडा नं.
५५	खडगकोट	खडगकोट	६
५६	खनियापाटा कोट	खनियापाटा	६
५७	देवीस्थान मन्दिर	तोलाकोट	६
५८	शिंद्वाबा मन्दिर	तोलाकोट	६
५९	गणेश मन्दिर, शिव मन्दिर	लुड	६
६०	नाग पोखरी	लुड	६
६१	खानी ढोडाल	खानी ढोडाल	६
६२	खानी गौरा	खानी गौरा	६
६३	हिले सत्यवती	हिले	७
६४	शिंद्वाबा	कालीलेक	७
६५	दुर्गा मन्दिर	नयाँ गाउँ	७
६६	ओदान कोट मन्दिर	हिसा पोखरी डाँडा	७
६७	तमे पोखरी शिवालय	तमे	७
६८	भुर्तुड शिवालय	भुर्तुड	७
६९	सानकोट खड्क मन्दिर	खसकोट	७

५.६.५ स्रोत नक्शा

५.७ शान्ति तथा सुरक्षाको अवस्था

प्रहरी चौकी	वडा नं	प्रमुख	कार्यालयको फोन	दरवन्दी	कार्यरत संख्या
प्रहरी चौकी पूर्तिघाट	४	खिमानन्द खनाल	९८५७०७२६३०	१०	७
प्रहरी चौकी भुर्ज	७	बामदेव घिमिरे		९	६

परिच्छेद छः वन तथा वातावरणीय स्थिति

६.१ वन क्षेत्रको अवस्था

६.१.१ वन क्षेत्र र प्रकार सम्बन्धी विवरण

क) वन्यजन्तु

यस गाउँपालिकामा पाइने प्रमुख वन्यजन्तुहरूमा चित्तल, रतुवा, बँदेल, ब्वाँसो, स्याल, रातो बाँदर, वन बिरालो, भालु, चितुवा, दुम्सी, गुना/लडगुर, खरायो, चरीबाघ, निगाले बाघ, जङ्गली मुसा, मल साप्रो, न्याउरी मुसा, लोखर्के आदि रहेका छन्।

ख) चराचुरुच्छी

यस गाउँपालिकामा पंक्षी प्रजातीमा राज धनेश, मयूर, कालो तित्रा, लुईचे, खैरो धनेश, सुगा, कण्ठे सुगा, मदन सुगा/दुईके सुगा, जुँगे सुगा, कालो गिद्ध, डंगर गिद्ध, लामो टुँडे गिद्ध, सिलसिले, कटुस टाउके मौरी चरी, जङ्गली लाटोकोसेरो, खैरो हाँस, सानो माटोकोरे, भुदुड, चिल, काँडे बाज, कण्ठे बाज, ढुकुर, ठूलो लहाँचे, छिर्के लहाँचे, कोइली, हुट्टी द्रयाउँ, कालो ढाडे लाहाँचे, भाद्रे, सानो जलेवा, सानो बकुला, कालो भूँडीफोर, चिभे, तोप चरा, कोकले, जुरेली/बुलबुल, गाजले चरी, धोबी चरा, रानी चरी, कालिज, निलकण्ठ, बट्टाई, कुथुके, ठूलो चमेरो, भँगेरी बाज, थोप्ले लाटोकोसेरो, बकुला, मलेवा आदि प्रमुख छन्।

ग) घस्ते जीवजन्तुहरू

यस गाउँपालिकामा विशेष गरी घस्ते जीवजन्तु अन्तररार्त धामन, तिरीच, घोरगराईच, हरियो काना, सुगा सर्प, दुई मुखे, पानी सर्प, डोम जातका सर्प, गोहोरा, सुन गोहोरो, कछुवा पाईएका छन्। यी सरिसृपहरूमध्ये तिरीस, सुगा सर्प, सुनगोहोरो पनि यहाँ पाईन्छन्।

घ) कीरा फट्याङ्गाहरू

मौरी, खागो, पुत्को, कठेउरी, गोब्रेकीरा, जुका, विच्छी, खजुरो, भुसिलो, बारुलो, उडुस, अरिंगाल, शड्खेकीरा, वच्छूँ, माकुरा, बअरिमोठे, डाँस, पतेरो, साङ्गो, लामखुट्टे सर्वै प्रकारका किरा फट्याङ्गाहरू आदि।

६.१.२ वन व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण (सरकारद्वारा व्यवस्थित, सामुदायिक, कबुलियती, धार्मिक र निजी वन)

सामुदायिक वन

गाउँपालिकामा आ.व २०७३-०१-०८ सम्ममा २२ वटा सामुदायिक वनहरूलाई वन उपभोक्ता समूहमा हस्तान्तरण गरिएको छ। विगतको समयमा थोरै जनसंख्याको तुलनामा प्रशस्त वन क्षेत्र भएकोले पनि वन संरक्षणभन्दा उपयोगमा मात्र जोड दिएको पाइन्छ तर गएको केही वर्षदेखि वन क्षेत्र वरिपरिका जनतामा नयाँ जागरण देखिएको छ, वन विकास गुरुयोजना, २०४६ ले प्राथमिकतामा राखेको सामुदायिक वन विकास

कार्यक्रममा यो गाउँपालिकाले महत्वपूर्ण भुमिका खेलेको छ। गाउँपालिकामा वनहरूको सडख्या धेरै भएपनि ती सबैलाई उपभोक्तालाई हस्तान्तरण गरीसकिएको छैन।

सामुदायिक वनको विवरण

सि . न.	सामुदायिक वनको नाम	वडा नं	क्षेत्रफ ल (हे.)	घरधुरी संख्या	कार्यसमिति			जन्मा वार्षिक स्वीकृत कटान		हस्तान्तरण मिति	कार्ययो जनाको अवधि
					म हि ला	पु रु ष	ज म्मा	काठ (घनफि ट)	दाउरा (भारी)		
१	खहरे	७, छापचोर	३८	१९१	५	८	१३	२५७.३	६४.०	२०५७-०९-०७	८
२	विसैना	७, झिरवास	३०.७ ५	१७८	२	९	११	१५०.२	२३५	२०५७-०९-०७	१०
३	मैदानकापा ताल	७, खसकोट	१२.२ ५	४१	६	५	११	३१.५८	११४	२०६२-११-१६	७
४	ठूलोपोखरा	७, खसकोट	१७.७ ५	८९	७	६	१३	३९.९	१५५. ८१	२०६५-१०-२१	८
५	शिखरकटेरी	६, खड्ग कोट	३२.५	५२	७	६	१३	३८.७५	२००. ०६	२०५७-०९-०७	८
६	उज्यालो	६, खड्ग	३४.२	९५	२	९	११	७४.०२	३३६.३	२०६५-	५

		कोट	५						४	०४-०६	
७	खड्कदेवी	६, खड्ग कोट	२६	६४	६	५	११	१११.७	६१.६	२०६६- ०१-१०	७
८	देतराली	६, देतराली	१०२.	५	१९८	९	८	१७	२३४.९	२५०.	२६७.१०- ०४
९	खमारिपाटा सिद्धधेथान	६, खमारी पाटा	१७	५६	५	४	९	६२.२३	३४.४	२०७०- ०३-१७	७
१०	तोलाकोट	६, तोला कोट	३०.५	६९	७	६	१३	२	१६०	२०७२- ०१-०८	५
११	जोरपाटी	४, पूर्तिघा ट	२७.८	५	५४	७	४	११	५.३५	७.०९	२०६५- १०-२१
१२	धेरेनी	४, पूर्तिघा ट	१३	३९	५	४	९	२०.२९	४०	२०६६- ०९-२६	५
१३	सत्यवती	५, फोकिश ङ	२३३	२२६	९	८	१७	१३४७	१०८५	२०६६- ०२-२५	६
१४	सिद्ध सत्यवती	५, फोकिश ङ	१९६.	४१४	१०	९	१९	४८९.६	१०७९	२०६७- ०३-१७	१०

१५	माछापुङ्गे	५, फोकिश ज़	५९.५	७५	९	६	१५	२५५.६	१८५	२०६९- ०२-३१	५
१६	करांसे	१, हर्मिचौ र	८.१२	४१	६	५	११	३२.१२	४४	२०५७- ०२-११	५
१७	हार्से	१, हर्मिचौ र	३१	२९०	१०	९	१९	६५.२४	५३	२०६७- ०३-२५	५
१८	सार्से महिला	१, हर्मिचौ र	६५.०	२७२	९	०	९	२९९.५	१९०	२०६७- ०३-२५	५
१९	सान्दीप	१, हर्मिचौ र	११	२२	६	५	११	१५४.९	१११.३	२०६८- १२-१४	
२०	भुल्केवाँधेखे ला	३, जयखा नी	७१.२	१२२	६	५	११	९२.२५	२४१.	२०६७- ०३-१७	१०
२१	देवीस्थान महिला	३, जयखा नी	१८	१३३	७	०	७			२०६८- ०१-०५	६
२२	थपेनी सिर्सेनी	२, अर्वेनी	३५.५	२५४	४	९	१३	१२८.३	३७८.	२०५७- ०२-११	५

स्रोत डिमिजन वन कार्यालय, गुल्मी

६.१.३ वृक्षारोपणका लागि खालि स्थान सम्बन्धी विवरण

स्थान	वडा	वनस्पती	क्षेत्रफल (रोपनी)
वरवाभा	१	खयर	३०
उपल्ला खण्ड	१	खयर	३०
सिम्ता	२	सिसौ, सल्ला	७
सिम्ता माथी	२	सिसौ, सल्ला	८
गैचरण लमसराड	३	सिसौ, चिलाउन	२०
गम्देरी-दमार-खोर्तक विच	४	चिलाउने, मौवा	२५
डाँडामुनी सर्यु खोला	४	ढाइरो, चिलाउने, साल	१५
तोलाकोट	६	सल्लो, पैयाँ, लाकुरी, उतिस	१२
उपल्लो कोरेङ्ग	६	लाकुरी, उतिस	२५
ओखलकाटे	७	लाकुरी, उतिस, चिलाउने	६
केटीचौर	७	लाकुरी, उतिस, पैयाँ	३
जुझारे	७	कटुस, चाप, मौवा	८
वरेली डाँडा	७	कटुस, चाप, मौवा	८
नाझे डाँडा	७	पैयाँ, चिलाउने, बास	३

६.१.४ दारपात जन्य विवरण

वडा नं	उपलब्ध हुने दारपात जन्य विवरण
१	साल, साभ, खयर, चिलाउने, कटुस, चोप
२	साल, खयर, चिलाउने, कटुस
३	खयर, चाप, चिलाउने, साल, उतिस, टुनि, सिमल, मौवा, हाडेकाफल, दुर्काफल, कटुस
४	साल, खयर, चिलाउने, कटुस, उत्तीस, मौवा, सिमल, सिसौ, टुनी
५	चिलाउने, कटुस, दारकालो, उत्तीस, मौवा
६	साल, सल्ला, कटुस, चिलाउने, मौवा, उतिस, चाप, अर्खलो, मल्लातो, मलाय, कदम,

	सिमल, खयर, कालीकाफल
७	चिलाउने, मल्लाता, कदम, सिमल, खयरसाल, सल्ला, कटुस,

स्रोत डिभिजन वन कार्यालय, गुल्मी

६.१.५ जडिबुटीको उत्पादन, सङ्कलनतथा निकासी सम्बन्धी विवरण

कालीगण्डकी गाउँपालिकाको वन क्षेत्रमा पाइने जडिबुटीहरूमा रिठा, टिमुर, सतावरी, वेदवास, सतुवा, मिर्मशी, बिखमारी, चन्दन, विलाजोर, कालीकाफल, पाषडमेद, शौर, पाचऔले, आकाश वेली, ब्रो कुरिलो, पखानवेद, दाल्चिनि, पावन, सतुवा, अमला, तेजपात, गँरास, चिउरी, हर्रे, वर्रे, राजवृक्ष, सजिवन, चिराँइतो लहरेगुर्जो, सुगन्धवाल, चुत्रो, अमला, रुदिलो, तितेपाती आदि जडिबुटीहरू सङ्कलनतथा विक्री हुने प्रसस्त सम्भावना रहेको देखिन्छ। गाउँपालिकामा उपलब्ध जडिबुटीहरू

क्र. स.	वडा नं	मुख्य जडिबुटीहरू
१	१	कालोकाफल, आकासवेली, सिकारी लहरो,
२	२	सतुवा, कालोकाफल, हरीचुर, बिखमा, गुर्जेगानो, टिमुर, सिखारी लहरो, सउर, चिप्ले किरा,
३	३	सतुवा, कालोकाफल, हरीचुर, बिखमा, गुर्जेगानो, टिमुर, सिखारी लहरो, सउर, चिप्ले किरा
४	४	गुर्जेगानो, सतुवा, चुत्रो, कालीकाफल, चाल्ने सिस्नो, जटामसी, बारवान वेद, कुमकुम, कुरीलो, चिराँइतो, बोझो, चिप्लेकान, घोटार्पे, अशोक, घिउकुमारी, अमला, असुरो, कुरीलो
५	५	कुमकुम, कुरीलो, चिराँइतो, बोझो, हर्रे वर्रे, अमला, आकासवेली, विषमारे, सतुवा, कालीकाफल,
६	६	हर्रे वर्रे, अमला, आकासवेली, सिकारी लहरो, शौर, कालीकाफल, विलाजोर, जाँखी, घोटार्पे, वोहरी, अजम्वरी, चिराँइतो, बोझो
७	७	हर्रे वर्रे, अमला, आकासवेली, सिकारी लहरो, शौर, कालीकाफल, विलाजोर, जाँखी, घोटार्पे, वोहरी, अजम्वरी, चिराँइतो, बोझो, बगेटे

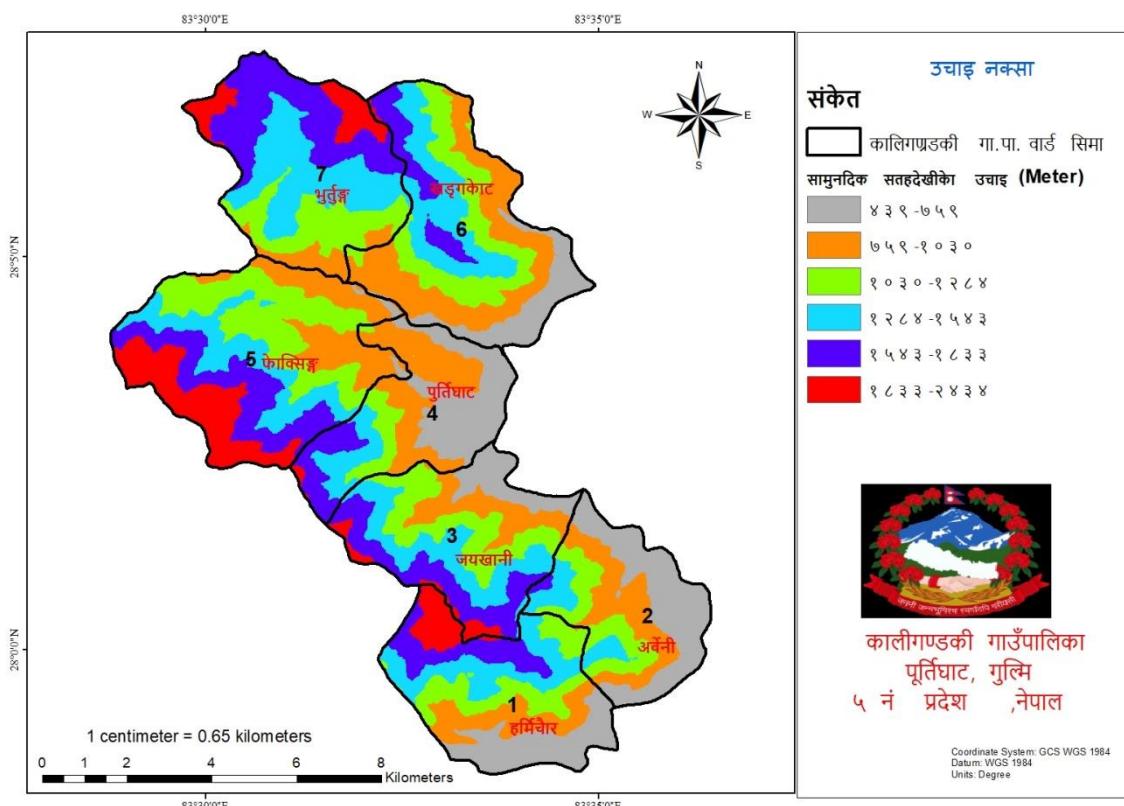
स्रोत डिभिजन वन कार्यालय, गुल्मी

यसरी यस गाउँपालिकाका सात वटै वडाहरूमा प्रसस्त मात्रामा विभिन्न वहुउपयोगी जडिबुटीहरू रहेकोले यिनी हरूको प्रशोधन गरी आर्युवेदिक औषधीको रूपमा प्रयोगमा त्याउन सके चिकित्सा क्षेत्रमा सफलता हासिल गर्नुका साथै आर्थिक अवस्था सुदृढ गर्न सकिन्छ।

६.१.६ वन संरक्षणका लागि चालु पर्ने कदम

राष्ट्रिय, सामुदायिक र संरक्षित वनहरूलाई सघनीकरण गर्दै तिनीहरू भित्र गैरकाष्ठ पैदावार र बहुमूल्य जडिबुटीहरूको उत्पादन गर्नु नितान्त आवश्यक छ। राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय बजारको विश्लेषण गरी गैरकाष्ठ पैदावारमा आधारित जडिबुटी प्रशोधन उद्योगको स्थापना तथा सञ्चालनतर्फ सरकारी तथा गैरसरकारी सङ्घसंस्था हरूको संलग्नता हुनु नितान्त आवश्यक देखिन्छ। गाउँपालिकामा जनसंख्याको चाप बढ्दै गएको र उन्नत जातका पशुहरूको तुलनामा स्थानीय अनुत्पादक पशुहरूको सङ्ख्या पनि उच्च रहेको देखिन्छ। यी अनुत्पादक पशुहरूको अनियन्त्रित चरिचरनको कारण राष्ट्रिय र संरक्षित वन क्षेत्रहरू अत्यधिक प्रभावित भएका छन् प्राकृतिक रूपबाट पुनरुत्पादन हुने गरेको पोथ्रा पोथ्रीहरू अनियन्त्रित चरिचरनले विनाश भइरहेका छन्। प्राकृतिक स्रोत र साधनहरूको दिगो उपयोगबाट नै मानव समाजको समुन्नत भविष्यको परिकल्पना गर्न सकिन्छ। जनताको सहभागिता र संलग्नतामा वन संरक्षणलाई सामुदायिक वन कार्यक्रम, कबुलियती वन कार्यक्रम र कृषि वन कार्यक्रम सञ्चालन गरी गरीब, असहाय, अपाङ्ग र महिला समुदायलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्ने देखिन्छ। वनको हैसियतमा समेत सुधार ल्याउन सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरूबाट हुन सक्ने सकारात्मक कार्यक्रमहरूलाई पहिचान गरी सहभागितात्मक सामुदायिक वन विकास कार्यक्रम अघि बढाउनु अत्यावश्यक देखिन्छ।

६.१.७ स्रोत नक्सा

६.२ जलस्रोत तथा जलाधार क्षेत्र

६.२.१ प्रमुख जलाधार र उपजलाधारको अवस्था

गाउँपालिकाका विभिन्न भौगोलिक क्षेत्र तथा वडाहरूमा फैलिएर रहेका नदी, खोलानाला तथा पोखरीहरूले विभिन्न किसिमका जलचरहरू र पंछीहरूलाई सुरक्षित वासस्थानको रूपमा आश्रय दिइरहेको पाइन्छ। साथै यस्ता जलाधार क्षेत्रबाट पशुहरूले पानी पिउने र किसानहरूले समेत सिंचाईको लागि पानीको प्रयोग गर्दछन्। मानव वस्तीको क्रमिक विकास साथै अनुत्पादक पशुहरूको चरीचराउ र उपयोगले प्राकृतिक जलक्षेत्रहरू सुक्ते सम्भावना रहेको छ।

६.२.२ पानीको मुहान सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	वडा नं	पानीको मुहान
१	१	गिदुवा, वकेवा, धोद्रे, भातावास
२	२	खोल्टेपानी, जुके खोला, चप्पदी, कामुखोला, सातमुरे, भिर पधेरा, गैरा खोला, तातोपानी खोला, मुखेडाँडा, ढाव खोला, ठुलो पधेरा
३	३	सुख्खा पोखरी, मुलपानी, भुल्के खोला, ओखर गैरा, पानीगैरा, गहते
४	४	ह्वाड खानी, केङ्गे खोला, गम्दरी मुहान, भुल्के मुहान, तिरसुले मुहान
५	५	केङ्गे खोला, कुलेखानी, घुर्लुके, घोडघोडे, सामाखोरीया, धनसारे गैरा, तारेपहरो, स्वोखोला
६	६	छरछरे खोला साँध, नेगा, ढाव मुल, लेरेड, राजुका रुख, कलौदी, लमसै, जोगदी
७	७	निचेटी, गाढापानी, जुकेपानी, धुवाखोला, लाकुरीवोट, पातल, घोरघोरे, हिले खस्कोट, राजुकावोट, टुनिखोला

६.२.३ नदी तथा खोला सम्बन्धी विवरण

क्र. सं.	खोला	वडा नं.	क्र. सं.	खोला	वडा नं.

੧	ਧੋਵੇ ਖੋਲਾ	੧	੨੩	ਭੀਸਿਡ ਖੋਲਾ	੪
੨	ਠੁਲਾ ਖੋਲਾ	੧	੨੪	ਦਹਰਾ ਖੋਲਾ	੫
੩	ਆਦਿ ਦੂਮੀਚੌਰ ਖੋਲਾ	੧	੨੫	ਲੁਡ ਖੋਲਾ	੫
੪	ਫਿਡ ਖੋਲਾ	੧	੨੬	ਗੈਦੀ ਖੋਲਾ	੫
੫	ਫਿਡ ਹਮਿਚੌਰ ਖੋਲਾ	੧	੨੭	ਕੇਡਗੇ ਖੋਲਾ	੫
੬	ਬਡਾਰੇ ਖੋਲਾ	੧	੨੮	ਅਧੇਰਿ ਖੋਲਾ	੫
੭	ਬੈਦੀ ਖੋਲਾ	੨	੨੯	ਸਾਈਡ ਖੋਲਾ	੫
੮	ਅਪਿ ਖੋਲਾ	੨	੩੦	ਸਵਣ ਖੋਲਾ	੫
੯	ਜੁਕੇ ਖੋਲਾ	੨	੩੧	ਜੈਦੀ ਖੋਲਾ	੬
੧੦	ਕਾਤ ਖੋਲਾ	੨	੩੨	ਸਿਸ਼ੀ ਖੋਲਾ	੬
੧੧	ਢਾਡ ਖੋਲਾ	੨	੩੩	ਗੈਦੀ ਖੋਲਾ	੬
੧੨	ਹੋਸਮਰਿ ਖੋਲਾ	੨	੩੪	ਕਲਾਡ ਖੋਲਾ	੬
੧੩	ਹੋਸਮਰਿ ਖੋਲਾ	੩	੩੫	ਛਰਛਰੇ ਖੋਲਾ	੬
੧੪	ਬਾਦੇ ਖੋਲਾ, ਪਾਨਿ ਗੈਰਾ	੩	੩੬	ਜੁਕੇ ਖੋਲਾ	੬
੧੫	ਪਾਟੇ ਖੋਲਾ, ਗੋਮਦੇਰਿ	੩	੩੭	ਲਮਸਈ ਖੋਲਾ	੬
੧੬	ਕਾਲੀਗਣਡਕਿ	੩	੩੮	ਲੇਡਗਾ ਖੋਲਾ	੬

१७	पाती खोला	४	३९	सेरे खोला	७
१८	पदमार खोला	४	४०	अर्चले खोला	७
१९	सस्जुड खोला	४	४१	त्रिवेदी खोला	७
२०	गौदी खोला	४	४२	गहते खोला	७
२१	राम्दी खोला	४	४३	काम खोला	७
२२	खानी खोला	४	४४	गौंदी खोला	७

६.२.४ तालतलैया र पोखरी र सीमसार क्षेत्र सम्बन्धी विवरण

क्र. सं.	पोखरीको नाम	वडा नं.	क्र. सं.	पोखरीको नाम	वडा नं.
१	भिर्जे पोखरी सिरकोट	१	३७	गौचरन पोखरी	६
२	देउराली पोखरी	१	३८	ठूलो पोखरा शिखर कटेरी	६
३	तोदालि पोखरी	१	३९	गाँउको पोखरी	६
४	तल्ला पोखरी	१	४०	सल्लेनीको पोखरी	६
५	सि पोखरी	२	४१	कोटकको पोखरी	६
६	भएकोट पोखरी	२	४२	खोरेको पोखरी	६

७	डाँडा पोखरी	२	४३	भञ्ज्याङ्ग पोखरी	६
८	जोर पोखरी	४	४४	रजाली पोखरी	६
९	सुख्खा पोखरी	५	४५	हरी पोखरी	६
१०	ठुलो पोखरी, लिटुड	५	४६	खोर पोखरी	६
११	जोगीखोला पोखरी	५	४७	नेटाको पोखरी	६
१२	हरि पोखरी, तोलाकोट	६	४८	गिद्वे दुङ्गा पोखरी	६
१३	भान्टारि पोखरी	६	४९	जाउनडाँडा पोखरी	६
१४	नेटा पोखरी	६	५०	आणे पोखरी	६
१५	ज्वालीको पोखरी	६	५१	छातागाडे पोखरी	६
१६	दमार पोखरी	६	५२	वरल्वा पोखरी	६
१७	दिवु पोखरी	६	५३	सुम्टा पोखरी	६
१८	खनियाँपाटा पोखरी	६	५४	जोरडी पोखरी	६
१९	राम्चे पोखरी	६	५५	चिलाउने डाँडा फलाँटे पोखरी	६
२०	गेदाश, ठुलो पोखरी	६	५६	भुइटोडके डाँडा पोखरी	६
२१	भीखमश	६	५७	कोलट डाँडा नागोखरी	६

	पोखरी				
२२	पारय पोखरी	६	५८	ढाव डाँडा पोखरी	६
२३	सत्पानि पोखरी	६	५९	ढोड डाँडा घम्की पोखरी	६
२४	सादेगौरा पोखरी	६	६०	सापाङ्गो डाँडा पोखरी	६
२५	चित्रिवोट, मुख्य पोखरी	६	६१	मरिक डाँडा पोखरी	६
२६	अगनदीरको पोखरी	६	६२	लिखेपानी डाँडा पोखरी	६
२७	तल्लो पधेरा पोखरी	६	६३	पधेरा पोखरी	६
२८	भुतदेउराली पोखरी	६	६४	माझघरे पोखरी	६
२९	जाउनडाँडा पोखरी	६	६५	अजपाल पोखरी	६
३०	तेलपोखे पोखरी	६	६६	दमार पोखरी	६
३१	सन्त्तेरि पोखरी	६	६७	पधेरा पोखरी	६
३२	कालीलेख पोखरी	६	६८	हिले पोखरी	७
३३	रातामाटा पोखरी	६	६९	ठुटे पिपल पोखरी	७
३४	सपाल्टी पोखरी	६	७०	सिमाना पोखरी धुवाखोला	७
३५	पछेरा दोत्सी	६	७१	वरली पोखरी	७

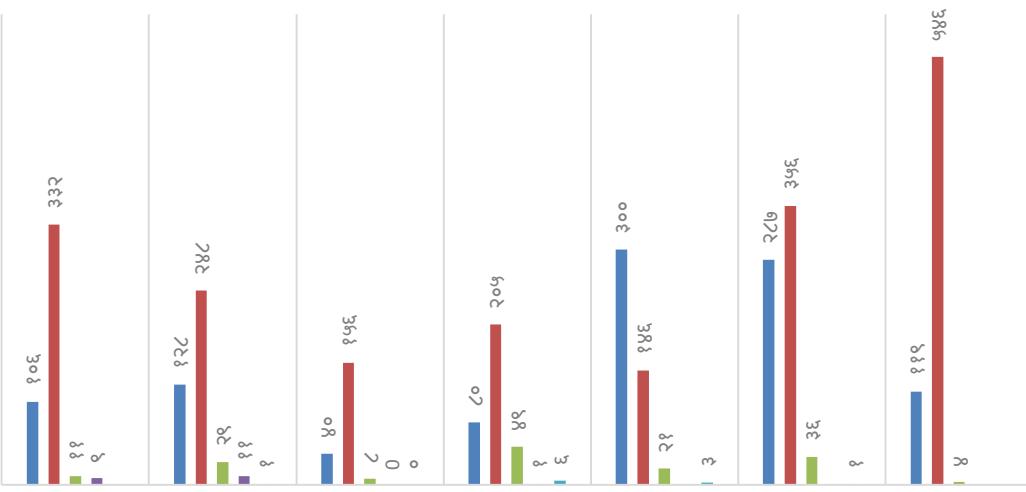
	खनियापाटा				
३६	वडेरे पोखरी	६	७२	राम्चे पोखरी	७

६.२.५ खानेपानी प्रयोगका आधारमा घरधुरी

वार्ड नं	व्यक्तिगत धारा	सार्वजनिक	मुल	कुवा	खोला
१	१०६	३३२	११	९	
२	१२८	२४८	२९	११	१
३	४०	१५५	८		
४	८०	२०५	४९	१	६
५	३००	१४६	२१		३
६	२८७	३५६	३६		१
७	११५	५३०	४		

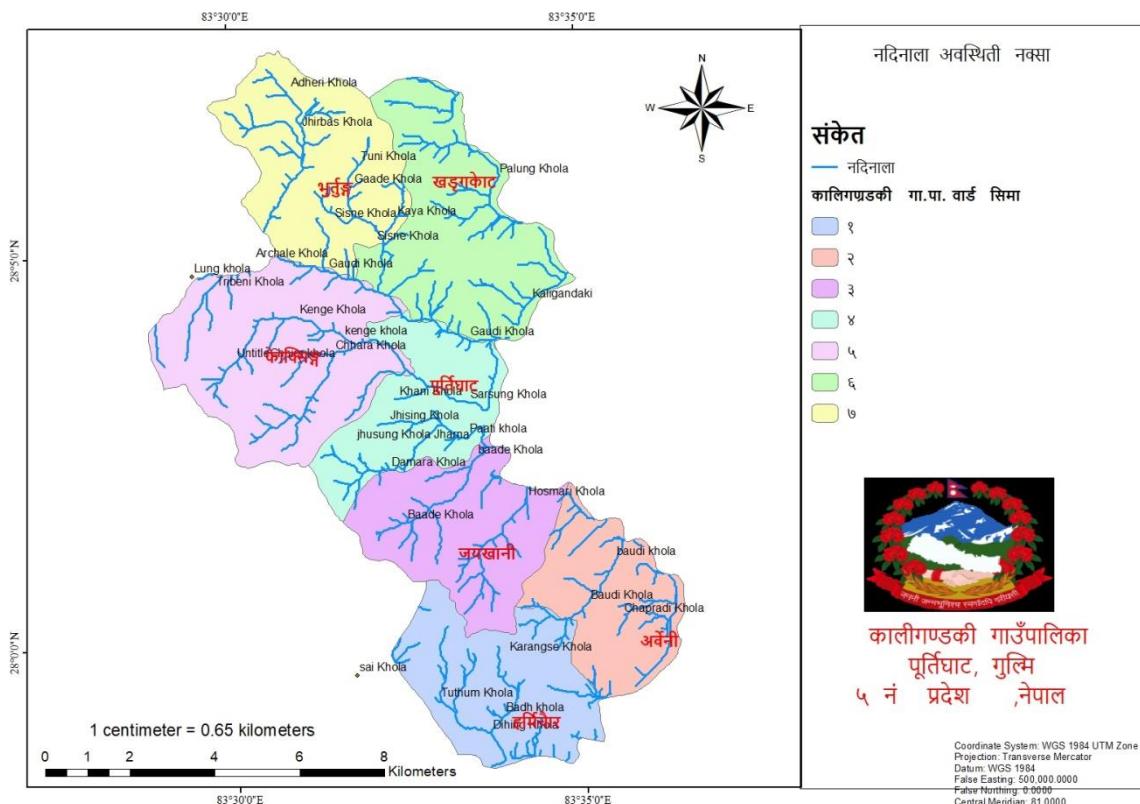
खानेपानीको स्रोतकोआधारमा घरधुरी

■ व्यक्तिगत धारा ■ सार्वजनिक ■ मुल ■ कुवा ■ खोला

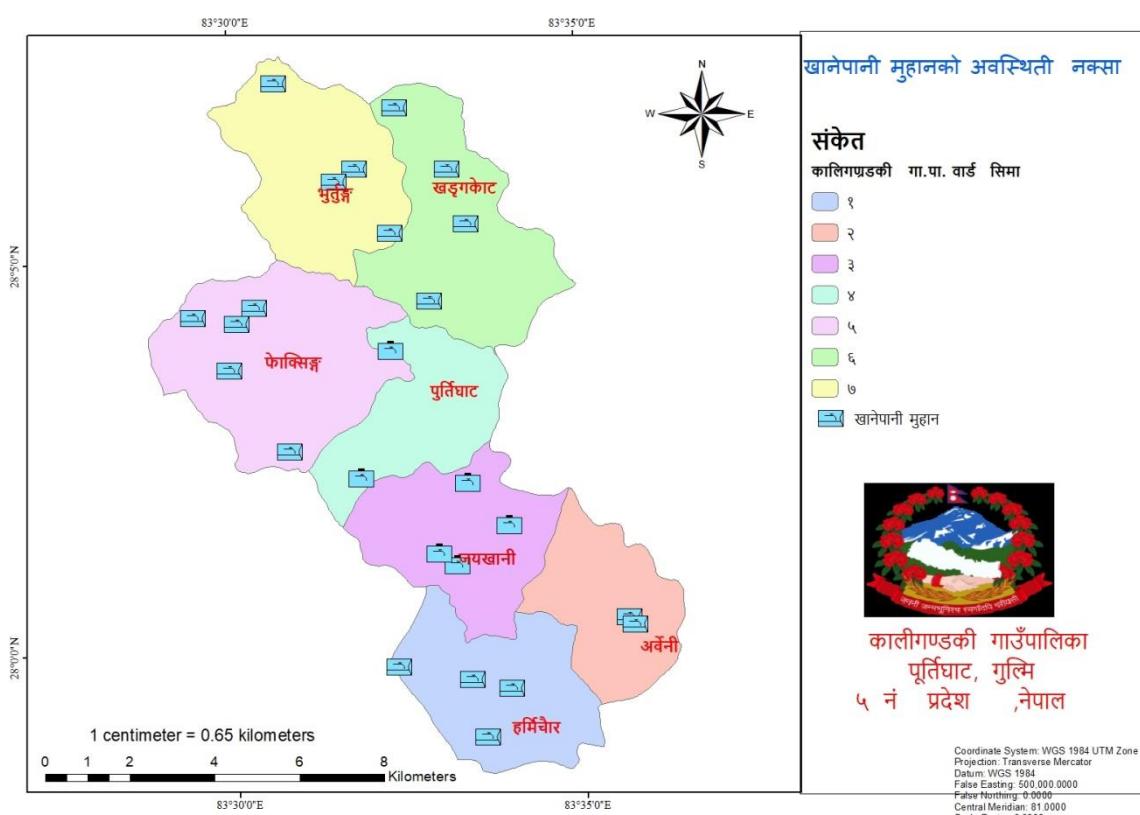

६.२.६ स्रोत नक्शा

नदीनालाको अवस्थिति

खानेपानी मुहान

६.३ जैविक विविधता र वातावरणीय सेवा

कालीगण्डकी गाउँपालिकाको पर्यावरणीय सन्तुलनका लागि पारिस्थितिक जैविक प्रणालीलाई सन्तुलितरूपबाट कायम राख्न वन, बनस्पती तथा प्राणीहरू बीचको स्थापित सम्बन्धलाई दिगोरूपमा कायम राख्न सजगता अपनाउनुपर्ने देखिन्छ। दिगो विकासका निम्नि पूर्वाधार विकासको क्रममा हुने विनासलाई न्यूनीकरण गर्न नितान्त आवश्यक छ। वातावरणीय असन्तुलनले बनस्पती वा प्राणीहरूको क्रमिक ह्लास र विनास हुँदै अन्ततः लोप हुने अवस्था हुन सक्छ। विषम हावापानीमा विभिन्न जात जातिका प्राणी र बनस्पती रहेको यस गाउँपालिकामा बन संरक्षण र सम्बद्धनको कार्यमा स्थानीय बासिन्दाहरूको सहभागिता अपरिहार्य हुन पुरोको छ। यिनै कुराहरूलाई मध्यनजर गरी २०५७ सालमा स्थानीय बासिन्दाहरूलाई आफ्नो दैनिक उपभोग्य बन पैदावारको उपलब्धता गराउने उद्देश्य राखि सामुदायिक बन दर्ता गर्ने कार्यको थालनी भएको पाइन्छ।

मानव जीवनको लागि जैविक विविधताको संरक्षण अपरिहार्य छ। दैनिक जीवनको लागि आवश्यक काठ, दाउरा, घाँसको लागि मात्र नभई पारिस्थितिक तथा जैविक प्रणालीको सन्तुलनको लागि समेत जैविक विविधताको महत्वलाई दृष्टिगत गरी हाल यस गाउँपालिकामा सामुदायिक बनजस्ता अवधारणाहरूलाई व्यवहारमा लागु गरिएको छ। यसै सन्दर्भमा बन वरिपरी बढिरहेको जनसङ्ख्या, चोरी निकासी र आगामी दिनहरूमा उक्त बन क्षेत्रले मार्गोको आधारमा आपूर्ति गर्न नसक्ने बन पैदावारको हैसियतलाई विचार गर्दा यस क्षेत्रको जैविक विविधता व्यवस्थापन कार्य चुनौतीपूर्ण बन्दै गएको छ। हाल सामुदायिक बनहरू बन संरक्षण, सम्बद्धन तथा सदुपयोगमा सहभागि भइरहेका छन्।

यस गाउँपालिकामा पाइने प्रमुख बनस्पतीका प्रजातिहरूमा, साल, सिसौ, सिमल, जामुन, कदम, खयर, वोहरी, खमारी, बकाईनो, इपील, टिक, वर, पिपल, बेल, अमला, निम, पलाँस, आँप, कटहर, लिची, वयर, काँशीअमला, राजवृक्ष, अशोक, समी, मसला, बडहर, अम्बा, केरा, कागती, भोगटे, दारिम, तित्री, फडिर, असारे, साज, सादन, कुम्भी, हर्ता-बर्ता, हल्लुडे, सिरीस, कुसुम, क्यामुना, दवदबे, टुनी, कर्मा, मालती, पाचपांते, सतिसाल, कुम्भी। यसै गरी धिस्ने जन्तुहरूमा हरहरे, सिरिसे, धामन, हरेउ, ढोडिया, सुनगोहोरो, छेपारो, सर्प, गद्यौला, जुका, अन्य किटपतझ्ग आदि र चराचुरुङ्गीहरूमा कोइली, मैना, सुगा, ढुकुर, लुइँचे, गौथली, काग, भँगेरा, मयुर, हुटिदयाउँ, हुचिल, जुरेली, भद्रायो, चिल, बाज, कोटेरा, बटाइ, चिबे, भ्याकुर, फिस्टो, रूपी, गिढ, धनेश, कालिज, लाटोकोसेरो, चमेरो, हाँस, परेवा, कुखुरा, तित्रा, धोबी चरो, हाडफोरुवा, कन्याडकुरुड, भद्राई, सारस आदि प्रजातिका स्थानीय र आप्रवासी चराचुरुङ्गीहरू पाइन्छन्।

गाउँपालिकाको हावापानीले जीवजन्तु र बनस्पतिहरूलाई संरक्षित गर्न सकिने खालका वासस्थान उपलब्ध गराइएको भएतापनि वातावरण संरक्षण र जैविक विविधताका ठोस योजनाहरू नहुँदा जैविक विविधता संरक्षणमा उल्लेख्य सफलता हासिल हुन सकेको छैन। स्थानीय कला संस्कृतिहरूको विविधतालाई जरोना गर्दै धार्मिक, ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र पर्यटकीय दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण ठानिएका विभिन्न स्थानहरूको समेत संरक्षण गर्नुपर्ने देखिन्छ।

६.३.१ आरक्ष क्षेत्र

यस गाउँपालिकामा रहेको थाप्लेको वनलाइ नेपाल सरकारले आरक्ष क्षेत्र घोषणा गरेको छ ।

६.४ पार्क तथा उद्यान सम्बन्धी विवरण

वडा नं	पार्क तथा उद्यान रहेको स्थान	अवस्था
१	रेप्का देखी कालिगण्डकी र आधीको सँगम विच	५०० मि. सुरुड मार्ग र रमणीय पिकनिक स्पोर्ट
३	कनौटा पार्क	मन्दिर, बगैचा रहेको
६	भुइटोड्के पिकनिक स्पोर्ट	पिकनिक जान सकिने
७	दानसिङ पिकनिक स्पोर्ट	खेलमैदान र पिकनिक जान सकिने
९	पातल वनभोज स्थल, भुर्तुङ्ग	वनभोज स्थल

६.५ विपद् जोखिम व्यवस्थापन

६.५.१ जोखिमयुक्त (संवेदनशिल स्थानमा बसोबास गरेका परिवार) विवरण

वार्ड नं	जोखिमयुक्त स्थान	विपदको किसिम	घरधुरी
१	गिदुवा	पहिरो	२०
	चिउरे, बान्द्रे	पहिरो	२२
	तुथूम वसिनी	पहिरो	३०
	दिहिङ	आगलागि	२७
२	तिलार	पहिरो	१५
	कोरीडोर अर्वैनी	पहिरो	७
	भञ्ज्याड	पहिरो	१०
	फेदी मनधारा	रिडरोड पहिरो	१५

३	नयाखानी	पहिरो	२४
४	भाडखर्क	पहिरो	१०
	खोत्रक	पहिरो	९
	सिरेनी दमार	आगोलागि	३०
५	कुडापानी	पहिरो	२
	पोखरापरी	पहिरो	३
	राम्चे	पहिरो	६
	लुडरिड	पहिरो	७
	रिनि गाउँ	पहिरो	१५
	लमकरा	पहिरो	१०
६	चिउरीवोट	पहिरो	२२
	खमारीपाटा	पहिरो	
	दिम	पहिरो	२
	भुते देउराली	पहिरो	३
७	नयागाउँ भट्टेटोला	पहिरा	४०
	नेटा	पहिरा	५
	छिस अधेरीखोला	पहिरा	३
	ओखलकोट	पहिरा	४

६.५.२ विपद्/प्रकोपबाट भएको मानवीय र भौतिक क्षतिको विवरण

वार्ड नं	विपद्/प्रकोप	ठेगाना/स्थान	मानवीय क्षति	भौतिक क्षति	रकम

१	पहिरो	गिदुवा र तुथूम		७ घर पूर्ण/आशिंक	२० लाख
	आगलागि	दिहिड		२७ घर आगलागि	६० लाख
२	पहिरौ	कमेरे खोला, कान्छी कुलो		कुलो मासीएको	२० लाख
३	वाढी	मिल/घर बगायको			५ लाख
५	पहिरो	सिम्ले साँझबोट		खेत बगाएको	२ करोड
		आटारी		मो.बा. पहिरो	७० लाख
		पूर्तिघाट फोकिशडग्ग मो.बा.		१३ घर र गोठ	
६	पहिरो	खनियापाटा		१ घर	२ लाख
		चिउरीवोट		१५ घर	३० लाख
७	पहिरो	नेटा	विस्थापित	१ घर	८ लाख
		धुवाखोला	विस्थापित	१ घर	५ लाख

६.५.३ विपद्को किसिम अनुसार जोखिमको समय

गाउँपालिकामा हुन सक्ने संभावित प्रकोपको विवरण

क्र. सं.	प्रकोप	विद्यमान अवस्था	समय
१	पहिरो	गाउँपालिकाका विभिन्न भिरालो र कमजोर क्षेत्रहरुमा वर्षेनी पहिरो जाने गरेको । यसले धनजनको समेत क्षति गर्नेगरेको ।	विशेषत असार देखि असोज सम्म

२	भुकम्प	भूकम्पिय जोखिमका दृष्टिले नेपाल विश्वको ११ औं स्थानमा रहेको र गाउँपालिकामा भुकम्प प्रतिरोधात्मक भवन कमै मात्रामा भएको, भवन आचार संहिता पूर्ण रूपमा लागु नभएको	जुनसुकै समयमा
३	बाढी	गाउँमा विशेषतः साना ठुला नदी/खोलाहरू बग्ने गरेको र वर्षायाममा नदी तथा खोलाहरूले आसपासका भूभागहरू वर्षेनी कटान गरी क्षति पुच्याईरहेको छ।	जेष्ठ-असोज
४	आगलागि	गाउँको धेरै जसो भु-भागमा घनावस्ती रहेका र अति विपन्न समुदायका घरहरू सचेतना अभाव, अग्नी नियन्त्रण यन्त्रको अभाव, चुल्होमा आगो सल्काउँदा मट्टीतेलको प्रयोग गर्नु र सलाई लाईटरजस्ता आगो बाल्ने वस्तुहरू बच्चाले खेलाउँदा आगलागिका घटना बढी हुने गरेको।	चैत्र-जेष्ठ
५	महामारी	प्रकोपका रूपमा भाडापखाला लगायतका पानी जन्य रोग बढ्ने गरेको, सोत साधन अभाव र जनचेतना कमी, अनुकूल क्षमताको अभाव।	विपद्, पछि, अन्य समयमा
६	वर्डफ्लू, अन्य फ्लू	अव्यवस्थित कुखुरा पालन, स्वाइन फ्लू, आदि	जुनसुकै समयमा
७	जड्गली जनावर आतंक	गाउँको वनजड्गल वरिपरि बसोबास भएको क्षेत्रहरू	जुनसुकै समयमा
८	मौसमी सुख्खा	पानी नपरेमा नहरको सिचाई नपुगेका भागहरू	असार - भदौ
९	किट आतंक	जलवायु परिवर्तन, बढी विषादि प्रयोगका कारण लाभकारी चरा, किरा लोप	खेती मौसम
१०	चट्याङ, असिना	बढी जसो वर्षायाम र पानी परेको समयमा	जुनसुकै समयमा
११	कोभिड १९	कोरोना को समस्या विश्वभर बढ्दै जादा यस गा.पा. मा पनि यसको समस्या बढ्न सक्छ।	जुनसुकै समयमा

६.५.४ विपद्बाट क्षतिग्रस्त सार्वजनिक संरचना तथा पुर्वाधार विवरण

वार्ड नं	क्षतिग्रस्त सार्वजनिक संरचना तथा पुर्वाधार	ठेगाना	विपदको किसीम	समय
१	द्वोन्द्व	गा.वि.स. कार्यालय,		२०५८

		हर्मिचौर		
५	पक्की पौवा	देउराली	पहिरो	२०७५
	बिहुतपोल	ठुलो पोखरी, लितुड	मो. बा. पहिरो	२०७५
२	सिचाइ पोखरी	डाँडा	मो. बा. कटान	२०७५
	सिचाइ कुलो	फोस्रा	मो. बा. कटान	२०७५
	माओवादी ढोन्द	गा. वि. स. कार्यालय	आगजनी	२०५८
४	ढोन्द	प्रहरी चौकी, पूर्तिघाट		२०५८
		बडा कार्यालय, पूर्तिघाट		२०५८
६	घुमाउने पुल	घुमाउने	आर. सि. सि. पुल	२०७२
	कोरेङ्ग नि. मा. वि	कोरेङ्ग	भवन	२०७२
७	प्रारम्भीक नि. मा. वि	भुर्तुङ्ग	आशिंक क्षति	

६.५.५ विपद् व्यवस्थापनको पुर्व तयारीका उपायहरू

सि. नं.	विपद्	गतिविधि
१	पहिरो	<ul style="list-style-type: none"> पहिरोको जोखिम तथा त्यसबाट उत्पन्न हुन सक्ने समस्या समाधानका लागि सार्वजनिक सूचना प्रवाह गर्ने । सवारी साधन, गोदाम आदिको भरपर्दो व्यवस्था मिलाउने । पहिरो को समयमा वैकिल्पक संचार तथा विद्युत सुविधाको व्यवस्था गर्ने । पहिरो को समयमा बस्न मिल्ने सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने । बस्ती तथा खुलास्थानबाट अस्पताल सम्म जाने सडकहरूलाई

		<p>समयमा नै मर्मत सम्भार गर्ने ।</p> <ul style="list-style-type: none"> पहिरो जोखिममा रहेका बस्तीहरुको पहिचान गरि उनिहरुको आपतकालीन सुरक्षा व्यवस्था मिलाउने । पहिरो को समयमा वैकिल्पक संचार तथा विद्युत सुविधाको व्यवस्था गर्ने । पहिरो को समयमा बस्न मिल्ने सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने
२	बाढी	<ul style="list-style-type: none"> बाढी को जोखिम तथा त्यसबाट उत्पन्न हुन सक्ने समस्या समाधानका लागि सार्वजनिक सूचना प्रवाह गर्ने । सवारी साधन, गोदाम आदिको भरपर्दो व्यवस्था मिलाउने । बाढी को समयमा वैकिल्पक संचार तथा विद्युत सुविधाको व्यवस्था गर्ने । बाढी को समयमा बस्न मिल्ने सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने बस्ती तथा खुलास्थानबाट अस्पताल सम्म जाने सडकहरुलाई समयमा नै मर्मत सम्भार गर्ने । आश्रय स्थलका लागि विद्यालय, गा.पा. तथा बडा कार्यालय भवन, स्वास्थ्य चौकी, गोदाम, मन्दिर आदी पहिचान गर्ने । बाढीमा परेकालाई उद्धार गर्नको लागि उद्धार सामाग्री सहित खोज तथा उद्धार टोली तथा योजना तयारी गर्ने । बाढी आउने सम्भावित समयमा सुरक्षा निकायहरुलाई तैनाथी अवस्थामा राख्न अनुरोध गर्ने । खानेपानी व्यवस्था तथा ढल निकासको सरसफाई र मर्मत सम्भार गर्ने । बाढीको समयमा शुद्ध पीउने पानीको व्यवस्था गर्ने । बाढीबाट जोखिमपूर्ण बडा, टोल तथा समुदायको पहिचान गर्ने बाढी, पहिरो तथा डुवानको जोखिममा रहेका बस्तीहरुको पहिचान गरि उनिहरुको आपतकालीन सुरक्षा व्यवस्था मिलाउने । मुख्य नदिहरुमा बाढीको बहाव मापन गरी पुर्व सूचनाको व्यवस्था मिलाउने ।

		<ul style="list-style-type: none"> ● बाढी निकासका उपायहरूको पहिचान गरी कार्यान्वयन गर्ने । ● बाढी नियन्त्रका लागि आवश्यक पर्ने वोरा, तारजाली आदिको भण्डारण गर्ने ।
३	आगलागी	<ul style="list-style-type: none"> ● आगलागी नियन्त्रणका लागि आवश्यक पर्ने सामाग्रीको यथोचित व्यवस्था मिलाउने । ● घरमा पानीको श्रोत व्यवस्थापन गर्ने । ● बारुणयन्त्रको व्यवस्था गर्ने । ● बारुणयन्त्र संचालन कोषको व्यवस्था गर्ने । ● सबै घरसम्म बारुणयन्त्र जानसक्ने सडकको निर्माण गर्ने । ● ठुला संरचनाहरूमा क्यपभ मभतभअतयच तथा छ्वभ बविक कथकतभ जडान गर्ने । ● हरेक घर, कार्यालय, संरचना तथा गाडीमा छ्वभ भृतज्ञनगष्कभच राख्न प्रोत्साहित गर्ने । ● आगलागीमा परेकालाई उद्धार गर्नको लागि उद्धार सामाग्री सहित खोज तथा उद्धार टोली तथा योजना तयारी गर्ने । ● गाउँपालिकाका लागि बारुणयन्त्र तथा आगलागी नियन्त्रकको व्यवस्था गर्ने ।
४	भूकम्प	<ul style="list-style-type: none"> ● वडास्तरमा खोज तथा उद्धारका लागि उद्धार टोली तथा स्वयंसेवीटोलीको विकास गर्ने । ● खोज तथा उद्धारका लागि आवश्यक पर्ने सामाग्रीको व्यवस्था गर्ने । ● भुकम्प आएको वेला के गर्ने के नगर्ने सम्बन्धमा सर्वसाधारणलाई तालिम प्रदान गर्ने । ● बत्ती, मेशीन आदि बन्द गर्न अभ्यस्त तुल्याउने । ● भुकम्प आएको अवस्थामा कहाँ भेला जम्मा हुने भन्ने कुरा पहिला नै निश्चित गर्ने । ● माअप, ऋयखभच, ज्यामि को अभ्यास गराउने । ● झटपट भोलाको व्यवस्था गर्न प्रेरित गर्ने ।

		<ul style="list-style-type: none"> ● जरुरी टेलीफोन नम्बरहरू सधै आफ्नो साथमा राख्ने । ● विपद्को समयमा वैकल्पिक संचार तथा विद्युत सुविधाको व्यवस्था गर्ने । ● भुकम्प पश्चात तत्काल जम्मा हुनका लागि खुला स्थानको पहिचान गरी सबैलाई सुसुचित गर्ने ।
५	खडेरी	<ul style="list-style-type: none"> ● खडेरी सहन गर्न सक्ने जातको वालीनाली लगाउने । ● वैकल्पिक बालीको विकास गरी खेतीपाती गर्ने । ● वैकल्पिक रोजगारी तथा जिविकोपार्जनको व्यवस्था मिलाउने । ● आपतकालीन प्रयोगका लागि आकाशे पानी तथा खोलाको पानी जम्मा गर्न पोखरी, ताल, ड्याम आदिको निर्माण गर्ने । ● खाद्य सुरक्षामा ध्यान दिने । ● खाद्य भण्डारण गरी परेको बेला वितरण गर्ने । ● हरेक घरमा जल भण्डारण प्रणालीको विकास गर्ने ।
६	महामारी	<ul style="list-style-type: none"> ● बाढी, भुकम्प जस्ता ठुला विपद् पश्चात महामारी फैलन सक्ने खतरालाई मुल्याङ्कन गर्दै सरसफाई तथा तुरुन्त उपचारको व्यवस्था मिलाउने । ● महामारी फैलनु पुर्व नै उपचार गर्नको लागि स्वास्थ्यकर्मी तथा जगेडा औषधीको व्यवस्था मिलाउने । ● सुविधा सम्पन्न स्वास्थ्य केन्द्रको व्यवस्था गर्ने । ● सम्भावित महामारीको सचेतनाका लागि फोन, स्थानीय रेडियो, पत्रपत्रिका, एफ.एम. आदिको प्रयोग गरी सावधानी तथा पुर्व सूचना प्रवाह गर्ने । ● पर्याप्त शुद्ध पिउने पानीको व्यवस्था मिलाउने । ● यथेष्ट मात्रामा औषधीको भण्डारण गर्ने । ● स्वास्थ्यकर्मी, डाक्टर, एम्बुलेन्स तथा हेलीकप्टरको रोप्टर तयारी तथा सम्झौता गरी परेको बेला छिटो उपचार तथा उद्धारको व्यवस्थालाई र्यारेटी गर्ने ।

७	हुरी बतास	<ul style="list-style-type: none"> विपद्को समयमा वैकल्पिक संचार तथा विद्युत सुविधाको व्यवस्था गर्ने । हुरी बतास लागेको बेला सर्वसाधारणलाई घर भित्र बस्न सुसुचित गर्ने । हुरी बतासका कारण हुन सक्ने दुर्घटनामा परेका व्यक्तिलाई उद्धार गर्न टोली, औषधी तथा सवारी साधन तयारी अवस्थामा राख्ने ।
८	चट्याड	<ul style="list-style-type: none"> चट्याडको जोखिम तथा त्यसबाट उत्पन्न हुनसक्ने समस्या समाधानका लागी सार्वजनिक सूचना प्रवाह गर्ने । चट्याड पर्ने बेला सर्वसाधारणलाई घर भित्र बस्न सुसुचित गर्ने । चट्याडमा परेका व्यक्तिलाई उपचार तथा उद्धार गर्न टोली, औषधी तथा सवारी साधनको व्यवस्था गर्ने । अग्लो रुखहरु, विद्युतको पोल आदीको मुनि नबस्ने । विद्युतीय उपकरणहरुको प्रयोग नगर्ने ।
९	सर्पदंश	<ul style="list-style-type: none"> बिरामीलाई छिटो भन्दा छिटो अस्पताल पुऱ्याई उपचारको व्यवस्था मिलाउने । धामीभाकी तथा भारफुकजस्ता अन्यविश्वास युक्त कार्यमा लाग्न नदिने । बिरामीलाई हौसला प्रदान गर्ने । गाउँपालिकामा सर्पदंश उपचार केन्द्रको स्थापना गर्ने ।
१०	वन्यजन्तु आक्रमण	<ul style="list-style-type: none"> वन्यजन्तुको जोखिम क्षेत्र तथा समुदाय पहिचान गरी सुरक्षा व्यवस्था मिलाउने । वन्यजन्तुलाई धपाउने प्रणालीको विकास गर्ने । घाइतेलाई छिटो भन्दा छिटो अस्पताल पुऱ्याई उपचारको व्यवस्था मिलाउने ।

६.५.६ कालिगण्डकी गाउँपालिकाको भुकम्प प्रभावितहरूको विवरण

गा . पा . जम्मा लाभग्राही : १०७०

सम्झौता गरेका लाभग्राही : १०४९

वडा नं	१	२	३	४	५	६	७
पहिलो किस्ता							
दोस्रो किस्ता	३७	९४	६६	१४३	१९५	२४३	१३५
तेस्रो किस्ता	२९	८२	५८	१०७	१३८	१८९	११३

स्रोत : कालिगण्डकी गाउँपालिका राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण शाखा

६.५.७ कालिगण्डकी गाउँपालिकाको भुकम्प प्रभावितहरूको अन्य जानकारी

१. भुकम्प प्राधिकरण बाट ईन्जिनियर आउनुपुर्व बनेका मापदण्ड विपरितका घर सदृख्या: १६६

२. भुकम्प प्राधिकरणबाट ईन्जिनियर आउनुपुर्व मापदण्ड विपरित बनेका एकमुस्ट रकम पाउने सदृख्या: ६०

३. भुकम्प प्राधिकरणबाट ईन्जिनियर आउनुपुर्व मापदण्ड विपरित बनेका तर हालसम्म तेस्रो किस्ता प्राप्त नगर्ने सदृख्या: १०६ (जुन अहिले प्रक्रियामा रहेको)

गाउँपालिकामा दर्ता भएका जम्मा गुनासो कर्ता सदृख्या: ६७०

गाउँपालिका बाट पुनः जाच भएको गुनासो कर्ता सदृख्या: ६७०

गुनासो बाट फर्छ्यौट गर्दा आएका लाभग्राहि सदृख्या: ६९

प्रवलिकरण (Retrofitting) जम्मा लाभग्राहि : ७२

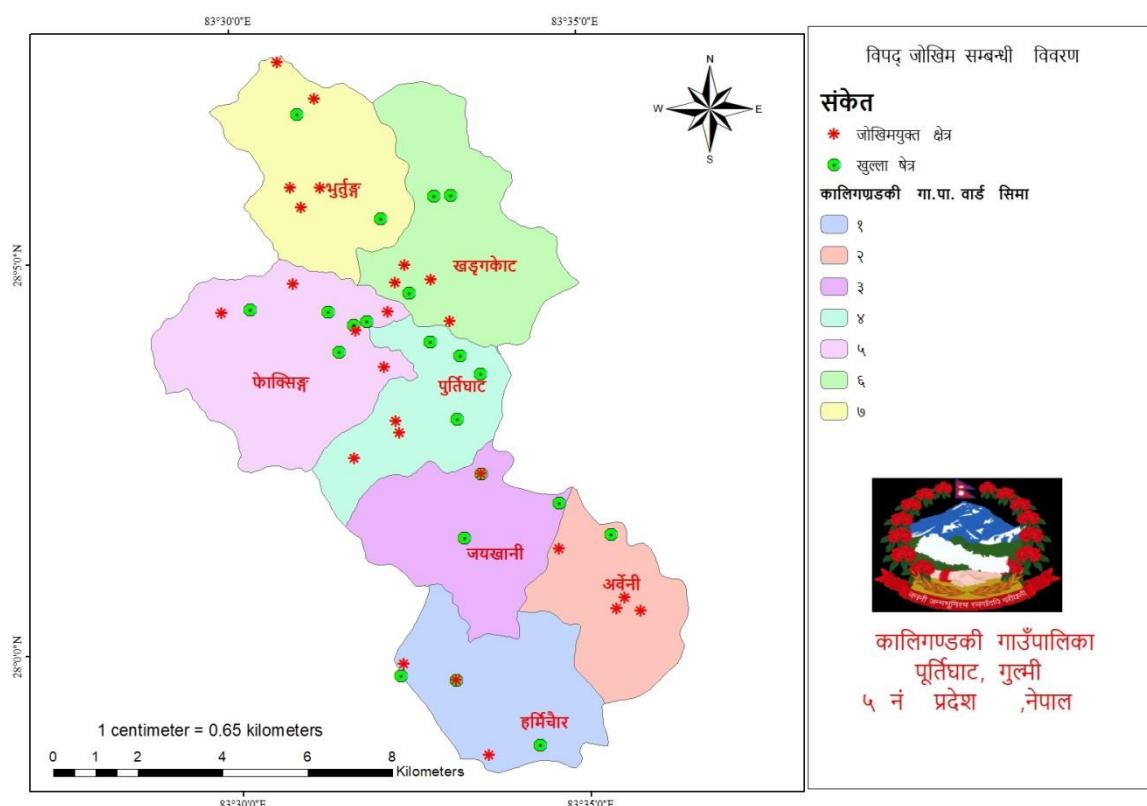
गुनासो बाट आएका प्रवलिकरण (Retrofitting) : ४२

स्रोत : कालिगण्डकी गाउँपालिका राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण शाखा

६.५.८ खुला क्षेत्र सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिकामा धेरै क्षेत्रहरु खुला क्षेत्रको रूपमा लिन सकिन्छ, जस्तै स साना खेलमैदानहरु, चौर, विधालयका चौर, बारीहरुलाई खुला क्षेत्रको रूपमा प्रयोग गर्न सकिन्छ, तर घना वस्तीहरूको विकास नभएको हुदा आधिकारीक रूपमा खुला क्षेत्र बनाइएको छैन ।

६.५.९ स्रोत नक्शा

परिच्छेद ७: भौतिक विकासको अवस्था

७.१ यातायात पुर्वाधार

७.१.१ सडक संजालको विव्यापान अवस्था

पूर्वाधार विकासका लागि एक प्रमुख मेरुदण्ड हो । समग्र समाजको विकास गर्ने पूर्वाधारको विकास हुनु जरुरी हुन्छ । हरेक समुदाय देखि लिएर वस्ती वस्तीको आर्थिक तथा सामाजिक विकासको लागि आवश्यक आधारभूत पूर्वाधार सडक, यातायातको सबै भन्दा कम खर्चिलो माध्यम हो । उद्यमशिलता र विकासको लागि खास गरी यातायात सेवा, विद्युतीकरण, सञ्चार सुविधा, आवास सुविधा जस्ता आधारभूत भौतिक पूर्वाधार अपरिहार्य हुन्छन् । तर यस्ता पूर्वाधारमा सरकारले यथोचित तरिकावाट कार्यान्वयन गर्न सकेको अवस्था भने छैन । वास्तवमा विकासको लागि पूर्वाधार अनिवार्य सर्त हो ।

कालिगण्डकी कोरीडोर राष्ट्रीय राजमार्ग मध्यविन्दु सुनौली कोरला ४७२ कि.मी सडक खण्ड मध्य करिव ३० कि.मी कालिगण्डकी गाउँपालिका भित्र पर्दछ । यस कोरीडोर सँग जोडिएका गाउँपालिकाको मुख्य ग्रामिण सडकहरु निम्न छन् ।

वडा नम्बर	सडकको नाम	जोडिने वस्तीहरु		लम्बा (कि.म.)	अनुमानी त चौडाइ (मि.)	प्रकार (कच्ची, ग्रामेल, कालो पत्रे)	अनुमानीत लाभान्वित घरधुरी
		देखि	सम्म				
१	कालीगण्डकी कोरीडोर			३०	८	कच्ची	गाउँपालिका को मुख्य सडक
१	हर्मिचौर दिहिङ गिदुवा मो. वा.	हर्मिचौर	गिदुवा	४. ५	४	कच्ची	११०
१	वकेवा मो.वा.	वकेवा फेदी	वकेवा गाउँ	१	४	कच्ची	२५
१	एकीनास भर्दालकोट तुथुम मो .वो	हर्मिचौर	तुथुम	२	४	कच्ची	४५

१	भर्दालकोट श्रीकोट देउराली रिडरोड	भर्दालकोट	देउराली	२. ५	४	कच्ची	२००
१	गणेश मन्दिर चिवुरी करिडोर	गणेश मन्दिर	चिवुरी	१	४	कच्ची	१५०
१	रेप्का हर्मिंचौर मो.वा.	रेप्का	हर्मिंचौर	१. ५	४	कच्ची	३५००
२	सेतिवेणी भञ्ज्याङ्ग कोट चएकोट दभौखानी हुदै राक्से मो. वा.	सेतिवेणी	राक्से	२४	६	कच्ची	३५०
२	सेतिवेणी सानचौर ज्ञानोदय प्रा.वि तिलाहार मो. वा.	सेतिवेणी	तिलाहार	७	४	कच्ची	९०
२	दभौखानी निगारे मोटरबाटो	दभौखानी	निगार	२. ५	४	कच्ची	३०
२	सँगमचोक हुदै घिमसेन जुके मो.वा.	सँगमचोक	जुके	०. ८	४	कच्ची	२०
२	दभौखानी निगारे विसौना मोटरबाटो	दभौखानी	विसौना		४		६०
२	अर्वेनी ठोटनेरी भएकोट विसौना मोटरबाटो	अर्वेनी	विसौना		४		५०
२	मुलपानी मोटरबाटो	मुलपानी	सेतिवेणी सानाचौर पिपलडाङ्गा ढाव कालिका मोटरबाटो	४	४ .	कच्ची	२९

३	बेल्टारी जयखानी सिद्धवावा मोटरबाटो	बेल्टारी	जयखानी	७	४	कच्ची	११८
३	पातीखोला फुर्से लम्सराङ्ग ओखरभञ्ज्याङ्ग मोटरबाटो	पारीखोला फुर्से	लम्सराङ्ग ओखरभञ्ज्याङ्ग	१०	४	कच्ची	१२३
३	पानीगैरा सत्यवती मोटरबाटो	पानीगैरा	सत्यवती		४		
४	पूर्तिघाट जोखुम भाडखक दमार मो. बा.	पूर्तिघाट	दमार		४.५	कच्ची	११०
४	पूर्तिघाट डाँडा फोक्सिङ्ग मो. बा.	पूर्तिघाट	फोक्सिङ्ग		८	ग्रभेल	४००
४	पूर्तिघाट वकेङ्ग लपर्तुङ्ग कुनापानी गौदी खोला मो. बा.	पूर्तिघाट	गौदी खोला		४	कच्ची	१५०
४	पूर्तिघाट फुर्से मो. बा.	पूर्तिघाट	फुर्से		४	कच्ची	२००
५	पूर्तिघाट फोक्सिङ्ग रवाघा मो.बा.	पोखरीपाटा तल्लोटोल मोटरबाटो	रवाघा	१४	८	ग्रभेल	४५०
५	लुडीडाँडा रिडरोड लितुड नि.मा.वि. मो.बा.	लितुड नि.मा.वि.	लितुड नि.मा.वि.	१	४	कच्ची	३०
५	जोगीटोला लुडरीड वास्टुड मो.बा.	जोगीटोला	वास्टुड	२.	३.५	कच्ची	३५

५	खानीगाउ चैया चालीसे लमकरा मो.बा.	खानीगाउ	लमकरा	४	३.५	कच्ची	२००
५	लमकरा करापु मो.बा.	लमकरा	करापु	१.२	३	कच्ची	६०
५	वसाद मल्याड मो.बा.	वसाद	मल्याड	१.१	३	कच्ची	५०
५	कुनापानी मल्याड लुडरीड गिठावोट मो.बा.	कुडापानी	गिठावोट	२. ५	४	कच्ची	१५०
५	चालीसे देउराली वतासे लुडरीड मो.बा.	चालीसे	लुडरीड	३	३.५	कच्ची	१४०
५	जोगीटोला चैया मो.बा.	जोगीटोला	चैया	१.३	३.५	कच्ची	१०३
५	जनकल्याण मा.वी. पधेरा चैया मो.बा.	जनकल्याण मा.वी.	चैया	१. ५	३	कच्ची	११०
५	पोखराचौर डाँडावारी गौडा उपल्लो गुर्दुम मो.बा.	पोखराचौर	उपल्लो गुर्दुम	१.२	३	कच्ची	७०
५	खोटेडांडा मर्दीखोला कल्सेखोला ज्यामिरे मो.बा.	खोटेडांडा	ज्यामिर	३	३	कच्ची	१५०
५	रिनी गाउँ धनसार मो.बा.	रिनी गाउँ	धनसार	०. ६	३	कच्ची	७०
५	क्वाङ्ग बल्ली मोटरबाटो	क्वाङ्ग	बल्ली	२	३	कच्ची	३५
५	मल्लेङ्ग सिम्ले साजवोट कृषि सडक	मल्लेङ्ग	साजवोट	०. ८	३	कच्ची	१००

५	माइ थान सत्यवती क्वाङ्ग बल्ली मोटरबाटो	माइ थान	बल्ली	५	३	कच्ची	सत्यवती पर्यटन मार्ग
५	लितुड नि.मा. वि. सुखा पोखरी मो.वा.(वैकल्पिक मार्ग)	लितुड नि.मा. वि	सुखा पोखरी	०. ८	३	कच्ची	४५०
६	कुडापानी छापचौर खनियापाटा मोटरबाटो योजना	कुडापानी	खनियापाटा	५	७	कच्ची	१२०
६	तिलकचोक थुमवेसी मोटरबाटो	तिलकचोक	थुमवेसी	६	४	कच्ची	७००
६	घुमाउने तल्लोकोरङ्ग सातदोवाटे मोटरबाटो	घुमाउने	सातदोवाट	१८	७.५	कच्ची	२०००
६	वरलवा रम्फै सपाडदे लुड मोटरबाटो	वरलवा	लुड	१८	५.५	कच्ची	३००
६	लेगा मोटरबाटो	सपाडदे	लेगा	४	५.५	कच्ची	३२
६	भुर्तुङ्ग तोलाकोट मोटरबाटो	तोलाकोट	भुर्तुङ्ग	५	५	कच्ची	१५०
६	भुर्तुङ्ग सपाडदे मोटरबाटो	सपाडद	भुर्तुङ्ग	२	५.५	कच्ची	५७
६	वरलवा रम्फै मोटरबाटो	वरलवा	रम्फै	३	८	कच्ची	६३

६	तिलकचोक देउराली मोटरबाटो	तिलकचोक	देउराली	२	४	कच्ची	११६
६	उर्लेनी चापाकोट देउराली मोटरबाटो	उर्लेनी	तोलाकोट	७	५	कच्ची	२५०
६	वरलवा लेगा मोटरबाटो						
७	कायखोला छापचौर सातदोवाटो सडक	कायखोला	सातदोवाटो		६	कच्ची	७००
७	सोताफाट, खसकोट हिले धुवाँखोला मोटरबाटो	खसकोट	धुवाँखोला		४	कच्ची	धार्मिक पर्यटकीय क्षेत्र
७	धुवाँखोला लाकुरीवोट सिद्धबाबा कालीलेख मन्दिर मोटरबाटो	धुवाँखोला	कालीलेख		४	कच्ची	धार्मिक पर्यटकीय क्षेत्र
७	कायखोला भुर्तुङ्ग कराङ्गतुङ्ग , लाकुरीवोट धुवाखोला मो.बा.	कायखोला	धुवाखोला		३	कच्ची	१५०
७	त्रिवेणी छापचौर भुर्तुङ्ग तोलाकोट मोटरबाटो	त्रिवेणी	तोलाकोट		४	कच्ची	९००
७	नेटा भट्टोला हे.पो छापचौर मो.वा	नेटा भट्टोला	हे.पा		४	कच्ची	२००
७	नेटा नयागाउँ दानसिड मो.वा.	नेटा नयागाउँ	दानसिड		४	कच्ची	५००
७	गिड्वावोट किम्लेपाटा मो.वा.	गिड्वावोट	किम्लेपाटा		४	कच्ची	सिद्धबाबा जाने वाटो

७.१.२ सवारी सुविधा र रुट

क्र.सं.	सवारी रुट	सवारी छुटने स्थान	समय (विहान)	साधन
१	पूर्तिघाट बुटवल	पूर्तिघाट		सफारी पिक अप
२	कुशमेसेरा - पूर्तिघाट-बुटवल	पूर्तिघाट		बस
३	छापचौर - पूर्तिघाट-बुटवल	छापचौर		बस
४	फोकिशङ्ग लुडखोला - पूर्तिघाट-बुटवल	फोकिशङ्ग		बस
५	पूर्तिघाट-बुटवल	पूर्तिघाट		बस
६	पूर्तिघाट-बुटवल	पूर्तिघाट		बस
७	अर्वेनी-बुटवल	अर्वेनी		बस
८	हर्मिचौर-बुटवल	हर्मिचौर		बस

७.१.३ गाउँ क्षेत्रभित्र चल्ने सवारी साधन

प्रमुख सवारी साधनहरू

१. जिप
२. बस
३. मोटर साइकल
४. ट्रायाक्टर
५. ट्रक
६. स्कुटर

७.१.४ झोलुङ्गे पुल तथा पुलपुलेसा

वडा नम्बर	पुलको नाम	पुल भएको खोला वा खोल्सीको नाम	जोडिने वस्तीहरु		झोलुङ्गे/काठे /ट्रष्ट/ पक्की	लम्बाई (मि.)	अवस्था (राम्रो, ठिक, जीर्ण)	निर्मित साल
			देखि	सम्म				
१	कालीगण्डकी झ्याम वेली व्रिज	कालीगण्डकी नदी	हर्मिंचौर	मिर्मि	वेली व्रिज		ठिकै	
६	मिर्माणधीन घुमाउने पक्की पुल	गौदी खोला	घुमाउने	घुमाउने		४०		
१	मौनडाँडा झो.पु	कालीगण्डकी नदी	आदि	मौनडाँडा	झोलुङ्गे	१६५	ठिक	२०५२
१	रिट्टा भल्टुड झो.पु	भल्टुड खोला	रिट्टा	भल्टुड	झोलुङ्गे	२०	ठिक	निर्माणधिन
२	सेतिवेणी शिलाशालीग्राम झो.पु	कालीगण्डकी	अर्वेनी	सेतिवेणी	ट्रष्ट	७०	ठिक	
३	होस्मारी खोला झो.पु	होस्मारी खोला	जयखानी	अर्वेनी	झोलुङ्गे	७०	ठिक	२०५९
३	वान्दे खोला १ झो.पु	वान्दे खोला			झोलुङ्गे	७०	ठिक	२०५०
३	वान्दे खोला २ झो.पु	वान्दे खोला			झोलुङ्गे	७०	ठिक	२०६९
३	मुलपानी पर्वत झो.पु							निर्माणधिन
४	पूर्तिघाट झिम्चौर झो.पु	कालीगण्डकी नदी	पूर्तिघाट	झिम्चौर	फलामे	११३	राम्रो	२०३३
४	पूर्तिघाट पातीखोला	पातीखोला	पूर्तिघाट	कनौटा जोड्ने	फलामे	७०	राम्रो	

	ભો.પુ							
૪	ઘુમાઉને વરાહ ચૌર ભો.પુ		ઘુમાઉને	વરાહ ચૌર	ભોલુજ્જે	૩૫	રામ્બો	૨૦૭૫
૪	સર્સુડ ખોલા પક્કી પુલ	સર્સુડ ખોલા	પૂર્તિઘાટ	પૂર્તિઘાટ	પક્કી	૮	રામ્બો	૨૦૭૫
૫	લુડરીડ સાજવોટ ભો.પુ							
૫	લુડરીડ ભો.પુ	ગौદી ખોલા	સિમ્લે	ઓઢારે	ભોલુજ્જે	૬૦	ઠિકૈ	૨૦૫૫
૫	કુડાપાની ભો.પુ	ગौદી ખોલા	કુડાપાની	કોરેડ	ભોલુજ્જે	૭૦	ઠિકૈ	
૫	મુતીયા ભો.પુ	ગौદી ખોલા	મુતીયા	ગબ્દે	ભોલુજ્જે	૪૦	ઠિકૈ	૨૦૭૪
૫	લુડખોલા ભો.પુ	લુડખોલા	ફોકિશાડ્ગાળ	ભાર્સે	ભોલુજ્જે	૬૦	ઠિકૈ	૨૦૭૪
૫	એકલુડ ભો.પુ	એકલુડ	લુડદી	લમકરા	ભોલુજ્જે	૫૦	જિર્ણ	૨૦૫૦
૫	કેઝ્ઝ ખોલા ભો.પુ	કેઝ્ઝ	એકલુડ	ખોલા ખેત	કલભર્ટ	૩૦	ઠિકૈ	૨૦૭૬
	કેઝ્ઝ કલવોટ ભો.પુ							
૬	વરલવા ભો.પુ	પાલુડ ખોલા	રમ્ફે	બારલુડ	ભોલુજ્જે	૩૭	ઠિકૈ	૨૦૫૦
૬	વરલવા તલ્લો ભો.પુ	પાલુડ ખોલા	રમ્ફે	બારલુડ	ભોલુજ્જે	૩૬	ઠિકૈ	૨૦૪૦
૬	કએરેઘાટ ભો.પુ	પાલુડ ખોલા	તુપુડ	વિનકુના	ભોલુજ્જે	૩૬	રામ્બો	૨૦૭૬
૬	કોરેઝવેસી ભો.પુ	ગौદી ખોલા	ખડ્ગકોટ	પૂર્તિઘાટ	ભોલુજ્જે	૧૦૦	ઠિકૈ	૨૦૬૦
૬	જિમિરે ભો.પુ	ગौદી ખોલા	ખમિરી પાટા	પૂર્તિઘાટ	ભોલુજ્જે	૫૦	ઠિકૈ	૨૦૫૨

६	खनियापाटा पुच्छार भो.पु	गौदी खोला	खड्गकोट	फोकिशडग्ग	भोलुङ्गे	४५	ठिकै	२०४२
६	चुहदी भो.पु	गौदी खोला	खड्गकोट	फोकिशडग	भोलुङ्गे	४६	ठिकै	२०४०
६	गणेशथान भो.पु	पालुड खोला	नाथर	वइनकुना	भोलुङ्गे	४२	ठिकै	२०४२
६	तुपुड भो.पु	पालुड खोला	लेगाढाव	वइनकुना	भोलुङ्गे	२०	ठिकै	२०५२
	सिउदे खड्गकोट ट्रष्ट पुल				ट्रष्ट			
७	अर्चले खोला भो.पु	अर्चले खोला	अमराइ	गब्दे	फलामे	१०० मि.	राम्रो	२०७५
७	झिरवास स्वामी वोट कलभर्ट				कलभर्ट			

७.१.५ टाढाको बस्तीबाट सम्बन्धीत गाउ/नगरपालिकाको केन्द्र पुरन लाग्ने अनुमानित समय

क्र.स	वडाको टाढाको बस्ती	वडा कार्यालय	दुरी (कि.मी)	लाग्ने समय (पैदल)
१	गिदुवा	हर्मिचौर	९	२ घण्टा १५ मिनेट
२	भएकोट	अर्वेनी	८	१ घण्टा ३० मिनेट
३	छाप, लमसराड	जयखानी	९	२ घण्टा
४	सिरेनी	पूर्तिघाट	८	१ घण्टा ४५ मिनेट

५	वल्ली	फोकिसङ्ग	१०	२ घण्टा
६	उपल्लो लुड	खड्गकोट	१०	२ घण्टा
७	हिले	भुर्तुङ्ग	८	४५ मिनेट

७.१.६ वसपार्क तथा विसौनी सम्बन्धी विवरण

भखरै सडक पूर्वाधार विस्तार हुने क्रममा रहेको हुनाले वसपार्क निर्माण भएको छैन तर पनि वस विसौनीको रूपमा बाटोको छेउ, होटल हरुको अगाडि रहेको व्यक्तिगत वा सार्वजनिक जग्गालाई प्रयोग गरीदै आएको छ ।

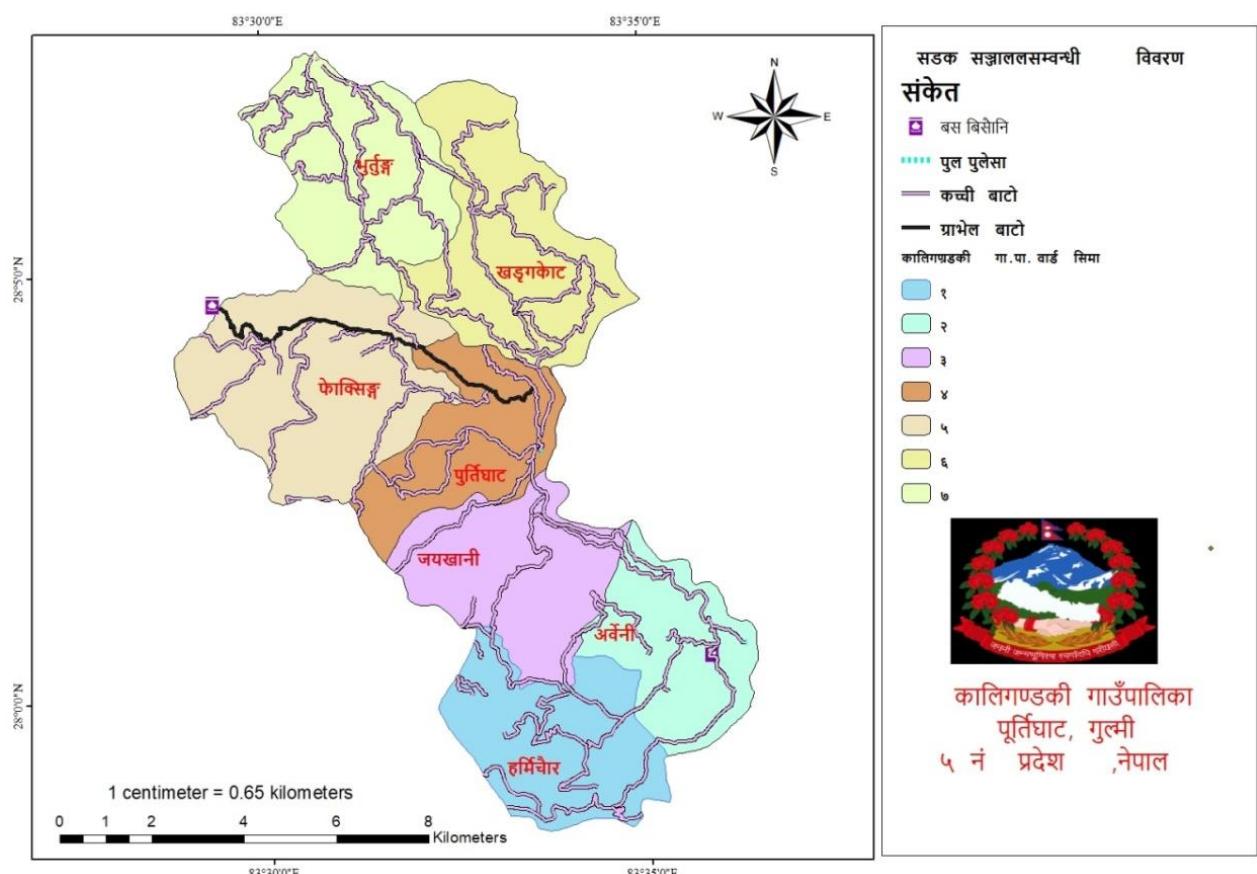
वस विसौनी रहेको स्थान	बडा नं	क्षेत्रफल
हर्मिचौर, फरिनडाडा	१	बाटोको छेउ
अर्वेनी	२	बाटोको छेउ
पूर्तिघाट	४	बाटोको छेउ
बेल्टारी	३	
फोकिसङ्ग	५	बाटोको छेउ
खड्गकोट, देउराली	६	बाटोको छेउ
भुर्तुङ्ग छापचौर	७	बाटोको छेउ

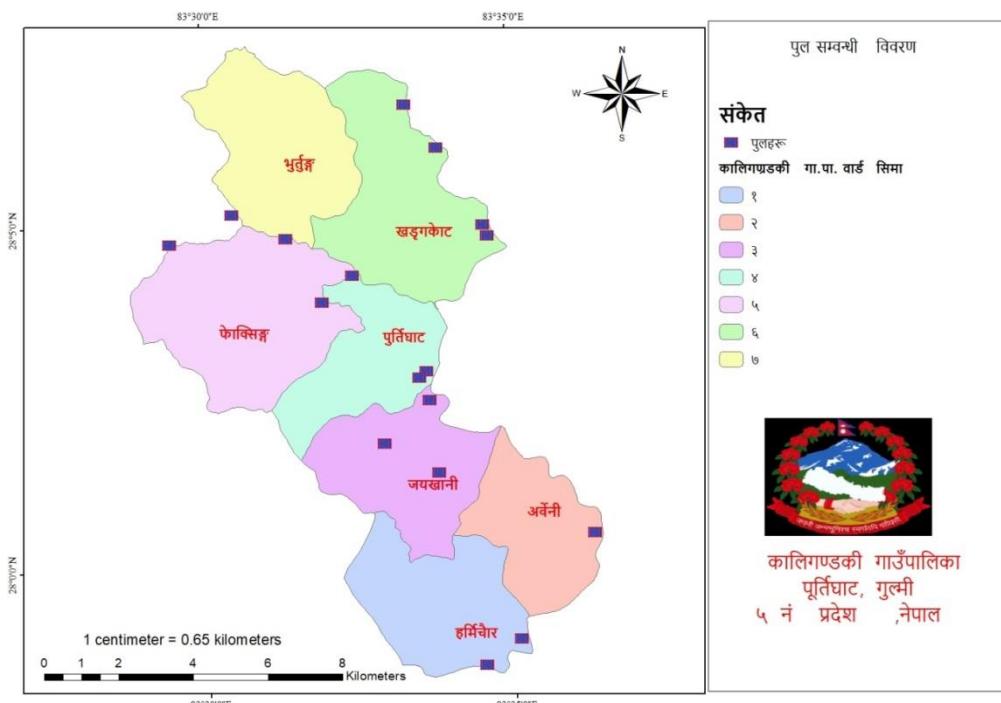
७.१.७ कालिगण्डकी कोरीडोर

नेपाल सरकारको राष्ट्रिय गौरवको आयोजना अन्तर्गत पर्ने कालीगण्डकी कोरीडोरको मध्यविन्दु यस गाउँपालीकामा पर्दछ । गाउँपालीकाको लाइफ लाइन को रूपमा लिइयको ४७२ कि.मि अन्तर्गत ३० कि.मि यस गाउँपालीकाका पाँच वटा बडाहरु, हर्मिचौर, अर्वेनी, जयखानी, पुर्तिघाट, र खड्गकोट संग जोडियको छ । विश्व अर्थतन्त्रका उदाउदा छिमेकी राष्ट्र चिन र भारत लाई नेपालको मध्यभाग बाट जोड्ने यस परियोजनाले

गाउँपालीका को मात्र नभइ राष्ट्रको अर्थतन्त्रमा महत्वपूर्ण भुमिका खेल्दछ । यस कोरिडोरलाइ व्यापारिक मात्र नभई नेपालको धार्मिक, सास्कृतीक, पर्यटकिय, पर्यापर्यटकिय दृष्टीकोणले निकै महत्वपूर्ण मानिन्छ । राजा महेन्द्र को पाला देखी महत्वपूर्ण ठानियको यस पुरानो व्यापारीक मार्ग विभिन्न समयमा राजनैतीक दल, बुद्धिजीवी, समाजसेवी तथा विकास प्रेमीहरूले गरेको सुभवुभ तथा सार्थक प्रयासले यस चरण सम्म आइसकेको छ । चिनको बुद्ध संस्कृती र भारतको हिन्दु संस्कृतीलाइ प्रत्यक्ष रूपमा जोडदा नेपालको पर्यटन पर्वद्वन हुनुका साथै कालीगण्डकी सभ्यताको संक्षण हुने देखिन्छ । सदरमुकाम देखी भौगोलिक हिसावले पछाडी परेका कालिगण्डकी गाउँपालीका लाइ यस परियोजनाले भौगोलिक हिसावले सहज बनाउनुका साथै यहाका जनताको आर्थिक तथा सामाजिक रूपान्तरणमा कोसेढुङ्गा सावित हुन सक्दछ । जल, जड्डल र जडिवुटी मा सम्पन्न धार्मिक तथा सास्कृतीक हिसावले ऐतिहासिक पहिचान बोकेको यस गाउँपालीका कालीगण्डकी कोरिडोरले जोडिदा यहाँको पर्यटन तथा व्यापार पर्वद्वन गरी आत्मनिर्भर अर्थतन्त्र तर्फ उन्मुखहुन सक्दछ ।

७.१.८ स्रोत नक्शा

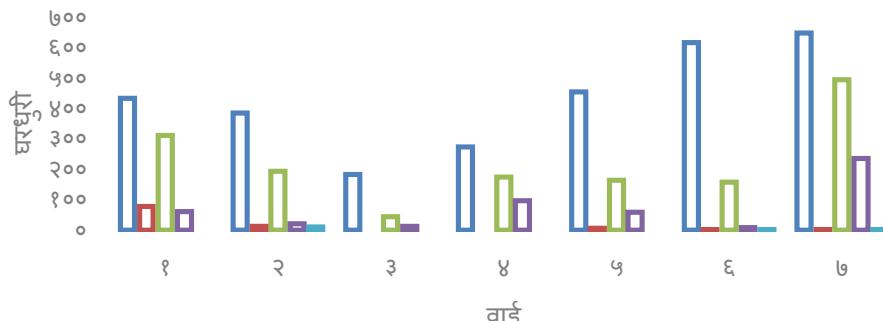
७.२ विद्युत तथा बैकलिपक ऊर्जा

७.२.१ इन्धन उपयोग विवरण (खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घर परिवार)

वार्ड नं	दाउरा	गोबर न्यास	एल पि जि	विधुत	अन्य
१	४३२	७८	३११	६१	
२	३८४	११	१९३	२०	९
३	१८२	०	४४	१२	
४	२७३		१७३	९६	
५	४५३	६	१६४	५८	
६	६१७	२	१५७	७	२
७	६४७	२	४९४	२३५	१
जम्मा	२९८६	९९	१५३६	४८९	१२

**खाना पकाउन प्रयोगहुने उर्जाको स्रोतको आधारमा
घरधुरी**

■ दाउरा ■ गोबर र यास ■ एल पि जि ■ विधुत ■ अन्य

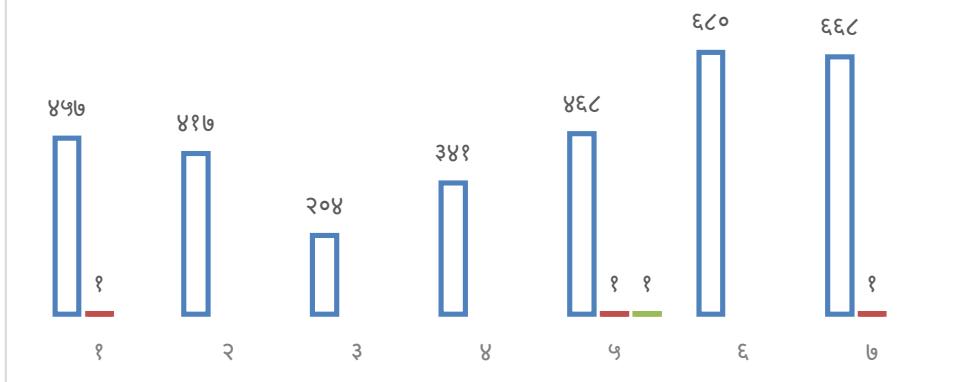

७.२.२ बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार

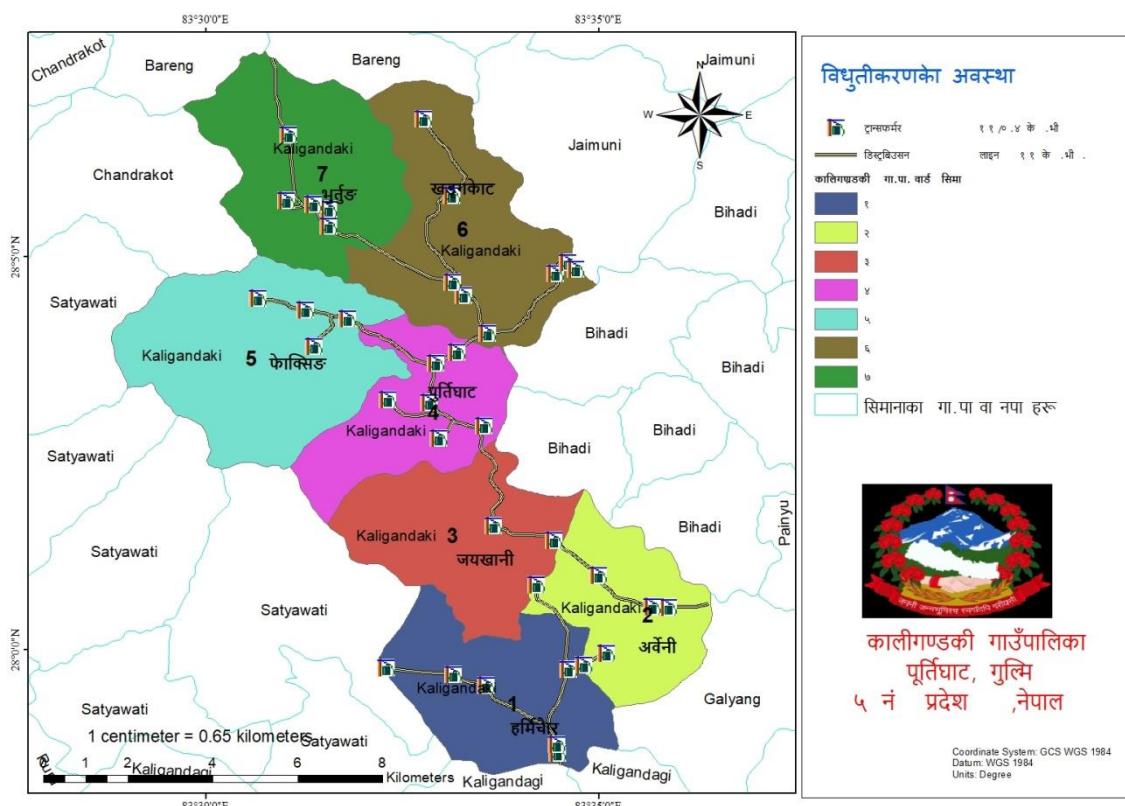
वार्ड नं	बत्तिबाल्न प्रयोगहुने उर्जाको स्रोत		
	राष्ट्रिय प्रसारण लाइन	मट्टीतेल	सोलार
१	४७७	१	
२	४१७		
३	२०४		
४	३४१		
५	४६८	१	१
६	६८०		
७	६६८	१	
जम्मा	३२३५	३	१

बतिबाल्न प्रयोगहुने उर्जाको स्रोत

■ राष्ट्रिय प्रसारण लाइन ■ मट्टीतेल ■ सोलार

७.२.३ स्रोत नक्शा

७.३ सञ्चार तथा प्रविधि

७.३.१ हुलाक तथा पत्रपत्रिका सम्बन्धी विवरण

हुलाक सेवा

गाउँपालिकामा आधा शताब्दीदेखि सञ्चार क्षेत्रमा सेवा पुऱ्याइरहेको हुलाक सेवा हाल गाउँपालिकाका विभिन्न वडाहरूमा कार्यरत छन्। गाउँपालिकाभित्र र गाउँपालिका बाहिर एवम् विदेशमा समेत हुलाक सेवा प्रदान गरीरहेको छ। हुलाक सेवा अन्तर्गत साधारण चिठीपत्रहरू, रजिष्ट्रि पत्रहरू, विमा पुलिन्दा, धनादेश सेवा र बचत सेवाहरू सञ्चालित छन्। यद्यपी संचार र यातायातको तीव्र र उच्च विकासले हुलाक सेवा प्रयोगकर्ताको सझ्या न्यून हुँदै गैरहेको छ।

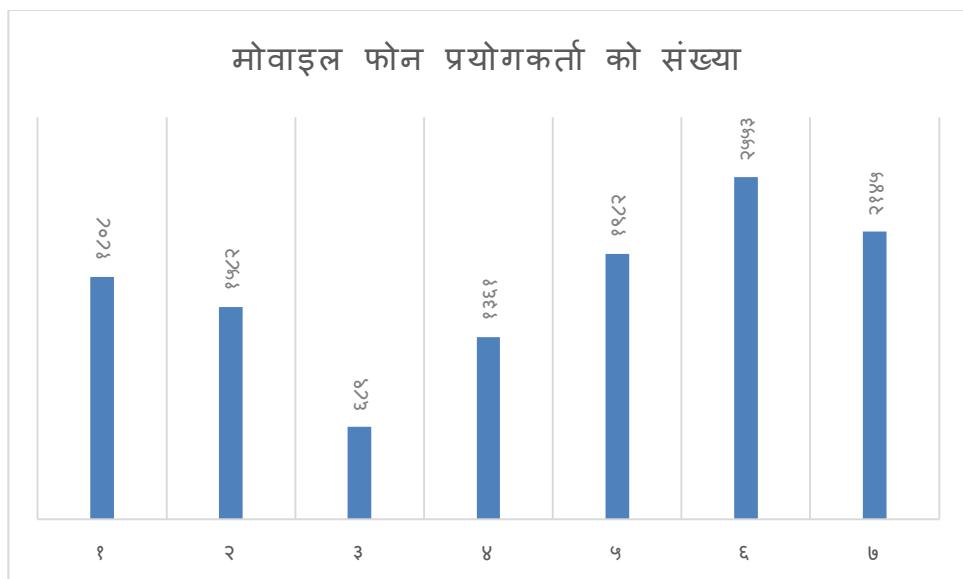
क्र.स	कार्यालय	ठेगाना	प्रमुख	फोन नं
१	हर्मिचौर अतिरिक्त हुलाक	हर्मिचौर	राधाकृष्ण पाण्डे	९८४६७३६०००
२	अतिरिक्त हुलाक, अर्वेनी	अर्वेनी	मायादेवी न्यौपाने	
३	अतिरिक्त हुलाक, जयखानी	जयखानी	तिलकराम श्रीस	
४	इलाका हुलाक, पूर्तिघाट	पूर्तिघाट	चुणामणि भण्डारी	९८४७०८७९१६
५	अतिरिक्त हुलाक, फोकिशङ्ग	फोकिशङ्ग	शुशिला थापा	९८६४५६५४९०
६	अतिरिक्त हुलाक, खड्गकोट	खड्गकोट	गिरीराज ढकाल	
७	अतिरिक्त हुलाक, भुर्तुङ्ग	भुर्तुङ्ग		

टेलिफोन/मोबाइल

सञ्चार प्रणालीको विवेचना गर्दा यस गाउँपालिकाका वडाहरूमा मोबाइलसेवा नेपाल टेलिकम, एनसेलजस्ता कम्पनीहरूले उपलब्ध गराएको देखिन्छ। ग्रामिण क्षेत्रहरूमा पातलो र छारिएको वस्ती भएकोले, केवल नेटवर्कबाट टेलिफोन सेवा पुऱ्याउन प्राविधिक कठिनाइको साथै, बढी खर्चिलो हुने देखिएकोले त्यस्ता स्थानहरूमा वायरलेस प्रणालीबाट सेवा पुऱ्याउनु पर्ने देखिन्छ।

वडा नं	मोबाइल फोन प्रयोगकर्ता को संख्या
१	९८०८
२	९५८२

३	६८९
४	१३६१
५	१९८२
६	२५५३
७	२१४५
जम्मा	१२१२०

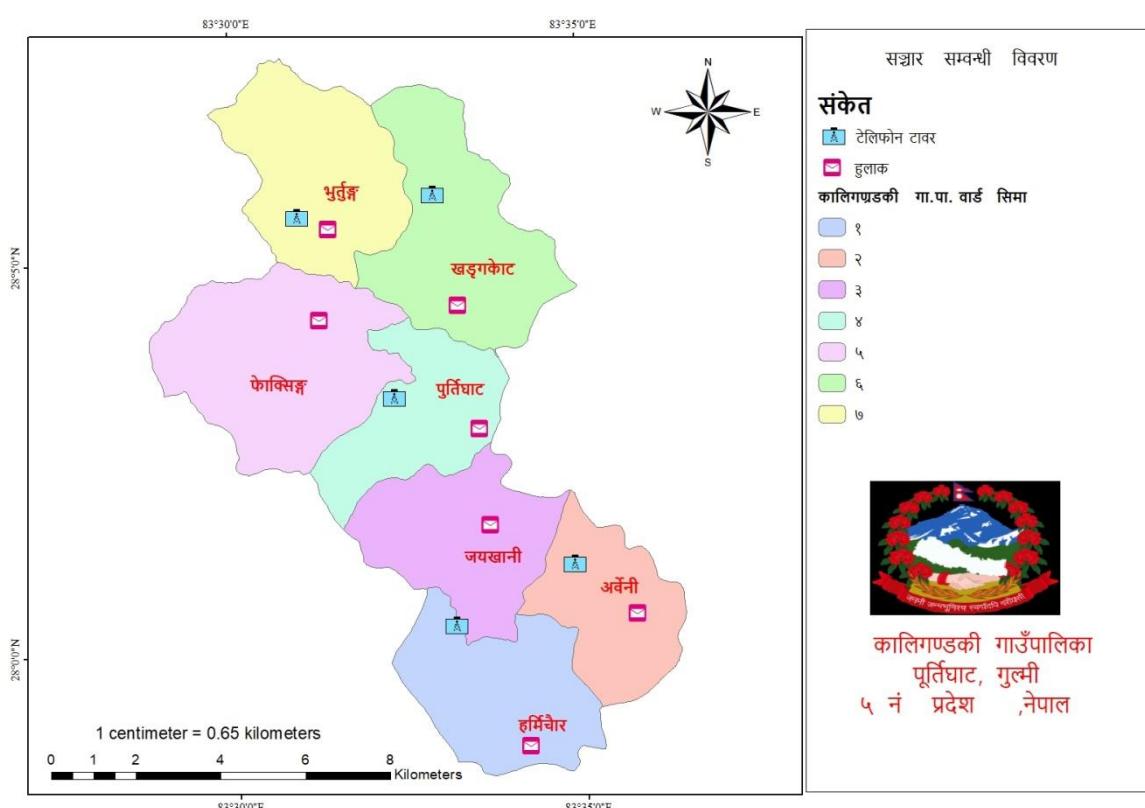
७.३.२ दुरसंचार सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	टावर	टावर रहेको स्थान	वडा नं
१	Smart Phone Tower	हिले	१
२	NTC Tower	कोट	२
३	NTC Tower	नयागाउँ	७
४	NTC Tower	डाँडा	४
५	NCELL Tower	तोलाकोट	६

७.३.३ आधुनिक सुविधामा पहुच सम्बन्धी विवरण

वडा नं	सवारी साधन सम्बन्धी विवरण					
	२ पाइप्रे	४ पाइप्रे	बस	ट्याक्टर	हेवी भेइकल	टिपर
१	८२	८	०	६	१	
२	५४	७	१	२	१	
३	१९	२	०	०	०	०
४	३१	६	१	२	०	१
५	४०	५	१	१	२	०
६	४२	६	०	०	०	०
७	४३	६	०	२	२	०
जम्मा	३११	४०	३	१३	६	१

७.३.४ स्रोत नक्शाहरु

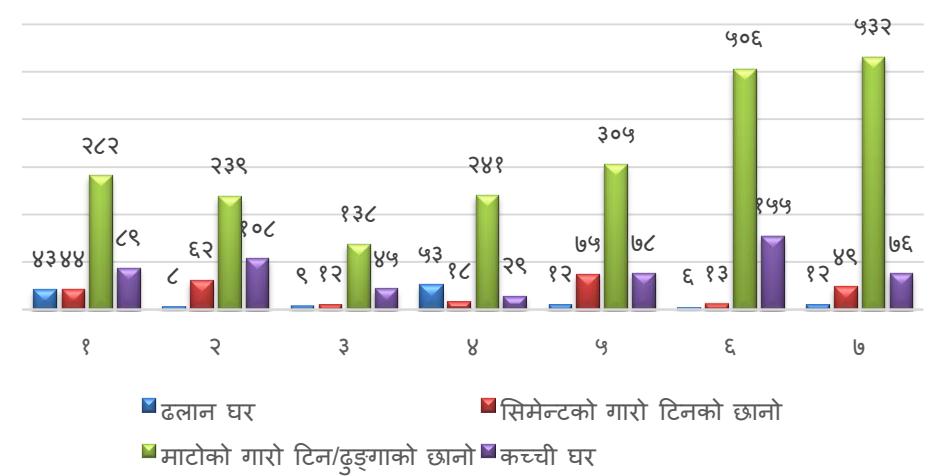

७.४ आवास तथा भवन

७.४.१ छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी

वार्ड नं	ढलान घर	सिमेन्टको गारो टिनको छानो	माटोको गारो टिनदुङ्गाको छानो/	कच्ची घर
१	४३	४४	२८२	८९
२	८	६२	२३९	१०८
३	९	१२	१३८	४५
४	५३	१८	२४१	२९
५	१२	७५	३०५	७८
६	६	१३	५०६	१५५
७	१२	४९	५३२	७६
जम्मा				

छानोको प्रकारको आधारमा घरधुरी

७.४.२ गाउँपालिका अन्तर्गतका सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण

कार्यालयको नाम	भवन भएको टोलको नाम	वड । नं	भवनको स्वामित्व	जग्गा क्षेत्रफ ल	भवन संख्य ।	अवस्था (राम्रो, ठिक, जीर्ण)	प्रमुखको नाम	फोन
गाउँपालिका को कार्यालय	पूर्तिघाट	४			छैन		बेद बहादुर थापा	९८५७०६९७०९
वडा नं १ को कार्यालय								
हर्मिचौर स्वास्थ्य चौकी	हर्मिचौर	१					श्याम बहादुर दर्लामी	९८४६१७०५९६
वडा नं २ को कार्यालय	अर्वेनी	२	सरकारी		१		देवी प्र. न्यौपाने	९८४७१४५८९८
ठुलाचौर कृषि भवन	ठुलाचौर	२	सरकारी	०.४७ रोपनी	१			
वडा नं ३ को कार्यालय	जयखानी	३	सरकारी				हेमचन्द्र बुढा	९८४७४३२७९९
जयखानी स्वास्थ्य चौकी	जयखानी	३	सरकारी				धन कुमार थापा	९८६७२४५०८७
गाउँपालिका स्तरीय सभाहल	जयखानी	३	सरकारी		१		बेद बहादुर थापा	९८५७०६९७०९
पशु ल्याव	पूर्तिघाट	४	सरकारी	-	१	निर्माणधी	राजेन्द्र	९८०४४००३७३

कार्यालय						न	न्यौपाने	
पूर्तिधाट स्वास्थ्य चौकी	पूर्तिधाट	४	सरकारी	०.५ रोपनी	१	राम्रो	सुनु श्रेष्ठ	
पूर्तिधाट आर्युवेद औषधालय	पूर्तिधाट	४	सरकारी	१ रोपनी	१	राम्रो	हरि पन्त	
झरना आमा समूह	तल्लो डाँडा	४	सामुदायि क	१ रोपनी	१	राम्रो	उमकला काउचा	९८२४१०८२१ २
डाँडाँमाई आमा समूह	उपल्लो डाँडा	४	सामुदायि क	१.५ रोपनी	१	राम्रो	भुमाकल ा सापकोट ा	९८६७५०४३६ २
महिला भवन जोगिटोला	जोगिटोला	५				राम्रो	कलादेवी राना	९८६७७३११०६
फकिशङ्ग स्वास्थ्य चौकी	जोगिटोला	५				राम्रो	दल ब. थापा	९८४९६२५७३३
वडा नं ६ को कार्यालय	तल्लो कोरेड, देउराली	६	सरकारी	२ रोपनी	१	राम्रो	कविराज ठकाल	९८५७०५७३७८
खड्गकोट स्वास्थ्य चौकी	तल्लो कोरेड, देउराली	६	सरकारी	२ रोपनी	१	ठिकै	गौमती थापा	
जिवनज्योती आमा समूह	चिउरीवोट	६	सामुदायि क	१ रोपनी	१	ठिकै	शारदा ठकाल	९८५७०६४३५५
खनियापाटा आमा समूह	खनियापा टा	६	सामुदायि क	१ रोपनी	१	ठिकै		
खमारीपाटा युवा क्लब	खमारीपाटा ा	६	सामुदायि क	१ रोपनी	१	ठिकै		

तोलाकोट स्पोर्ट्स क्लब	तोलाकोट	६	सामुदायिक	१ रोपनी	१	ठिकै		
भुर्तुङ्ग हे.पो	छापचौर	७	सरकारी					
नागरिक सचेतना केन्द्र भुर्तुङ्ग	भुर्तुङ्ग	७	सामुदायिक	१	१	कच्ची	मन व. सार्का	९८२४४८८४४७
नागरिक सचेतना केन्द्र	नयागाउँ	७	सामुदायिक	१	१	कच्ची		
शिर्जनशिल आमा समूह	छापचौर	७	सामुदायिक		१			
कालीलेक आमा समूह	कराडतुड	७	सामुदायिक		१			
परिवर्तनसील आमा समूह	नयागाउँ	७	सामुदायिक		१			
तमे आमा समूह	तमे	७	सामुदायिक		१			
श्रिजना आमा समूह	धुवाखोला	७	सामुदायिक		१			
तमु आमा समूह	धुवाखोला	७	सामुदायिक	१	१			
भिरवास आमा समूह	भिरवास	७	सामुदायिक		१			

७.४.३ पालिका कार्यालय देखि प्रत्येक वडा केन्द्रसम्मको दुरी

क्र.स	गाउँपालिकाको केन्द्र	वडा कार्यालय	दुरी (कि.मी)	लाग्ने समय (पैदल)
१	पूर्तिघाट	हर्मिचौर	१३	३ घण्टा
२	पूर्तिघाट	अर्वेनी	७	१.५ घण्टा
३	पूर्तिघाट	जयखानी	४	२ घण्टा
४	पूर्तिघाट	पुर्तिघाट		५ मिनेट
५	पूर्तिघाट	फोकिशड्ग	७	२.५ घण्टा
६	पूर्तिघाट	खड्गकोट	१०	४ घण्टा
७	पूर्तिघाट	भुर्तुङ्ग	१४	४ घण्टा

७.४.४ पशुवधशालाको विवरण

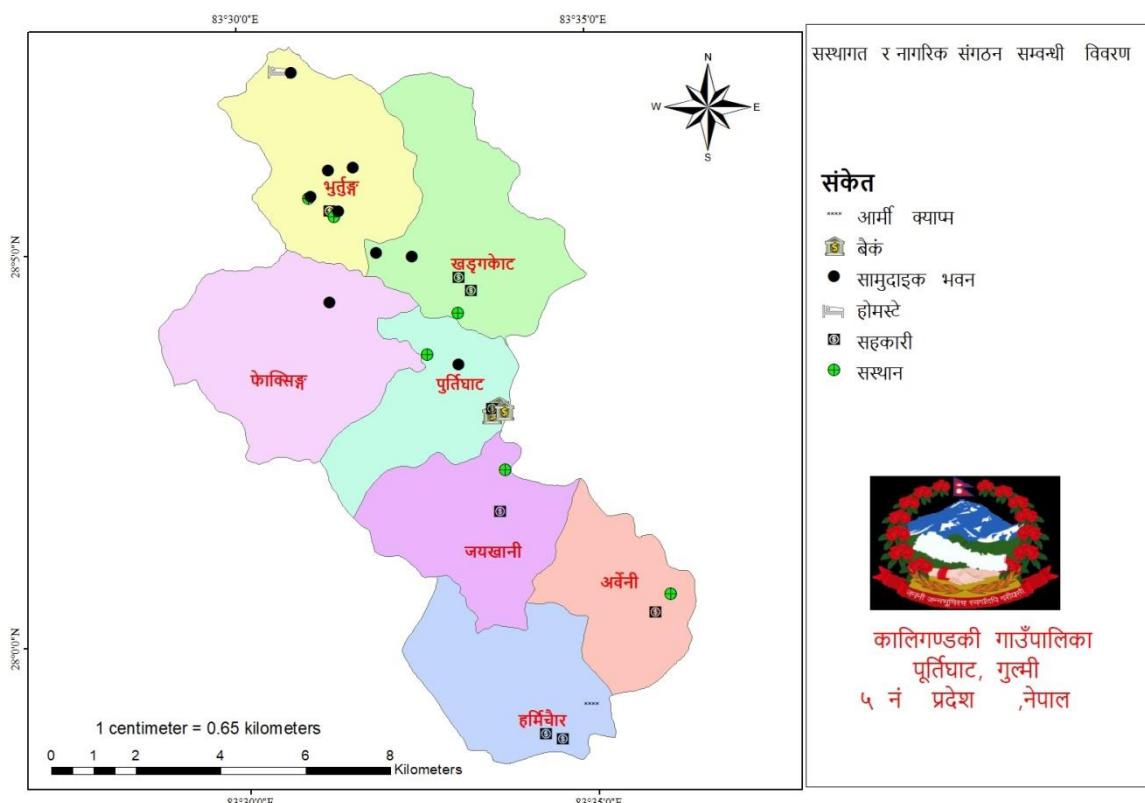
कालिगण्डकी गाउँपालिकामा स-साना मासु पसल संचालनमा रहेता पनि पशुवधशाला रहेको पाइदैन तर निकट भविष्यमा यसको आवश्यकता पर्न जाने देखिन्छ।

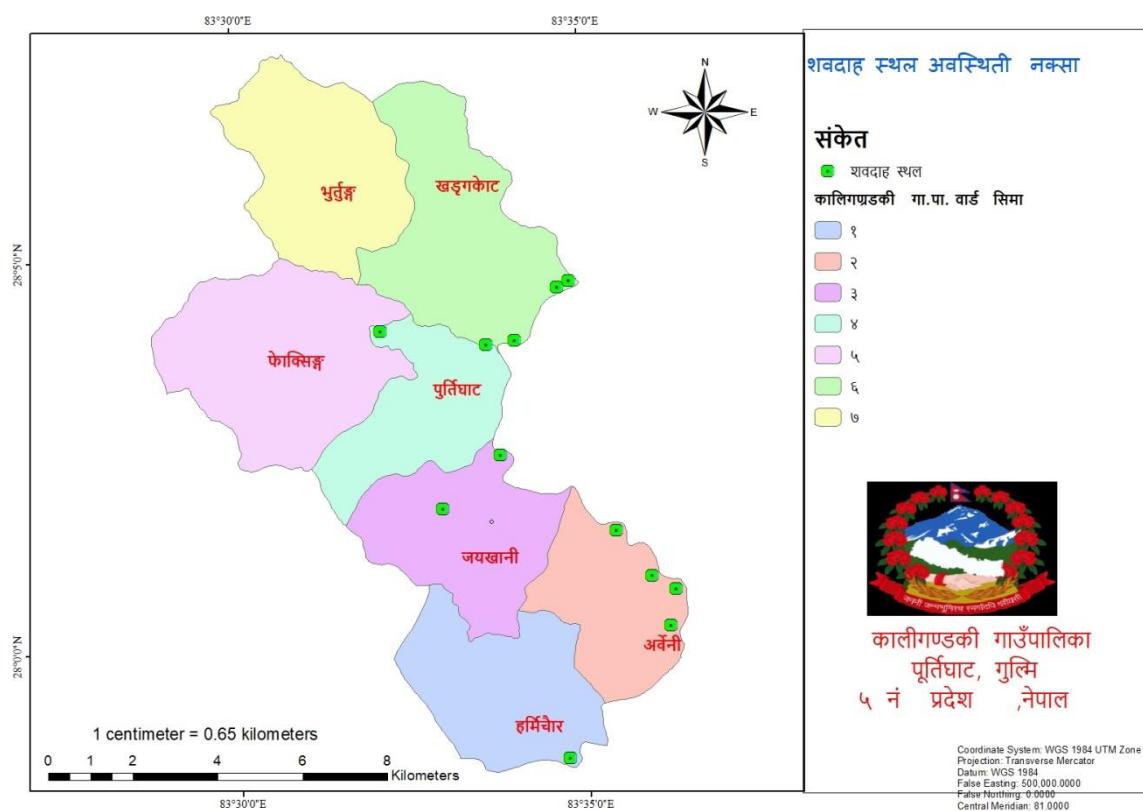
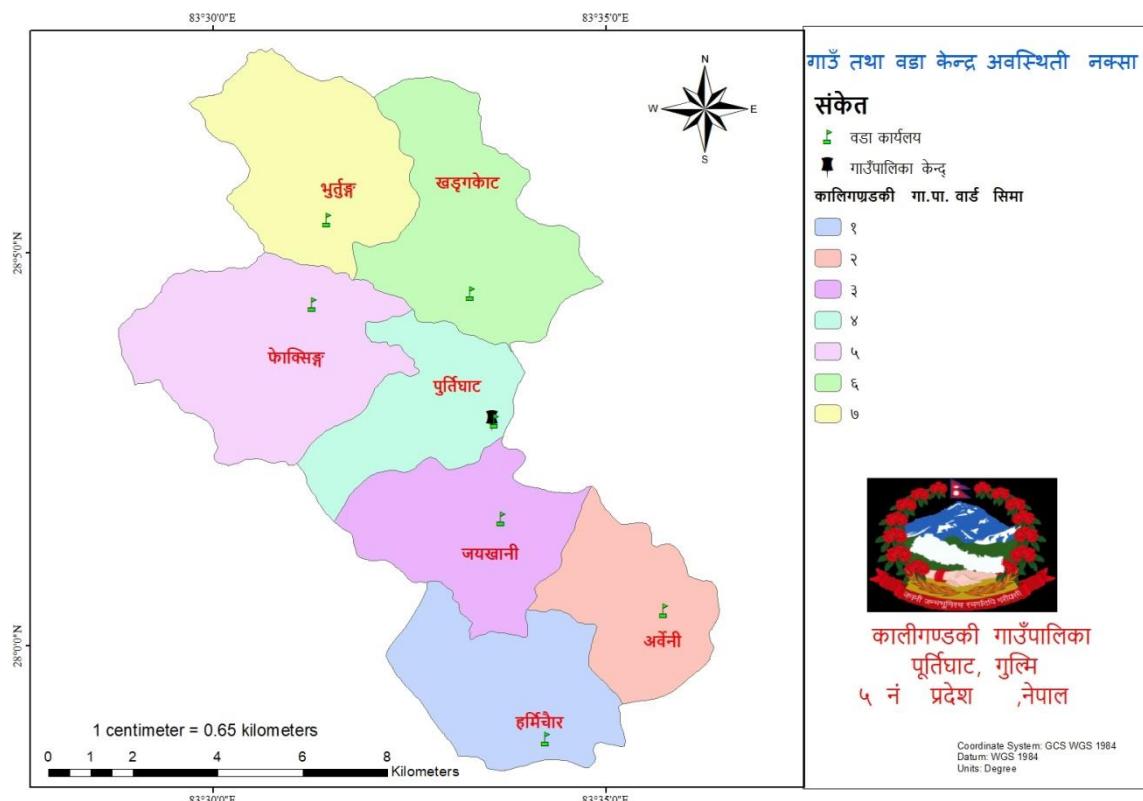
७.४.५ शवदाहस्थल सम्बन्धी विवरण

बडा नं	शवदाहस्थल रहेको ठाउँ	समुदाय	भौतिक संरचना
१	रेप्का	सबै समुदाय	-
१	शोता	सबै समुदाय	मलामे ओत (परम्परागत ठाटी)
१	वडारे पुच्छर	सबै समुदाय	-
१	ढाव	सबै समुदाय	मलामे ओत (परम्परागत ठाटी)
२	सिम्त	सबै समुदाय	मलामे ओत (परम्परागत ठाटी)
२	विनी	सबै समुदाय	मलामे ओत (परम्परागत ठाटी)
२	राक्से	सबै समुदाय	-
२	गोलड	सबै समुदाय	मलामे ओत (परम्परागत ठाटी)
३	सत्ताइसे मसानघाट	सबै समुदाय	-
३	पिपल मसानघाट	सबै समुदाय	
४	पूर्तिघाट	सबै समुदाय	-
४	चिहानडाँडा / च्यानडाँडा	गुरुड समुदाय	-
४		मुसलिम समुदाय	

६	लुड	जनजाती, दलित	-
६	देउती वगर	जनजाती, दलित	-
६	फूलवारी	स्वै समुदाय	-
६	घुमाउने	स्वै समुदाय	-
७	च्यानडाँडा	गुरुङ समुदाय	-

७.४.६ स्रोत नक्शा

परिच्छेद दः संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति

द.१ आ.व. २०७६/७७ पालिकाको आयव्यय विवरण

आय शीर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्ष (रु हजारमा)
	अनुमानित	वास्तविक	
आन्तरिक आमदानी	२५०००००/-	३७१४०/-	२५०००००/-
प्रदेश राजश्व वाँडफाँड			६६३०००/-
सङ्घ राजश्व वाँडफाँड			६४३००००/-
प्रदेश अनुदानः			
वित्तीय समानीकरण अनुदान			४२८०००/-
सशर्त अनुदान			१३३४०००/-
विशेष अनुदान			१२५००००/-
समपुरक अनुदान			१५०००००/-
सधिंय अनुदानः			
वित्तीय समानीकरण अनुदान			८६००००/-
सशर्त अनुदान			१५६७००००/-
जम्मा आय			३८६६९५००/-

स्पेत लेखा शाखा कालीगण्डकी गाउँपालिका

द.२ आ.व. २०७६/७७ मा गाउँपालिकाको प्राथमिकतामा परेका योजनाहरू :

- गाउँपालिकाको योजना पद्धतिमा दीर्घकालीन सोंच, लक्ष्य, उद्देश्यसँग मेल खानेगरी आवधिक योजना सहितको गुरुयोजना र वार्षिक कार्यक्रमहरू तय गरी गरीबी न्यूनीकरणलाई जोड दिइनेछ ।
- संघ र प्रदेशको साभेदारीमा सञ्चालन गर्ने सकिने योजना तथा कार्यक्रमहरूलाई कार्यान्वयन गरीनेछ ।
- गाउँपालिकाको वस्तुचित्र (**Profile**) तयार पार्ने ।
- स्वरोजगार तथा रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गर्ने ।
- उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्ने ।
- सम्बद्ध सरकार तथा निकायहरूको सहकार्य, सहयोग र समन्वयमा कालिगण्डकी गाउँपालिका स्तरीय १५ शैया क्षमताको स्वास्थ्य संस्था स्थापना गरीनेछ ।
- कृषि, पशुक्षेत्रको आधुनिकीकरण, व्यावसायीकरण र यान्त्रीकरण गर्ने ।
- कम्तिमा स्नातक तहसम्मको क्याम्पस, प्राविधिक शिक्षालय तथा कृषि क्याम्पस स्थापनाको लागि सम्बन्धीत निकायमा आवश्यक पहल गरीनेछ ।
- लघु तथा ठुला जलविद्युतमा लगानी आकर्षण गरी उत्पादन, प्रसारण र वितरण गर्ने ।
- सडक सञ्जाल निर्माण र स्तरोन्नती गर्ने ।
- पर्यटन गुरुयोजना निर्माण गरी पर्यटन पूर्वाधारको विकास र प्रवर्द्धन गर्ने ।
- कालिगण्डकी गाउँपालिका स्तरीय स्वास्थ्य संस्था कालिगण्डकी गा.पा. ३ नं.वडा कनौटामा स्थापना गरीनेछ ।
- शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी र सरसफाइमा लगानी गर्ने ।
- अत्यावश्यक उपभोग्य वस्तुहरूको सुदृढ आपुर्ति, भण्डारण र वितरण प्रणालीको व्यवस्था सम्बद्ध निकायहरूको सहयोग, सहकार्य र समन्वयमा गर्ने ।
- सार्वजनिक प्रशासन र सेवा प्रवाहमा चुस्त, दुरुस्त, छिटो, छरितो रूपमा प्रदान गर्ने ।
- वित्तीय विकेन्द्रीकरणको भावना अनुसार गाउँपालिकाले लगाउने, उठाउन पाउने कर तथा गैरकर राजस्वका बृहत् क्षेत्रहरूको पहिचान, सङ्कलनतथा व्यवस्थापनमा निजी

क्षेत्रसँग सहकार्य गर्ने आन्तरिक तथा बाह्य राजश्वका नयाँ श्रोतहरुको अधिकतम परिचालन गरी विकास प्रक्रियालाई अगाडी बढाइनेछ ।

- युवा, महिला, एकल महिला, बालबालिका, अशक्त, अपाङ्ग, दलित, आदिवासी जनजाति, पिछडिएका वर्ग, विपन्न तथा सीमान्तकृत अल्पसंख्यक समुदायमैत्री कार्यक्रम सञ्चालन गरी उक्त वर्गको विकास गरीनेछ ।
- राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरका स्थानीय सरकार, सम्बन्धीत सङ्घसंस्था हरुसँग भातृत्वपूर्ण सम्बन्ध स्थापित, विकास र विस्तार गरीनेछ ।
- सार्वजनिक निजी साखेदारी नीतिलाई अवलम्बन गरी यस क्षेत्रको विकास निर्माण कार्यक्रम अगाडि बढाइनेछ ।
- योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन पद्धतिलाई समय सापेक्ष प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- समुदायमा आधारित टोल विकास समिति, आमासमूह गठन, अन्य सहयोगी र विकासशील संस्थाहरुको सहयोग, सहकार्य र समन्वयमा कार्यक्रम अगाडि बढाइनेछ र गठित विभिन्न समूह, क्लब, संस्थाहरुलाई समयानुकूल क्रियाशील गराउँदै लगिनेछ ।
- भाषा, साहित्य, कला, संस्कृति, धार्मिक, मठमन्दिरहरुको संरक्षण र विकास गरीनेछ ।
- सहकारीलाई वडा स्तरसम्म विस्तार गरीने ।

स्पेत वार्षिक विकास योजना आ.व. ०७६/०७७

८.३ कालिगण्डकी गाउँसभा वाट स्वीकृत भएको ऐन, नियम, विनियम र कार्यविधीहरु

क्र.सं	स्वीकृत भएको ऐन, नियम, विनियम र कार्यविधीहरु	गाउँ सभादेखि स्वीकृत मिति
१.	कालिगण्डकी गाउँपालिकाको विपत कोष व्यवस्थापन कार्यविधी, २०७४	२०७५/०१/२८
२.	कालिगण्डकी गाउँपालिकाको सहकारी ऐन २०७४	२०७५।०१।०४
३.	गाउँपालिकावाट गरिने बजार अनुगमन निर्देशिका, २०७४	२०७५
४.	कालिगण्डकी गाउँपालिकाको कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन ऐन, २०७४	२०७५।०१।०४
५.	कालिगण्डकी गाउँपालिकाको स्थानीय तहको उपभोक्ता समिति गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधी, २०७४	२०७५/०१/२८
६.	कालिगण्डकी गाउँपालिकामा करारमा प्राविधिक र श्रेणीविहिन कर्मचारी व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धी कार्यविधी, २०७४	२०७५।०१।०१
७.	कालिगण्डकी गाउँपालिकामा घ वर्गको निर्माण व्यवसायी इजाजत पत्र सम्बन्धी कार्यविधी, २०७४	२०७५।०१।०१
८.	अपाङ्ग भएका व्यक्तिको परिचय पत्र वितरण कार्यविधी २०७५	२०७५।१०।२२
९.	कालिगण्डकी गाउँपालिकाको आर्थिक कार्यविधी नियमित तथा व्यवस्थापन गर्न वनेको कानुन, २०७४	२०७५।०१।०४
१०.	कालिगण्डकी गाउँपालिकाका पूर्वाधार व्यवस्थापन ऐन, २०७४	२०७५।०१।०४
११.	कालिगण्डकी गाउँपालिकाको स्थानीय स्वास्थ्य तथा सरसफाई ऐन, २०७४	२०७५
१२.	कालिगण्डकी गाउँपालिकाको खरिद सम्बन्धी कानुन, २०७४	२०७५।०१।०४
१३.	कालिगण्डकी गाउँपालिकाको भ्रमण खर्च नियमावलि, २०७४	२०७५।०१।०४

८.४ गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारी

सि.न.	कर्मचारीको नाम थर	पद	ईमेल	मोबाइल न.
१	बाबुराम पल्ली	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	baburampalli2028@gmail.com	९८५७०६७९२५
२	अग्निधर पराजुली	शिक्षा शाखा		९८४७७८२०८६
३	ओम बहादुर थापा	सुचना प्रविधि अधिकृत		9849932015
४	चन्द्र बहादुर	सिअहेव स्वास्थ्य		9857064412

	थापा	शाखा		
५	हरि प्रसाद पन्त	कविराज निरिक्षक आयुर्वेद शाखा		9809234606
६	विकास गैरे	अधिकृत छेठों		9847468380
७	हरिओम कार्की	इन्जिनियर		9843935517
८	गिता पाठक	अधिकृत शिक्षा		9861102814
९	यम बहादुर थापा	रोजगार संयोजक		९८४१७५६८८
१०	पुण्य प्रसाद आचार्य	ना.सु.		9857081815
११	सत्यनारायण राय	सब-इन्जिनियर		9857061608
१२	रमा आचार्य	सहायक पाँचौ लेखा		9867907022
१३	गोविन्द कार्की	सहायक पाँचौ आ.ले.प.	govinkarki0901@gmail.com	9857044987
१४	सरस्वति पुन	सहायक पाँचौ		9848496975
१५	गंगा पाण्डे	सहायक पाँचौ		9867384190
१६	प्रदीप प्रसाद गौतम	सहायक पाँचौ		9849094652
१७	क्षितिज न्यौपाने	सब-इन्जिनियर		9847412669
१८	चोक बहादुर श्रीस	एम.आई.एस. अपरेटर	mausamshrish@gmail.com	९८५७०३४०१०
१९	तुल्सीराम मरासिनी	कम्प्युटर अपरेटर	tulsirammarasini55@gmail.com	9867397148
२०	टिकाराम चौधरी	सब-इन्जिनियर		९८०५४५५१२५

२१	टंक प्रसाद आचार्य	खरिदार		9857064296
२२	गौरव नेपाली	खरिदार		९८५७०७२९०८
२३	जंग बहादुर थापा	सहायक चौथौ		9857048928
२४	ओम बहादुर थापा	सहायक चौथौ		९८४९६९७६४८
२५	निर्मला श्रीस	स.म.वि.नि.		९८४७३१०४९२
२६	सागर आले	सहायक चौथौ		9864566060
२७	सरिता पन्थी	सहायक चौथौ		9867143127
२८	ऋषिराम राजा	सहायक कम्प्युटर अपरेटर		९८४७०९९७४३
२९	राजेन्द्र न्यौपाने	ना.प.स्वा.प्रा.		९८४४७७१२३५
३०	देव बहादुर सुनार	कृषि प्रविधिक		९८१४५३६५८७
३१	तुल बहादुर वि.क.	कार्यालय सहायक १		९८४४७७१००८
३२	सुनिल न्यौपाने	कार्यालय सहायक २		९८६२३९१०५२
३३	शिव थापा	कार्यालय सहायक ३		९८०४४९७९७८
३४	किशन सिंजाली	कार्यालय सहायक ४		९८१५४९०९३९
३५	खिमु आले मगर	कार्यालय सहायक ५		९८०६९६५९०९
३६	वासन थापा	कार्यालय सहायक ६		९८६६५२२९९२
३७	रामु गिरी	कार्यालय सहायक		९८६७३७१२५

		७		
३८	किरण थापा मगर	ना.प.स्वा.प्रा.		९८६७१८१९५
३९	नवराज शर्मा	कृषि प्राविधिक		९८४४८०८४७४
४०	पतिराम तरामु मगर	ना.प.स्वा.प्रा.		९८४७१७४८८५
४१	रोमनाथ पाण्डे	ना.प.स्वा.प्रा.		९८५७०६७१५५
४२	रविन खनाल	ना.प.स्वा.प्रा.		९८६७१४३९८२
४३	दानमाया बुढा	कार्यालय सहयोगी- गाउँपालिका		९८००७२८६७२
४४	रेनुका पौडेल	कार्यालय सहयोगी- गाउँपालिका		९८०७४७९३६५

८.५ गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधिको नाम थर

क्र.स.	नामथर	पद	ठेगाना	मोबाईल नं
1	बेद बहादुर थापा	अध्यक्ष	कालिगण्डकी गा.पा.-०६	९८५७०६१७०१ ९८२४४००४०४
2	तारा थापा	उपाध्यक्ष	कालिगण्डकी गा.पा.-५	९८२४४६८९१९
3	ठानिश्वर पाण्डे	वडा अध्यक्ष	कालिगण्डकी गा.पा.-१	९८४७१६२७९३
4	देवी प्रसाद न्यौपाने	वडा अध्यक्ष	कालिगण्डकी गा.पा.-२	९८४७१४५८१८
5	हेमचन्द्र बुढा	वडा अध्यक्ष	कालिगण्डकी गा.पा.-३	९८४७४३२७९९
6	सु.होम बहादुर थापा	वडा अध्यक्ष	कालिगण्डकी गा.पा.-४	९८०६११६४४८
7	थम्मन सिंह आले	वडा अध्यक्ष	कालिगण्डकी गा.पा.-५	९८४६५९३६९३ ९८२१११२३०९

8	कविराज ढकाल	वडा अध्यक्ष	कालिगण्डकी गा.पा.-६	९८५७०५७३७८ ९८१४१४०८८०
9	लोक प्रताप शाह	वडा अध्यक्ष	कालिगण्डकी गा.पा.-७	९८५७०६७००६
10	फटिक राज सुनार	गा.पा. कार्यपालिका सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.२	९८४७०५६६४५ ९८०७४४५७५३
11	मिना परियार	गा.पा. कार्यपालिका सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.-४	९८१७४४९३५१ ९८६३२९२०९७
12	कैशत्या नेपाली	गा.पा. कार्यपालिका सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.-५	९८४४७२६६४८
13	रोशनी थापा	गा.पा. कार्यपालिका सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.-३	९८१३५००८२९
14	पवित्रा गिरी	गा.पा. कार्यपालिका सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.-४	९८०८७९१७१०
15	मिना गौतम	गा.पा. कार्यपालिका सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.-७	९८६७१०९४३३
16	सिता पाण्डे	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.१	९८४६६१५७०७२
17	संगिता सुनार	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.१	९८४४७७१२०३
18	मान बहादुर सिंजाली	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.१	९८४७५७०४९९
19	प्रितम सिं राना	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.१	९८६९१४२६१६
20	जसमति सिंजाली	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.२	९८६७०१११५३
21	पवित्रा सोनि सुनार	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.२	९८४४७७१४६६
22	रेशम राज न्यौपाने	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.२	९८४७१५८८७७
23	इन्द्र बहादुर दर्लामी	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.२	९८१७४९५०५३
24	गौमाया सुनार	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.३	९८१९४६३८७५
25	श्रीप्रसाद श्रीस	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.३	९८६७८५७२९३
26	सुर्य प्रसाद थापा	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.३	९८४७२३२२९५

27	धनमाया विश्वकर्मा	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.४	९८४७३७५८९८
28	पुर्ण बहादुर दर्लामी	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.४	९८१५४९०८९३
29	टुक बहादुर सार्कि	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.४	९८१२९४९२९३
30	संगीता सुनार	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.५	९८१६४७५४७०
31	दिपक थापा	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.५	९८६७१३३९९१
32	वोम बहादुर सुत्पराई	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.५	९८४७३५९५३१
33	नन्दकल्ली कामी	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.६	९८०५१५९०९१
34	मोति थापा	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.६	९८०५१२९१२४
35	पुर्ण बहादुर थापा	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.६	९८०५२७७५५७
36	रेशम बहादुर थापा	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.६	९८५७०३९९२२
37	देउकला देवि सार्कि	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.७	९८०५१०९८१४
38	गम बहादुर गरुङ्ग	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.७	९८६७३२१३७५
39	टेक बहादुर थापा	गाउँसभा सदस्य	कालिगण्डकी गा.पा.७	९८६९२०८१७४

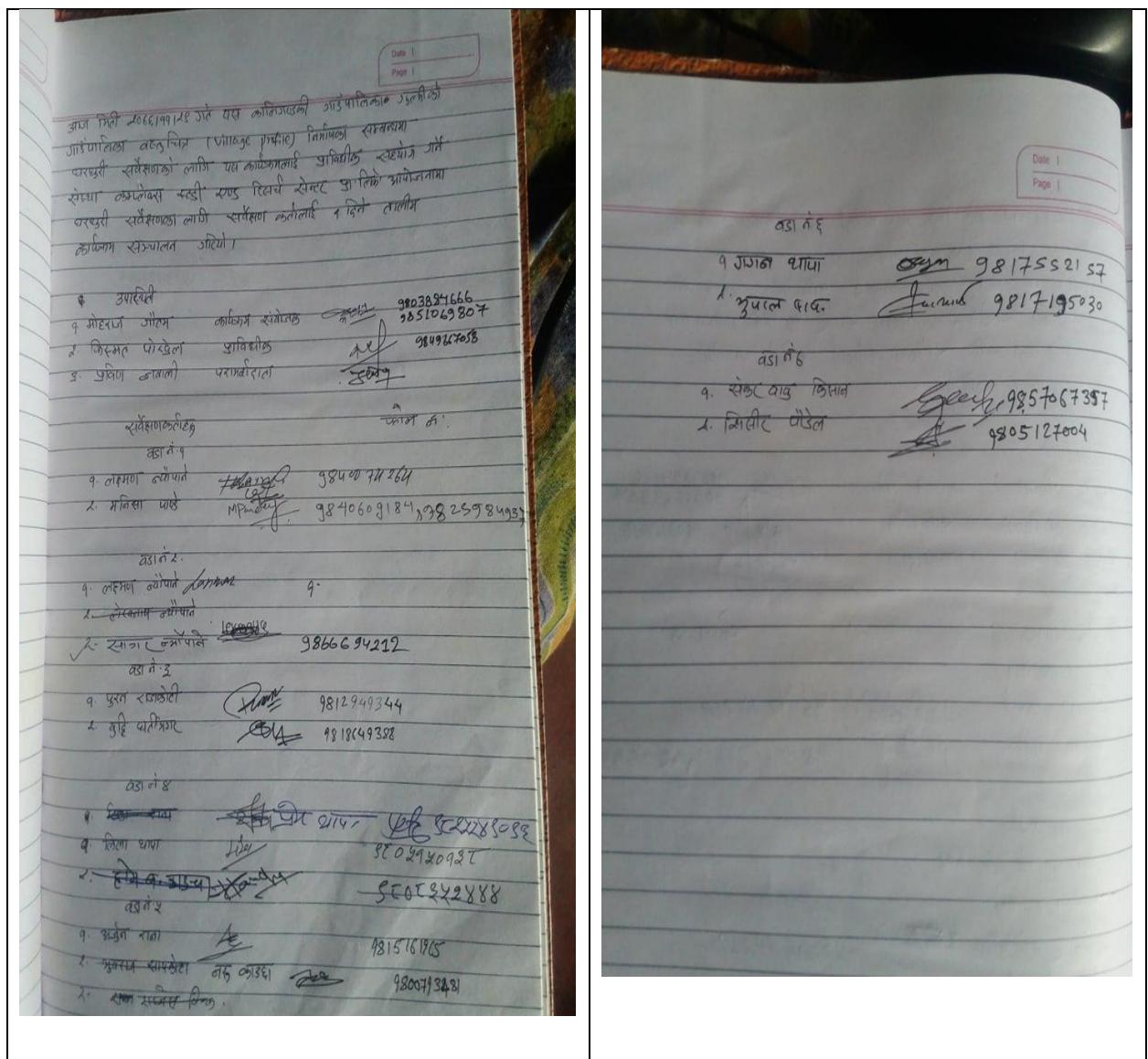
८.६ २०६८ अनुसार गाउँपालिकाको जनसंख्या

वडा नं.	साविक	साविक	जनसंख्या			घरधुरी	क्षेत्रफल वर्ग
			पुरुष	महिला	जम्मा		
१	हमिंचोर	१ दोख ९	११०९	१३२५	२४२६	५२७	१३.५५
२	अवैनी	१ दोख ९	१२०८	१५७५	२७८३	५८३	१०.८४
३	जयखानी	१ दोख ९	५६८	७२६	१२९४	२७०	१३.४१
४	पूर्तिघाट	१ दोख ९	१०६	११४०	२०४४	४३७	११.१३
५	फोक्सङ्ग	१ दोख ९	११६४	१४४०	२६४८	५८०	१९.७८
६	खड्गकोट	१ दोख ९	१६६४	२१७०	३८३४	८३७	१७.०६
७	भुतुङ्ग	१ दोख ९	१६६६	२१८१	३८४७	८६४	१५.२७
जम्मा			८२७५	१०६०९	१८८७६	४०९८	१०९.०४

सन्दर्भ सामग्रीहरु

१. गाउँ/नगर वस्तुस्थिती विवरण तयारी कार्यविधि, २०७५
२. पन्थौ योजना, राष्ट्रिय योजना आयोग, २०७६
३. गुल्मी चन्द्रकोटको ऐतिहासिक सेरोफेरो, गोविन्दप्रसाद आत्रेय
४. अश्वमेघः स्मारीका गायत्री अश्वमेघ महाप्रयोग, २०७५
५. कालिगण्डकी गाउँपालिकावाट प्रकाशित प्रतिवेदनहरु
६. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
७. जिल्ला वन कार्यालय, गुल्मी
८. राष्ट्रिय जैविक विविधता सम्बन्धी रणनीति, २०५९
९. भू-तथा जलाधार संरक्षण ऐन, २०५२
१०. केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, राष्ट्रिय जनगणना, २०६८
११. वन ऐन, २०४९ र वन नियमावली, २०५१
१२. ऐतिहासिक सम्फनाका क्षणहरु, बोम बहादुर बुढाथोकी, २०५९ भाद्र
१३. Shuttle Radar Topographic Mission (SRTM), National Aeronautics and Space Administration (NASA), 2015
१४. Google Earth, 2020
१५. Arc GIS 10.5
१६. Qgis 2.18
१७. GPS Tools
१८. नापी विभाग, टोपोग्राफिक नक्शाहरू, १९९२
१९. Satellite Imagery (Landsat 8)
कालिगण्डकी गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, समाजसेवी, वुद्धजीवी, स्थानीय जानकारहरुको सुझाव तथा तथ्याङ्कलाइ आधारमानी

घरधूरी सर्वेक्षणका लागी गणकलाई दिएको तालीम (माइन्यूट्स)

गाउँपालिका तथा वार्ड स्तरिय गोष्ठीका तस्विरहरु

